De același autor, la Editura Nemira au apărut:

Roșu coral

Anna cu ochii verzi

Sveva Casaţi Modignani (pseudonimul artistic al lui Bice Cairati) s-a născut la Milano, în casa bunicii sale, pe care a moștenit-o și unde trăiește și în prezent. După o carieră jurnalistică materializată în mai multe cărţi-anchetă publicate în anii ’70, a debutat în 1981 cu romanul *Anna cu ochii verzi,* devenit în scurt timp bestseller. Succesului de debut i-au urmat alte 17 romane, traduse în peste 20 de ţări și vândute în peste 10 milioane de exemplare, multe dintre ele fiind ecranizate. Dramele prezentate în romanele sale, diverse și surprinzătoare, îşi au sorgintea în realitatea familială, cu ambient, personaje și decoruri „ușor de recunoscut”.

Lebăda Neagră

SVEVA CASATI MODIGNANI

Traducere din limba italiană
CLAUDIA DUMITRIU

NEMIRA

Coperta colecţiei: Dana MOROIU, Corneliu ALEXANDRESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a Români

CASAŢI MODIGNANI, SVEVA

Lebăda Neagră / Sveva Casaţi Modignani; trad.: Claudia Dumitriu.

— București: Nemira Publishing House, 2009

ISBN 978 – 606 – 8134 – 07 – 9
I. Dumitriu, Claudia (trad.)
821.131.1 – 31 = 135.1
Sveva Casaţi Modignani
IL CIGNO NERO

Redactor: Nicoleta GHEMENT
Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR
Tiparul executat de Graficprint Industries

ISBN 978 – 606 – 8134 – 07 – 9
La preţul de vânzare se adaugă 2% reprezentând valoarea timbrului literar ce se virează Uni II Scriitorilor din România.
MULŢUMIRI
Autoarea mulţumeşte poetului milanez Achille Melazzi şi pictorului Marino de *Bernardi pentru amabila lor colaborare*.

Faptele povestite sunt imaginare. Orice referire la persoane care au existat în realitate sau există este cu totul întâmplătoare.

Suntem nişte corăbii care alunecă în noapte şi-şi vorbesc când se ating. Se vede doar un semnal, se aude doar o voce îndepărtată în întuneric. La fel trecem şi noi prin oceanul vieţii şi ne vorbim. O *privire şi o voce. Apoi, din nou, întunericul.*

Henry Wadsworth Longfellow

Singura deosebire dintre viaţă şi o piesă de teatru este că prima nu are intrigă, în ea totul este vag şi nesigur, fără sens până se lasă cortina. Iar misterul rămâne mister.

Edward George Bulwer-Lytton

VARA

1985

Avocatul Ovide Decroly, expert în drept internaţional

şi titular al unuia dintre cele mai importante birouri de avocatură din Geneva, cu douăzeci de membri şi treizeci de asociaţi, îl privi drept în ochi pe bărbatul care stătea în faţa lui şi-l întrebă vorbind rar:

— Domnule Montalto, sunteţi într-adevăr conştient de ce vreţi să faceţi?

Avocatul din Geneva era zvelt şi avea o privire severă şi pătrunzătoare. Înfăţişarea lui impunea respect adversarilor şi inspira siguranţă clienţilor.

Decroly îl cunoştea pe Emiliano Montalto din anul 1960, când editorul, pe atunci în vârstă de treizeci de ani, se căsătorise a doua oară cu englezoaica aristocrată Mary June Scott-Davis. Din acel moment, lucrase fără întrerupere atât pentru Emiliano, cât şi pentru familia Montalto. Ştia toate dedesubturile din marea editură. Aprecia inteligenţa şi cultura rafinată a lui Emiliano, dar îi deplângea indolenţa, care le îngăduia fratelui şi surorilor mai tinere orice fel de încălcări ale datoriei. Emiliano îi lăsa în pace nu din slăbiciune, ci ca să evite neplăcutele certuri de familie pe care le detesta.

Decroly era ferm convins că, fără sfaturile sale bune, Emiliano ar fi fost de multă vreme eliminat de propriii fraţi. Nu o dată îl salvase de lăcomia şi prostia rudelor. Planul pe care i-l expusese Emiliano l-ar fi dus pe editor la faliment.

Avocatul, de origine belgiană, purta numele bunicului psihiatru, întemeietorul unei şcoli importante de recuperare pentru copiii neadaptaţi.

De la faimosul său predecesor, citat în toate tratatele de psihiatrie, Ovide moştenise evidente aptitudini de psiholog şi o sensibilitate specială, foarte folositoare în exercitarea profesiei sale. În timp ce se uita atent în ochii bărbatului de cincizeci de ani, cu înfăţişare viguroasă şi tinerească, îşi dădea seama că prietenul şi clientul său era gata să abandoneze lupta.

— Domnule Montalto, sunteţi într-adevăr sigur de ce vreţi să faceţi? repetă avocatul.

Emiliano surâse.

— Ea două oară în viaţă când sunt cu adevărat sigur de ceva, răspunse editorul foarte calm.

Prima dată se întâmplase în ziua în care o cunoscuse pe Arlette şi hotărâse că ea va fi femeia vieţii sale până la sfârşit.

Cei doi bărbaţi stăteau la un birou mare, stil Napoleon al III-lea, din lemn de lămâi, cu intarsii din bronz aurit. Alături, pe unul dintre rafturile

Xehada CĂeaqra bibliotecii, se afla un bust sever, din marmură, al filosofului Seneca.

Vila Ester, reşedinţa de vară a familiei Montalto, situată la confluenţa lacurilor Como şi Lecco, era sufocată de căldura de iulie. Zăpuşeala bătea în ferestrele închise etanş ale vechii clădiri şi crea un strat subţire de ceaţă albicioasă şi apăsătoare pe suprafaţa nemişcată a apei.

Între zidurile solide ale vilei mari, din secolul al XVJII-lea, domnea o răcoare de biserică, cu un parfum vag de tămâie. În atmosfera calmă a biroului în care se auzeau numai cei doi domni vorbind politicos se insinua tensiunea, densă şi neliniştitoare, care venea din salonul galben în care familia Montalto, convocată de Emiliano, aştepta să afle motivele întrunirii.

Emiliano avea în faţă un dosar pe care Ovide i-l citise cu atenţie pagină cu pagină. Avocatul încercă să câştige timp, în speranţa că editorul va reveni asupra hotărârii.

— Domnule Montalto, daţi-mi voie să fiu sincer, a spus avocatul. Sunteţi singurul în stare să conducă barca pe furtună spre un port sigur. Iertaţi-mă dacă insist, sunt sigur că rudele dumneavoastră vor fi fericite dacă le daţi cartoful fierbinte. Şi dumneavoastră, cu ajutorul nostru, adăugă, referindu-se la biroul lui de avocatură, aţi putea salva editura sustrăgând-o forţelor politice care vor dori s-o împartă ca s-o distrugă sau s-o aservească.

Ovide Decroly nu era omul care să roage pe cineva, dar în momentul acela vocea lui avea un ton aproape rugător.

— Cred că am făcut alegerea bună, replică Emiliano scoţând stiloul Dupont din aur din buzunarul interior al vestonului gri, din mătase mată. 11 învârti încetişor ca să-i iasă vârful şi începu să-şi pună semnătura pe pagini, sub privirea perplexă a avocatului.

Fusese întotdeauna un bărbat frumos, însă de când o întâlnise pe Arlette, la cincizeci de ani, devenise şi mai atrăgător. Trupul solid i se subţiase puţin, mândria aristocratică întipărită pe faţa mare şi luminoasă se accentuase, surâsul i se făcuse mai blând. Întinerise. Numai cuta verticală care îi brăzda fruntea era mai adâncă.

Gesturile lui Emiliano arătau calm şi siguranţă. După ce puse ultima semnătură, aşeză documentele într-un plic mare, alb, adresat societăţii Montalto Editoare S.p.A., îl închise cu grijă şi-l împinse spre avocatul din faţa lui.

Decroly deschise servieta de piele neagră, vârî plicul şi o închise, făcând să se audă zgomotul uşor al închizătorii cu cifru.

— Domnişoara Arlette Arisi are cunoştinţă de această operaţiune? întrebă avocatul.

— Va fi informată doar la momentul potrivit, răspunse Emiliano.

— Curând?

— E greu de spus, ar putea fi un moment îndepărtat.

— Cât de îndepărtat? insistă avocatul.

— Peste luni. Poate peste ani. Când va da un semn de viaţă. Atunci îi veţi da tot ajutorul de care va avea nevoie. Până atunci, doresc discreţie maximă în privinţa întregii operaţiuni, încheie el, ridicându-se ca să-şi ia rămas-bun.

Ovide Decroly îşi dădu seama că acum era inutil să insiste şi strânse mâna pe care i-o întinsese clientul.

— Sper sincer că aţi făcut ce era mai bine, comentă pe un ton care trăda îndoială, îndreptându-se spre uşa biroului.

Rămas singur, Emiliano merse spre o uşiţă mobilă de tip englezesc. O deschise, luă o sticlă de Four Roses încă

sigilată, îi scoase dopul şi-şi turnă o cantitate zdravănă de whisky într-un pahar mare din cristal, începu să-l soarbă cu înghiţituri mici cu o plăcere pe care nici măcar junghiul care îi provoca dureri într-o parte nu reuşi s-o atenueze. Durerea trecu repede, iar el răsuflă uşurat, lăsându-şi privirea să alunece prin încăperea mare cu pereţii acoperiţi în întregime de biblioteci solide din lemn. Remarcând bustul lui Seneca, îşi aminti anii îndepărtaţi ai copilăriei şi ai adolescenţei, când, profitând de absenţa tatălui, petrecea ore lungi şi plăcute în singurătate, citind cărţi ale unor autori faimoşi şi lucrări dactilografiate ale unor aspiranţi la statutul de scriitor.

Înfrunta astfel interdicţia unui părinte sever, care trăise în vremea trăsurilor publice trase de cai, cu roţi galbene şi roşii, a landourilor maiestuoase, a cupeurilor elegante tapetate în interior ca nişte cutii de bomboane. Emiliano se gândi la fotoliul dublu care se afla în salonul galben şi zâmbi. Un mic divan din secolul al XIX-lea, cu două locuri, în formă de S, pe care puteau sta faţă în faţă un bărbat şi o femeie, gata să vorbească despre dragoste.

Blândeţea mamei îndulcea restricţiile impuse de bătrânul Edison. În birou, Emiliano descoperise, într-un loc secret al bibliotecii, o nişă în care taică-său îşi ţinea bijuteriile pe care le dăruia soţiei şi amantelor.

Nu vorbise nimănui despre descoperirea sa, căci n-ar fi ştiut cum să explice cum a făcut-o. Mai mult, i s-ar fi părut că ridică un văl de pe comportamentul unui bărbat atât de important care păstra, bine ascunsă, o trăsătură copilăroasă.

Numai la mulţi ani de la moartea lui Edison, Emiliano pusese mâna pe comoara ascunsă şi o depusese în braţele goale ale lui Arlette, care, simţind răceala pietrelor şi a aurului, râsese ca un copil pe care-l gâdili, cu un sentiment combinat de neplăcere şi plăcere.

Cineva ciocăni la uşă şi-l trezi din reveriile lui. În câteva clipe, apăru în prag un bărbat care semăna ca două picături de apă cu taică-său când era tânăr, cu aceeaşi

expresie energică pe chip, cu o înfăţişare impunătoare.

Emiliano îi surâse cu afecţiune, cum făcea întotdeauna când se afla în prezenţa lui Fabrizio, fratele său adoptiv. Fabrizio fusese înfiat de Edison şi de Ester Montalto când avea opt ani. De atunci trăise în familie. Acum era un bărbat de vreo cincizeci de ani, înţelept, de încredere, liniştit. Era directorul comercial al sectorului de cărţi.

Ţinea în mână forţa care venea din vânzări şi pe care o stăpânea cu pricepere. Cunoştea perfect tehnica distribuţiei şi avea un talent înnăscut, un fel de al şaselea simţ, care-i permitea să prevadă succesul sau eşecul unei cărţi. Ştia când să forţeze un tiraj, în ciuda comenzilor puţine, şi când să-l reţină, în pofida entuziasmului librarilor. Fabrizio Tuşini Montalto era un element preţios în funcţionarea firmei.

Emiliano şi Fabrizio lucrau împreună de treizeci de ani, cot la cot. Emiliano, director editorial, se ocupa de comunicarea cu autorii, descoperea noi talente, alegea ce era mai bun în producţia străină şi uneori se izbea de încăpăţânarea lui Fabrizio, care-şi impunea instinctul său comercial în faţa culturii lui Emiliano. Erau un cuplu de învingători.

— Femeile freamătă, îl avertiză Fabrizio, făcând aluzie la Lola şi la Wally, surorile mai mici ale lui Emiliano, la Ippolita, prima lui soţie, la Ester, maică-sa, şi la Mary June, a doua soţie, care erau răbdătoare şi tolerante.

— Şi bărbaţii? glumi Emiliano.

— Fac pe indiferenţii, răspunse Fabrizio, deşi nu le reuşește prea bine. Nu ştiu să se prefacă.

Bărbaţii erau Corrado Kaiserlian, al doilea soţ al lui Wally, Fernando Prinetti, soţul Lolei, şi cei patru copii ai lor, dintre care trei încă minori. În sfârşit, mai era şi Franco Vassalli, străinul, finanţistul în plină ascensiune care de doi ani deţinea cincisprezece la sută din acţiunile Editurii Montalto, şi dorea arzător să-şi pună în cămară şi alte felii din acel tort mult râvnit.

— Şi tu? întrebă Emiliano cu un surâs de simpatie, punând pe birou paharul acum gol.

Fabrizio ridică din umeri.

— Eu nu sunt decât un subaltern, un executant. Nu am putere de decizie. Ştiu să aştept. În cuvintele lui Fabrizio nu se simţea niciun pic de ironie.

Emiliano dădu din cap. Lucrurile stăteau exact aşa, chiar dacă Fabrizio, ca şi ceilalţi, era proprietarul legitim al unei cote-părţi, deloc modestă, din Montefin, banca familiei. Încrederea lui Emiliano era atât de mare, încât îşi lăsa întotdeauna fratele să hotărască în locul lui.

— Să mergem să ne liniştim rudele dezinteresate, glumi Emiliano, punându-i afectuos o mână pe umăr şi ieşind împreună cu el din bibliotecă.

Salonul galben, numit aşa din pricina tapetului din mătase, era locul preferat pentru reuniunile de familie, care nu erau întotdeauna paşnice.

Emiliano îşi amintea de certurile dintre taică-său şi mătuşa Polissena, sora lui Edison, care se sfârşeau cu lacrimi. De înfruntările pline de mânie între taică-său şi Wally, când ea era o fetiţă. Ca să nu mai vorbim despre certurile aprige dintre cele două surori, Wally şi Lola, şi de intervenţiile veninoase ale lui Gianni, al treilea născut, care fusese îndepărtat de o bucată de vreme de către surori, printr-un atac şiret, care-l luase prin surprindere şi de care nu erau străini soţii lor.

Emiliano îşi amintea şi momentele fericite din vremea în care era doar un băieţel, iar taică-său îl chema să bea o cafea cu oaspeţi iluştri, scriitori de mare importanţă şi exponenţi ai culturii internaţionale. În salonul acela respirase inteligenţă, creativitate şi prietenie, dar şi ură şi rivalitate de neînlăturat.

Uşile salonului galben erau larg deschise şi Emiliano intui încă de pe coridor o tăcere plină de aşteptare. Îşi făcu apariţia etalându-şi calmul obişnuit şi se pregăti să înfrunte reuniunea de familie. Îi cercetă cu privirea pe cei convocaţi. Maică-sa, ajunsă acum la optzeci şi trei de ani,

aşezată într-un fotoliu rigid, cu spătarul înalt ca al unui tron, a fost singura care îi surâse. Ceilalţi aveau priviri neliniştite şi neîncrezătoare.

Emiliano nu salută pe nimeni, se duse direct la maică-sa şi o sărută pe obrazul obosit, apoi luă loc într-un fotoliu de lângă căminul din piatră cenuşie, adusă din Toscana. În aer se simţeau parfumurile florilor din vaze şi cele ale doamnelor. Cineva fuma. Wally şi Lola, cu un gest tipic pentru momentele de nervozitate, îşi învârteau colierele. Băieţii îşi rodeau unghiile. Franco Vassalli era nemişcat ca un motan siamez care aşteaptă un şoricel la cotitură. Toţi aveau chipurile bronzate. Doar Ippolita Crivelli, prima soţie a lui Emiliano, ajunsă acum la şaizeci de ani, avea o paloare ca de secolul al XIX-lea. Când se căsătorise cu Emiliano, el abia ieşise din adolescenţă, iar ea era deja femeie, frumoasă, bogată, fără prejudecăţi şi uşor confuză. Acum, în schimb, avea aerul resemnat al unei doamne în vârstă care suferea din cauza unei moralităţi impuse de o combinaţie hormonală obosită şi privea tulburările tinereţii ca pe nişte păcate. Îşi dedica viaţa operelor caritabile şi unor întâlniri liniştite. Trăia la Lugano, cu un fiu născut din a doua căsătorie, colecţiona opere ale artiştilor moderni care expuneau la muzeul Crivelli, într-un vechi palat din Bergamo, care fusese reşedinţa familiei sale, neam de proprietari de fabrici de bumbac, care făcuseră avere de la sfârşitul secolului al XIX-lea.

— Vă datorez scuze, începu Emiliano pe un ton care părea că neagă preambulul. Suntem în 6 iulie şi v-am stricat sfârşitul de săptămână. Numai pentru mama nu-mi imput nimic. Ea locuieşte aici şi nu pleacă nicăieri în weekend, nu-i aşa? adăugă el privindu-şi mama cu o privire plină de subînţeles.

Ea îi dărui un surâs admirativ. Nimeni nu făcu vreun comentariu.

— Pe de altă parte, era singurul mod de a convoca o adunare extraordinară a acţionarilor fără să stârnesc

curiozitatea presei. Ca să nu mai vorbim despre prietenii şi duşmanii care stau la pândă. Am acţionat întotdeauna cu cea mai mare discreţie. Nu am fost niciodată subiect de bârfă. Chiar şi astăzi, când navigăm pe cea mai agitată dintre mări, am reuşit să nu ştirbim imaginea publică a familiei. Să încercăm s-o ţinem tot aşa, îi avertiză.

— Aici suntem cu toţii de acord, interveni Wally privindu-i pe ceilalţi. Sau cel puţin, aşa cred, mai adăugă după o foarte scurtă pauză. La bine şi la rău, cea de-a doua fiică a familiei Montalto moştenise personalitatea tatălui. Era inteligentă, hotărâtă, avea simţ practic. În tinereţe, temperamentul înfocat compensase lipsa de frumuseţe. Chiar dacă acuzaţiile de desfrâu fuseseră numeroase. Acum, la cincizeci şi trei de ani, nu se străduise prea mult să-şi ţină în frâu firea exuberantă şi spera din tot sufletul ca Edison Junior, fiul ei cel mai mare, să aibă un rol important atât în editură, cât şi în familie.

— În privinţa întreprinderii, continuă Wally, sunt unii care stau mai rău decât noi. Sunt vremuri grele.

— Dar sunt şi unii care stau mai bine, i-o tăie scurt Emiliano, în ciuda crizei.

— Mai sunt şi cei care au înţeles cât de important e să fii loial, replică Wally, făcând aluzie la crâncenele duşmănii din familie, care aveau consecinţe şi asupra activităţii întreprinderii.

— Nu suntem aici ca să discutăm ce aţi făcut, interveni brutal Emiliano, privindu-i în ochi pe cei doi cumnaţi, Corrado Kaiserlian şi Fernando Prinetti. Se căsătoriseră cu cele două surori din interes. Dând dovadă de o stângăcie plină de cruzime, încercaseră să-i înfigă lui Emiliano un cuţit în spate, dar reuşiseră doar să aducă prejudicii întreprinderii.

— Am investit în reţeaua de distribuţie, se apără Corrado cu un aer vinovat. Era preşedintele editurii şi lui i se datora actuala criză.

— Şi am pierdut numai patru sute de miliarde, rosti cu asprime Emiliano. Totuşi, îl avem aici pe Franco

Vassalli, care e o autoritate în domeniu. În schimbul unor cote-părţi suplimentare e gata să amelioreze situaţia.

— Ce simplu pare totul, îl ironiză Lola.

— Şi presiunile politice? întrebă Corrado. Emiliano făcu un efort ca să se controleze.

— Politicienii vor intra cu siguranţă în joc, zise, şi vor încerca să-şi impună legea. Dacă vom fi însă cuminţi şi ne vom purta aşa cum se aşteaptă ei, ne vor lăsa măcar iluzia că vom rămâne tot noi patroni. Vom putea să angajăm câte un curier şi câteva secretare fără să-i întrebăm. Fiecare acţiune îşi are preţul ei. Sau, cum spun medicii, riscuri şi beneficii. Noi, de pildă, am putea în cele din urmă să îmbunătăţim situaţia economică. Dar nu se ştie. Jocurile astea, ca toate jocurile, se contabilizează la sfârşit.

Lola se înfurie. Era cea mai tânără dintre copiii lui Ester şi Edison. Nu-şi arăta încă cei patruzeci şi cinci de ani, era o femeie frumoasă, mândră, arogantă, iar limba ei ascuţită, susţinută de o inteligenţă vie, putea să ruineze din numai două vorbe şi cea mai solidă reputaţie.

— Poate fi un joc fără sfârşit, descoperirea mişcării perpetue. O întâmplare după alta. E un joc de-a masacrul, îi spuse mânioasă fratelui ei.

— Un jucător împătimit nu poate decât să piardă, răspunse pe un ton sec Emiliano. Dar, repet, nu din acest motiv v-am convocat.

Se lăsă o tăcere de plumb.

— Am luat o hotărâre importantă, îi anunţă el.

Toţi ochii erau aţintiţi asupra lui şi urechile erau ciulite ca să nu piardă niciun cuvânt.

— Am luat o hotărâre, repetă, pe care nu eram obligat să v-o comunic. O fac însă pentru că aşa mi se pare corect şi pentru că nu vreau să fiţi puşi în faţa faptului împlinit.

Pe feţele atente ale celor prezenţi se citea tensiunea.

În barca aceea care lua apă din toate părţile, fiecare dintre ei ar fi vrut să apuce cârma, însă nimeni nu avea energia, forţa şi priceperea s-o facă.

— Dacă ai decis să ne dai la o parte şi să rămâi singur pe puntea de comandă, eu îţi las mână liberă, interveni Fernando Prinetti, fără să mai aştepte explicaţia lui Emiliano.

Acesta surâse, însă surâsul îi pieri imediat din pricina unui junghi dureros, neaşteptat şi pătrunzător, care-l lăsă câteva clipe fără suflare.

Ovide Decroly avea dreptate. Probabil că Fernando se făcuse interpretul dorinţei tuturor. Emiliano însă alesese un alt drum.

— N-am să urc pe puntea de comandă încercând să duc această rablă spre un port sigur. Eu nu iau nimic. Eu las, anunţă.

— Oare am înţeles bine? întrebă uluit Fabrizio. Hotărârea lui Emiliano îl implica mai ales pe el. O considera o trădare. Emiliano nu putea să dezerteze şi să-l lase singur într-un moment atât de important.

— Ai înţeles foarte bine, răspunse Emiliano. De curând, am pus la loc sigur partea mea de douăzeci la sută într-o societate care va fi condusă de o singură persoană. La aceşti douăzeci la sută ai mei adaug partea de unsprezece la sută a mamei şi pe cea de paisprezece la sută a Ippolitei. Această persoană de încredere are în mână patruzeci şi cinci la sută din Editura Montalto şi din banca noastră – Montefin. E inutil să vă spun că omul cu pricina va administra acţiunile aşa cum va considera de cuviinţă. Am încercat, de fapt, să salvez ceea ce mai poate fi salvat.

Franco Vassalli sări în picioare din fotoliul său.

— Nu poţi să faci asta! îl atacă.

Ester Montalto, care până atunci ascultase dialogul cu o plăcere bine ascunsă, şi-a făcut auzită vocea caldă şi armonioasă pe care bătrâneţea nu lăsase urme.

— Ba sigur că poate, tinere prieten, interveni satisfăcută. Emiliano poate să acţioneze astfel pe baza unui vechi statut al familiei, care nu prevede niciun drept de preempţiune. E un lucru pe care ar fi trebuit să-l ştii. Şi

fiecare dintre voi ar trebui să-l ştie.

Cu un gest delicat al mâinii, Ester îşi aranjă o buclă rebelă, care-i căzuse pe frunte.

— Orice membru al familiei, continuă ea, poate să-şi vândă cota-parte fără s-o ofere rudelor. Aşa a făcut fiul meu Gianni, care, plecând, şi-a vândut acţiunile celui mai aprig concurent al nostru, editorul Rovesti. Conform acestui statut, noi ţi-am cedat ţie cincisprezece la sută din acţiuni ca să le putem răscumpăra pe ale lui. Altfel nu ai fi fost aici, băiete.

Finanţistul o privi cu ură.

— Dar eu am cerut ca blestematul ăla de statut să fie modificat, se aprinse el.

Interveni Emiliano.

— Nedând curs propunerii tale, ne-am urmărit interesul aşa cum şi tu, când ai cumpărat, ţi l-ai urmărit pe al tău, a răspuns Emiliano calm. Şi trebuie să recunoşti că nu te-ai împotrivit prea mult. Acea cotă-parte de cincisprezece la sută îţi făcea atâta poftă, că nu ai mai insistat. Important era să pui un picior în casa de bani a Editurii Montalto. Nu văd de ce trebuie să te nelinişteşti atât. În definitiv, nimic nu se va schimba. Finanţistul meu nu va interveni în deciziile voastre.

— Vreau numele acestei societăţi, tună Vassalli.

— N-o să-l ştii niciodată, garantă Emiliano coborând vocea. Nu o s-o ştiţi niciodată, generaliză, implicându-i şi pe ceilalţi. Să nu vă faceţi iluzii că o să-l aflaţi de la maică-mea sau de la Ippolita. Nici ele nu-i cunosc numele. Mi-au dat delegaţia pe încredere.

Emiliano era conştient că meciul se încheiase în favoarea lui, însă asta nu prea îl bucurase. Remarcă cu o detaşare senină capitularea lui Vassalli, consternarea cumnaţilor, mânia reţinută a surorilor.

Se ridică, se apropie de maică-sa şi-i şopti:

— Te iubesc.

O sărută pe frunte. Ester strânse mâna fiului între mâinile ei şi surâse.

Apoi Emiliano i se adresă Ippolitei, punându-i mâna pe un umăr:

— Încă o dată, îţi mulţumesc, şi îi surâse.

Îi ignoră pe Mary Jyne şi pe toţi ceilalţi. Ieşi din salon fără să mai adauge vreun cuvânt.

Fabrizio îl urmă ca să-l însoţească până în faţa vilei, unde porfiritul pavajului radia căldura unui crepuscul torid.

— Unde te duci? îl întrebă după o lungă tăcere. Avea aerul unui căţel abandonat.

— Să mă odihnesc, răspunse Emiliano apropiindu-se de automobilul Porsche, parcat la umbra aleii. Avea o mare afecţiune şi tandreţe pentru Fabrizio, însă ceea ce dorea cel mai mult în acel moment era să ţină la o distanţă mai mare chipurile lacome şi speriate ale rudelor sale, gândurile şi reacţiile lor.

— Cu cine o să ţin legătura acum? întrebă Fabrizio.

— Întreabă-te mai degrabă cine va trebui să ţină legătura cu tine, replică Emiliano, invitându-l să aibă mai multă încredere în sine.

Fabrizio îl îmbrăţişă emoţionat.

— Preferam să lucrez cu tine.

— Ai un cap şi două picioare. Poţi să mergi singur. Îl privi cu prietenie. Am parcurs împreună o bună bucată din drum. Eu am ajuns la capăt, Fabrizio.

— Înţeleg, răspunse acesta, care nu ştia cum să-şi explice hotărârea fratelui său vitreg. Eu voi rămâne întotdeauna aici.

Emiliano urcă în maşină şi plecă în direcţia autostrăzii. Era deja întuneric când opri automobilul în faţa impunătorului Grand Hotel din Rimini.

Recepţionerul îl primi cu un surâs larg, deşi era surprins de absenţa lui Arlette. Era prima dată când Emiliano Montalto venea singur la Grand Hotel. Luă cheia pe care i-o întindea.

— Trimite-mi o sticlă de Four Roses, îi ceru editorul, îndreptându-se spre ascensor.

Intră în salonul celui mai frumos apartament al hotelului. Pe masa rotundă de lângă fereastră se aflau un vas de cristal cu flori de amarilis, dălii şi bujori, un coş mare cu fructe şi o cupă din argint, plină cu bomboane de ciocolată.

Emiliano intră apoi într-unul din cele două dormitoare ale apartamentului, cel al lui Arlette. Era o încăpere foarte primitoare. Patul cu baldachin din tul alb, pernele din dantelă de Saint Gali, cuvertura din bumbac imaculat. Pe ea, nişte mâini atente puseseră o cămaşă de noapte din mătase albă. Arlette nu o va îmbrăca în seara aceasta. Şi totuşi, delicata ei prezenţă se simţea în aer şi în lucruri. În cameră plutea parfumul ei.

Pe noptieră erau nişte fleacuri mici din argint, o fotografie color cu ei doi coborând dintr-un avion.

Romanul pe care îl citea Arlette avea colţul unei pagini îndoit, în loc de semn de carte. Emiliano, care nutrea un profund respect faţă de cărţi, detesta o asemenea metodă barbară şi necivilizată, dar de data asta surâse la vederea obiceiului regretabil al lui Arlette.

Îşi scoase acul de la cravată şi-l puse pe noptieră, lângă fotografie. Îşi dădu jos ceasul de la mână şi-l aşeză lângă ac. Apoi ieşi din cameră, trecu iar prin salon şi se îndreptă spre dormitorul său.

Emiliano şi Arlette obţinuseră de la conducerea hotelului permisiunea să mobileze apartamentul după gustul lor. Tapetul dintr-un în strălucitor, de un albastru-pal, minunate covoare kilim înflorate, multe cărţi şi tablouri – un peisaj al lui Telemaco Signorini şi două racursiuri veneţiene ale lui de Pisis ieşeau în evidenţă. Piese de argintărie englezească erau aşezate în locurile potrivite. Apartamentul 104 al hotelului din Rimini era refugiul lor liniştit, pe care conducerea îl rezerva lui Emiliano Montalto pe tot parcursul anului.

Emiliano se învioră sub duş și când reveni în salon, îmbrăcat în halatul alb, găsi pe măsuţă sticla de Four Roses, frapiera şi un pahar.

Îşi turnă un bourbon. Se aşeză pe divan şi luă o înghiţitură zdravănă. După câteva clipe, un junghi violent îl făcu să tresară. O sudoare rece îi acoperi fruntea şi rămase paralizat de durere. Răul trecu imediat, lăsându-i o amorţire surdă. Ridică receptorul şi formă un număr din Barcelona pe care-l aflase cu o zi în urmă.

— Hotel Princesa Sofia, răspunse vocea centralistei.

— Cu domnişoara Arlette Arisi, ceru Emiliano.

Aşteptă câteva clipe care i se părură o veşnicie. Apoi vocea centralistei se auzi din nou.

— Domnişoara nu e în hotel. Doriţi să lăsaţi un mesaj?

— Da. Spuneţi-i că o iubesc. Şi puse receptorul la loc.

Surâse fără convingere. Unde putea să fie Arlette la ora asta? Dar ce importanţă poate să aibă, se gândi, îndreptându-se spre garderobă.

După zece minute, îmbrăcat elegant, coborî la parter. Străbătu saloane mai mari sau mai mici, cu tavane înalte din stuc şi pereţii împodobiţi cu tapiserii preţioase.

Dincolo de glasvanduri remarcă un grup de clienţi englezi care vorbeau pe terasă cu însufleţire, bând şi chicotind. Ajunse la intrarea în bar. Pe micile divane şi fotolii în stilul secolului al XIX-lea nu era nimeni.

Gianni Luda, pianistul, îl recunoscu şi atacă imediat acordurile unei vechi canţonete napolitane, un motiv plin de nostalgie, care le plăcea foarte mult lui Arlette şi Emiliano – *Chiove*.

— Iisuse, ce mai ploaie! îi spuse Emiliano pianistului care-i zâmbea.

— Bună seara, domnule Montalto, îl salută Domenico din spatele tejghelei barului american.

Emiliano răspunse la salut cu un semn din mână şi se aşeză pe fotoliul din colţ.

Barmanul se apropie de el.

— Vă servesc acum sau o aşteptaţi pe doamna? întrebă aplecându-se.

Emiliano îl privi lung înainte să-i răspundă încet:

— Ea nu vine în seara asta.

Domenico observă ceva neobişnuit în propoziţia cu pricina. Era prima dată când Emiliano Montalto venea singur la Grand Hotel. Barmanul, cu stăpânirea de sine a unui psihanalist, se întoarse şi dispăru în spate. Se întoarse repede cu o sticlă de Cristal, o vârî într-o găleată plină cu cilindri de gheaţă şi o învârti cu delicateţe. Acoperi sticla cu un şervet alb, apoi puse pe o tavă un pahar şi frapiera şi îi turnă şampanie lui Emiliano.

— …tu singură cânţi şi mori, cânta Gianni Luda.

— Bea cu mine în seara asta, îl rugă pe Domenico, şi dă-i de băut şi maestrului.

— Vă mulţumesc, domnule Montalto, răspunse barmanul, un tânăr elegant, înalt, zvelt, cu păr blond şi ochi albaştri.

— Nu-mi place singurătatea, rosti Emiliano, ridicând paharul. Să beau singur mă deprimă.

Domenico se îndepărtă şi în câteva clipe se întoarse cu paharele. Turnă şampanie pentru el şi pentru pianist.

— Să bem pentru viaţă, spuse Emiliano. Chiar dacă, uneori, e o mare amăgire. Sau, dacă preferi, o înşelătorie. Sensibilitatea mea bolnăvicioasă e o înşelătorie. Blândeţea lui Arlette este o înşelătorie.

Domenico era obişnuit cu mărturisirile clienţilor, mai ales când beau mult. Însă Emiliano Montalto nu-i făcuse niciodată vreo confesiune şi era un om sobru.

Barmanul îl asculta fără să înţeleagă.

— Când eram copil, cineva mi-a povestit că, într-o ţară îndepărtată există o rasă nobilă de cai care, dacă sunt stimulaţi dincolo de limite ca să se obţină rezultate imposibile de la ei, îşi sfâşie cu dinţii o venă, preferând o moarte rapidă şi demnă unei agonii umilitoare şi dureroase. Această legendă este paradigma vieţii când nu există nicio scăpare.

Emiliano bea pahar după pahar.

— Încă o sticlă, Domenico, îi ceru tânărului.

Barmanul se bucură că poate ieşi pentru câteva clipe

din acea situaţie neliniştitoare. Luă o altă sticlă de Cristal şi-l privi din spate pe Emiliano chiar în momentul în care omul scoase din buzunar un revolver, îl duse la tâmplă şi trase. O lovitură seacă, nu foarte puternică. Emiliano înclină capul ca un om istovit, surprins în somn.

Când se apropie de el, Domenico nu putu face altceva decât să-i închidă ochii.

ARLETTE

1990

Trecuseră cinci ani de la moartea lui Emiliano şi de la ultima sa şedere la Grand Hotel din Rimini.

Când l-am întâlnit, în 1980, era un băiat superb, de cincizeci de ani, iar eu o fată frumoasă de treizeci de ani. Eram trimis special al revistei *Onzzonti*, săptămânalul cel mai de seamă al Editurii Montalto. Şi fusesem concediată cu foarte puţină vreme în urmă.

Îl cunoşteam pe Emiliano din vedere, la fel ca toţi cei care lucrau pentru Montalto. Când mă întâlneam cu el pe coridor, schiţam un salut, la care el nu răspundea niciodată. Avea faimă de mare iubăreţ. Era un exemplar masculin din acelea care, dacă e să credem toate câte se vorbeau, ştiau să dăruiască plăcere fără să işte gelozii sau aşteptări de legături durabile. Mie personal nu-mi stârnea cine ştie ce emoţie. Nu ştiu să spun dacă eram în defensivă, ca vulpea care n-ajunge la struguri, sau dacă atitudinea mea era generată de snobism.

Cu toate acestea, când l-am văzut la biroul sobru, din lemn de nuc închis la culoare, a reuşit să-mi producă un mic fior, deşi eram de-a dreptul înfuriată din cauză că fusesem umilită atunci când mă concediaseră, la cererea familiei Montalto, al cărei prim născut era Emiliano.

Îi cerusem o întrevedere şi m-a primit în biroul lui de la ultimul etaj al clădirii din via Meravigli.

Avea o expresie blândă şi hotărâtă, era blond ca un suedez şi avea ochi mari şi albaştri. Porecla lui, Lebăda Neagră, putea să pară ironică, căci făcea deosebirea dintre el şi Lebedele Albe ale familiei Montalto, care, într-un fel

sau altul, i se împotriveau. În schimb, definiţia aceea i se potrivea perfect deoarece sublinia caracterul excepţional al personajului.

— Arlette Arisi! mă întâmpină el, surâzându-mi, vorbind cu o voce clară, tărăgănată şi nuanţată. Nume încântător, care evocă vechile splendori ale spectacolului parizian. Frumoasă, fermecătoare şi curajoasă! mă flată cu surâsul cel mai luminos. Îmi dau foarte bine seama că vă simţiţi ofensată. Fără îndoială, vi s-a făcut o nedreptate, atacă el imediat problema, sărind peste orice introducere.

Am respirat uşurată. Cu sprijinul lui, voi avea câştig de cauză.

— Însă nu pot să fac nimic pentru dumneavoastră, schimbă el discursul, lăsându-mă fără glas. Sunt ferm convins că ştirile publicate de dumneavoastră spun adevărul. Cunosc persoana despre care vorbiţi în articol şi pot spune că a ajuns la un nivel de abjecţie mult mai alarmant, mult mai jos decât furturile pe care le-aţi denunţat.

— Şi atunci? întrebai înmărmurită, cu naivitatea unei şcolăriţe.

— Atunci, învinge cel care are cuţitul în mână. Şi dumneavoastră nu-l aveţi.

Dezamăgirea şi mânia au fost mai puternice şi, rostind cuvintele răspicat, am zis:

— Domnule Montalto, dumneavoastră cum v-aţi defini?

Bărbatul nu se tulbură, se aplecă puţin în faţă şi-şi ciocăni fruntea cu arătătorul mâinii drepte.

— Vedeţi punctul mic pe care-l formează ridurile?

Neavând încotro, mă uitai.

— E un semn de la Dumnezeu, adăugă, cum e al treilea ochi al tibetanilor, şi îi caracterizează pe toţi membrii familiei mele. Cu diferenţa că, în cazul nostru, nu este vorba despre un semn al unei rase superioare. Emiliano continua să zâmbească plin de amabilitate.

Rămăsei nedumerită şi o roşeaţă neaşteptată îmi

aprinse obrajii. Mânia, supărarea şi uimirea mă făcură şi mai neputincioasă.

Izbutii doar să bâigui:

— Ce mă sfătuiţi?

Omul se mişcă uşor în fotoliul rotativ, îmbrăcat în piele neagră, şi adoptă un ton aproape patern.

— Să vă luaţi un avocat bun pentru a obţine maximum din lichidare. În fond, aveţi dreptate. Aşadar? întrebă deschizând braţele.

— Cattolica e un avocat bun? am întrebat mecanic.

— Dragă Arlette, am spus un avocat bun, nu un avocat faimos, care este avocatul şi prietenul familiei Montalto. Ai sfârşi ca Renzo când a pronunţat numele lui Don Rodrigo în faţa diabolicului Azzeccagarbugli. Nu. Va tranşa chestiunea cu o frază frumoasă sau cu un sfat.

Emiliano se ridică, arătându-mi statura lui impresionantă, şi se apropie ca să-mi sărute mâna. Deodată mă încercă o tulburare ciudată.

Era o zi minunată de sfârşit de septembrie şi soarele care năvălea în birou lumina, pe peretele opus, un Utrillo delicat.

— Vă miraţi, întrebă, de ce se mai petrec asemenea lucruri? Atâta inocenţă vă face cinste. Sunteţi atât de tânără, rosti cu o nuanţă de regret. Ingenuitatea vi se potriveşte. Aţi dori ca lumea să se îngrozească de atâta nedreptate. Nu este aşa. Suntem în 1980, la douăzeci de ani de anul 2000. Afghanistanul e în flăcări, Irakul se războieşte cu Iranul, la gara din Bologna s-a petrecut un oribil măcel, iar noi ne rezumăm la a comenta fără să reacţionăm.

— Nu cred că sunt atât de naivă încât să merit să-mi înşiraţi asemenea banalităţi, am replicat.

Surâsul lui se transformă într-un râs sincer.

— Aveţi darul de a mă surprinde, afirmă amuzat. Să spunem că sunteţi o victimă neplanificată a motivelor care ţin de întreprindere, dar şi de familia Montalto. Puteţi să vă liniştiţi, sunteţi într-o companie bună şi numeroasă.

Colegi de-ai dumneavoastră de cea mai bună calitate au fost sacrificaţi în favoarea unei false prietenii numai pentru a demonstra cuiva puterea noastră.

Ştiam că familia Montalto era total lipsită de scrupule atunci când slujea logica puterii, dar sperasem ca Emiliano să fie altfel, o prezenţă omenească într-o haită de lupi. Intru câtva, trebuia să fie adevărat. Se spunea, într-adevăr, că era privit cu suspiciune de mulţi din conducere, de fratele mai mic, de cele două surori şi de cumnaţi.

Înainte să plece, îmi luă amândouă mâinile cu afecţiune. Când mă atinse, m-am emoţionat.

— Mă duc să mănânc, spuse privindu-mă cu ochii săi albaştri, pe care un reflex al soarelui îi făcea violeţi. Vreţi să mă însoţiţi? îmi propunea să intru în grupul cuceririlor lui. Aveam atunci treizeci de ani. Focul sacru al profesiei nu mă contaminase niciodată pe de-a-ntregul. Scriam pentru că era singurul lucru pe care ştiam să-l fac. Ca să trăiesc.

În braţele lui Emiliano am cunoscut pasiunea şi blândeţea unei iubiri neaşteptate. Şi el se îndrăgosti de mine. Am luptat împotriva mamei mele şi a familiei lui.

Cea care ni s-a împotrivit cu toate puterile a fost tocmai Lola, sora cea mică a lui Emiliano, din vina căreia fusesem concediată. Ea, şi nu June, soţia englezoaică a lui Emiliano, ne-a făcut viaţa grea.

După moartea Lebedei Negre, ca o răzbunare a destinului, familia Montalto a fost luată de vijelie. Astăzi e un pahiderm muribund, atacat de şacali şi de păsări de pradă.

Nu sunt răzbunătoare şi n-aş putea să spun că m-au bucurat supărările Lolei şi ale rudelor sale. Pur şi simplu am alungat din memorie numele şi poveştile lor. Ani în şir am continuat să cred că Emiliano nu murise. Că plecase într-o lungă călătorie şi trebuia să se întoarcă în orice clipă. În definitiv, nu-l văzusem mort.

Am aflat despre tragedie în cel mai banal, dar şi cel mai dureros mod cu putinţă, când eram în Spania, într-o

dimineaţă luminoasă de iulie. Luam micul dejun la hotelul Princesa Sofia din Barcelona. Răsfoind distrată un ziar, am văzut fotografia şi titlul, *Tragica dispariţie a editorului italian Emiliano Montalto*. Nimeni din familie nu s-a obosit să mă anunţe.

Îmi amintesc că am vărsat ceaiul fierbinte pe halat. Prima mea reacţie a fost o mânie fără margini. Povestea noastră nu se putea sfârşi aşa.

Am aruncat ceainicul în oglinda dulapului şi în cioburile sparte am văzut sfărâmându-se visurile mele. Furia se transformă într-o durere adâncă, ascuţită. Îi dădusem lui Emiliano întreaga mea viaţă, viitorul meu, şi el mă trădase. Copilul nostru creştea în mine şi, când se va naşte, probabil că va avea pe frunte un mic semn, acelaşi ca al tatălui său.

Trecuseră luni, anotimpuri, ani.

Continuam să trăiesc şi să scriu. Fără entuziasm. Era singurul lucru pe care ştiam să-l fac şi care-mi permitea să exist. După moartea lui Emiliano, îmi dădeau lucrările cele mai grele. Citeam articolele şi eventual le refăceam pe cele pe care colaboratori foarte bine plătiţi nu le scriseseră prea bine. Aveam patruzeci de ani şi revenisem la însărcinările începuturilor mele îndepărtate. Îmi priveam cu o mare indiferenţă colegele tinere, pline de încântare şi de zel sacru, trecând prin faţa mea fără măcar să-mi dea un semn. Chiar eu mă dădeam la o parte, ca să le fac loc.

Scriam şi materiale ca trimis special, care îmi erau date ca premii pentru devotamentul meu resemnat. În realitate, mă ocupam mereu de ştirile cele mai puţin râvnite, pe care colegii mei şmecheri căutau să le evite.

De data aceea, m-au trimis la Rimini la un congres medical despre mecanismele moleculare care stau la baza degenerării hipertrofiei cardiace primare şi secundare în hipertensiune şi în valvulopatie. Trebuia să descriu „determinantele genetice care codifică producerea şi înmulţirea proteinelor contractile ale fibrocelulei miocardice”. Uşor, nu?

Trebuia, de fapt, să traduc într-un limbaj uşor de înţeles ceea ce specialiştii vor spune şi vor scrie în comunicările lor. Treaba cerea umilinţă, răbdare, zel, profesionalism şi, fireşte, nicio glorie.

Se împliniseră cinci ani de când nu mă mai întorsesem în locurile unde fusesem fericită cu Emiliano. Aş fi putut să găsesc o scuză ca să evit pelerinajul, însă am lăsat totul la mâna destinului în faţa căruia eram tot mai resemnată.

Luminosul soare de mai se făcuse mai cald şi aerul, încă răcoros, mirosea a mare când îmi parcai maşina pe peronul miticului Grand Hotel. Fiind mai mult decât un hotel în stil *belle époque*, acum făcea parte din istorie, după ce fusese consacrat de fantezia lui Fellini în filmele sale cele mai cunoscute. Pe terasa de la etajul întâi, steagurile Europei se unduiau încet.

Eleganţa intactă a faţadei mă aduse înapoi în timp. Ca şi cum anii n-ar fi trecut, ca şi cum fata mea nu exista, ca şi cum Emiliano mă aştepta în apartamentul de la etajul întâi, cu ferestre care dădeau spre grădina unde ţâşnea apa dintr-o fântână din piatră.

Intrai pe mica alee care ducea la scara din faţă. Datorită bordurilor de plante rustice înflorite, dimineaţa luminoasă era şi mai frumoasă, şi mai parfumată. Auzii vocea calmă şi vibrantă a lui Emiliano, care înşira numele florilor: „Caliciile mici şi trandafirii, amestecate cu trifoiul, sunt exemplare de Oxalis... În schimb, cascada albă şi violetă *este Arabts Caucasica*”.

— Dar dumneavoastră sunteţi doamna Arlette Arisi, spuse omul cu o voce plină de uimire şi emoţie. Mă întorsei brusc ca şi cum aş fi fost surprinsă într-o atitudine stânjenitoare.

— Domenico! am exclamat, cu glasul strangulat de un hohot de plâns care mi se urcă imediat în gât.

Îi întinsei mâna pe care o strânse cu afecţiune.

— V-aţi întors, în sfârşit, spuse barmanul îmbrăcat impecabil, cu obişnuita haină albă, dintr-o ţesătură subţire

şi cu un papion din mătase neagră.

În ochi îmi străluceau lacrimi.

— Dragă Domenico! am murmurat cu afecţiune.

— Ca de obicei? întrebă surâzând ca să alunge emoţia.

— Ca de obicei, am răspuns şi eu cu un surâs, intrând în bar.

Emiliano şi cu mine luam întotdeauna un cocteil-şampanie dimineaţa târziu. La prânz, sticla de Cristal era goală. În timpul şederii noastre la Grand Hotel, beam veseli şi seara.

Am încetat să mai beau când Emiliano a murit. Fără dificultate şi fără păreri de rău.

Mă aşezai pe fotoliul din colţ, lângă pian, în faţa tejghelei barului, şi mă uitai împrejur. Acelaşi covor kilim, aceeaşi ţesătură de mătase roz, cu desene pe divane şi fotolii. Nu mai era nimeni. Mă gândii la Gianni Luda, cântăreţul de la bar, care se întorcea în fiecare vară la Rimini ca să-i încânte cu vocea sa frumoasă pe cei care veneau la Grand Hotel. Era o persoană sensibilă şi amabilă. Când intram în bar cu Emiliano, începea pentru mine *Chiove*, o veche canţonetă napolitană care mă mişca până la lacrimi, mai ales cu ajutorul şampaniei.

Emiliano stătea lângă mine pe divan, îmi cuprindea umerii cu un braţ şi-mi murmura cuvinte de dragoste. Uneori mă fixa îngândurat, parcă încercând să desluşească un mister pe care îl ascundeam în mine, după cum spunea el.

Mă dorea din ce în ce mai mult, pe măsură ce se străduia din răsputeri să descopere cheia cu ajutorul căreia să pătrundă în taina care, probabil, nici nu exista. Îmi vorbea ore întregi fără să obosească şi cuvintele lui îmi mergeau direct la suflet, aprinzându-mi simţurile. Chiar dacă nu-i dădusem niciodată motiv, uneori era foarte gelos, dezvăluindu-şi fragilitatea şi puţina încredere în el însuşi. Poate că aceste fantasme nu fuseseră străine de sfârşitul lui tragic.

— Rămâneţi la noi câteva zile? întrebă Domenico punând pe măsuţă un pahar în care bulele şampaniei se învârteau vesel.

— Nu ştiu. Depinde, am răspuns, ridicând paharul spre el. Nu bei cu mine în amintirea vremurilor de altă dată?

Se grăbi să-şi umple un pahar pe care-l apropie de al meu.

— Eu îmi amintesc de vremurile de altă dată, a repetat încet.

— Şi de el, am murmurat temându-mă parcă să-i pronunţ numele.

Domenico aprobă cu un semn al capului, în vreme ce o rază de soare îi atinse părul foarte scurt, des şi blond ca al lui Emiliano.

— Aici s-a întâmplat, nu-i aşa? întrebai ezitând.

Încă o dată, Domenico nu făcu decât să aprobe dând din cap. Cu toate acestea, simţeam că ar fi vrut să vorbească despre cumplitul eveniment la care fusese martor.

— Cum s-a întâmplat? întrebai brusc.

Câteva detalii în plus faţă de versiunea oficială îmi fuseseră date atunci de Lola Montalto, în cursul unei conversaţii telefonice înfiorătoare. „Moartea fratelui meu”, începuse ea cu cinism, „anulează orice pretenţie a ta de a intra în familia noastră”. Numai asta o interesa şi se fălea cu plăcerea unei victorii pe care nici măcar nu visase s-o obţină.

— Chiar era beat? îl întrebai pe Domenico.

— Nimeni nu l-a văzut beat vreodată, răspunse tânărul. Cred că nici măcar dumneavoastră, remarcă el.

Era adevărat. Nu îl văzusem niciodată pierzându-şi luciditatea şi aplombul, oricât ar fi băut.

— Eu cred, doamnă Arisi, că Emiliano Montalto nu a fost niciodată mai lucid ca în noaptea aceea, preciză el după o pauză. Ultimele sale cuvinte au fost pentru dumneavoastră.

Nu ştiam. L-am privit, nerăbdătoare să aflu mai multe amănunte.

— Întâi mi-a povestit o istorie ciudată, continuă Domenico, zâmbind în timp ce vorbea, aşa cum făcea de obicei. Apoi, înainte de a scoate pistolul, mi-a spus: „Sensibilitatea mea bolnăvicioasă e o înşelătorie.

Blândeţea lui Arlette este o înşelătorie”. Avea în ochi multă duioşie, încheie tânărul.

— Minţea, zisei cu tristeţe. Nu am fost niciodată blândă, mai ales cu el.

Cred că nu voiam să-i spun lui Emiliano că sunt însărcinată. Îmi spuneam că-i voi mărturisi pe îndelete, cu prima ocazie. Dacă ar fi ştiut, l-aş fi salvat. Sau poate că nu. Câtă nebunie şi câtă raţiune sunt într-o sinucidere? Cine ştie dacă ar fi fost un tată bun pentru Emy? Aşa o botezasem pe fetiţa noastră.

— Domenico, tu crezi în destin? am întrebat deodată, după ce am golit paharul.

— Grea întrebare! se eschivă el. Cineva a zis că destinul nostru ne seamănă.

— Da, destinul, într-un fel sau altul, te obligă să-l urmezi.

Credinţa în imanenţa unei forţe de neînţeles, dominată de astre sau de zei, care decide orice gest al nostru, îmi uşura sufletul şi mă scăpa de remuşcările care m-ar fi doborât dacă aş fi crezut că soarta se pecetluieşte în momentul în care se îndeplineşte. Şi nu înainte.

— În acest caz, era scris că trebuia să se întâmple exact aici, a spus Domenico. Pe fotoliul pe care staţi dumneavoastră acum.

Rămăsei împietrită. Mâna care încă ţinea paharul începu să-mi tremure.

— Acum, a trecut atâta vreme, continuă omul, dând din cap cu părere de rău.

— Ce-ţi mai aminteşti? insistai, stăpânindu-mi cu greu emoţia.

— Un foc de armă. O lovitură seacă, nici măcar

puternică. A făcut o gaură mică în tâmpla dreaptă. L-a ucis pe loc. Şi-a plecat capul ca un om foarte obosit, surprins în somn.

Ziarele prezentaseră moartea lui Emiliano ca pe un accident survenit în timp ce-şi curăţa arma.

— Îţi mulţumesc pentru şampanie, am murmurat întinzându-i paharul.

Un grup zgomotos de congresişti dădu năvală în bar, cu feţe vesele şi cu ecusonul în piept, ceea ce mă făcu să mă abat de la gândurile mele.

M-am ridicat şi l-am salutat pe Domenico care trebuia să se ocupe de nou-veniţi.

Nu fu tocmai uşor să ajung în hol. Cocteilul-şampanie, de care mă dezobişnuisem de ani, mi se urcase la cap.

— E o rezervare pe numele Arrisi? l-am întrebat pe recepţioner.

Îşi plimbă mâna pe tastatura computerului:

— Sigur, doamnă Arrisi, confirmă respectuos. Aveţi bagaje?

— În portbagajul maşinii, în faţă.

Chemă un hamal.

— Însoţeşte-o pe doamna, îi spuse dându-i o cheie.

L-am urmat mecanic, simţindu-mi picioarele şi capul ca de plumb.

La invitaţia angajatului care mă însoţea, am intrat într-un salon cu tapet din în bleu pal. Am privit în jur şi pentru o clipă am simţit că leşin. Am recunoscut imediat apartamentul pe care Emiliano şi cu mine îl ocupam când trăgeam la Grand Hotel. Uşile din sticlă ce dădeau pe terasă erau întredeschise. Aerul de dimineaţă aducea inevitabila răsuflare a verii. Perdelele ivorii se ridicau în mici valuri unduitoare. Pe măsuţă erau flori proaspete – trandafiri albi Betty Heroldt, amestecaţi cu bujori crem, cu o nuanţă delicată, florile pe care Emiliano le alegea pentru mine. Mai era un bilet. L-am citit cu inima bătându-mi cu putere: „Cu complimente din partea direcţiunii”. Banalul şi

politicosul mesaj nu mi-a alungat neliniştea. Am intrat în dormitorul pe care îl ocupasem ani de zile. Pe scrin fuseseră puse alte flori. Pe pat era cămaşa mea de noapte din dantelă de mătase albă, cu mâneci lungi, cu un volan la gât şi la mâneci şi dantelă pe corsaj.

Capul mi se învârtea, iar picioarele îmi tremurau. Reconstrucţia aceea incredibilă şi neliniştitoare ştergea trecerea timpului, anulând numai ultimii cinci ani. Nu m-aş fi mirat dacă Emiliano ar fi apărut şi m-ar fi luat în braţe.

— Vă simţiţi bine, doamnă? întrebă hamalul grijuliu, văzând că pălesc.

— Da, mulţumesc. E în ordine, l-am asigurat.

Omul a surâs şi a plecat.

Ştiam că o parte din lenjerie şi haine rămăseseră la Grand Hotel. Emiliano închiria apartamentul pentru tot anul. Ne lăsam lucrurile pentru că nu-i plăcea să călătorească cu bagaje. După moartea lui, primisem o scrisoare din partea conducerii hotelului, prin care mi se cerea permisiunea de a trimite la Milano obiectele personale. Nu am răspuns niciodată cererii lor, care mă obliga să mă confrunt cu un trecut pe care mă străduiam să-l uit.

M-am aşezat pe marginea patului şi numai atunci am observat pe noptieră un ac de cravată din aur. Era doar un fir subţire, având la capăt un diamant cu două litere gravate: E.M.

Fusese al lui Edison Montalto, tatăl lui Emiliano, fondatorul editurii. I-l dăruise fiului său când acesta îşi luase licenţa.

— Din meschinărie, glumea Emiliano. În realitate, ţinea foarte mult la bijuteria căreia îi atribuia o putere aproape magică. O purta mereu. Acum, ea se afla pe noptieră, aşteptând parcă să fie folosită din nou.

Nu mă simţeam bine şi ştiam de ce. Fusesem trimisă la Rimini de ziar, cu o treabă plictisitoare, şi mă trezeam prizonieră a trecutului.

Am ridicat receptorul şi am sunat la centrală.

— Cu domnul director, vă rog, am cerut.

După câteva clipe, am auzit o voce limpede, puternică şi sigură.

— Bine aţi venit, doamnă Arrisi. Sunt Gianni Stammer. Cu ce vă pot fi de folos?

Mi-l aminteam. Era un tip înalt, sever, eficient, cu trăsături aspre. Era din regiunea Alto Adige.

I-am expus pe scurt situaţia.

— Vreau să-mi elucidaţi misterul, am spus eu fără înconjur.

— Apartamentul a fost mereu la dispoziţia dumneavoastră, m-a lămurit el. Ştiind că veţi veni, am încercat să-l pregătim ca de obicei. Nu e niciun mister, vă rog să mă credeţi.

— Vreţi să-mi spuneţi că nu l-a ocupat nimeni în toţi aceşti ani? am întrebat neîncrezătoare.

— Exact. Nota de plată este achitată cu regularitate în fiecare lună, pentru ca apartamentul să fie la dispoziţia dumneavoastră. Nu ştiaţi? întrebă omul şovăind.

— Şi cine plăteşte această locuinţă regală? am glumit eu, părându-mi-se, totuşi, că o iau razna.

— Ca să fiu sincer, nu ştiu, a răspuns Stammer, convins acum de sinceritatea mea. Plata se face prin bancă. Ca întotdeauna. De zece ani, nimeni nu a ocupat apartamentul, cu excepţia dumneavoastră şi a domnului Montalto.

— Cum de nu am fost informată despre această hotărâre ciudată?

— Nu v-aş putea răspunde, se scuză Stammer. Credeam că sunteţi la curent. Şi am respectat hotărârea.

— Hotărârea cui? am insistat eu.

— A băncii, fireşte. Union des Banques Suisses din Geneva. Îmi pare rău. Nu sunt în măsură să vă spun mai mult.

Am pus receptorul jos, fără să-l mai salut. Cine ar fi putut să facă aşa ceva? Bineînţeles, nu cineva din familia Montalto. Trecuseră cinci ani lungi până când întâmplarea

mi-a îngăduit să fac această descoperire de necrezut.

Aşezată pe pat, plângeam ca un copil speriat. Mi-ar fi plăcut s-o am pe fiica mea lângă mine. Emy nu avea încă cinci ani, dar era o prezenţă care te calma. Era o fetiţă plină de vitalitate care-mi dădea putere în clipele de deznădejde.

Ca toţi membrii familiei Montalto, Emy avea şi ea micul semn în mijlocul frunţii. Acum abia dacă se vedea, dar, în timp, se va contura mai bine. Era la fel ca semnul tatălui său şi al bunicului, bătrânul Edison Montalto. Şi Emy aparţinea acelei specii de dinozauri care fusese atât de importantă în viaţa mea şi a familiei mele.

FAMILIA

1940

1

Nu era chiar un parc, ci o grădină imensă, cu o mulţime de copaci, delimitată de o împrejmuire din piatră. Lui *mademoiselle* Yvette nu-i plăcea acel loc încântător, care-i fusese impus de un contract nescris, respectat însă cu stricteţe.

De data aceasta, *mademoiselle* primise nişte ordine din cauza cărora trebuia să ţină copiii cât mai departe de vilă şi de camera lui Ester. Ar fi fost „foarte neplăcut” ca urechile lor nevinovate să audă vaietele şi urletele mamei aflate în travaliu.

Vila Ester fusese construită pe un vârf stâncos din Bellagio, la confluenţa lacurilor Lecco şi Como. Era o reşedinţă în stil neoclasic, ridicată în secolul al XVIII-lea de un nobil din Como şi cumpărată în 1935 de Edison Montalto, care îi schimbase numele din Casa Serena într-unul mai personal, Vila Ester, ca un omagiu adus tinerei sale soţii.

Era la sfârşitul lui mai şi în aer se simţea vara. La orizont se îngrămădeau nori de război, un conflict sângeros declanşat în urmă cu un an, odată cu invadarea Poloniei de către germani.

Trupele Germaniei naziste ocupaseră Franţa de Nord

în două săptămâni, dar ecourile îngrozitoarei tragedii care avea să cuprindă lumea ajungeau atenuate la Vila Ester, unde durerile doamnei Montalto şi iminenta naştere erau principalele griji.

Emiliano, Wally, Gianni şi *mademoiselle* Yvette ajunseseră la pavilionul pe care se căţărau gingaşi trandafiri sălbatici, la capătul unei alei mărginite de tufe de merişor, tăiate în formă de con şi de piramidă. De la pavilion, priveliştea se deschidea spre linişte somnoroasă a lacului mângâiat de pânze albe.

Emiliano, care avea zece ani, se pregătea pentru examenul din clasa a cincea elementară şi pentru cel de admitere în şcoala medie. Wally, mai mică decât el cu doi ani, broda o batistă pe care voia să i-o dăruiască mamei sale. Gianni, mezinul, care abia împlinise cinci ani, bătea ca un nebun într-o tobă de tablă, deranjându-i pe toţi. Emiliano îi surprindea cu frumuseţea lui solară. Declama fără prea multă convingere, cu o voce monotonă şi resemnată, cuvintele despre chiparoşii lui Carducci[1] „care, înalţi şi puri la Bolgheri, pleacă de la San Guido în două şiruri".

Monotonia aceea o plictisea la fel de mult pe bătrâna guvernantă ca şi sunetul surd al tobei de tablă pe care o chinuia Gianni. Pentru că solemnitatea momentului îi cerea o atenţie specială şi fiindcă trebuia să ţină copiii la o distanţă sigură, trebuise să renunţe la repausul zilnic, pe care de obicei îl îndulcea cu un pahar mare de vin roşu de dincolo de munţi. Stătea într-un fotoliu comod din răchită. Pleoapele, îngreunate de o digestie anevoioasă şi de o veche meteahnă, dădeau să se închidă. Când Gianni a încetat, în cele din urmă, să mai bată toba, *mademoiselle*, în ciuda eforturilor de a rămâne trează, a adormit.

Wally îi dădu un cot fratelui său.

— *Mademoiselle Yvrette, elle est partie*, murmură amuzată la culme.

---

1 Giosue Carducci (1835-1907), poet, prozator și eseist italian, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1906 (n. red.).

Îi spuneau Yvrette ca să sublinieze familiaritatea fetei bătrâne cu vinul.

— Las-o în pace, o dojeni Emiliano, renunţând pentru o clipă la „chiparoşi”.

— În timp ce doarme, ne putem duce în casă să vedem ce se întâmplă, insistă Wally.

Gianni, sigur că îşi va necăji sora, începu să bată iar în tobă, apropiindu-se de guvernantă, care se trezi brusc.

— Din cauza ta, ca de obicei, îi reproşă femeia, arătându-i un deget acuzator. Când fratele tău studiază, trebuie să stai cuminte, ai înţeles?

— Ai înţeles? o imită Wally, sperând că Gianni se va potoli, iar *mademoiselle* va cădea din nou în braţele lui Morfeu, cum îi plăcea mamei ei să spună. Ideea ei fixă era să se apropie de vilă ca să poată surprinde semnele evenimentului misterios care se desfăşura acolo.

După câteva minute, pleoapele lui *mademoiselle* s-au închis din nou şi femeia s-a cufundat într-o amorţeală profundă. O clipă se gândise să reacţioneze la obrăznicia fetiţei care îşi bătuse joc de ea pe faţă, dar apoi se lăsase pradă somnului odihnitor. Oricum, orice acuzaţie s-ar fi întors împotriva ei. Bogăţii erau toţi la fel şi ea era obişnuită cu dispreţul odraslelor crescute în puf care se credeau fiinţe alese şi, în cel mai bun caz, o tolerau cu un aer îngâmfat, având în părinţi nişte aliaţi puternici. Ştia şi că îi poceau numele ca să sublinieze afecţiunea ei pentru vin, ceea ce o ajută să accepte ghinionul care câm pinsese în vizuina acelei cete de mici răufăcători.

Se împliniseră douăzeci de ani de când plecase din oraşul natal, Saintes, din Provence, ca să ajungă în Italia, unde trecuse de la o familie la alta, suportând aroganţa stăpânilor şi perfidia impertinentă a copiilor, visând la clipa în care se va întoarce în micul sat vesel şi luminos din sudul Franţei ca să-şi trăiască în pace ultimii ani.

Acum, când germanii îi invadaseră ţara, avea un motiv în plus să ceară ajutor paharului, dar se consola. Războiul-fulger declanşat de Hitler se va încheia, fără

îndoială, înainte ca ea să ajungă la vârsta pensionării. Pusese deoparte o sumă frumuşică, ce avea să fie sporită de trecerea timpului.

„Frumoşi chiparoşi, chiparoşii mei...” Emiliano repeta versurile cu gândul la cimitirul pe care-l văzuse la înmormântarea bunicului al cărui nume îl purta şi care-l făcuse să sufere când se gândea la ziua Judecăţii de Apoi, când mormintele se vor deschide şi Atotputernicul va judeca viii şi morţii.

În aerul cristalin, se auzi zgomotul unui motor care urca aleea.

— Emiliano, spuse Wally bucuroasă, a venit tata. Se ridică imediat, scăpând pe jos batista pe care o broda. Rochia ei frumoasă, din muselină uşoară, roz, cu corsajul brodat în *nici d'abeille* şi guleraş din pichet alb, alunecă de-a lungul trupului plăpând, unduindu-se în nenumărate falduri în jurul picioarelor subţiri. Pantofii din antilopă albă aveau o baretă cu un năsturaş negru.

Părul blond care îi cădea pe spate fusese pieptănat cu grijă şi ondulat cu un fier cald în bucle lungi, strânse pe ceafă cu o fundă mare, din tafta roz. Putea trece drept un copil frumos, deşi avea faţa cam mare, luminată de nişte ochi mici şi întunecaţi, în care se puteau citi lăcomia, dar şi o furie mocnită.

„Sosirea tatii era de aşteptat”, îşi spuse Emiliano. „Tata a venit cu sufletul la gură când a aflat că mamei i-a venit sorocul”. Avea aerul resemnat al fratelui mai mare, constrâns să împartă dragostea părinţilor cu nou-veniţii. Aşa se întâmplase cu Wally, apoi cu Gianni şi acum era rândul celui de al patrulea copil.

Va fi o surioară sau un frăţior? Răspunsul îl lăsa complet indiferent. Situaţia nu putea decât să se înrăutăţească, chiar dacă de mai multe luni maică-sa părea să fi uitat cu totul de el, ocupată cum era cu noua ei sarcină.

— Eu mă duc să văd ce se întâmplă, hotărî Wally. Coborî repede treptele pavilionului şi se îndreptă cu pas

grăbit spre aleea care ducea la vilă.

Emiliano, ca un bătrân filosof, nu dădu niciun semn de nelinişte. Gianni lăsă baltă toba şi celelalte jocuri şi fugi după soră-sa.

— Aşteaptă-mă, Wally. Vin cu tine, strigă cu voce cristalină. Încercând s-o ajungă, se împiedică şi se rostogoli, dar, din fericire, se alese numai cu o julitură la genunchi şi cu şortul rupt.

— Nu ţipa, prostule. Ai s-o trezeşti pe *mademoiselle*, îl dojeni soră-sa, ducându-se la el.

— Nici măcar nu plâng, spuse cel mic în timp ce două lacrimi îi apăreau la colţurile ochilor. 11 durea tare, dar dorinţa de a participa împreună cu soră-sa la o misterioasă aventură era mai puternică decât orice.

— Du-te înapoi în pavilion, îi porunci ea.

— Dacă nu mă iei cu tine, am să-i spun totul tatii, o şantajă micuţul.

Wally privi spre pavilion. *Mademoiselle* îşi continua somnul fericit, iar fratele mai mare, ascultând de consemn, îşi continua sârguincios exerciţiul de memorizare.

Fetiţa se aplecă spre Gianni, încercând să-l sperie.

— Dacă îi spui ceva tatii, o să te snopesc în bătaie. Şi nu o să te iau cu mine pentru că eşti mic şi ce se întâmplă în casă nu e treaba ta.

Gianni se ridică, îşi şterse lacrimile şi o înfruntă curajos pe soră-sa.

— Ştiu bine ce vrei să faci, îi zise el. Vrei să vezi cum se nasc copiii. Păi, îţi spun un lucru: vreau să văd şi eu, anunţă el fără să facă niciun sfert de pas înapoi.

Lui Wally nu-i trebui mult ca să găsească răspunsul potrivit.

— Sunt treburi de femeie, replică hotărâtă. Tu eşti băiat. Iată de ce eu pot să văd, şi tu nu. Şi dacă ai să faci pe pârâciosul, am să-ţi trag o mamă de bătaie. Gianni începu să şovăie. Ştia că Wally îşi respecta întotdeauna promisiunile.

— Da, bine, păru că se resemnează, cui îi pasă?

Oricum, ştiu eu bine cum merg treburile astea. Copiii se nasc din gura mamei. Mama îl va vomita pe frăţior, tu ai să fii descoperită şi ai să fii pedepsită, rosti cu gravitate, strâmbându-se şi rămânând apoi drept şi îndurerat în mijlocul aleii, privind-o cu invidie pe soră-sa, care se îndrepta în fugă spre casă.

Primul lucru pe care l-a observat Wally a fost maşina Silver Arrow a tatălui său. Era un automobil splendid pe care Edison Montalto îl cumpărase în urmă cu trei ani, cu linii profilate şi racordate, de fabricaţie americană, un automobil care satisfăcea deopotrivă dorinţa de putere a editorului şi nevoia de a-i domina pe cei din jur.

Era parcată pe aleea din faţa vilei. Alături era automobilul Bianchi, berlina neagră a doctorului Pozzi, medicul familiei, venit s-o asiste pe gravidă împreună cu doamna Ilaria, moaşa care ajutase la naşterea a sute de copii, printre care se numărau şi cei trei ai familiei Montalto.

Fetiţa se duse în spatele casei şi intră în bucătărie. În încăperea mare, bucătăreasa şi o servitoare tânără aşteptau să înceapă să fiarbă apa din oale, vorbind în şoaptă.

— Eu zic că de data asta n-o s-o scoată la capăt, îşi dădu cu părerea cea din urmă, o tânără cu ochi mari, negri şi strălucitori, înaltă şi slabă. Se numea Angelina, avea ten măsliniu şi păr de o culoare ce nu putea fi definită, strâns sub o bandă albă, cu o boneţică din dantelă Saint Galle. Era îmbrăcată cu un halat din satin negru şi un şorţ alb apretat.

— Mai bine ai grijă de oale, să fiarbă odată apa, o dojeni bucătăreasa. O chema Gilda, ca pe fata lui Rigoletto, şi era robustă, asemenea unei cântăreţe de operă.

— Stai liniştită, că am grijă, răspunse Angelina, punând în soba din bucătărie două bucăţi mari de lemn. Sărăcuţa n-o s-o scoată la capăt. De ce crezi că doctorul a trimis după domnul?

— A început să fiarbă apa aia? îşi pierdu răbdarea bucătăreasa.

— Acum. Nu pot să mă vâr eu în sobă, replică ea. Mai degrabă l-aş băga pe el, pe porcul ăla, se înfurie fata, roşie la faţă.

— Angelina, o săgetă Gilda, mai devreme sau mai târziu ai să intri într-un mare bucluc din cauza limbii tale ascuţite.

— Pentru că spun adevărul? Servitoarea ţinea sincer la stăpână. Ştii şi tu ce a spus doctorul acum cinci ani.

— Taci din gură, Angelina, şi ai grijă de apă.

— Nu mai faceţi copii, domnule. E vorba de viaţa doamnei. Aşa i-a spus. L-am auzit eu cu urechile mele, preciză. Dar lui nu i-a păsat! Cu scula aia blestemată pe care nu reuşește s-o ţină în pantaloni!

Bucătăreasa îşi făcu repede semnul crucii şi se înroşi ca focul.

— Căsătoria e sfântă, îl apără Gilda, şi la fel sunt şi drepturile soţului.

— Care-i pune coarne din plin. Că doar ştim cu toţii ce urzeşte porcul, continuă ea fără teamă.

— Dumnezeu să aibă milă de gura ta rea! Pentru că eu nu o să am, replică Gilda ameninţătoare, ridicând capacul unei oale în care apa fierbea. Acum fugi sus cu asta, adăugă pe un ton poruncior, întinzându-i o pereche de mănuşi cu care să apuce toartele fierbinţi.

Wally, care rămăsese ghemuită în spatele frigiderului monumental, se lipi de peretele acoperit cu lespezi subţiri şi albe când Angelina trecu pe lângă ea, cu muşchii gâtului şi ai braţelor încordaţi de efortul pe care-l făcea pentru a căra oala mare cu apă clocotită. Auzise părerile usturătoare ale servitoarei despre tatăl ei. Nu înţelesese sensul cuvintelor, dar îşi dăduse seama că nu era ceva măgulitor. Se afla în faţa unui alt mister care o nedumerea şi-i dădea gânduri negre. În casă se întâmplau lucruri grave. Mama ei se afla în pericol de moarte, iar taică-său făcuse nişte lucruri care meritau dezaprobarea Angelinei.

Dar erau doar nişte păreri, nişte bârfe. Pentru că mama ei era nemuritoare, iar tatăl ei, fără cusur. Însă trebuia să cunoască situaţia.

Bucătăreasa ieşi şi ea din bucătărie cu o altă oală cu apă clocotită.

Wally respiră uşurată. Intră în încăperea goală, deschise o uşiţă a bufetului, unde era un vas mare, din sticlă, plin de biscuiţi cu miere făcuţi de Gilda. Luă o mână şi, ieşind din bucătărie, începu să-i ronţăie. Abia ajunsă în vestibul, auzi un vaiet slab care venea de la etajul de sus. Ştiu că e al mamei. Era chiar atât de dureros să aduci pe lume un copil? Dacă da, de ce să-l naşti?

Mama îi arătase o carte în care un stol de berze duceau în ciocurile lungi o legătură din ţesătură albă cu pătrăţele, în care se afla un prunc.

— Şi pe mine m-a adus barza? întrebase, regretând foarte mult că nu-şi aducea aminte zborul în văzduhul albastru şi sosirea la casa din Milano.

— Sigur, minţise Ester surâzând.

Apoi, prietena ei de suflet, cu care era colegă în clasa întâi elementară la Orsoline, îi explicase cu convingere:

— Doar n-ai să crezi în berze! Pe copii îi face mama. Întâi îi poartă în burtă, aşteaptă să crească şi apoi îi dă afară cum face găina când face un ou. Era o versiune mai convingătoare. Însă noua ipoteză tot nu elucida enigma. Poate că acum venise momentul adevărului.

Wally îşi băgă în gură un alt biscuit şi ajunse, sub scara mare, la o uşă ascunsă în zid, care ducea la scara de serviciu. Urcă treptele de piatră, care mergeau până la etajul al doilea, unde locuiau servitorii, şi se opri la primul cât, unde era uşa de la camera de toaletă a maică-sii.

Era o încăpere spaţioasă, cu pereţii acoperiţi în întregime de dulapuri de culoarea fildeşului, cu margini din metal auriu. Fiecare uşă se deschidea cu o cheie de care atârna un pompon de mătase albă. Într-o firidă, lângă fereastra care dădea spre parc, era masa de toaletă deasupra căreia atârna o oglindă mare, ovală. Masa era

plină de perii de diferite mărimi, de sticle din cristal de stâncă cu parfum şi de numeroase borcănele cu cremă.

Wally mângâie cutele moi şi vaporoase, din tul de culoarea smântânii, care acopereau partea inferioară a toaletei, ciulindu-şi urechile ca să prindă sunetele care veneau din dormitorul maică-sii.

Îşi privi propria imagine reflectată în oglindă în timp ce mânca ultimul biscuit. Mirosi apoi conţinutul flacoanelor şi borcănaşelor, conştientă că face un lucru nepermis. Ester îi interzisese cu severitate să intre în cabinet şi să-i cotrobăie prin lucruri. O cutiuţă din baga, rotundă şi plată, îi stârni curiozitatea.

O deschise. Conţinea un disc de praf compact, de un roşu-maroniu intens. Emana un parfum delicios.

— Fardul, spuse încet. Maică-sa îl folosea pentru a-şi colora obrajii. Dar nu voia să se ştie, lăudându-se că faţa ei frumoasă se datora folosirii apei şi a săpunului. Wally îşi trecu energic discul pe obraji, apoi privi în oglindă rezultatul. Două pete mari, roşcate, se întindeau de la pometi până la maxilare. I se păru că e frumoasă.

În linştea desăvârşită a cabinetului de toaletă plin de parfumuri şi mistere, Wally aproape uitase că fugise de sub supravegherea lui *mademoiselle*. Dar urletul scurt şi sfâşietor care se auzi din dormitorul maică-sii îi aduse aminte.

Fetiţa simţi un fior rece pe şira spinării. I se strânse stomacul de frică. Era dezorientată şi privi în jur pierdută, fără să fie în stare să se mişte. Auzi curgând apa în baia alăturată şi glasurile agitate ale Angelinei şi mătuşii Polissena.

— Nu mai poate, biata doamnă. Nu mai poate, repeta servitoarea cu voce tare, ca să acopere zgomotul apei.

— Taci din gură! O să fie bine, cu ajutorul Domnului. Şi al doctorului, adăugă supărată mătuşa.

Polissena era sora mai mică a lui Edison Montalto. Avea treizeci şi opt de ani şi nu era încă măritată. Trăia de multă vreme în casa familiei şi se ocupa, împreună cu

Ester, care o tolera, de conducerea gospodăriei. O iubea pe Ester ca pe o soră şi-şi venera fratele. Visa la un Făt-Frumos, cu un Bugatti strălucitor care s-o răpească. Dar el nu apăruse încă la orizont.

— O să sângereze până o să-şi dea duhul, profeţi Angelina. Uitaţi-vă cât sânge, domnişoară.

Urmă un alt urlet, mai lung.

Fetiţa le auzi pe cele două femei părăsind în grabă baia şi, fără să-şi dea seama, trecu de prag. Se opri împietrită în faţa uşii întredeschise ce dădea în dormitor.

Îl văzu, din spate, pe medic, cu mânecile suflecate, aplecat deasupra lui Ester, iar lângă el era o femeie în halat alb, care spunea:

— Trebuie să împingeţi, doamnă. împingeţi cu multă putere.

Privirea ei surprinse figuri şi culori parcă desprinse dintr-un tablou flamand: conturul unor obiecte vechi, lumina de după-amiază, filtrată prin perdelele groase, din mătase, o bucată de cearşaf pătat de sânge.

Wally nu reuşea să vadă mai mult prin deschizătura îngustă, dar auzea mare agitaţie. În momentul acela, un urlet aproape inuman o făcu să îngheţe.

— Iese capul! exclamă medicul.

— Mai împingeţi o dată, o îndemnă femeia.

Urmă un vacarm de voci supărate pe care Wally nu reuşi să le desluşească. Femeia în halat alb se ridică imediat, ţinând în mâini o fiinţă mică, roşie şi vâscoasă, care scoase primul său scâncet.

În acelaşi timp, şi Wally scoase un urlet pentru că o mână puternică şi fermă o strânse cu putere de umăr.

Se întoarse şi se trezi faţă-n faţă cu robustul Michele, bătrânul *chauffeur*.

— N-ar trebui să fii aici, îi reproşă omul tăios.

— Nici tu, îi replică fetiţa.

Mâna mare şi puternică a individului continua să-i strângă umărul.

— Nu este un spectacol pentru o fetiţă, îi spuse

împingând-o spre vestiar.

— O să mă spui? întrebă Wally şovăind.

Michele îi surâse.

— Vino cu mine.

În grădină, Wally se desprinse de el şi fugi mâncând pămătul spre pavilion, unde ajunse gâfâind.

— Am văzut cum s-a născut copilul, le strigă lui Emiliano şi Gianni, care stăteau pe trepte. E un monstru.

2

— S-a născut un prunc, anunţă doctorul Pozzo din pragul bibliotecii, ca răspuns la privirea întrebătoare a lui Edison Montalto.

— Aşadar, o fetiţă, comentă apoi editorul, aparent indiferent.

— O fetiţă, confirmă doctorul. În expresia lui era un reproş mut, care nu avea legătură cu sexul nou-născutului.

Edison Montalto rămase aşezat comod, cu picioarele încrucişate pe fotoliul din piele de culoare închisă. Ţinea în mâna dreaptă un pahar pântecos, în care se unduia o urmă de coniac. Bău dintr-o sorbitură licoarea, cu o evidentă plăcere.

— În sănătatea noii Montalto, spuse ridicându-se în picioare şi invitându-l pe medic să ia loc.

Doctorul Pozzi făcu câţiva paşi pe covorul gros Ardebjil, în culori plăcute şi strălucitoare, care acoperea cea mai mare parte a pardoselii, uitându-se la bustul din marmură al lui Seneca.

— Ar fi nevoie de înţelepciunea lui, spuse glumeţ editorul, care-i urmărise privirea.

— Ar fi nevoie de mult mai puţin, replică medicul, luând paharul de coniac pe care i-l întindea Edison Montalto. În sănătatea micuţei! închină doctorul Pozzi.

Era un bărbat mărunţel, cu înfăţişare severă, dar nu aspră, îmbrăcat elegant. Avea părul aspru şi tuns scurt, grizonant, şi ochi mari, limpezi, roşii de oboseală.

— Nu mi-aţi zis dacă fetiţa mea este frumoasă, surâse editorul.

— E un copil sănătos şi vioi, răspunse medicul. Nu pot să spun acelaşi lucru despre doamna, adăugă şi chipul lui păru şi mai grav.

Editorul reacţionă pe loc la atitudinea medicului.

— Doctore Pozzi, rosti pe un ton de reproş apăsat, dacă încercaţi să mă faceţi să mă simt vinovat, n-o să reuşiţi. Aşa cum mi-aţi sugerat, am avut foarte mare grijă cu doamna. Dacă, la un moment dat, a rămas însărcinată… a fost o fatalitate. De când s-a născut ultimul băiat, între mine şi soţia mea nu a mai fost niciun fel de intimitate. Mai exact, s-a întâmplat o singură dată, când m-am întors din America, se justifică el, aşezându-se pe un divan, sub tabloul lui Giovanni Fattori, *Calul şi cavaleristul tolănit*una din ultimele sale achiziţii.

Doctorul Pozzi alese fotoliul din piele pe care stătuse editorul cu câteva minute înainte.

— Nu asta a fost intenţia mea, replică medicul. Mă rezumam la fapte.

— Faptele, faptele, răspunse în răspăr editorul, ridicându-se şi măsurând cu paşi mari covorul, având faţa mare ca a lui Wally, aceiaşi ochi negri şi foarte vioi. Era îngrijorat de starea soţiei sale, de care, totuşi, nu se simţea vinovat.

Ochelarii de miop, cu ramă groasă din baga, îi alunecară pe nasul proeminent. Îi puse la loc, împingându-i cu vârful arătătorului, arătând o falangă îngroşată din cauza unui început de artrită. Edison Montalto avea numai patruzeci de ani, dar suferea de afecţiuni grave.

— Eu vă înţeleg, domnule. Dar un singur spermatozoid poate provoca necazuri. Deşi Benito Mussolini al domniei voastre neagă cu tărie, premiind familiile numeroase, prezervativele chiar folosesc la ceva, îl mustră, încăpăţânându-se să-i vorbească la persoana a doua plural, dispreţuind noile legi care aboliseră acest tip de adresare, impunând pronumele „dumneavoastră”, mai potrivit cu virilitatea neamului şi cu civilizaţia fascistă.

— Prezervativul se foloseşte cu târfele, doctore, se

posomorî editorul. Şi, dacă ar fi să-l credem pe celebrul fiziolog, doctorul Mantegazza, fără prea multe avantaje. E un instrument legat de viciu, insistă el. Nu-l puteţi impune unui cuplu legitim.

Doctorul Pozzi se gândi că, înainte de a fi fascistă, gândirea editorului era îngustă.

— Consider că v-am dat un sfat bun pentru a proteja sănătatea soţiei dumneavoastră. După care sunteţi liber să faceţi ce vreţi, încheie medicul.

Bău ultima picătură de coniac care, deşi era franţuzesc şi antiizolaţionist, se găsea din belşug în casa familiei Montalto, şi se ridică ca să plece.

— Pot să urc? întrebă editorul, renunţând la polemică. Antifascistul ăsta certăreţ şi intransigent era, în fond, un gentilom şi un excelent medic. Pot? repetă editorul, văzând că doctorul tace.

— Mai staţi puţin pentru ca femeile să aranjeze treburile. Peste o jumătate de oră puteţi urca. Trebuie să găsiţi o doică, fiindcă mama nu va putea să alăpteze. O alimentaţie bogată şi supravegheată o va ajuta să se întremeze. Carne roşie, dacă e posibil în sânge, un pahar de vin la masă, multe fructe şi legume proaspete.

— Plecaţi, doctore? întrebă editorul îngrijorat.

— Am şi alţi pacienţi, se justifică medicul. Soţia dumneavoastră este în afara oricărui pericol. Voi reveni pe seară s-o văd. Fiţi liniştit, domnule. Urmaţi-mi sfaturile, îi mai spuse şi-şi luă rămas-bun întinzându-i mâna.

Edison Montalto era cât pe ce să ridice mâna dreaptă ca să facă salutul roman cerut de regim, dar pentru doctorul Pozzi făcu o excepţie şi se despărţiră în modul tradiţional. Cu o strângere de mână.

Rămas singur, Edison Montalto îşi turnă din nou de băut şi-şi aprinse o Macedonia cu filtru auriu. Biblioteca era perfect izolată de restul casei.

În această încăpere, Edison luase cele mai bune decizii privind conducerea editurii. Încerca acum să înţeleagă cauza unei vagi neplăceri care îl supăra în mod

inexplicabil. Începuse în urmă cu câteva ore, la Milano, când sora lui, Polissena, telefonase în casa Annei Grisi, unde se afla el, evident, nu din motive profesionale.

Anna Grisi era o scriitoare tânără şi frumoasă, cu care avea o legătură de mai multă vreme. Sâmbetele şi duminicile, când familia era la lac, Edison le petrecea cu ea într-un apartament de la etajul întâi dintr-un imobil de pe Corso Magent, la o sută de metri de sediul editurii.

Anna Grisi îşi publicase de curând primul său roman la Editura Montalto. O poveste sentimentală, ce punea accent pe iubirile şi uneltirile unei aventuriere fără scrupule, regina din Orient-Express, care-şi ţesea intrigile în ţările balcanice şi în Anglia.

Criticii, mituiţi din greu de Edison Montalto, se străduiseră să scrie nişte recenzii politicoase şi favorabile.

Telefonul Polissenei, care se încurcase în mii de scuze pentru că îi stricase sâmbăta fratelui său, rupsese o dulce vrajă. Edison fusese obligat să-şi lase baltă prietena chiar în momentul în care se pregăteau să iasă în oraş, împiedicând-o astfel să-şi etaleze la o masă din restaurantul Savini ultimul model al casei de modă Ventura, din crêpe*George tte* din mătase albă.

Blânda şi răzbunătoarea Anna nu avea nicio intenţie să-i ierte afrontul, nici măcar într-o împrejurare critică precum aceea.

— Nu-ţi face griji, iubitule, îi spusese cu o subtilă perfidie, dând din pleoapele umbrite de gene lungi şi negre. Înseamnă că voi prânzi cu Comotti. De multă vreme trebuia să discutăm despre publicarea în foileton a romanului meu în săptămânalul lui.

— Săptămânalul meu pe care îl conduce pe nedrept, nu se putu reţine editorul să sublinieze.

— Al meu, al tău, al lui... Ce importanţă are? flecări tânăra, care-şi atinsese scopul, acela de a-l face gelos. Comotti era tânăr, frumos şi i se dusese faima că e un mare domn. Şi Edison era tânăr, dar nu era chipeş și nu putea să intre în competiţie cu licenţa în litere şi ascendenţa

aristocratică din patrimoniul tânărului, ca să nu mai vorbim despre simpatia de care se bucura Pier Giorgio Comotti în saloane şi de dibăcia lui socială.

Siguranţa strălucitoare a tânărului colaborator îl făcea pe editor să se simtă inconfortabil.

— Tu nu faci deosebirile, una o egalează pe cealaltă, replică el cu duritate.

— Să-l consider un compliment? replică ea fără să se tulbure. Pe de altă parte, dacă nu ar fi aşa, nu aş fi amanta ta.

El izbucni într-un hohot de râs.

— E adevărat, recunoscu. Am deja îngerul căminului. Şi veghează la sacralitatea familiei. Edison deveni deodată serios, ca şi cum vorbele lui ar fi avut ceva grosolan.

Plecase spre Bellagio bombănind la adresa soţiei sale care nu avusese măcar atât bun-simţ cât să aştepte ziua de luni ca să toarne cel de al patrulea plod, care se năştea cu două luni mai devreme.

Îşi aminti cuvintele maică-sii, Stella Montalto, care făcea întotdeauna apel la înţelepciunea populară.

— Copiii născuţi la şapte luni sunt norocoşi şi aduc noroc, spunea. Se mulţumesc cu puţin şi nu le place ce-i mult. Vor să domine şi nu le place să stea la rând.

Surâse. Amintirea maică-sii nu-i calma nervozitatea pricinuită la ideea că pierduse ocazia de a fi cu frumoasa Anna, care stătea acum la masă în restaurantul Savini, în compania lui Comotti. Apoi gândul editorului se concentră pe acea naştere prematură, rezultat al unei singure îmbrăţişări, rapide, care avusese loc toamna trecută, când Ester îl sedusese pe neaşteptate, intrându-i în pat. Dormeau de ani buni în camere separate şi nu mai aveau relaţii intime.

Faptul că doctorul Pozzi îl acuzase că este un animal care nu ştie să-şi ţină în frâu propria sexualitate nu făcea decât să-l plictisească. Şi sfatul acela ridicol, de a folosi prezervativul, nu stătea deloc în picioare.

Se apropie de bibliotecă, luă din buzunarul vestei o

cheiţă şi descuie uşa care se afla sub bustul lui Seneca. Aşezate în ordine cronologică, pachete de scrisori care-i fuseseră adresate. Paginile, aproape toate în manuscris, erau mesaje de prietenie, confidenţe sentimentale, cereri de plăţi anticipate de la autorii publicaţi de editura sa.

Edison ţinea foarte mult la această corespondenţă. Acolo se aflau şi misivele pe care i le scrisese Anna Grisi până acum un an. De când deveniseră amanţi, încetaseră. Ultima fusese trimisă de Crăciun în anul 1939 şi spunea: „Azi de dimineaţă am găsit pe tava cu micul dejun darul tău. Frumos şi important ca tine”.

Era o brăţară de la Van Cleef, din aur roşu, în formă de şarpe, cu capul încrustat cu diamante şi cu două rubine mari în loc de ochi.

În aceeaşi casetă, protejate de un fund dublu, se aflau cutiuţele cu bijuterii pe care editorul le cumpăra în timpul călătoriilor sale pentru a le dărui, la momentul potrivit, amantei de atunci sau soţiei, dezminţind atât de bârfita lui avariţie. Nu cumpăra niciodată bijuterii de la giuvaiergiii din oraş, pentru că se temea că Ester ar fi putut afla.

Soţia lui nu s-ar fi supărat pentru aşa ceva. Era la curent cu aventurile galante ale lui Edison şi le privea cu o indiferenţă extremă. Cel care nu iubeşte nu ştie ce e gelozia. El însă, în nemărginita lui înfumurare de mascul, nu-şi imagina că-i este indiferent soţiei şi recurgea la subterfugii neîndemânatice ca să-i ascundă lipsa lui de respect faţă de convenţii. Ea tolera aceste nevinovate intrigi şi-l lăsa să creadă că nu le bagă de seamă.

Edison alese din preţioasa rezervă o cutie mare, îmbrăcată în piele de căprioară albă, care avea imprimată marca Tiffany. Era o casetă splendidă şi, înainte s-o deschidă, o cântări în mână. Conţinea un colier din platină, cu un şirde opale, înconjurate de diamante, cumpărat la o licitaţie din Paris, în urmă cu câţiva ani, când războiul era încă departe, iar politicienii din marile democraţii se străduiau să nu târască Europa şi lumea într-un nou

conflict sângeros. Un certificat pompos atesta că bijuteria îi aparţinuse lui Joséphine Bonaparte.

Minunea aceea i-ar fi redat lui Ester sănătatea şi bucuria de a trăi. Cel puţin aşa credea el când şi-a pus cutia în buzunar. Ieşi din birou şi urcă la primul etaj.

— Sunteţi căutat la telefon, domnule, îi spuse Michele cu o energie neobişnuită. De la Roma, preciză, neputând să-şi ascundă emoţia.

Edison Montalto rămase nemişcat în faţa camerei soţiei sale chiar în momentul în care se pregătea să pună mâna pe clanţa uşii. Roma, anunţată în acel fel, nu putea să fie decât Palazzo Venezia, de unde un prieten din copilărie, devenit colaborator al regimului, îi telefona uneori fie ca să-l salute în grabă, fie ca să-i comunice ceva important. De data aceasta, aştepta o veste de care depindea viitorulţării, dar şi al editurii sale.

Intră în birou, ridică receptorul şi spuse doar „Sunt Edison Montalto”.

— Rămâneţi pe fir, replică operatoarea cu vocea deformată de distanţă.

În clipa următoare, auzi vocea lui Aldo Subiachi, un om abil, controversat, generos, de o inteligenţă extraordinară. El şi Edison erau doi fascişti convinşi, legaţi nu atât de ideologia lui Mussolini, cât de multele câştiguri obţinute împreună şi de perspectiva altora şi mai consistente în viitor.

Neparticiparea la primele atacuri ale germanilor avusese adeziunea pieţelor şi influenţase pozitiv bursa. Afirmaţiile vagi despre neutralitate, sincer împărtăşite şi de mulţi şefi politici, favorizaseră schimburi comerciale şi dăduseră avânt economiei.

Acestei tendinţe pacifiste i se opunea din toate puterile cavalerul Benito Mussolini, orbit de răsunătoarele succese ale armatei germane, care în trei săptămâni cucerise Polonia. Puţini experţi susţineau politica de forţă dusă de germani. Ştiau că armata italiană era nepregătită şi prost echipată. Într-adevăr, după semnarea pactului de

oţel cu Germania lui Hitler, pentru achiziţionarea materiilor prime necesare industriei, Mussolini, în schimbul a multe milioane de dolari, vânduse avioane de vânătoare englezilor şi francezilor, care erau deja în război cu Germania.

Mussolini pusese o singură condiţie, aceea ca pe motoare să nu se găsească niciun indiciu privind provenienţa lor, insistând şi ca expedierea să se facă clandestin pentru a nu irita susceptibilitatea germanilor.

Cedând mijloacele de atac şi de apărare cele mai moderne, fascismul afectase potenţialul beligerant în momentul în care ţara se afla într-un echilibru periculos între război şi pace.

Favorizaţi de perspectivele de pace, Edison Montalto şi Aldo Subiachi obţinuseră câştiguri importante din operaţiuni îndrăzneţe la bursă.

După obişnuitele schimburi de salutări şi de formalităţi, urmară nişte cuvinte care făcură ca inima lui Edison să bată mai tare.

— Mai e puţin până când vom putea culege trandafirii, îi spuse prietenul cu îngrijorare.

— Eşti sigur? întrebă Edison.

— Absolut. Pe de altă parte, florile ne alină multe amărăciuni, explică el.

Căzuseră de acord asupra acestor cuvinte în cazul în care Italia ar fi intrat în război alături de Germania împotriva puterilor aliate. Izbucnirea conflictului era, aşadar, iminentă şi trebuia acţionat rapid pentru a obţine câştiguri importante cu o operaţiune opusă aceleia care funcţionase în perspectiva neutralităţii.

— Trandafiri de mai? întrebă Edison.

— Sau iunie, preciză Aldo.

Cuta care brăzda fruntea editorului se adânci. Respiră adânc înainte de a vorbi.

— Întotdeauna e o plăcere să te aud, îi spuse prietenului. Sper că ne vom vedea curând.

— Mai curând decât îţi închipui, îi garantă

importantul om politic.

Edison puse receptorul jos şi căzu pradă unei mari agitaţii. Ieşi din birou, străbătu vestibulul, apoi coridorul de serviciu şi ajunse în bucătărie.

Gilda, bucătăreasa, frământa ouă cu făină. 11 văzu pe stăpân intrând, îşi trecu braţul peste frunte ca să-şi dea părul la o parte şi îi surâse uşor.

— Am găsit doica, domnule, îl anunţă.

Radioul deschis de pe dulap difuza un cântec la modă cântat de Trio Lescano, *Parlano d'amore i tuli, tuli, tuli-pan*...

Fără să-i răspundă, Edison o împinse în mica încăpere alăturată folosită drept cămară şi închise uşa. Se desfăcu la pantaloni, îi ridică fusta şi o avu pe la spate în timp ce ea, protestând uşor, se sprijini de un stâlp, ajutându-l astfel s-o pătrundă.

A fost o agresiune scurtă şi violentă, aşa cum îi plăcea lui. Cutia cu colierul din platină din buzunarul hainei i se izbea de şold, în timp ce se mişca în căldura protectoare dinăuntrul Gildei.

3

Ester se sprijini de pernele şezlongului şi surâse obosită cameristei care o acoperise cu un pled din lână albastră. Era atât de slăbită, încât nici măcar cuvertura uşoară şi căldura dimineţii de iunie nu reuşeau s-o încălzească.

— Sunteţi sigură că nu mai aveţi nevoie de ceva? o întrebă îngrijorată Angelina, nevrând s-o lase singură în pavilionul unde se refugiase.

— Du-te, du-te, spuse Ester fără să reuşească totuşi s-o convingă.

— Mă întorc peste o jumătate de oră, promise fata aranjând o cută a cuverturii.

Ester aşteptă ca Angelina să se îndepărteze pe aleea acoperită de pietriş și începu să asculte liniştea amestecată cu soare, mângâiată de foşnetul frunzelor mişcate de o briză uşoară şi de zumzăitul insectelor. O

tăcere cu parfum de irişi şi trandafiri, înveselită de sunetele rândunicilor, tulburată de gustul amar al lacrimilor.

După fiecare naştere, Ester avea crize de plâns. De data asta însă, lacrimile păreau că vin dintr-un izvor nesecat.

Vârî o mână sub cuvertură şi scoase din buzunarul halatului o batistă de in parfumată cu apă de trandafiri, şi-şi şterse ochii.

Ultima născută, chiar dacă era atât de mică şi plăpândă, îi sfâşiase trupul şi sufletul. Deoarece era singura dintre cei patru copii concepută în uitarea unei îmbrăţişări dorite, fericite şi tulburătoare. Singura pe a cărei frunte nu va apărea niciodată semnul familiei Montalto.

Ester se simţea sfârşită. Nu avea pe nimeni căruia să-i mărturisească suferinţa şi fericirea ei. Îşi trecu o mână pe frunte şi îşi aranjă cu un gest obosit o şuviţă din părul blond, tuns scurt şi încreţit de permanent.

O durere ascuţită ca o lovitură de cuţit îi străbătu sânul întărit de o mastită dureroasă. O tulburare care se repeta la fiecare sarcină şi n-o lăsase să-şi alăpteze copiii aşa cum ar fi dorit.

Din fericire, în satele din jurul lacului era uşor să găseşti o doică bună. Cum era ultima, Giromina, care-i punea la sân pe cei doi copii, pe al ei şi pe al stăpânei. Era o femeie robustă şi bine proporţionată, cu o faţă surâzătoare, luminată de nişte ochi mari şi buni. Lui Ester îi plăcea râsul ei direct şi cald, chiar dacă nici măcar optimismul ei nu reuşea să o însenineze.

— Ştiţi, doamnă, că micuţa asta nu pare a fi făcută la şapte luni? exclamase ea cu bucurie, când văzuse copilul abia născut.

Ester se înroşise. Dacă privirea ei ar fi avut puterea s-o prefacă în cenuşă, Giromina ar fi dispărut de pe suprafaţa pământului pe loc.

— Te pricepi, doică, să faci complimente. Vezi însă că

fiica mea nu e încă în măsură să-ţi aprecieze linguşirile, replicase ea stăpânindu-se.

Giromina, cu instinctul oamenilor needucaţi, îşi dădu seama că atinsese un punct dureros. Îşi plecă capul pe sânii mari, prinşi în decolteul încreţit al bluzei de in alb, şi murmură:

— Iertaţi-mi neştiinţa care mă face să spun neghiobii. Chiar aşa, prostii fără rost.

Cu neputinţă ca fiinţa aceea mică să se fi născut la termen. Nici măcar doctorul Pozzi nu putea crede că fetiţa se născuse la nouă luni. Pentru toată lumea, ea venise pe lume la şapte luni. Numai ea ştia că fusese concepută în urmă cu un an, într-un septembrie sentimental şi blând. Altfel, soţul ei ar fi putut să facă nişte socoteli care nu aveau cum să fie exacte. În urmă cu nouă luni, Edison Montalto se găsea peste ocean, în Statele Unite, într-o călătorie de afaceri.

Ester îl însoţise la Genova, în port, unde era ancorat *Rex*, uriaşul transatlantic împodobit cu panglica albastră pentru că era mai rapid decât toate vapoarele mari de pe ruta New York-Genova.

Editorul se îmbarcase pe acel giuvaier al marinei comerciale italiene, iar ea rămăsese pe chei ca să admire spectacolul plecării vaporului, în vuietele puternice ale sirenelor şi în jocurile de artificii. Entuziasmul şi emoţia o cuprinseseră şi pe Ester, care agită o batistă ca să-i salute pe călătorii care se înşiraseră de-a lungul parapetelor uriaşului vapor.

Îşi ridicase voalul albastru al pălăriei mici ca să-şi şteargă o lacrimă de emoţie.

Michele, şoferul bătrân, se înduioşă când o văzu. Ar fi dorit să-i aline nefericirea ei de femeie inutilă, unealtă a unui bărbat ambiţios şi indiferent, care se folosise de banii ei ca să facă avere, fără să se îngrijească de ea, călcându-i în picioare feminitatea.

Ester nu ştia că şi Arma Grisi se îmbarcase pe vapor. Chiar dacă ar fi ştiut, traiectoria vieţii ei nu s-ar fi

schimbat nici măcar cu un milimetru, deoarece încălcarea obligaţiilor şi păcatul veniseră dintr-o disperată nevoie de dragoste şi din dreptul de a avea o legătură pasională care să alunge, chiar dacă numai pentru o clipă, ariditatea unei existenţe fără scop.

Închise ochii şi aţipi.

— Doamnă, scuzaţi-mă, o trezi o voce murmurată.

Ester întredeschise ochii şi recunoscu faţa tristă a Angelinei, care-i tulbura odihna.

— E monseniorul. A sosit de la Milano. Vrea să vă vadă. E în bibliotecă. Ce fac? Sărea cuvinte, grăbindu-se să-i comunice ceva ce i se părea important, îmi pare rău că v-am trezit, se mai scuză o dată.

— Însoţeşte-l aici, spuse Ester. Adu vermut şi nişte biscuiţi.

Monseniorul Sebastiáno Brighenti era un personaj de o importanţă cu totul deosebită, influent la Vatican şi pe lângă cele mai de seamă familii din Milano. Mulţi îl credeau viitorul episcop al diocezei din Lombardia. Cine îl cunoştea mai bine era gata să jure că ar fi luat sceptrul episcopal mai mult cu spirit războinic decât cu smerenia omului pios. Iată ideea cea mai apropiată de realitate, având în vedere caracterul impetuos al sacerdotului, capacitatea lui de a lua decizii şi impulsivitatea, vecină cu duritatea. Era puternic, agresiv şi imprevizibil.

Monseniorul Brighenti se născuse la Bergamo, nu împlinise încă patruzeci de ani şi era, după părerea tuturor, un bărbat foarte frumos. Haina preoţească accentua impresia de forţă şi eleganţă pe care o emana.

Când îl văzu sosind pe alee, Ester simţi că i se opreşte inima, apoi că o porneşte nebună, pentru ca abia după aceea să-şi reia ritmul normal.

Se îmbujorase. Încercă să se controleze, ca nu cumva musafirul să-i surprindă expresia de şcolăriţă.

Monseniorul Brighenti intră în pavilion, urmat de Angelina, care părea, pe lângă el, şi mai slabă şi plăpândă.

— O vizită neaşteptată, monseniore, spuse Ester,

ajutată de Angelina să se ridice în capul oaselor pe şezlong. Din privire o rugă pe fată să se întoarcă în casă.

De abia se îndepărtă slujitoarea, că bărbatul se aşeză în faţa ei, privind-o lung în ochi înainte de a i se adresa.

— Cum te simţi? întrebă în cele din urmă, cu un ton aproape sever.

— Am trecut prin ceva chinuri, răspunse Ester.

— Ai să-ţi revii curând, o consolă luându-i mâinile.

Lui Ester i se păru că zăreşte în privirea bărbatului o umbră de reproş.

— A fost o naştere grea, spuse, aproape scuzându-se.

— Am aflat. Mi s-a spus că nu trebuia să mai ai copii, dacă nu voiai să-ţi rişti viaţa.

— Doctorii spun atâtea lucruri! Oricum, s-a terminat cu bine. A meritat. Am născut o făptură minunată. Un dar de la Dumnezeu pe care nu credeam că am să-l mai primesc.

— Am văzut-o pe fetiţa ta, surâse el. E frumoasă şi-ţi seamănă. Are puţine lucruri în comun cu fraţii ei.

— Niciunul din copiii mei nu-i la fel ca celălalt, replică Ester. Înfăţişarea şi caracterul îi deosebesc.

— Toţi au acelaşi semn pe frunte. În schimb, cea mică nu-l are. Poate pentru că s-a născut la şapte luni, remarcă el prudent.

— Chiar crezi? îl surprinse Ester, vorbindu-i pentru prima dată pe un ton confidenţial.

Până atunci, se priviseră şi-şi vorbiseră ca doi adversari care tatonează terenul. El, prudent, sever şi afectuos deopotrivă. Ea, resemnată şi fatalistă până când, privindu-l drept în ochi, rostise cumplita întrebare, cu efect de bombă.

Bărbatul păli şi-i strânse mâinile până o duru.

— Ce vrei să spui? o întrebă tulburat.

Scârţâitul pietrişului anunţă sosirea servitoarei.

— Vine Angelina, îl avertiză Ester.

Fata intră în pavilion ducând o tavă mare din lemn lăcuit, acoperită de un şervet din pânză fină, brodat cu

flori. Vermutul de culoarea chihlimbarului se afla într-o sticlă delicată din cristal. Mai erau două pahare şi o tavă cu biscuiţi făcuţi de Gilda, care miroseau a lămâie. Nu lipsea ceaşca cu ceai fierbinte pentru Ester.

Slujnica puse tava pe măsuţa din fier emailat şi i se adresă stăpânei sale.

— Ceaiul dumneavoastră, doamnă. Avea ceaşca în mână şi i-o întindea.

— Lasă totul pe masă, spuse Ester, dând la o parte cuvertura şi vrând să se ridice.

Preotul, cu un gest afectuos şi hotărât, îi înconjură umerii cu braţul ca s-o ajute.

— Doamna se va îmbolnăvi, dacă vei continua să-i dai amestecurile astea, îi reproşă cu blândeţe.

Fata se înroşi, iar monseniorul apropie un fotoliu pentru ca Ester să se poată aşeza la masă.

— E bine, Angelina. Poţi să te duci, scăpă de ea Ester dându-şi seama că o cuprinsese o uşoară ameţeală care nu se datora numai slăbiciunii.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare, insistă monseniorul după ce rămăseseră din nou singuri.

Azurul cerului era tulburat de zumzetul unui avion care deranja liniştea profundă. Ester îşi duse mâna la decolteul halatului şi, cu un uşor tremur, îşi apropie marginile gulerului desfăcut. Îşi duse apoi ceaşca la gură şi bău o înghiţitură lungă din ceaiul îndulcit cu miere.

— Chiar trebuie? întrebă în cele din urmă privindu-l în ochi.

— Dumnezeule mare! exclamă el, ducându-se să se sprijine de parapetul pavilionului şi fixând câteva clipe întinderea lacului abia încreţit de o adiere uşoară.

Se întoarse şi spuse încet:

— E fetiţa noastră, nu?

Ester se înroşi de mândrie şi răspunse:

— Edison a hotărât să-i dea numele de Lola. Ştii pasiunea lui pentru opera lirică. Întâi Wally, acum Lola.

— Tu cum ai vrea să o cheme? îngăimă el.

— Eu am să-i spun Gioia. Pentru că am conceput-o cu bucurie. Tu însă ai s-o botezi cu numele pe care l-a ales Edison pentru ea.

Monseniorul dădu din cap.

— Te iubesc, mărturisi Ester coborând ochii.

— Şi eu te iubesc. Numai Dumnezeu ştie cât mă costă acest sentiment. Vocea lui puternică şi hotărâtă tremură uşor când rosti cuvintele.

4

Bătăile clopotelor pentru vecernie o treziră la realitate. Ester deschise ochii în penumbra dormitorului şi înţelese că dormise toată după-amiaza. Valeriana dată de doctorul Pozzi îi adusese un somn liniştit şi adânc.

Sunetele clopotelor se stinseră, urmate fiind imediat de vocile zgomotoase ale copiilor săi.

În urmă cu câteva zile, soţul ei îi dusese la Milano pentru ca ea să se poată întrema după chinurile recentei naşteri. Acum se întorseseră. Se întrebă dacă Edison era cu ei. Sună clopoţelul ca să cheme camerista. Voia să aibă o înfăţişare îngrijită când copiii vor năvăli în cameră.

Angelina intră, deschise obloanele şi odaia se umplu de lumină.

— Aţi dormit bine, doamnă? întrebă grijulie.

— Foarte bine, răspunse Ester ridicându-se din pat. Soţul meu? adăugă.

— A sosit acum. împreună cu copiii. A întrebat de dumneavoastră şi i-am spus că vă odihniţi.

— Şi cea mică? se îngrijoră Ester.

— A păpat zdravăn. Doica a cântărit-o. A luat patruzeci de grame. Era mulţumită şi mândră de parcă ar fi fost vorba de copila ei.

Ester se îndreptă spre camera de baie.

— Pregăteşte-mi rochia din mătase albastră, spuse. Am că cobor la masă în seara asta. E timpul ca familia să revină la obiceiurile sale.

Transpira foarte mult şi îi lipsea oxigenul. Îşi pierdea suflul repede din cauza lichidelor acumulate în timpul

sarcinii. Încă o lună şi totul va intra în normal. Chiar şi inima, care se oprea uneori.

Intră în apa călduţă din cadă, îşi frecă trupul cu un burete plin de săpun parfumat, închise ochii şi surâse chipului care i se desena în minte. „Sebastiáno”, murmură uşor şi o podidiră lacrimile.

— Pot să vă ajut, doamnă? întrebă plină de solicitudine Angelina din pragul uşii.

Ester îşi făcu mâinile căuş, le umplu cu apă şi îşi udă faţa, ştergând astfel lacrimile.

— Dă-mi halatul, rosti.

— Copiii fac un tărăboi nemaipomenit în dormitorul dumneavoastră, o informă camerista întinzându-i halatul moale.

În cabinetul de toaletă, Angelina o ajută să se îmbrace şi să se pieptene. Ester îşi dădu cu puţină pudră Coty pe faţă şi îşi umezi buzele cu vârful limbii ca să le dea puţină culoare. Controlă în oglindă dacă dunga ciorapilor de mătase era dreaptă. Căuta în aceste gesturi rituale un leac împotriva neliniştii. Apoi intră în dormitor.

Primul care o văzu fu Emiliano. Îi veni în întâmpinare şi o îmbrăţişă cu afecţiune. Ester îi trecu o mână prin păr uitându-se la Wally, care, în cadrul ferestrei, în plină lumină, scotocea extaziată în cutia cu bijuterii. Gianni, cu picioarele goale, sărea pe pat cu vioiciunea fără griji a copiilor.

După câteva clipe, fetiţa îşi dădu seama că maică-sa o analiza cu o privire gravă. Închise cutia cu un aer vinovat, se apropie de ea şi o sărută pe obraz.

— Cum a fost săptămâna petrecută în oraş? se interesă Ester, privindu-l supărată pe mezin. Gianni, dă-te jos din pat, îi ceru în cele din urmă plictisită.

— Mamă, am fost promovat, o anunţă Emiliano. Cu nota cea mai mare.

— Eram sigură că aşa va fi, îi răspunse Ester foarte bucuroasă.

Pe chipul frumos al băiatului apăru urma unui surâs.

Maică-sa nu se descumpănea niciodată în faţa strălucitelor lui succese şcolare. Iar el se simţea dezamăgit, considerând că merita o apreciere mai entuziastă din partea ei.

— Şi eu am fost promovată, intră Wally în vorbă, cerând să i se acorde şi ei atenţie.

— Şi eu, şi eu, interveni şi Gianni, care, fără să-i pese de mustrările materne, începuse din nou să sară pe saltea, făcând să scârţâie arcurile patului. Emiliano intră în clasa I la gimnaziu, iar eu în prima elementară, anunţă el.

Ester dădu din cap aprobator şi i se adresă fiicei sale cu reproş.

— Ştii că nu ai voie să scotoceşti în lucrurile mele.

— Am văzut-o pe Lola, încercă fetiţa să-i abată atenţia.

— Nu schimba vorba, o mustră maică-sa.

— E mică şi urâtă, rosti Wally cu ranchiună.

— Şi tu erai mică şi urâtă când aveai o săptămână, explică Ester cu blândeţe.

— Şi urâtă ai rămas, îşi bătu joc de ea Gianni, continuând să sară pe pat.

Wally se duse la frate-său şi-i dădu o palmă. Gianni scoase un ţipăt ascuţit, sări jos de pe pat şi începu s-o lovească cu picioarele pe soră-sa, care încerca să se apere.

— Gata! spuse apăsat Ester care, cu ajutorul lui Emiliano, se chinuia să-i separe pe cei doi adversari. Sună apoi din clopoţel ca s-o cheme pe cameristă.

— Angelina, spune-i lui *mademoiselle* să vină imediat să ia copiii, o rugă. Cele câteva minute petrecute cu ei fuseseră suficiente ca s-o obosească.

— *Mademoiselle* nu a sosit, spuse Angelina.

— Unde e? se miră Ester.

— Biata Yvrette nu mai e, confirmă Emiliano.

— Cum adică nu mai e? întrebă îngrijorată Ester.

— Tata a dat-o afară. La Milano, acum câteva zile.

A plecat luând cu ea două sticle de coniac din rezerva tatii.

Sfârşită, Ester se aşeză într-un fotoliu.

— Dumnezeule! exclamă cu disperarea unui naufragiat care vede cum se îndepărtează ultima barcă de salvare. Cine va supraveghea furiile dezlănţuite? De ce a fost dată afară? Şi de ce nu am fost informată? întrebă, adresându-se fiului mai mare.

El dădu din umeri şi făcu o strâmbătură care însemna că nu ştia mai mult.

— Unde e tata? continuă Ester.

— În salon. Te aşteaptă la cină.

— Cobor imediat. Dar du-i de aici pe ăştia mici, te rog, îl imploră ea.

Emiliano reuşi să-i despartă şi să-i împingă spre uşă.

Ester se ridică şi luă din cutia cu bijuterii colierul pe care soţul ei i-l dăruise în urmă cu câteva zile, după naşterea Lolei. Ochii i se umplură de spaimă în vreme ce căuta febril în cutie.

— Dumnezeule, a dispărut briliantul!

Se întoarse, o smuci pe Wally care se pregătea să iasă împreună cu fraţii ei şi-i aruncă o privire acuzatoare pe care copila i-o întoarse cu un aer dispreţuitor.

— Tu l-ai luat? întrebă. Era un diamant de cinci carate, montat în aur alb, a cărui valoare era de aproape jumătate de milion. Edison i-l dăruise la naşterea lui Emiliano.

— Eu, nu, declară fetiţa. Ştii bine că-mi place să scotocesc printre lucrurile tale. Dar nu ca să le iau, adăugă jignită de bănuiala mamei.

Ester îl privi pe Emiliano, căutând ajutor. Acesta ridică din umeri cu un aer indiferent.

— El l-a luat, spuse în cele din urmă Wally îndreptând un deget acuzator spre Gianni.

Copilul se uită sfidător întâi la soră-sa, apoi la mamă.

— Dă-mi inelul, porunci Ester.

— De ce? întrebă Gianni.

— Pentru că nu trebuie să iei ceea ce nu-ţi aparţine, explică fără multe vorbe maică-sa.

— Mie nimeni nu-mi dăruieşte nimic niciodată, protestă micuţul scoţând din buzunarul pantalonilor scurţi inelul maică-sii şi punându-şi-l pe degetul mare.

Ester i-l luă şi-l privi ameninţătoare.

— Să nu se mai întâmple, îi spuse cu un aer sever.

— De ce? repetă el posomorât.

— Pentru că atunci când vrei ceva trebuie să ceri. Nu să furi.

— Dacă ţi l-aş fi cerut, nu mi l-ai fi dat, se justifică el.

— Sigur că nu. Iar în seara asta eşti pedepsit. La culcare, fără cină.

— Şi cui îi pasă? Oricum, am mâncat, replică el obraznic.

Ester era mânioasă că Edison hotărâse să o concedieze pe bona franţuzoaică, singura capabilă să-i ţină în frâu pe Gianni şi pe Wally. Numai Emiliano nu-i făcuse niciodată probleme.

Lui Ester i se părea că personalităţile şi caracterele copiilor ei erau deja formate. Emiliano era dezinteresat, pierdut în visele lui, lipsit de simţ practic.

Wally, bolnavă de gelozie, era capabilă de orice pentru o mângâiere sau o privire. Era urâţică, ceea ce îi va fade viaţa mai grea. Ester şi-o imagina femeie, căutând în ea confirmări ale propriei feminităţi.

Gianni era mistuit de nevoia de a poseda. Fura obiecte mici şi le ascundea în camera lui, bucurându-se de ele, chiar dacă erau şterpelite.

Toţi trei aveau în mijlocul frunţii semnul familiei Montalto, semn care îi caracteriza, într-o măsură mai mică sau mai mare, pe toţi membrii familiei de câteva generaţii.

Ce se va petrece cu micuţa Lola? Care-i va fi viitorul? Va fi mai bună sau mai rea decât fraţii ei, ea, care nu avea semnul şi aparţinea unui alt neam? Iar ea, Ester, cu biata ei inimă, atât de bolnavă, va ajunge oare să-şi vadă copiii mari?

În loc să se întristeze, surâse la gândul morţii. Nu-i păsa prea mult de viaţă, ştiind că zilele îi vor fi înveninate

de o remuşcare neîndurătoare legată de infidelitatea conjugală şi, mai mult, de legătura cu un slujitor al Domnului, pe care, împotriva a tot, ea continua să-l iubească şi să-l dorească. Iar faptul că trebuia să ascundă, ca pe un lucru de ruşine, un sentiment care o făcuse să se simtă femeie o umilea.

Ester îşi găsi soţul în salonul galben, singurul dintre cele trei saloane de la parterul vilei care era folosit permanent. Era cel mai frumos şi mai confortabil.

Edison şi sora lui, Polissena, îşi întrerupseră brusc discuţia aprinsă când ea îşi făcu apariţia. Polissena avea ochii în lacrimi, iar chipul lui Edison era marcat de clipele de restrişte.

— Cum te simţi? îşi întrebă soţia, ridicându-se în picioare şi venind în întâmpinarea ei.

— După cum arătaţi, s-ar părea că mai bine decât voi, răspunse Ester surâzând.

Polissena se ridică dintr-odată în picioare, lovind cu genunchiul o măsuţă din lemn de palisandru şi făcând să zăngăne bibelourile, pe care ea le aşezase într-o dezordine plăcută. Fusta i se prinse o clipă în braţul fotoliului, punându-i în pericol echilibrul. Îşi şterse în grabă lacrimile şi ieşi în fugă din încăpere.

Ester îşi privi soţul întrebător.

— Mussolini a declarat război Franţei şi Angliei, rosti editorul, iar soră-mea plânge pentru că iubitul ei nu-i scrie.

— Nu ştiam că Polissena are un iubit, răspunse ea, punând povestea de dragoste a cumnatei înaintea veştii despre declaraţia de război.

— Probabil că nici el nu ştie. Singura care ştie este mitomana de soră-mea, bombăni Edison.

Ester se aşeză pe divanul cel mic. Paloarea feţei o făcea şi mai frumoasă şi mai fragilă. Edison umplu un pahar cu Porto şi i-l oferi.

— Bea, o să-ţi facă bine, spuse el grijuliu.

Ester gustă vinul. Era bun şi răspândi în ea o căldură uşoară.

— Ce anume a făcut Mussolini? întrebă cu aerul indiferent al celui care reia o anecdotă spusă în salon.

— Va intra în război, explică el. L-a urmat pe Hitler în aventura lui, cerând partea noastră de tort, continuă.

Ester nu-şi dădea seama dacă soţul ei era bucuros sau îngrijorat.

— Italia a intrat în război şi nimeni nu ştie, se miră Ester.

— Se va anunţa în curând, preciză Edison. Eu am aflat pe căi lăturalnice.

Ester ar fi vrut să-i replice că totul se petrece pe căi lăturalnice, atât în familie, cât şi la graniţele sacre ale patriei, în relaţia lor, ca şi în politica internaţională.

În schimb, puse paharul pe măsuţă şi spuse:

— Am ajuns aşadar la asta? La măcel?

— Va fi un război rapid, încercă s-o asigure Edison.

— Faimosul război-fulger, îl ironiză ea.

— Chiar aşa, răspunse el după o clipă de ezitare. Fusese dintotdeauna un fascist declarat, credea în Mussolini şi într-o ţară ordonată unde trenurile ajung la timp, iar italienii sunt respectaţi în străinătate. Italia avea un guvern, iar germanii înaintau pe toate front urile. Sfârşitul puterilor demo-plutocratice era iminent şi în faţa Italiei fasciste se deschidea un viitor măreţ, de prosperitate şi progres.

Decizia Ducelui de a intra în război îi spulbera certitudinile pentru prima oară.

— De ce ai dat-o afară pe *mademoiselle*? întrebă Ester, atacând un subiect care, dacă n-ar fi fost vorba despre vestea intrării în război, ar fi fost de o importanţă vitală, dar care acum părea o banalitate.

— Era o beţivancă. Mai mult, nu era capabilă să-i supravegheze pe copii. Când ne-am întors în oraş, Michele mi-a spus că a surprins-o pe Wally uitându-se pe furiş la tine când năşteai. Yvette nici măcar nu-şi dăduse seama că scăpase de sub supravegherea ei, spuse el cu un ton iritat.

— Nu se poate, încremeni Ester. Îmi spui că fetiţa a

văzut… a văzut… şovăi.

— A văzut tot, rosti Edison.

— E cumplit. Nu pot să cred. Ester încercă să-şi închipuie naşterea din două puncte de vedere: al său, ca protagonistă, şi al lui Wally, ca spectatoare a unui eveniment care o depăşea. Ce văzuse fetiţa ei? Cum a perceput durerea ei? Nu mi-a vorbit despre asta. Nici nu a dat semne în acest sens, murmură, gândind cu voce tare. Era tulburată şi nu-i venea să creadă.

— Ce-a fost a fost, i-o tăie scurt soţul. Iată de ce a trebuit s-o concediez. Mai mult, ca străină, făcând parte dintr-o naţiune inamică, nu ar fi avut posibilitatea să rămână în casa noastră.

Îşi făcu apariţia Michele, care era şi majordom.

— Cina poate fi servită când doreşte doamna.

— Imediat, răspunse Ester, îngrijorată de veştile rele care se abătuseră peste ea odată cu întoarcerea soţului – pierderea lui *mademoiselle*, delirurile amoroase ale cumnatei, faptul că Wally făcuse o descoperire dureroasă, anume cum vin pe lume copiii, intrarea în război a ţării.

— Ai grijă ca fiii noştri să fie prezentabili, îi spuse Edison servitorului, în timp ce o ajută pe Ester să se ridice.

— Va trebui să vorbesc între patru ochi cu Wally deseară, hotărî ea, ieşind din salon şi luând-o înaintea soţului spre sufragerie.

În acel moment sună telefonul. Ester, care trecea pe lângă aparatul aşezat pe masa de la intrare, ridică receptorul.

— O convorbire interurbană de la Milano, spuse vocea centralistei.

Auzi apoi că se făcu legătura cu cineva care nu se hotăra să vorbească.

— Alo? spuse Ester.

Se auzi un clic şi apoi zumzetul legăturii întrerupte.

— A închis, îi zise soţului ei.

— S-o fi întrerupt. Va suna iar, replică Edison cu un aer stânjenit.

Telefonul sună din nou când cina era pe sfârşite. A răspuns Michele, care a intrat în sufragerie anunţându-l pe Edison că era căutat.

— Cine e? întrebă Ester în timp ce soţul se ridica în grabă de la masă.

— Cineva care nu a vrut să-şi spună numele, răspunse şoferul.

Edison îşi privi soţia sfidător.

— Vrei să răspunzi tu în locul meu? Aşa ai să ştii cine mă caută.

— Edison, te rog! Ştim amândoi cine te caută. Am lucruri mai grave la care să mă gândesc, spuse privindu-şi soţul cu severitate.

Editorul ieşi din încăpere aruncând pe jos şervetul cu un gest iritat.

Copiii îşi priveau mama întrebător. Polissena profită de ocazie ca să izbucnească din nou în plâns şi să plece de la masă. Se ridică şi Ester.

— Emiliano, du-te la fratele tău care e pedepsit. Eu şi Wally mergem la mine în dormitor, decise.

— N-am terminat încă budinca, protestă fetiţa.

— O s-o termini mai târziu. Acum vii cu mine, spuse mama cu hotărâre.

Străbătură coridorul, trecând pe lângă Edison, care era cu urechea lipită de telefon.

Era atât de înfuriată, încât nu rezistă să nu-l împungă pe soţ.

— Iar tu şuieră ea, nu uita că mâine-dimineaţă e botezul fetiţei mele. Fă în aşa fel încât totul să fie în ordine.

Urcă scările urmată de Wally care, contaminată de tensiunea generală, izbucni în lacrimi, dar Ester tot îşi auzi soţul spunându-i interlocutorului său:

— Nu am acum timp să-ţi ascult pălăvrăgelile. Mă plictiseşti. Oricum, o să-ţi citesc capodopera.

Plânsetul lui Wally o indispuse şi mai tare pe Ester.

Q/l ea qru

— Potoleşte-te cu scâncitul, pentru Dumnezeu! îi spuse copilei.

— Eşti furioasă pe mine pentru că tata vorbeşte la telefon cu o femeie, protestă micuţa.

Ester se întoarse spre ea înmărmurită. Câte lucruri ştia fata asta ciudată? se gândi că nu e bine să comenteze, o împinse în dormitor şi atacă imediat subiectul.

— Erai în sala de baie când s-a născut Lola? întrebă ea redevenind stăpână pe sine şi pe situaţie.

Fetiţa încetă imediat cu plânsul şi îşi fixă vârful pantofilor. Nu avea curajul să-şi privească mama în ochi.

— De ce nu mi-ai vorbit încă despre acest lucru? întrebă Ester calm, aşezându-se pe pat.

— Mi-era frică că ai să mă pedepseşti, răspunse Wally stând în picioare în faţa ei.

— Nu se spionează. Şi tu ştii asta, preciză Ester cu blândeţe. Ce ai văzut tu nu e un spectacol foarte frumos, dar este, fără îndoială, unul dintre cele patru momente foarte importante din viaţa mea. În celelalte trei v-aţi născut tu şi fraţii tăi. Numai asta are importanţă. Toate mamele suferă când îşi aduc pe lume copiii. Durerea se uită însă şi rămâne bucuria de a-i vedea crescând, încheie Ester cu afecţiune. Cât despre taică-tău, continuă schimbând complet tonul, vezi-ţi de treburile tale, scorpie mică, glumi luând-o în braţe.

Wally o sărută cu însufleţire.

— Te rog, mămico, să mă iubeşti şi de aici înainte. Nu aş putea suporta s-o iubeşti pe Lola mai mult decât pe mine.

— Te iubesc foarte mult, micuţa mea, murmură Ester strângând-o la piept, dar acum du-te la fraţii tăi. Era sfârşită. De cum plecă fetiţa, izbucni în lacrimi. Plânse gândindu-se la Sebastiáno, la iubirea lor fără ieşire, la prima lor întâlnire pe plaja de la Castiglioncello.

ESTER

1939

Pasiunea pentru Sebastiáno izbucnise pe neaşteptate

şi cu violenţă. În urmă cu nouă luni, când Edison se îmbarcase pentru Statele Unite, mai erau câteva săptămâni până la începutul anului şcolar. Aşa că, în loc să se întoarcă la Milano, Ester plecase împreună cu cei trei copii la Castiglioncello, unde famiea Montalto avea o mică vilă, situată pe un promontoriu.

Era o locuinţă plină de farmec, unde în timpul verii Edison se întâlnea cu mulţi scriitori care publicau la editura lui, autori care frecventau de obicei litoralul toscan, între Viareggio şi Forte dei Marmi.

În realitate, Ester a fost cea care a vrut să cumpere casa. Soţul ei ar fi preferat litoralul din Romagna, unde Ducele şi câţiva dintre apropiaţii lui îşi petreceau vacanţele.

— Nu vreau să intru în haita de adepţi credincioşi a camaradului tău Mussolini, se împotrivi Ester. Îi detest. Şi nu le suport nevestele proaste, soţii sau amante, ce or fi. Nu vreau ca fiii mei să se amestece cu ai lor.

Fusese de neînduplecat şi soţul trebuise s-o asculte. Şi aşa alegerea s-a oprit la Castiglioncello, la casa clădită de curând pe care moştenitorii unui anticar din Florenţa abia aşteptau s-o vândă.

De la casă se cobora pe o mică plajă privată, pe o scară întortocheată, săpată în stâncă.

În vreme ce editorul naviga spre Statele Unite, soţia lui se bucura de căldura primelor zile de septembrie, în tovărăşia copiilor, întâlnind la cină prieteni scriitori, pictori, actori de teatru, poeţi. Toţi împotriva regimului.

Ester se trezea dimineaţa devreme şi cobora la plajă, unde un servitor aşezase deja şezlongurile, umbrela mare şi un coş de răchită cu prosoape de bumbac.

Într-o splendidă dimineaţă, pe care norii mari, trecători, o făceau şi mai fermecătoare, Ester coborî de-a lungul vârfului stâncos. Era îmbrăcată cu o rochie de plajă roşie, cu margarete mari şi albe. Se sprijini de o stâncă şi cu vârful piciorului încercă temperatura apei. Era răcoritoare şi primitoare. Îşi scoase rochia, punând-o pe un

şezlong. Avea un costum de baie din lână, de un roşu strident, care-i scotea în evidenţă silueta armonioasă. Intră în mare şi, după câteva mişcări, îşi băgă capul sub apă ca să observe peştișorii iuţi care veneau curajoşi spre ea. Înotă apoi în larg vreo sută de metri, apoi se întoarse şi schimbă direcţia, îndreptându-se din nou spre ţărm. Ieşi împroşcând apa, obosită, dar încântată şi senină. Soarele îi aurea pielea netedă şi dădea o lumină specială trupului ei încă perfect, în ciuda sarcinilor. Luă din coş un prosop şi începu să se şteargă energic. Şi la soare era destul de răcoare, aşa că începu să tremure. Se întinse pe un şezlong şi simţi cum o cuprinde o plăcută senzaţie de bine.

Momentele plăcute erau într-adevăr rare în viaţa ei înnorată de o amară insatisfacţie. O stare de spirit complet opusă stării tinereşti, când visele au culoarea fericirii.

Închise ochii şi se lăsă legănată de muzica necontenită a valurilor care se izbeau de stâncă.

Gândindu-se cu detaşare la condiţia ei de soţie, recunoscu că Edison nu era cel mai rău dintre soţi. Se comporta ca majoritatea bărbaţilor din clasa lui socială – având un respect formal pentru soţie şi sacralitatea familiei, o moralitate flexibilă care-i permitea să aibă legături extraconjugale tot timpul fără să se simtă vinovat, un autoritarism pe care ea îl suporta, chiar dacă banii pe care-i adusese ca zestre îi garantau o autonomie sigură.

Edison era doar un mic tipograf când tatăl ei, om bogat, îl impusese ca soţ ca să şteargă faptul că fusese părăsită, lucru suspect în ochii lumii, de Vittorio Donegani Testa, june şi desfrânat vlăstar al unei importante familii din Modena. Tânăra Ester cunoscuse cu el multe plăceri, printre care şi acelea de a face dragoste şi a priza cocaină. Familia Donegani Testa, deşi îi permitea multe fiului lor, nu ar fi îngăduit o căsătorie cu Ester Fabbri. Aşa că Vittorio fusese expediat peste ocean, iar Ester rămăsese la Modena cu „dezonoarea” ei, care fu dată uitării repede datorită căsătoriei cu Edison Montalto, om foarte harnic şi un tipograf ambiţios.

Ester terminase cu lumea viselor şi acceptase o căsătorie din care apăruseră trei copii concepuţi mai mult din datorie decât din plăcere, riscându-şi viaţa la fiecare sarcină din cauza inimii bolnave.

Abstinenţa, pe care o alesese de ani buni, era o cale pe care mergea fără efort, fiind şi un folositor mijloc de precauţie care, în afară de faptul că-i salva sufletul, îi conserva sănătatea. Cel puţin asta era şi părerea cardiologilor pe care îi consultase.

— Rămâi aşa, spuse o voce bărbătească şi caldă. Cu ochii închişi. Şi lasă-te privită. Frumuseţea ta delicată şi preţioasă este o dovadă sigură a existenţei lui Dumnezeu.

Copleşită de o neputinţă care o ţinea în loc, Ester nu se clinti. Deschise ochii de curiozitate, dar şi pentru că era singura mişcare pe care reuşea s-o facă. O durură din cauza luminii soarelui, aşa că şi-i apără punându-şi mâna în dreptul lor.

Mai mult intui decât văzu conturul unui bărbat uriaş, puternic, care se oprise lângă şezlong.

La început vagă şi neclară, imaginea se limpezi. Ester admiră frumuseţea necunoscutului care se ivise din neant. Avea nişte pantaloni scurţi negri, un piept puternic, picioare lungi, solide, ca nişte coloane, şi o faţă deschisă şi plăcută.

— Bună ziua, spuse bărbatul, care o privea surâzând şi ea se simţi paralizată de fascinaţia pe care o exercita acel surâs asupra ei. Ar fi vrut să reacţioneze, să-i atragă atenţia că se află pe o proprietate privată. Dar nu făcu nimic, nu tăie de la bun început acea neobişnuită apropiere şi îi răspunse la salut cu un zâmbet şi o privire languroasă.

În clipa aceea Ester trăia în afara lumii şi în memoria şi conştiinţa ei nu mai era nici urmă de familie, copii sau soţ. Devenise adolescentă, apoi o tânără cu sufletul tulburat de înalte ceruri primăvăratice, însetată de emoţii şi lipsită de prejudecăţi. Era o femeie vrăjită de un necunoscut pe o plajă pustie, într-o dimineaţă de sfârşit de

vară. Simţea întreaga senzualitate care emana din el şi era gata să-i răspundă la fel.

Se ridică nepăsătoare din şezlong şi-l înfruntă pe necunoscutul care-i surâdea. Voi chiar să-i vorbească. Dar nu-şi găsi cuvintele, probabil şi pentru că nu existau cuvinte care să-i redea emoţiile.

În cele din urmă, scăpă dând bir cu fugiţii. Se întoarse şi se îndreptă spre mare. Intră în apă şi înotă viguros în larg.

După câteva sute de metri, când umbrele încurcăturii ei se risipiră, se întoarse la mal, sigură că va putea să-l privească pe necunoscut fără să-i atribuie puteri tulburătoare. Când ieşi din apă, bărbatul nu mai era.

În schimb, îi văzu pe cumnata ei, Polissena, şi pe cei doi copii mai mari, Emiliano şi Wally, care coborau de la vilă şi veneau spre ea.

Polissena îşi dădu seama că Ester scruta plaja cu o privire febrilă.

— Îi aştepţi pe piraţi? glumi cumnata, scoţându-şi rochia de plajă. Avea un corp uscat, oarecum masculin. Numai sânii, deosebit de dezvoltaţi, dezminţeau prima impresie.

Ester nu răspunse. Rămase nemişcată, cu un aer preocupat, fixând întinderea scânteietoare a mării. Poate că reflexul ei magic îl desenase pe bărbatul misterios care o tulburase atât de mult. Amintirea era însă vie şi îi provoca un fior languros.

În seara aceea, Ester cină la restaurantul Al Pescatore cu Ettore şi cu Emanuela. Lăsase copiii în grija Polissenei şi se simţea liberă şi fericită.

Ettore şi Emanuela Franzi erau o pereche în aparenţă senină, potrivindu-se de minune. El, patruzeci de ani, anticar cu o reputaţie bună, avea tendinţă de îngrăşare şi-i plăcea peste măsură mâncarea bună. Ochii lui blânzi şi surâzători exprimau cordialitate şi inspirau simpatie. Ea avea o faţă senzuală, încadrată de o coamă deasă şi moale ca în tablourile lui Tiziano, şi era conştientă

de admiraţia bărbaţilor.

Vorbeau despre Edison şi călătoria pe care o făcea în Statele Unite.

— N-ai vrut să-l însoţeşti? o întrebă Ettore pe Ester, fără să-şi ia ochii de la deliciosul apetitiv cu peşte. New York-ul şi America erau de câţiva ani în gândurile lui. Puteau să devină o piaţă nouă şi înfloritoare pentru activitatea de anticar.

Coresponda cu un coleg din Manhattan, căruia îi expediase deja nişte uşi vechi, balustrade, rame şi tablouri de preţ, obţinând profituri substanţiale. Americanii bogaţi erau înnebuniţi după lucrurile vechi din Italia. În America, Ettore Franzi ar fi ştiut să satisfacă gusturile clienţilor avuţi. Avantajele ar fi fost concrete şi palpitante. Cu toate acestea, dimensiunea ideală a existenţei era pentru el Pisa, unde se născuse, crescuse şi studiase. Îi plăceau Florenţa, Lucea şi Siena, unde locuia acum. Gustul lui făcea ca grandoarea metropolei americane să sporească. O scurtă şedere la New York era însă o mare ispită. De aceea se mira că Ester nu fusese interesată să facă o călătorie peste ocean.

— Mi-ar fi plăcut să-mi însoţesc soţul, recunoscu Ester, dar am renunţat din laşitate, mărturisi. Sunt terorizată de ideea de a traversa oceanul.

— Adică? interveni Emanuela.

Ester puse jos furculiţa şi surâse.

— Edison şi cu mine avem trei copii. Dacă am fi împreună şi transatlanticul ar naufragia, cine s-ar ocupa de ei?

— Sper că glumeşti, o dojeni Emanuela.

— Fireşte, minţi Ester, dându-i dreptate prietenei care nu avea copii şi nu putea înţelege.

Un chelner puse pe un cărucior de lângă ei un castron plin cu peşte la grătar şi începu să-i servească, în timp ce un alt ospătar turna vinul alb din Badia a Colţibuono în paharele din cristal. În momentul acela, Ester ridică privirea şi-l văzu pe bărbatul pe care-l

întâlnise pe plajă. Stătea singur la o masă de colţ şi bea un pahar de vin roşu de la vechea mănăstire din Vallombrosa, care făcea cel mai bun Chianti. Era îmbrăcat cu un tricou albastru, care-i punea în evidenţă culoarea arămie a pielii. Bărbatul o fixa cu admiraţie.

Privirile lor s-au încrucişat. El a surâs aplecând uşor capul. Ester s-a înroşit şi, întorcând salutul, a luat-o un fel de ameţeală.

Ettore, care îl supraveghea cu atenţie pe chelnerul care curăţa dibace peştele de frunzele de porumb care-l înveleau, nu observă nimic, dar Emanuela prinse schimbul neobişnuit de priviri, de surâsuri, de feţe înroşite.

— Îl cunoşti? murmură Emanuela fremătând de curiozitate.

Ester dădu din cap în ser A/ni spuse:

— Cred că l-am întâlni dimineaţă pe plajă.

Ettore, recuperânc într-o clipă timpul dei marii sale iubiri pentru mâncare, intră în vorbă după ce îi aruncă o privire celui care făcea obiectul atenţiei.

— Stă la Vila Pamphili, spuse el. A sosit ieri-seară cu o Lancia albastră. Dacă am înţeles bine, locuieşte la Roma. E un prieten sau o rudă îndepărtată a bătrânului prinţ Pamphili.

— Nu, nu, îl corectă Ester, nu mi se pare că are un accent roman. Ar fi vrut să-şi taie limba, părându-i-se că a spus prea multe.

— Înseamnă c-aţi vorbit, îi spuse prietena ei cea curioasă şi maliţioasă.

Familia Franzi avea o locuinţă de vară mică, dar foarte frumoasă, dincolo de promontoriul care delimita proprietatea familiei Montalto. De pe terasa casei lor se vedea aleea care ducea la vila Pamphili, o construcţie *fin de siècle*, prinsă într-un desiş de agave şi de palmieri înalţi. Proprietatea îi aparţinea lui Ascanio Pamphili, un octogenar cultivat şi lucid, foarte bogat şi fără moştenitori. În timpul şederilor de vară, tot mai scurte, îi plăcea să se întreţină cu prietenii de la Roma, oameni discreţi şi uşor

misogini, ca el. Principele Ascanio nu fusese văzut vara asta. Poate era prea bătrân ca să facă drumul până la Castiglioncello. La începutul lui septembrie, totuşi, vila fusese din nou deschisă ca să-l primească pe acel musafir singuratic, care stătea acum la masa de lângă cea ocupată de Ester şi prietenii ei.

— Aţi vorbit sau nu? insistă Emanuela, hotărâtă să afle mai multe.

Ester îşi plecă privirea şi chinui dorada care aştepta în farfurie.

— Ţi-am spus că ne-am încrucişat pe plajă şi ne-am salutat. Asta-i tot, explică ea ascunzându-şi tulburarea.

— E un mascul superb, remarcă Emanuela cu ochii strălucind.

Ettore, uimit de afirmaţia neobişnuită, deveni atent şi suspicios. Îşi examină soţia cu un aer de reproş, măsurând distanţa dintre obezitatea sa bolnăvicioasă şi farmecul şi muşchii necunoscutului.

— Nu mai poţi nici măcar să faci o glumă, replică femeia, ridicând tonul pentru a se face remarcată.

— Pare un om foarte singur, observă Ettore.

Mai bine singur decât într-o companie de proastă calitate, se gândi deloc subtil Emanuela, fascinată de necunoscut.

Ester tăcea ascunzându-şi bine neliniştea, dar îşi înălţă privirea la timp şi surprinse căutătura lungă şi surâzătoare pe care i-o trimise bărbatul.

— L-ai impresionat, exclamă cu o oarecare invidie Emanuela.

Când individul plecă, conversaţia continuă, iar pentru Ester fu un calvar să ia parte la schimbul de banalităţi care a urmat. Dorea să mângâie în singurătate amintirea acelei minunate emoţii. Necunoscutul era înăuntrul ei şi atingea corzile unei tulburări care o învăluia într-o moleşeală plină de culori. Dorinţa de a-i fi încă aproape, pe plaja vrăjită de soare, domina orice alt sentiment. Sângele îi curgea ca un torent impetuos, inima îi era pe înălţimile munţilor.

— Te simţi bine? o întrebă Emanuela îngrijorată, văzând cum prietena ei trece de la paloare la roşeaţă şi are fruntea brobonită de sudoare.

Emanuela şi Ettore ştiau că inima lui Ester nu era tocmai sănătoasă şi îşi dădură seama că venise momentul să o însoţească acasă.

— Foarte bine, mulţumesc, îi asigură Ester. Poate că sunt puţin obosită. Nu vă faceţi griji.

Au lăsat-o la intrarea în grădină şi au urmărit-o cu privirea cum se îndepărta pe aleea luminată de lună, care proiecta pe pietrişul alb umbra tufişurilor înflorite. Mergea încet şi asculta cu tot sufletul liniştea desăvârşită a nopţii.

De la ferestrele mari ale salonului de la parter răzbătea lumina slabă a unor lampadare care îşi împrăştiau lumina pe plantele căţărătoare. Luminile erau aprinse pentru ea, care se întorcea târziu. Fântâna din mijlocul unui rond de flori declama încet o misterioasă poezie nocturnă.

Se întoarse şi, cu un semn al mâinii, îşi luă rămas-bun de la Emanuela şi Ettore, care se urcară în maşină.

Se aşeză pe banca de piatră de lângă intrarea în casă şi respiră aerul parfumat şi uşor al nopţii. Briza delicată mirosind a mare îi alunga neliniştea.

Era înconjurată de o singurătate încântătoare. Gândul care o stăpânea avea chipul unui necunoscut care, într-o clipă, pusese în discuţie toată viaţa ei.

Cum coborî primele trepte ale scării de piatră, văzu umbra unui bărbat care se plimba pe malul mării. Nu i se făcu frică şi nu se miră de o asemenea prezenţă. După o clipă de ezitare, coborî până când picioarele dădură de nisipul moale.

Bărbatul se întoarse şi o văzu. Stătu un moment nemişcat, apoi se apropie de ea. Chipul său luminat de lună era şi mai frumos decât şi-l amintea Ester. Întâlnirea nocturnă, provocată de o înclinaţie firească şi de întâmplare, avea ceva magic.

Ester şi necunoscutul erau din nou faţă în faţă,

nemişcaţi în noaptea limpede.

Mâna puternică şi uşoară a bărbatului îi mângâie încet obrazul.

— De ce? întrebă doar Ester.

— De ce se ridică vântul? De ce izbucneşte furtuna? De ce luna provoacă mareele? replică el.

— Te doresc, murmură Ester, cum nu am dorit niciodată pe nimeni.

— Dimineaţă ai fugit, îi reproşă el cu blândeţe.

— Am sperat că vei veni după mine, surâse Ester, ridicându-şi capul.

— Mi-a lipsit curajul, spuse el, apropiindu-şi chipul de al ei.

A fost un sărut timid, de adolescenţi, care a provocat emoţii plăcute şi violente. Apoi, ea îşi ascunse faţa în umărul bărbatului, în timp ce braţele lui puternice o strângeau transmiţându-i o emoţie pe care nu o încercase niciodată.

Niciodată nu se întâmplase aşa cu Edison şi nici nu se va întâmpla vreodată pentru că între ei nu se aprinsese scânteia fatală care deschide porţile de aur ale dorinţei, care e un dar reciproc, o plăcere împărtăşită care se hrăneşte cu un fior misterios.

— Nici nu ştiu cum te cheamă, murmură Ester.

El îi luă mâna şi o conduse spre scară. Se aşezară pe prima treaptă, cu picioarele în nisip.

— Mă numesc Sebastiáno. Numele nu are însă nicio importanţă când o poveste se sfârşește înainte chiar de a începe, spuse bărbatul cu tristeţe.

Luase mâinile lui Ester într-ale sale.

— Înţeleg, murmură Ester. Ştii deja că sunt căsătorită.

— Cu Edison Montalto, îi spuse el, surprinzând-o.

— Îl cunoşti? întrebă Ester, dezorientată de vorbele lui.

— Cine nu-l cunoaşte pe regele hârtiei tipărite? răspunse Sebastiáno evaziv, adăugând imediat: Dar asta nu

e singura problemă.

— Eşti căsătorit şi tu, trase ea concluzia cu o voce stinsă.

Bărbatul privi dâra argintie lăsată de lună pe mare şi îi mărturisi:

— Sunt legat de un jurământ.

Ester şi-o închipui pe femeia legată de Sebastiáno şi o durere puternică îi tăie respiraţia.

— De ce mă cauţi atunci? Se ridică brusc şi-l privi drept în ochi.

— Pentru că ispita e mai puternică decât raţiunea, recunoscu el.

— Credeam că ştii ce vrei, îi reproşă aspru ca să-l rănească.

Sebastiáno o trase spre el cu forţa şi o sărută. Ester răspunse la sărut înălţându-se într-o sferă în care nu mai era loc de îndoială.

— Vino, îi spuse apăsat, cu jumătate de gură, urcând cu el treptele şi intrând în vilă înaintea lui.

Cu o siguranţă şi o dezinvoltură pe care, cu numai câteva clipe în urmă, le-ar fi considerat o nebunie, intră în casă urmată de el şi apoi în dormitorul ei. Cuvintele erau de prisos. Ceea ce a urmat nu a fost decât un tumult de surâsuri şi lacrimi, suspine şi gemete, un şir de senzaţii de nedescris, descoperirea plăcerii în sfârşit împărtăşite, bucuria de a dărui şi de a primi dragostea fără spectrul păcatului şi teama de a nu respecta limite, fără obsesia violentă a masculului şi acceptarea resemnată a femelei, ci o tandreţe infinită şi o bucurie imensă.

Când s-a trezit Ester, soarele năvălise în încăpere. Se întinse, având o foarte plăcută senzaţie de bine. Se simţi liberă şi fericită, împlinită, dar în clipa următoare îşi dădu seama că era disperat de singură. Amintirea nopţii care abia se terminase îi reveni cu putere în minte ca un vârtej de culori şi-l căută pe bărbatul care o făcuse să cunoască fericirea îndelung visată. Sebastiáno plecase.

Auzi ticăitul pendulei de pe scrinul din spatele

încăperii şi zgomotul valurilor pe ţărm. Cu o seară în urmă era gata să accepte o noapte de fericire ca apoi să revină la tăcere şi resemnare, dar acum, când cunoscuse iubirea, ar fi făcut totul ca s-o ţină în viaţă. Îl voia pe bărbatul cu care ajunsese în paradis. 11 voia ca să nu-i mai dea drumul niciodată.

În faţa vilei Pamphili, Sebastiáno îşi punea valizele în portbagajul maşinii. Ridică ochii şi o văzu. Ester era îmbrăcată cu nişte pantaloni lungi de in alb şi o bluză de muselină, cu decolteu pătrat.

Îl privi uluită.

— Pleci? întrebă cu melancolie.

— E singurul lucru care-mi rămâne de făcut, răspunse el.

— De ce? Ochii i se umplură de lacrimi.

— Ca să încerc să ne salvăm sufletele, murmură laconic Sebastiáno.

— Cu fuga? spuse ea, străduindu-se să nu plângă.

— Ştii vreun alt mod? răspunse el închizând portbagajul maşinii.

Pentru ea, exista un alt mod. Să-l părăsească pe Edison şi să înceapă o nouă viaţă. Îşi dădea seama că Sebastiáno era un necunoscut şi că oricum o asemenea hotărâre i-ar fi dat peste cap viaţa. Dar în acel moment prefera să înfrunte un scandal decât să renunţe la el. Îi veniră în minte femeile pierdute din literatură. Îşi aminti de doamna Bovary şi de Anna Karenina şi nu reuşi să se simtă vinovată.

În fond, soţul ei era liber să trăiască toate aventurile pe care le dorea. De ce ei nu-i era permis să cultive un sentiment adevărat şi profund?

— Dacă tu mă vrei, propuse Ester, mai există un mod de a înfrunta situaţia.

— Care? întrebă trist Sebastiáno.

— Să continuăm să ne iubim, spuse femeia.

Bărbatul deschise portiera maşinii.

— Trebuie să plec, Ester. Vocea lui Sebastiáno era

răguşită din pricina emoţiei.

— Spune-mi că am fost una din numeroasele tale aventuri, îl înfruntă disperată, şi că acum vrei să începi în altă parte.

— Eşti singura femeie din viaţa mea, zise el îndurerat.

Ester simţi c-o s-o ia razna.

— Atunci, de ce? îl imploră.

Bărbatul închise portiera, o prinse de umeri aproape cu furie şi-i sărută buzele, ochii, părul.

— Ţie ţi-e frică, spuse Ester, smulgându-se din strânsoare. Te porţi de parcă ai încerca să fugi de tine însuţi. Sau de un blestem. De ce nu-mi spui adevărul? Sau să nu-mi spui nimic, dar să laşi lucrurile aşa cum sunt? Altfel, nu o să ştim niciodată dacă ceea ce simţim e un sentiment durabil sau capriciul unei clipe.

Ester era emoţionată, îndrăgostită şi disperată.

— Sunt preot, Ester. Sunt un slujitor al lui Dumnezeu, mărturisi Sebastiáno fără nicio nuanţă în glas. O tăcere simplă se aşternu peste cuvintele acelea şi peste gândurile lui.

Ester se dădu înapoi cu un pas, neputând să reacţioneze altfel. El îi luă mâinile într-ale sale. Îi vorbi despre Biserică, despre misiunea sa, despre viaţa lui, dar ea nu mai auzea nimic în afara tăcerii dureroase în care o aruncase mărturisirea lui Sebastiáno.

Îşi eliberă mâinile şi începu să meargă mecanic de-a lungul aleii, îndepărtându-se de vilă.

De pe terasa casei lor, prietenii Franzi observaseră cu mare curiozitate, fără să fie văzuţi, toate amănuntele acelei întâlniri ciudate.

El plecase, iar ea nu a mai avut ştiri despre el. Abia în decembrie, când era însărcinată în patru luni, dar nu se vedea încă, s-au întâlnit din nou. S-a întâmplat la inaugurarea noilor birouri ale Editurii Montalto, care ocupau o clădire întreagă în via Meravigli. Edison importase din Statele Unite o extraordinară rotativă nouă

pentru întreprinderea din Modena. Producţia sporise, iar sediul din Milano se mărise. Cu această ocazie, era nevoie de o vizită inaugurală a arhiepiscopului, care a venit însoţit de câţiva prelaţi importanţi. Printre ei, Ester l-a recunoscut imediat, în pofida veşmântului preoţesc, pe iubitul tandru şi pasional, tatăl fiinţei care creştea în pântecele ei.

A fost suficient ca privirile lor să se întâlnească pentru ca să simtă durerea despărţirii obligatorii şi iubirea care-i unea şi acum şi care-i făcea să sufere.

Din patul ei, Ester văzu prin fereastra deschisă licărul prietenos al stelelor, care se reflectau în apa neagră a lacului.

În faţa maiestuozităţii cerului limpede, care părea că priveşte cu detaşare nefericirile oamenilor, Ester vru să reacţioneze.

Se ridică, ieşi din cameră, străbătu coridorul de la primul etaj până la camera doicii. Deschise uşa şi se aşeză lângă leagănul unde dormea copila ei.

O luă uşor în braţe şi ieşi închizând uşa.

Se întoarse în dormitorul ei şi se întinse pe pat ţinând fetiţa lângă ea. Era ca şi cum ar fi strâns în braţe o parte din fericirea ei.

FAMILIA

1940

1

În partea din spate a parcului, lângă un zid abrupt, din stânci artificiale, era un mic lac. Printre nuferii albi şi roz se legănau patru lebede – trei albe şi una neagră.

Era un scenariu dorit şi imaginat de Edison Montalto care, de când era copil, de pe vremea când mesteca pâine şi visuri, se oprise într-o zi în faţa grilajului unei proprietăţi aristocratice de la porţile oraşului Modena.

În parc se învârteau nepăsători şi înfumuraţi păuni de o frumuseţe fascinantă. Un grădinar bătrân care curăţa un strat de trandafiri văzu uimirea copilului care îi privea.

— Nu ai mai văzut păuni până acum? îl întrebă

apropiindu-se de grilaj.

— Numai în ilustraţiile cărţilor de la şcoală. Edison avea opt ani şi pentru el şcoala era o aventură minunată.

— Îţi plac? insistă bătrânul.

— Sunt frumoşi, exclamă băiatul. Mai frumoşi decât în poze.

— Frumoşi şi neghiobi, comentă grădinarul. Cum sunt şi lebedele. Ridică braţul ca să arate un punct îndepărtat. Dincolo de palmieri e un lac mic cu lebede. Ai văzut vreodată lebede?

Copilul făcu semn din cap că nu şi continuă să fixeze păunii.

Bătrânul apăsă clanţa grilajului care se deschise scârţâind uşor.

— Vino să ţi-i arăt. Domnii nu sunt acum în vilă, spuse surâzând ca să-l liniştească şi să-l încurajeze să intre. Edison nu ştia, dar ceea ce trezise îngăduinţa afectuoasă a grădinarului era amintirea îndepărtată a unui fiu mort de difterie când era încă copil. 11 plângea şi acum şi-l căuta în chipurile copiilor pe care-i întâlnea.

În jurul lacului cu lebede, iarba avea reflexe de smarald. În acest timp, păunii îl priveau impasibili şi superbi, înălţându-şi gâtul deasupra cozii pline de ochi, cu pene în mii de culori, în care predomina albastrul strălucitor.

Aşa s-a făcut că, din acea zi, Edison a visat păuni şi lebede, dar mai ales lebede înotând în apa nemişcată a unui lac în care nuferii apăreau ca nişte puncte. Trecuseră mai bine de treizeci de ani şi acum cei trei copii ai lui stăteau pe malul lacului, observând înaintarea leneşă a păsărilor somptuoase în apa abia încreţită de trecerea lor. Ester, aşezată în spatele lor, o ţinea în braţe pe mezină, care moţăia într-un portbebe de in alb, plin de dantele.

— Mamă, la ce foloseşte o lebădă? întrebă Gianni.

— Nu ştiu, răspunse femeia, care nu avea nicio simpatie pentru păsările mari şi întotdeauna mute, care scoteau nişte lamentări suave numai când erau aproape de

ceasul morţii.

— Vreau să spun, continuă copilul, păunii fac roata, găinile fac ouă pentru şodou. Lebedele ce fac?

— Lebedele fac bogăţia, interveni Emiliano. O simbolizează. Tata s-a născut sărac, spuse el, mama, bogată. Fără banii ei, tatăl nostru n-ar fi devenit niciodată un mare editor şi nu ar fi putut să cumpere lebedele.

— Aşadar, fără banii mamei, nu am fi avut animăluţele astea cu gâtul în formă de S? interveni şi Wally, care până atunci păruse absentă.

— Wally! Emiliano! exclamă Ester scandalizată. Cine v-a băgat în cap ideile astea?

În fond, copiii ei spuneau adevărul, dar cu acea brutalitate candidă a celor mici, într-un mod care suna jignitor pentru şeful familiei.

— Mătuşa Polissena, surâse Wally apropiindu-se de mamă. Şi spune că cei din familia Montalto sunt nişte raţe urâte, în vreme ce tu eşti o lebădă nobilă şi frumoasă.

— Mătuşa voastră spune o grămadă de prostii, i-o tăie scurt Ester. Şi acum gata cu bârfele prosteşti.

— Mamă, dacă ai fi o lebădă, ce culoare ai vrea să ai? întrebă Gianni, vrând să fie şi el în centrul atenţiei.

— Ca să ştiu, ar trebui să fiu o lebădă, zise ea, dându-şi seama imediat ce greu i-ar fi să răspundă.

— Nu ţine, mamă, protestă Gianni cu o voce ascuţită.

— Nu ţipa, îl dojeni femeia, ai s-o trezeşti pe sora ta. Lola începuse să se încrunte ca o bătrânică şi să-şi strâmbe gura.

— Noi am hotărât că vom fi albi, spuse Gianni.

— Foarte bine, însă fiţi albi cu ciocul mic, îi rugă apoi Ester.

— În schimb, lebăda neagră este Emiliano pentru că este cel mai mare, dar şi cel mai ciudat şi mai sălbatic, rosti Wally.

Ester privi maiestuoasa pasăre neagră cu cioc roşu, venită pe lac nu se ştie cum. Era sălbatică şi minunată. Stătea întotdeauna retrasă. Lebedele albe o acceptau,

dacă ea hotăra să se apropie de ele, dar niciuna nu îndrăznea să o deranjeze, dacă se retrăgea în colţul ei. Şi nimeni nu s-ar fi mirat, dacă într-o bună zi şi-ar fi reluat zborul spre noi orizonturi.

— Da, fu de acord Ester, mi se pare că Emiliano este cu adevărat o lebădă neagră frumoasă. Tu ce spui? îşi întrebă fiul, atrăgându-l în discuţie.

Băiatul surâse şi schimbă vorba.

— E adevărat că suntem în război? o întrebă pe maică-sa, uitându-se la ea cu ochii plini de întrebări şi de îngrijorare.

Despre intrarea Italiei în război, alături de aliatul german, se vorbise în acea dimineaţă la micul dejun. Era o veste îngrozitoare a cărei importanţă nici Wally, nici Gianni nu o intuiau, dar pe care Emiliano o percepea ca un eveniment legat de sânge şi de moarte.

Ester aprobă dând din cap, strângând-o instinctiv mai tare pe micuţa Lola.

— E adevărat, Emiliano, suntem în război.

— Împotriva englezilor şi a francezilor, nu-i aşa? mai întrebă el.

— Da, chiar aşa, confirmă Ester.

— Atunci, dacă *mademoiselle* Yvette ar mai fi fost aici, ar fi fost ca şi cum am fi avut în casă un duşman. Aşa-i? insistă el uluit.

— De necrezut, constată ea.

Mama şi fiul stăteau de vorbă, în timp ce între Gianni şi Wally urma să izbucnească prima ceartă a zilei.

— Mamă, tu ştii ce-i un război? o întrebă Emiliano.

— Nu, dar mă tem că vom ajunge să ştim cu toţii. Din Polonia soseau veşti despre masacre cumplite. Germanii se îndârjeau împotriva evreilor lipsiţi de apărare, lucru pe care Ester îl ştia de la soţul său informat pe „căi ocolite” Ca întotdeauna. Alibiurile nazismului cădeau unul după altul, dezvăluind cruzimea unui regim inuman.

— Mamă, de ce Mussolini a fost de partea păcii la început, iar apoi s-a răzgândit? Era o întrebare de bun-

simţ, pe care o punea într-o situaţie dificilă.

— Pentru că cel care decide soarta unei naţiuni nu este întotdeauna potrivit pentru acest rol, încercă ea un răspuns.

— Tata, în schimb, este un fascist plin de zel, afirmă. Emiliano, contrapunând credinţa tatălui vocaţiei antifasciste a mamei.

— Tatăl tău vrea doar să fie de partea disciplinei. Pentru el, Mussolini este o garanţie în acest sens. Ester încercă să-l apere pe Edison în ochii fiului.

— Şi tu, mamă, ce crezi?

— Chiar vrei să ştii?

— Te rog, mamă. Îţi promit că nu voi vorbi cu nimeni despre asta.

— Cred că Ducele este conducătorul înspăimântat al unei naţiuni alcătuite din oameni slabi, cred că e de partea germanilor, dorindu-şi forţa şi bunăvoinţa lor.

Şoferul sosi în goană şi întrerupse un dialog care devenea prea complicat.

— A sosit monseniorul, anunţă omul cu răsuflarea tăiată, scoţându-şi chipiul. Vă aşteaptă.

— Mulţumesc, Michele. Venim imediat, spuse Ester ridicându-se.

Monseniorul Sebastiáno Brighenti trebuia să oficieze slujba religioasă. Pentru ea era o încercare foarte grea. Se stăpâni. Îi chemă pe Wally şi pe Gianni, mulţumindu-i Domnului pentru sănătatea încă şubredă, care ar fi fost un alibi pentru o stare proastă. Având-ul alături de Emiliano, o luă înaintea cetei de micuţi spre capela de lângă vilă.

Edison Montalto îi veni în întâmpinare, arborând surâsul pentru ocaziile importante şi afectuoasa atenţie a soţului integru, pe care le afişa în public.

Un public modest, de fapt, deoarece Ester îşi exprimase dorinţa de a avea o ceremonie intimă, în cadrul familiei.

Astfel că la botezul Lolei Montalto, oficiat a doua zi după intrarea în război, pe 11 iunie 1940, au fost prezenţi

numai familia şi servitorii care umpleau deja capela mică, când Ester intră ducând în braţe fetiţa. Polissena, care se aşezase la orgă, începu *Ave Maria* de Gounod.

Sebastiáno, solemn în veşmintele sacre, aştepta în faţa cristelniţei şi privea silueta femeii care înainta cu fetiţa în braţe, ca şi cum ar fi vrut să i-o încredinţeze.

2

Cu braţele pline de pachete mai mari şi mai mici, Anna Grisi se lupta din greu cu încuietoarea apartamentului, în care telefonul suna cu o insistenţă arogantă. În curând nu va mai suna, iar ea se va perpeli pentru că nu va şti cine a fost.

Străduindu-se să deschidă uşa, un pachet îi scăpă din mână şi sticluţa de Joy, atât de preţioasă, se făcu ţăndări pe marmura pardoselii. Aroma pătrunzătoare a parfumului ei preferat se răspândi imediat.

În cele din urmă, încuietoarea cedă şi uşa se deschise. Anna se repezi spre telefonul aşezat pe consola din lemn de cireş de la intrare, deasupra căreia atârna o oglindă mare, dreptunghiulară.

— Ah, tu eşti, exclamă aproape cu neplăcere recunoscând vocea lui Edison Montalto.

— Cine credeai că este? întrebă bărbatul cu un ton agresiv.

— Nimeni, încercă ea să se justifice, mângâind cockerul careţ opăia în jurul ei cu bucurie. Numai că, grăbindu-mă să-ţi răspund, am spart o sticluţă cu parfum.

— Pari îngrijorată, zise editorul.

— Ţi-am spus. Grăbindu-mă să deschid uşa ca să răspund la telefon, am spart o sticluţă cu parfum. În timp ce vorbea, îşi admira imaginea reflectată de oglindă. Cu un gest automat îşi îndreptă pălăria. Voalul care îi atingea uşor năsucul cârn făcea ochii fardaţi deosebit de atrăgători.

— Nu e un motiv să fii atât de îngrijorată, o asigură el. Ai să ai zece, o sută de sticluţe de parfum.

— Scump şi generos ca întotdeauna, motanul meu, îl

linguşi Anna cu o afecţiune excesivă.

— Te-am căutat şi la prânz, spuse Edison pe un ton de reproş.

— Da, mieună ea.

— Nu erai. Unde ai fost? întrebă acuzator.

— Motanul meu în rolul lui Othello, replică folosind ironia ca pe o armă. Drama geloziei nu ar trebui să existe în repertoriul tău, ai uitat?

— Vorbe de-astea să spui în poveştile tale! încearcă să răspunzi la obiect. Unde ai fost? insistă mânios amantul bănuitor.

— Te ştiam la lac, în sânul sacrei familii, la botezul ultimei născute, replică ea trecând de la ironie la sarcasm. Ce voiai să fac aici, în casă, singură? îşi plânse de milă. Am ieşit să fac nişte cumpărături. Ce altceva puteam să fac? Între timp, urmărea amuzată jocurile căţelului, care continua să se bucure.

— Puteai să lucrezi, răspunse Edison plictisit. Mi-ai telefonat ieri-seară la Bellagio pentru că erai nerăbdătoare să-mi auzi părerea despre ultimul tău roman.

Chipul Annei îşi schimbă deodată expresia. Ultimul ei roman era singurul subiect despre care nu şi-ar fi permis niciodată să glumească.

— Cum ţi se pare? întrebă, neputând să-şi ascundă o anume îngrijorare.

— L-am citit astă-noapte.

— Şi? stărui ea.

— Nu mi-a plăcut, sună răspunsul. Cum nu-mi place că-mi telefonezi acasă, adăugă trecând voit peste motivele părerii sale nefavorabile. Devenise aspru şi agresiv. Era patronul arogant, având libertatea de a deveni aspru cu acei colaboratori care nu erau suficient de apăraţi de popularitate şi de nivelul intelectual.

Anna simţi că îngheaţă. Percepu o senzaţie de gol şi i se păru că navighează într-o ceaţă de nepătruns, în care visele ei naufragiau, iar speranţele se rătăceau. Cu toate acestea, ar fi putut să parieze pe soliditatea intrigii. Era

convinsă că scrisese un roman bun. Era convinsă că povestise o istorie sinceră. Dacă judecata lui Edison era obiectivă, şi nu avea motive să se îndoiască de ea, certitudinile ei nu erau decât un pumn de confetti risipite de vânt.

Imaginii tinerei femei din oglindă îi luă locul chipul melancolic al fetiţei care fusese, era din nou fiica unui cantonier dintr-un sat din Liguria, înspăimântată de un tată violent şi frustrat, care căuta în vin o revanşă puţin probabilă.

Îşi aminti cum tremura de frică, înghesuită într-un colţ, ca un animal în capcană, fără putinţă de scăpare. Atunci îşi acoperea chipul cu braţele şi aştepta resemnată ca mâinile grele ale tatălui să se abată peste ea cu brutalitatea voită a omului josnic, care îşi manifestă superioritatea numai în faţa celor slabi.

O dată, în momentul în care taică-său voia s-o bată, Anna luase un cuţit de bucătărie, iar în ochii ei fulgerase dorinţa de a ucide.

Primejdia îl trezi pe individ la realitate, aşa că deveni lucid şi atent.

— Nu uita că sunt taică-tău, murmurase speriat.

— Iar tu să nu mai îndrăzneşti să ridici mâna la mine, replică ea cu hotărâre.

Din ziua aceea, taică-său nu o mai bătuse, dar cu prima ocazie Anna plecase de acasă. Nu a cunoscut alţi oameni violenţi şi pentru că îi depista imediat şi îi evita cu cea mai mare grijă. Doar lui Edison Montalto i-a iertat o formă de agresivitate care-i amintea de taică-său, însă nici puternicul editor nu ar fi depăşit anumite limite.

Încă o dată, Anna îşi învinse frica şi-şi strânse mâna de parcă ar fi luat un cuţit.

— Edison Montalto, spuse rostind apăsat cuvintele, nu vei mai avea o altă ocazie să-mi vorbeşti în acest fel. Deoarece relaţia noastră s-a terminat. În ce priveşte dactilograma, poţi s-o arunci. Mai am o copie. Eşti un mare editor, dar nu eşti singurul. Mai mult, nu eşti infailibil.

Întrerupse convorbirea punând cu delicateţe receptorul în furcă.

Îşi scoase pălăria şi se privi, satisfăcută, în oglindă.

Telefonul începu să sune din nou. Anna îl ignoră şi intră în salon. Mângâie uşor mobilele minunate din lemn de cireş, bibelourile preţioase, mătasea franţuzească ce acoperea pereţii.

Sandalele ei se îngropau în covoarele moi de Buhara, iar privirea trecea peste pânzele lui Fattori, Fontana, De Chirico, De Pisis, Campigli. Tot ce era în casă venea de la generozitatea lui Edison Montalto. Ea sosise la Milano în urmă cu doi ani, având ca unic bagaj dactilograma primului ei roman. Cei douăzeci de ani şi frumuseţea ei fuseseră un excelent paşaport pentru a ieşi din anonimat. Era condusă de o mare ambiţie şi de nevoia de a scăpa de mizerie. Romanul era proaspăt ca ea, te invita ca trupul ei suplu, seducător ca surâsul ei. Această combinaţie de elemente bine orchestrate, de un rar talent organizatoric, şi susţinută de o voinţă de fier îi uşurase începutul carierei literare, când intervenţia lui Edison Montalto fusese punctul forte.

Marele editor nu întâmpinase dificultăţi deosebite când venise vorba s-o cucerească. Era exact ceea ce dorea ea.

Într-un timp relativ scurt, Anna obţinuse mai mult decât sperase. Acum, era gata să renunţe la tot şi să o ia din nou de la zero. Nu fusese niciodată îndrăgostită de Edison Montalto. Nu fusese niciodată îndrăgostită de cineva. Singura iubire autentică din viaţa ei se manifestase în anii copilăriei.

Abia împlinise zece ani şi acţiona barierele cantonului feroviar când trecea vreun tren, iar taică-său era prea beat ca să se ocupe. Trecerea trenului era un moment magic. Convoaiele care se perindau dintr-o parte în alta îi transmiteau o dorinţă puternică de a pleca. Era convinsă că în altă parte exista o lume minunată care trebuia descoperită. Privea cu aviditate, prin ferestrele

clasei întâi, la călătorii eleganţi care discutau, citeau sau mâncau în vagonul restaurant. Catifeaua roşie din compartimente o extazia, iar călătoria în atâta lux era visul ei cel mai ambiţios.

O dată, într-o dimineaţă de vară, un tânăr blond, ceva mai în vârstă decât un adolescent, apăru la fereastră şi când ajunse în dreptul ei îi aruncă un trandafir şi îi strigă ceva, surâzând, ceva ce ea nu înţelese. Ţinu trandafirul între degete ca şi cum ar fi fost o fericire necunoscută. Privi cum dispare trenul la o cotitură şi uită să mai ridice barierele. Un căruţaş și un motociclist o aduseră la realitate.

Anna păstră în inimă şi în memorie chipul acelui băiat, gestul şi vocea lui. Luni în şir a încercat să-l caute pe tânărul blond în chipurile indiferente şi îndepărtate ale călătorilor de la clasa întâi care treceau prin faţa cantonului feroviar. Nu l-a mai revăzut niciodată şi apoi se convinsese că nu fusese decât rodul închipuirii. Rămânea însă trandafirul transformat într-o imagine uscată, între paginile unei cărţi. Singura mare iubire din viaţa ei.

Telefonul începu din nou să sune, în timp ce era în dormitor şi îşi aranja într-o valiză din piele nişte rochii şi ceva lenjerie. Ştia că era Edison, care o căuta, dar nu era încă pregătită să-i răspundă. Luă de pe perete o pictură a lui Savinio, care ascundea un seif. Îl deschise şi scoase bijuteriile pe care i le dăruise editorul. Le puse şi pe ele în valiză, împreună cu un exemplar al dactilogramei. Aruncă o ultimă privire patului unde se lăsase iubită de Edison.

Se întoarse în vestibulul plin de esenţa puternică a parfumului. Aşteptă ca telefonul să se oprească, apoi chemă un taxi. Animată de aceste semnale de plecare, Bijou începu să scheune şi să ţopăie de bucurie, încât Anna îi puse cu greu lesa. Când reuşi să prindă cârligul în inelul metalic al zgărzii, ieşi pentru totdeauna din casă.

Portarul o întâmpină, având grijă să-i care valiza.

— Domnişoara pleacă? întrebă luându-i bagajul.

— Da, Ottavio, răspunse Anna. Taxiul e pentru mine,

surâse arătându-i maşina oprită în faţa intrării. Uite cheile apartamentului. Iar asta e pentru tine, zise dându-i zece lire de argint.

Omul îi mulţumi cu un surâs larg şi o plecăciune adâncă.

— Să dai cheile domnului când va veni, mai spuse urcând în maşină şi lăsându-l pe portar să mediteze asupra gestului care putea duce la cele mai îndrăzneţe previziuni.

În timp ce taxiul străbătu distanţa dintre via Meravigli şi via Piave, şoferul reuşi să-i spună pe scurt povestea unei dureroase şi dramatice extracţii de măsea, făcută de un prieten de-al său, un tehnician dentar. Până la urmă, era un fel de povestioară nostimă care o înveseli pe Anna şi izbuti s-o facă să râdă.

Peste oraş strălucea soarele. Italia intrase în război de o zi, dar în după-amiaza caldă de iunie, mângâiată de o briză uşoară, totul părea calm şi senin.

Annei i se păru că ziua seamănă cu ea. Şi ea era în război cu viaţa, deşi nimeni nu ar fi crezut, neputând să-şi dea seama că înăuntrul ei era o tensiune profundă.

Pătrunse într-un palat din secolul al XIX-lea. Intrarea o întâmpină cu o penumbră mirosind a ceară şi a ulei roşu, care se foloseau pentru lustruirea pardoselii din marmură şijemn.

Portarul dormita pe un scaun dincolo de geamul gheretei şi nu-şi dădu seama că prin faţa lui trecea o tânără cu un câine în lesă şi o valiză. Anna urcă până la etajul al doilea şi sună la soneria apartamentului domnului Pier Giorgio Comotti, aşa cum anunţa o placă din alamă strălucitoare. Puţin după aceea, auzi cum este tras zăvorul şi uşa se deschise. Stăpânul casei, cu mânecile suflecate, cu pipa stinsă în gură, se uită la ea cu surâsul franc al oamenilor de lume care nu se minunează de nimic. Era un bărbat frumos, care semăna cu Clark Gable şi era conştient de asta, străduindu-se să accentueze asemănarea.

— O femeie, un câine şi o valiză, murmură gânditor.

Dacă e vorba de o şaradă, cunosc soluţia.

— Şi care e? întrebă Anna fără să se tulbure.

— Titlul noului tău roman, răspunse el surâzând.

— Răspuns greşit.

— Mai e o altă posibilitate? insistă omul.

— În mod excepţional, surâse Anna.

— O femeie şi câinele ei caută refugiu, spuse omul deschizând larg uşa.

Ea aprobă.

— Ţintă lovită! exclamă ea. Cer ospitalitate şi nu ştiu pentru câtă vreme.

— Intră, prietenă. Fii bine-venită! Casa mea e şi casa ta.

Anna intră apreciind, ca întotdeauna, eleganţa mobilierului preţios răspândit fără ostentaţie, alegerea sobră şi inteligentă a ta]? etului şi a perdelelor.

Un servitor ceva mai în vârstă apăru în spatele stăpânului casei. Anna fu sigură că sosirea ei neaşteptată întrerupsese odihna omului şi pauza reconfortantă a lui Pier Giorgio.

— Saverio, anunţă acesta, domnişoara Anna Grisi va locui cu noi o vreme.

Servitorul surâse şi Anna îi admiră expresia de om fidel. Era înalt, slab şi se impunea făcând ce trebuie şi fiind politicos.

— Bine aţi venit, domnişoară, spuse. Camera pentru musafiri este gata. Luă valiza Annei riscând o agresiune din partea lui Bijou.

— Saverio, adu-ne nişte cafea în salon, rosti Pier Giorgio, deschizând uşa glisantă din lemn închis la culoare ca să intre într-o încăpere luminoasă, mobilată cu divane mari, acoperite cu catifea maro şi mese joase pline de cărţi şi reviste. În vase mari din porţelan se aflau banani ornamentali, cu frunze mari şi strălucitoare. În fundal, pe cele două laturi ale ferestrelor, două vitrine din lemn de paltin etalau cu discreţie o colecţie preţioasă de cafetiere şi ceainice din argint de tip lombard. Pe perete, două

naturi moarte cu flori, aparţinând Şcolii Toscane.

Gazda o privi pe Anna, care se aşezase pe un divan, apoi luă loc în faţa ei şi spuse:

— Acum, dacă-ţi face bine, îţi poţi deschide inima în faţa unui vechi prieten. După care îşi scormoni pipa Dunhill cu un instrument din argint.

— Am terminat cu Montalto. Asta-i tot, îi mărturisi ea, străduindu-se să minimalizeze cele întâmplate, dar trădată de un lung suspin, pe care-l făcu să pară o expresie de uşurare.

— Bravo, exclamă el izbucnind în râs. Dacă îl cunosc, şi sunt convins că-l cunosc bine, nu cred că o va lua uşor. Arboră un aer amuzat care nu-i trăda emoţiile.

— Poţi să pui pariu. Face parte din categoria de oameni care lasă, dar nu acceptă să fie lăsaţi, continuă Anna. Eu cred că n-am făcut decât să i-o iau înainte.

— E posibil, recunoscu Pier Giorgio amintindu-şi unele bârfe de pe culoar în legătură cu o nouă şi frumoasă secretară. Se zicea că editorul, care nu putea fi egalat în vulgaritate, comentase lapidar: „E mai tânără şi mai proaspătă decât Grisi. Are mai puţine pretenţii şi mă va costa mai puţin”.

— Dacă ai hotărât aşa, probabil că ai nişte motive serioase, o linişti el.

Anna îşi plecă privirea de parcă ar fi fost atrasă de arabescurile complicate şi elegante ale unui vechi covor Kula, cu nuanţe uşor şterse.

— Suntem în război şi eu continui să-mi hărţuiesc prietenul cu problemele mele personale stupide, se scuză cu un surâs.

— Eşti o fată curajoasă, spuse Pier Giorgio luându-i o mână şi mângâind-o.

— Pentru că prefer un viitor nesigur unui prezent absolut umilitor?

— Nu e decât o banalitate, dar pot să-ţi spun că nu se trăieşte numai cu pâine.

— Totuşi, fără pâine, poţi să şi mori.

— Iată un dialog mai prejos de nivelul nostru. Pier Giorgio începu să râdă. Să nu uităm că suntem tu scriitoare şi eu jurnalist, glumi el.

— Tocmai, replică ea cu ironie. La ce te poţi aştepta de la doi reprezentanţi ai acestor prestigioase bresle?

Bijou, care se ghemuise la picioarele Annei, se ridică brusc când Saverio aduse cafeaua.

— Căţeluşei mele îi este foame, spuse ea.

— Dacă prinţesa are bunătatea să mă urmeze la bucătărie, cred că am ceva pentru ea. Saverio vorbise cu Bijou, care dădu fericită din coadă. Cu o clipă înainte ca uşa glisantă să se închidă, Anna zări un tânăr care se strecura prin coridor ca o umbră.

— E cineva dincolo! îi scăpă. Imediat după aceea, văzând frumoasa faţă aristocratică a lui Pier Giorgio înroşindu-se ca focul, ar fi vrut s-o înghită pământul.

— Stai liniştită, nu e un hoţ, explică el. E doar un prieten, adăugă regăsindu-şi stăpânirea de sine.

În privirea tristă a bărbatului, Anna citi o mare durere. Îşi dădu seama că pătrunsese într-un secret care privea intimitatea lui Pier Giorgio.

Pentru prima dată, Anna se uită atent şi tandru la bărbatul frumos, aristocratic şi binevoitor care îi făcuse o curte discretă şi care-i oferise o prietenie fără condiţii.

— Nu reuşesc să mă dezbar de grosolănia originii mele proletare, se scuză ridicându-se în picioare. Nu dai năvală în casa unui prieten şi-i profanezi intimitatea. Scuză-mă. Annei îi părea cu adevărat rău.

El surâse şi se ridică şi o îmbrăţişă ca s-o reţină.

— Poate că ai venit la momentul potrivit, îi făcu el o mărturisire. Poate aveam nevoie de complicitatea unei prietene pentru a duce o greutate pe care uneori n-o mai suport. Ştiu că pot conta pe loialitatea şi afecţiunea ta. De aceea n-ai să pleci. În orice caz, nu înainte de a găsi o soluţie onorabilă. Problema ta e din cele care au o rezolvare. A mea nu.

3

Ester şi Polissena, cumnata ei, intraseră în pădurea încărcată de ploaia de peste noapte. Soarele dimineţii răspândea mirosurile ei pătrunzătoare, iar din tufişuri răsăreau mânătărci umflate şi ciupercuţe graţioase. Cu siguranţa că-şi vor umple coşuleţele, cele două cumnate plecaseră de la vilă la primele ore ale dimineţii, încredinţându-i doicii şi Angelinei copiii care încă mai dormeau. Gilda, bucătăreasa, avea în meniul zilei iepure gătit vânătoreşte cu ciuperci. Şi nu trebuia dezamăgită.

Dimineaţa era pentru Ester, din punctul de vedere al vitalităţii, momentul cel mai frumos al zilei. Forţele îi erau neştirbite, iar inima nu-i făcea probleme. Abia în cursul zilei, energia ei slăbea, iar spre seară oboseala o apăsa ca un blestem.

Ca să aibă un sprijin, dar şi ca să asculte povestirea necazurilor amoroase ale cumnatei, Ester o atrăsese în acea plăcută expediţie şi pe Polissena pentru care avea o afecţiune de soră mai mare, chiar dacă ea era mai tânără decât cumnata ei cu opt ani.

Erau amândouă îmbrăcate cu pantaloni scurţi din lână moale, ciorapi trei sferturi coloraţi şi pantofi cu talpa rezistentă, care se înfundau în ţărâna înmuiată de straturi succesive de humus. În timp ce ochii lor se uitau atenţi după ciuperci, Polissena povestea neobosită bucurii, vise, suferinţe din amor pe care Ester le asculta cu atenţie. Polissena era o companie plăcută care istorisea cu măiestria unei povestitoare, aşezând cuvintele într-un şir continuu, fără să ceară nimic în schimb. Desigur, orice întrerupere pentru eventuale precizări era bine-venită, dar nu necesară.

— Nu ţi se par aventuri de roman? o întrebă ridicând spre ea ochii căprui şi strălucitori. Începutul te prinde întotdeauna, dar, sfârşitul, care sper că va fi bun, nu l-am găsit încă.

— Sunt sigură că, mai devreme sau mai târziu, îl vei găsi, încercă Ester s-o consoleze.

— Ai crede că Edison mă compătimeşte, se tulbură

ea, întrebându-se în acelaşi timp dacă să culeagă o ciupercă de care nu era sigură. Dar sunt femeie. Şi dacă iubirea e ca un tort, am şi eu dreptul la partea mea, se plânse ea aplecându-se cu afecţiune spre o ciupercuţă de un galben atrăgător care poposi în coşuleţul din răchită împletită.

Ester surâse amuzată la priveliştea pe care i-o oferea Polissena.

— O să ai partea ta, repetă ea, punându-se chezaşă. Până atunci, ar fi bine ca bărbaţii să nu-ţi vadă lăcomia din ochi. Când vezi un bărbat, te repezi la el ca şi cum ar fi singurul exemplar de mascul de pe pământ. Iar el se sperie.

Polissena râse amuzată de vorbele şi expresia cumnatei. Cele două femei ajunseră la o cărare şi se aşezară pe un trunchi de arbore căzut.

— Ştii ceva, Ester? Polissena era neobosită în a înşira o grămadă de vorbe. Când eram copilă, părinţii mei mă întrebau ce cadou vreau de Crăciun. Ei bine, într-un an am răspuns că îmi doresc o cutie cu soţiori. Eram mică şi de pe atunci visam un soţ şi copii. Buzele îi tremurară la gândul că va împlini în curând patruzeci de ani fără dragoste, fără amintiri sentimentale şi fără perspectiva de a întâlni pe cineva. Aşa că iată-mă singură, disperată şi fată bătrână, spuse cu ochii plini de lacrimi. Eu care mor de dorinţa de a mă simţi o doamnă cu verighetă pe deget şi de a purta numele unui bărbat care să-l înlocuiască pe al meu.

— Dar e vorba şi despre atâtea umilinţe, o aduse Ester cu picioarele pe pământ, şi atâtea agresiuni la limita brutalităţii. Cred că Dumnezeu ţi-a arătat o bunăvoinţă specială şi a vrut să te scutească de nişte amărăciuni mai grave decât singurătatea.

Polissena îşi şterse ochii, dădu din cap şi îi surâse cumnatei pline de compasiune.

— Tu vorbeşti despre căsătoria ta şi amesteci lucrurile. Nu mi-aş dori niciodată un soţ ca Edison.

Bărbatul meu trebuie să fie tandru, adăugă cu o vagă roşeaţă în obraji, înţelegător şi fidel. Dacă nu, vai de el! proclamă ridicând vocea şi ameninţându-l pe ipoteticul partener cu un deget ridicat. Vehemenţa infantilă cu care îşi sublinia fantezia nu îmblânzea judecata ei plină de reproşuri la adresa lui Edison.

— Aş fi avut nevoie de înţelepciunea ta în momentul alegerii, dar nu am făcut decât să contez pe lipsa mea de experienţă, constată Ester cu ironie.

— Iartă-mă, se scuză ea cu sinceritate. Vorbesc întotdeauna prea mult. Şi apoi, n-ar trebui să-l bârfesc pe fratele meu. Dar el e atât de... se poticni. Atât... repetă.

— Chiar aşa. Aşa e el, aprobă Ester. Nu este un secret pentru nimeni. Acum să ne grăbim spre casă, altfel Gilda nu va avea din ce să pregătească masa de prânz, surâse, luând-o sprintenă pe potecuţa ce cobora.

Soarele răspândea în desişul copacilor străluciri aurite care se jucau ca liniile dintr-un caleidoscop pe siluetele plăpânde ale celor două femei care mergeau. Se speriară când un sturz zbură pe neaşteptate în faţa lor. Se opriră, se priviră şi-şi duseră mâinile la piept, unde inima le bătea cu putere.

Polissena, care, în superficialitatea ei infantilă, uitase de vorbele apăsătoare de mai înainte, profită de popas ca să mai spună ceva împotriva fratelui.

— Grisi l-a lăsat pe soţul tău, afirmă ea. Credea că, la urma urmelor, vestea nu ar fi fost neplăcută pentru Ester.

— Care-i noua favorită? întrebă aceasta, conştientă că soţul ei nu putea sta fără o amantă.

— O secretară. Se numeşte Gemma. Este fiica lui Astori, poştașul de la etajul întâi.

— Cum e? se interesă ca şi cum nici nu o privea pe ea.

— Douăzeci de ani, îi răspunse telegrafic. Frumuşică. Vulgăruţă şi şmecheră. O să-i dea bătaie de cap.

— Cum faci de eşti întotdeauna atât de bine informată despre viaţa personală a fratelui tău? Trăieşti

aici, cu mine, departe de lume, dar reuşeşti mereu să ştii totul despre Edison. Era vaccinată împotriva muşcăturilor geloziei şi făcea faţă abaterilor conjugale ale soţului ca şi cum ar fi fost vorba de un străin.

— Am iscoadele mele, replică cu un aer misterios Polissena.

Iscoadele, Ester ştia bine, erau nişte secretare de la editură cu care cumnata ei vorbea tot timpul la telefon.

Bârfele se răspândeau cu rapiditate pe coridoarele Editurii Montalto. Ester trebuia să admită că escapadele soţului nu o atingeau în profunzime, dar nici nu-i aduceau înfrigurarea plăcută care o cuprindea pe Polissena, foarte sensibilă la întâmplări de alcov şi chestiuni sentimentale.

Cele două femei îşi reluară drumul.

— Spui că Anna l-a lăsat? întrebă Ester. Am înţeles bine? Dacă provinciala renunţase la găina cu ouă de aur, întreţinuta de înaltă clasă trebuia să-şi ia recompensa.

— Ai înţeles foarte bine, confirmă Polissena amuzată. A lăsat totul baltă. A plecat fără să ia nimic.

— Casă, haine, bani, bijuterii? insistă Ester.

— Nu ştiu dacă a renunţat la lucrurile uşor de transportat, cum ar fi banii şi bijuteriile. Dar casa a părăsit-o. Aşa cum l-a părăsit şi pe protectorul ei. Polissena povestea istoria Annei Grisi vorbind cu admiraţie despre amanta fratelui său» Într-un moment ca ăsta, vreau să spun cu războiul care bate la uşă, când nimeni nu ştie care vor fi urmările, e nevoie de curaj ca să iei asemenea decizii. Nu crezi?

— Şi dacă a găsit un alt protector? întrebă Ester. Poate pe cineva plăcut şi din punct de vedere, ca să spunem aşa, sentimental?

— Iată o posibilitate care merită toată atenţia, inedită cumnata.

— Oricum, ai dreptate. Ca să părăseşti un om cu puterea lui Edison îţi trebuie curaj, recunoscu Ester, care pentru prima dată simţi un strop de simpatie pentru Anna Grisi. Cum a reacţionat soţul meu?

— Foarte urât, spuse Polissena.

— Era de aşteptat, la cât de răzbunător este.

— Gândeşte-te că i-a declarat război. La impus lui Pier Giorgio Comotti, directorul *Novecento*, să o şteargă de pe lista colaboratorilor.

L50 S\ EVA CASAŢI MOOIGNN 1

— Comorii i-a făcut pe plac? 11 cunoştea pe Pier Giorgio şi îl stima, mai mult pentru rigoare şi onestitate decât pentru originea aristocratică.

— Comotti şi-a dat demisia.

— Edison a acceptat-o?

— Mi se pare evident.

— Aşa se întâmplă cu toate demisiile, surâse Ester, hotărâtă să vorbească cu Pier Giorgio Comotti. Voia să ştie dacă îi putea fi de ajutor, cu discreţia cuvenită. Spre deosebire de Edison, care îşi categorisea colaboratorii în funcţie de utilitatea lor practică, Ester avea cultul prieteniei. Pier Giorgio era un prieten.

Când cele două femei ajunseră la vilă, o găsiră pe doică împingând căruţul în care se afla Lola de-a lungul unei alei umbrite. Ester se aplecă s-o privească pe micuţa care dormea liniştită. Mezina creştea foarte bine. Avea chipul şi culorile unei piersici trandafirii. Îi atinse fruntea cu un sărut delicat.

— Unde sunt copiii? o întrebă pe doică privind în jur, uimită de liniştea care domnea în parc.

— Angelina i-a dus la lac, răspunse femeia. Emiliano voia să pescuiască. Ceilalţi au vrut să meargă cu el.

Ester i se adresă atunci cumnatei.

— Fii drăguţă şi vezi tu ce fac. Ea, care ştia să-şi înfrunte plină de curaj boala şi posibilele ei consecinţe, era extrem de temătoare în relaţiile cu copiii ei. Nicio prudenţă nu i se părea a fi de ajuns, nicio supraveghere nu era suficientă. Gândul ei că ar fi putut

Eelxula Q\ea qm J51

să le facă rău era mai puternic decât orice. Am eu grijă de bucătărie, adăugă, luându-i din mână coşuleţul cu

ciuperci.

Polissena o4 luă pe cărarea care ducea la lac. Ester se îndreptă spre vilă. Chiar dacă făcuse multe opriri, mersese prin pădure aproape două ore şi acum începea să se facă simţită oboseala.

Respira cam greu când intră în casă folosind uşa de serviciu.

Se opri să-şi tragă sufletul în coridorul mic care ducea la bucătărie şi se uită în oglinda dreptunghiulară încadrată într-o ramă din secolul al XIX-lea, din lemn sculptat. Buzele îi tremurau uşor. Erau uşor albăstrii.

— Biată inimă! zise Ester dăruindu-şi un surâs trist. Îşi trecu un deget peste buze ca să sublinieze amorţeala şi ca să readucă sângele şi viaţa care păreau că o părăsesc în acel moment.

Şi dacă motoraşul ei obosit va înceta să mai funcţioneze? Această posibilitate îi provocă reacţii ambivalenţe – dorinţa de a se lăsa în voia sorţii şi voinţa de a supravieţui ca să-i însoţească o bucată de drum pe copiii ei şi să descopere dacă în destinul ei mai erau zile fericite.

Un vaiet uşor îi întrerupse gândurile. Deschise uşa bucătăriei şi o văzu pe Gilda, care şedea pe un scaun şi plângea umilă, acoperindu-şi faţa cu mâinile.

Ester aşeză coşuleţele cu ciuperci pe o etajeră sub fereastră şi se apropie de ea punându-i o mână pe cap.

— Ce ţi s-a întâmplat, Gilda? întrebă plină de grijă. Gilda încercă să ascundă o scrisoare pe care o avea pe genunchi şi îşi şterse obrajii brăzdaţi de lacrimi.

— Nimic, doamnă, suspină ea, ridicându-se în picioare în semn de respect.

— Nimeni nu plânge pentru nimic, obiectă Ester aşezându-se la masă şi invitând-o şi pe ea, cu un gest, să facă acelaşi lucru.

— Mă scuzaţi, doamnă. Poate e o uşoară melancolie. Mă scuzaţi, vă rog, repetă încurcată. E deja ora zece şi încă nu am început să pregătesc prânzul, se însufleţi ea.

— Ai primit o scrisoare de acasă şi nu sunt veşti

bune, nu-i aşa? stărui Ester, hotărâtă să înfrunte problema Gildei cu speranţa de a o ajuta s-o rezolve.

Femeia o fixă pe Ester cu ochii ei mari înroşiţi de plâns.

— E vorba despre copil, mărturisi bucătăreasa.

— Despre copil, repetă încet Ester. Fiul Gildei era fiul natural al lui Edison. Micuţul avea patru ani şi trăia cu bunicii materni la Borgo San Donnino, în împrejurimile oraşului Modena.

— Mama mea spune că are febră foarte mare şi există bănuiala că ar fi vorba despre poliomielită. Dar eu nu cred, suspină ea. Fabrizio a purtat întotdeauna la gât un săculeţ plin de camfor împotriva poliomielitei, încheie ea cu convingere.

Ester nu vru să spulbere firavele speranţe ale Gildei, dar se înfurie din cauza supunerii ei pasive.

— Dumnezeule mare! exclamă. Şi tu vrei să stai aici să te ocupi de prânzul nostru? Du-te şi te schimbă, Gilda, porunci, ridicându-se brusc în picioare. Michele te va duce la Borgo San Donnino. Locul tău este lângă copil. Dragostea ta îl va ajuta să se vindece. Şi nu-l vei mai lăsa.

— Doamna mă dă afară, se sperie femeia.

— Gilda, Gilda, ce-ţi trece prin minte? o asigură ea. Vei aduce aici copilul şi va locui împreună cu noi. Va creşte lângă tine. Ba chiar ştii ceva? O să vin şi eu cu tine.

Gilda izbucni din nou în lacrimi.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze, doamnă! spuse bucătăreasa printre hohote de plâns.

— Du-te să te pregăteşti, mai zise Ester, îndreptându-se spre biroul soţului ei.

Sună la Milano şi-i expuse lui Edison situaţia, fără ocolişuri.

— Fiul tău e foarte bolnav şi s-ar putea să aibă poliomielită, îi spuse direct.

Edison nu scoase nicio vorbă vreme îndelungată, apoi întrebă cu o voce tremurătoare şi îndurerată.

— Gianni sau Emiliano?

— Fabrizio, preciză Ester. Plec la Modena cu Gilda. Dacă micuţul va supravieţui, va veni să locuiască cu noi. Între timp îţi încredinţez copiii noştri, mai spuse ea şi apoi încheie discuţia.

4

Emiliano era un cititor înrăit. Deşi nu avea decât unsprezece ani, citea tot ce-i cădea în mână, dar îi plăceau mai ales romanele.

Ester îl surprinsese pe băiat în biroul tatălui, instalat solemn în fotoliul mare din piele, cu o grămadă de foi dactilografiate pe genunchi şi cu altele care se îngrămădeau pe covor pe măsură ce le citea. Era ultimul roman al Annei Grisi, pe care Emiliano îl găsise pe birou. Era atât de prins de lectură, încât nu mai simţea frigul şi nici nu deveni conştient de prezenţa mamei care închisese uşa şi-l privea.

Deşi luna iulie începuse de o bucată bună de vreme, temperatura era cu mult sub medie. De patru zile, vântul şi ploaia biciuiau zona, iar în vilă fusese aprins focul în şemineuri în fiecare cameră. Numai biroul lui Edison nu era încălzit, deoarece editorul era la Milano. Ester îşi strânse jacheta groasă de lână de culoarea fucsiei şi-şi drese vocea pentru a atrage atenţia băiatului. Acesta nu tresări, iar ea, tremurând, străbătu încăperea şi se aşeză pe fotoliul din faţa lui. Abia atunci, băiatul se uită la ea cu o privire distrată, după care se cufundă iar în lectură.

— Ai uitat că e ora gustării? îl întrebă Ester pronunţând primele cuvinte care-i veniră în minte ca să rupă tăcerea.

Emiliano o privi cu un aer întrebător, lăsând să cadă pe covor foaia deja citită ca să ia pagina următoare.

— Nu ţi-e frig? continuă ea.

— Ba cred că da, spuse el îngândurat, fără să-i pese cu adevărat. Mai ales acum, că mi-ai atras atenţia.

Femeia surâse.

— Nu vrei să vii în bucătărie? îl invită. Gilda a pregătit biscuiţi şi ciocolată fierbinte pentru toată lumea.

— Nu s-ar putea să mi-i aducă aici? Aş vrea să termin romanul. Mai am vreo douăzeci de pagini de citit.

— Despre ce e vorba? întrebă Ester. Nu se mai mira acum că fiul nu dădea deoparte nici măcar dactilogramele pe care taică-său le lăsa în birou.

— E istoria unei femei care-şi povesteşte viaţa, pornind de la o copilărie foarte tristă, începu el să-i explice. Se încruntă, adoptând o expresie neobişnuită pentru un copil. Sunt lucruri pe care nu reuşesc să le înţeleg, dar Anna Grisi reuşește să mă atragă într-o lume fascinantă.

Ester era întotdeauna intimidată şi speriată de cuvintele şi de reflecţiile fiului mai mare, pe care l-ar fi vrut naiv şi zgomotos ca toţi copiii de vârsta lui, şi nu un fel de *enfant prodige*[2], care părea că nu-şi îngăduie să fie lipsit de griji. Vorbea despre romanul Annei Grisi cu o detaşare de intelectual şi cu o participare de cititor pasionat.

— Nu mi se pare rezonabil să pui atâta pasiune într-un roman care, după toate probabilităţile, nici măcar nu va fi publicat, spuse ea, neputându-se abţine.

Pe chipul băiatului trecu un nor negru.

— Serios? o întrebă îngrijorat.

— Cred că taică-tău nu va face nimic.

Emiliano îşi privi mama cu o expresie neîncrezătoare pe chip.

— Ţi-a explicat de ce? întrebă îngândurat.

Ester dădu din umeri.

— Ştii bine că taică-tău nu dă multe explicaţii.

— Tata are fler şi ştie să recunoască un roman bun. Se înşală foarte rar. Oricum, dacă ar depinde de mine, l-aş publica fără să ezit, se încăpăţână băiatul. Dacă el îl dă deoparte, trebuie să existe un alt motiv.

Se uită fix la maică-sa cu ochii lui arzători.

— Oare nu acţionează aşa din ranchiună? Ştii bine cât de uşor se supără.

---

2 „Copil-minune“, în limba franceză în original (n. tr.).

— De ce ranchiună ar putea fi vorba? continuă Ester, mereu surprinsă de afirmaţiile lui Emiliano.

— Poate e o ranchiună pentru că ea l-a părăsit? presupuse băiatul cu naivitate. Aventurile tatălui nu erau un secret pentru familie. Uneori, Emiliano şi Wally pariau pe „logodnicele” tatii. Până şi micul Gianni intervenea de o bucată de vreme, repetând ceea ce prindea din discuţiile din familie.

Ester strănută cu putere.

— Frigul ăsta e insuportabil, se plânse ea, schimbând vorba şi scoţând o batistă imaculată dintr-o ţesătură fină. Mă întreb cum de nu te-a prins răceala.

— Pentru că nu-i dau atenţie, argumentă băiatul. Apoi mimă curiozitatea. E adevărat că acest frig nepotrivit cu anotimpul este din cauza războiului? Emiliano relata zvonurile culese din casă care puneau pe seama cataclismului provocat de oameni vara neobişnuită, extrem de friguroasă şi ploioasă.

— Nu cred, răspunse maică-sa surâzând. Totuşi, nu-mi amintesc un iulie atât de cumplit. E o raritate meteorologică pe care ai s-o povesteşti copiilor tăi, dacă nu cumva îţi îngheaţă limba, îi spuse în glumă. Ascultă-mă, Emiliano, nu renunţa la o gustare caldă.

Băiatul îi adresă un surâs luminos.

— Bine, mamă. Însă aici, dacă îmi dai voie.

— Fie, se înclină mama în faţa hotărârii de neclintit a fiului. O voi trimite pe Angelina ca să-ţi aprindă focul. Aşa vei putea supravieţui ca să povesteşti despre acest iulie friguros.

Ester se ridică îngheţată şi se îndreptă spre uşă.

— Vreau să te rog ceva, spuse înainte de a ieşi. Să pui paginile exact aşa cum le-ai găsit. Ştii că taică-tău îţi iartă curiozitatea, dar nu şi dezordinea.

— Am să-ţi urmez sfatul, mamă, promise Emiliano reluându-şi lectura.

Ester voia să iasă când, în prag, apăru un copil care şchiopăta uşor, cu o înfăţişare plăpândă. Pe chipul lui slab

străluceau doi ochi mari plini de timiditate şi de curiozitate. Simţindu-se observat, micuţul se ascunse ruşinat în spatele uşii. Buzele îi erau murdare de ciocolată şi în mână avea un biscuit pe jumătate mâncat.

— Vino, Fabrizio, îl chemă Ester surâzătoare. Nu trebuie să te ascunzi, adăugă cu afecţiune.

Micuţul îşi arătă jumătate de faţă, apoi se ascunse din nou. Emiliano îşi părăsi fotoliul şi paginile şi se duse la el.

— Hai, vino aici. Suntem prieteni, nu-i aşa? îl asigură cu căldură.

Fabrizio ieşi din ascunzătoare ca să-i facă plăcere lui Emiliano, pentru care avea o admiraţie fără margini. Era modelul lui, zeul lui, un izvor nesecat de poveşti care-l aduceau la extaz.

— Mama mea spune că nu trebuie să mă duc în camerele stăpânilor, se justifică el. Avea o voce uşor răguşită, se poticnea în pronunţarea anumitor cuvinte din cauza faptului că nu putea să respire bine. Se întoarse apoi şi fugi cât de iute îi îngăduia piciorul beteag. Poliomielita, de care acum se vindecase, îi lăsase, totuşi, un semn de neşters.

Emiliano se uită la maică-sa cu o privire arzătoare şi hotărâtă.

— E timpul să i se explice bietului copil că se află în casa lui. Ca mine şi ca fraţii mei.

Ester se înroşi şi biata ei inimă bătu cu putere.

— Ce tot spui? replică ea uluită.

Extraordinara asemănare dintre Fabrizio şi Edison Montalto, ca să nu mai vorbim despre semnul distinctiv de pe frunte, fusese remarcată şi de băiat, care încerca să verifice.

— Spun, zise Emiliano schimbând vorba, că nu mai suntem în secolul al XIX – dea. Şi, dacă băiatul bucătăresei locuieşte cu noi, trebuie să aibă aceleaşi drepturi ca şi noi. Camerele noastre nu trebuie să fie închise pentru el.

Ester suspină uşurată.

— Ştii firea Gildei, îi spuse. I-a transmis băiatului sfiiciunea ţăranilor. Fabrizio însă, trăind în casa noastră, va avea tot timpul să se obişnuiască şi să fie mai degajat.

Emiliano n-o mai asculta. Pentru el, subiectul era pentru moment încheiat. Se întoarse la fotoliul lui taică-său în timp ce Ester închidea uşa după ea. Ea avu însă o idee. Deschise uşa şi se întoarse în birou.

— M-am gândit la ceva, rosti. E multă vreme de când nu mai vedem lume. Şi din pricina războiului, şi din cauza naşterii Lolei. Ce ai zice dacă am invita nişte prieteni?

— De exemplu? întrebă băiatul nepăsător.

— De exemplu Veralda Rovesti. Şi câţiva băieţi.

Emiliano se uită la maică-sa cu o uşoară ironie. Ştia bine că nu-l interesau cei de vârsta lui şi fără îndoială că propunerea ei ascundea şi un alt scop. Şi Rovesti era un editor important, un concurent teribil, dar rivalitatea dintre edituri nu le împiedica pe cele două familii să fie în relaţii bune.

— Vrei să vorbeşti despre romanul lui Grisi? o provocă băiatul.

— Oh, nu, dragul meu. Asta este treaba ta, replică ea surâzând. Mă gândeam mai curând la Pier Giorgio Comotti. E un prieten apropiat. Şi a rămas fără slujbă.

— Nu ştiam că şi el era pe lista neagră, glumi Emiliano. Toată familia ştia de existenţa unei mici şi misterioase agende pe care Edison o ţinea în buzunarul hainei, de care nu se despărţea niciodată şi în care îi nota pe cei buni şi pe cei răi. Fiecărui nume îi corespundea o siglă convenţională pe care o ştia numai el. Băiatul îl surprinsese de mai multe ori exclamând: „Pe ăsta îl şterg de pe lista albă şi-l pun pe cea neagră". Pentru Emiliano era un joc amuzant, dar pentru cei în chestiune însemna represalii cumplite.

Numai Ester, cu fragilitatea ei fascinantă, reuşea să schimbe uneori planurile soţului folosindu-se de propria ei influenţă şi de prieteniile ei.

— Necunoscute sunt căile Domnului, glumi Ester.

— Şi încurcate, încheie băiatul.

— Nu întotdeauna. Antipatia lui pentru Comotti, de exemplu, vine din faptul că jurnalistul este exact contrariul lui. S-a născut domn. Este cult şi licenţiat.

— Şi tata? întrebă Emiliano.

— E un autodidact. Geniul l-a dus departe. Asta nu-l împiedică, totuşi, să-l invidieze pe Pier Giorgio Comotti. Dar te mă faci să zic! exclamă Ester, dându-şi seama că vorbea cu băiatul ei, care abia împlinise unsprezece ani.

— Crezi că nu înţeleg? se supără Emiliano.

— Cred că înţelegi prea multe lucruri, încheie maică-sa. Şi asta mă cam îngrijorează.

ARLETTE

1990

1

Eram prizoniera unui vis din secolul al XIX-lea. Un fel de *Bohème* revăzută de un pictor impresionist. Culorile şi imaginile erau ale lui Renoir, dar atmosfera era din Puccini şi chiar şi personajele erau tot din opera lui. Mă aflam în centrul unei pieţe pline de lume. Mai erau acolo vânzătorul ambulant Papignol şi mulţi studenţi, croitorese tinere, burghezi, negustori şi negustorese, soldaţi, chelneri, tineri. Toate personajele din capodopera lui Puccini. Şi mai era un câine verde, cu urechi mari, blegi, şi ochi plini de devotament şi loialitate.

Câinele verde se numea Pippo şi m-a invitat să-l urmez pe o suprafaţă galbenă, strălucitoare, în care realitatea se oglindea deformându-se încetul cu încetul. Atmosfera veselă se transformă într-un delir monstruos. Câinele verde se prefăcu într-un balaur cu multe capete, unele dintre ele fiind de animal, altele având caracteristicile tehnologice ale unui robot indestructibil şi feroce.

Deodată, suprafaţa galbenă începu să se mişte ca o mare în furtună, apoi se transformă într-un vârtej întunecat şi înghiţi oamenii şi lucrurile. Luptam împotriva forţei misterioase care încerca să mă târască şi pe mine.

Voiam să ţip, dar nu am reuşit să scot decât nişte vaiete slabe.

— Doamnă, doamnă, vă simţiţi rău?

Glasul unei femei speriate mă scoase din vârtejul clocotitor şi o mână plăcută mă aduse la suprafaţă. Deschisei cu greu ochii. O cameristă într-o uniformă albastră era aplecată deasupra mea. Eram întinsă pe pat, într-o mână ţinând cămaşa de noapte din mătase, iar în cealaltă acul de cravată din aur al lui Emiliano.

— Iertaţi-mă dacă mi-am permis să vă trezesc, se scuză femeia. Eram în salon şi am auzit vaiete. M-am temut că vă simţiţi rău.

Era o femeie tânără şi avea hotărârea afectuoasă a gospodinelor din Romagna.

— Nu ştiţi ce bine mi-aţi făcut trezindu-mă! îi surâsei eu cu recunoştinţă. Am avut un coşmar, adăugai uşurată.

— Pot să vă fiu de folos cu ceva? întrebă camerista.

— Mi-aţi fost deja. Vă sunt recunoscătoare.

Fata ieşi surâzând. M-am ridicat în picioare, am pus acul lui Emiliano pe noptieră şi am aranjat cămaşa de noapte. M-am uitat la ceasul de la mână. Era ora patru după-amiază. Dormisem mai bine de trei ceasuri.

Am privit în jur şi m-am gândit la sosirea mea la Grand Hotel, în dimineaţa aceea, ca să relatez despre congresul medicilor.

Mi-am amintit întâlnirea cu barmanul Domenico, surpriza de a descoperi că mi se dăduse acelaşi apartament, care fusese timp de cinci ani locul întâlnirilor mele amoroase cu Emiliano şi, în sfârşit, uluirea care mă cuprinsese când aflasem că apartamentul fusese întotdeauna la dispoziţia mea chiar şi după moartea lui.

Buimăcită de amintiri şi de descoperirea neaşteptată, uitasem de îndatorirea mea. Mă întinsesem pe pat unde, în urmă cu cinci ani, dormisem pentru ultima oară cu bărbatul meu. Ţinând strâns într-o mână acul său de cravată, încercasem să identific puterea misterioasă care, venind din timpuri îndepărtate, influenţa şi acum viaţa mea

actuală.

Nu am fost niciodată bună din fire şi nici nu cred că am trezit simpatia multora. Nu m-am plăcut vreodată. Am considerat întotdeauna viaţa care mi-a fost sortită o îmbrăcăminte care nu îmi aparţine şi pe care am încercat în zadar s-o potrivesc cu înfăţişarea mea.

Mai ales în anii tinereţii acţionam fără convingere, doar ca să fac ceva. Până şi prima mea experienţă sexuală a fost aşa. Nu am făcut-o din dragoste, nici din dorinţă, nici ca să aduc un omagiu sexualităţii eliberate, nici ca să fac praf vechile mituri ale unei moralităţi pe care o credeam depăşită.

Mi-am pierdut virginitatea pentru că mi se părea că era momentul s-o fac. Şi, în timp ce el se căznea deasupra mea şi mă rănea, m-am surprins gândind cu răceală că, dacă ar muri în timpul acelui asalt frenetic, nu mi-ar fi uşor să scap strecurându-mă de sub greutatea lui.

Aveam aproape nouăsprezece ani şi eram în ultimul an la liceul de lingvistică. El urma liceul clasic la Parini. Era un băiat frumos, înalt şi puternic, cu faţa plină de coşuri şi cu ochi negri, languroşi. Erau anii revoltei, însă noi nu eram rebeli. Era foarte bun la latină şi mă ajuta să traduc Vergiliu, învăţându-mă să folosesc logica de parcă ar fi fost vorba de rezolvarea unei ecuaţii matematice.

Iniţierea mea sexuală se petrecuse acasă la el, într-o după-amiază de la sfârşitul lui iunie, când ne pregăteam pentru examenele de maturitate. Am considerat dragostea un act de violenţă scurt şi plictisitor care nu dădea doi bani pe idealul romantic cultivat de nenumărate lecturi.

Când m-am întors acasă, maică-mea mi-a spus:

— Ai un aer ciudat.

— Poate pentru că am făcut dragoste cu Raimondo, am răspuns cu aceeaşi voce neutră cu care, ca să-mi explic o durere de stomac, aş fi zis „Poate e din cauza îngheţatei”.

La vremea aceea, maică-mea avea cincizeci de ani şi putea să spună că are treizeci şi cinci fără să stârnească

bănuieli. Era o femeie foarte frumoasă, avea clasă şi eleganţă.

Pentru mine, însă, era o femeie în vârstă, o galaxie aflată la ani-lumină, pe care nu aveam nici cea mai mică dorinţă s-o explorez. Uneori, fără prea multă convingere, mă distram provocând-o şi spunându-i lucruri care o descumpăneau. Ea nu se tulbura niciodată. Expresia de pe chipul ei a rămas neschimbată chiar şi de data aceea, ştiind însă că spun adevărul.

— Sper că măcar ţi-a plăcut, comentă cu o oarecare ironie.

Cum mă îndreptam cu un pas apăsat spre camera mea, mă ajunse din urmă vocea ei caldă, blândă şi directă:

— Dacă ai nevoie de ajutor, sunt aici.

Aveam nevoie disperată de ajutor, dar mi-am petrecut viaţa refuzând cu hotărâre s-o las să mi-l dea. Fără să ştiu motivul.

Acum, când un mister indescifrabil plana asupra mea, eram înspăimântată ca un pui de găină surprins de ploaie. Pentru prima oară, la patruzeci de ani, resimţii nevoia profundă şi puternică să mă adresez maică-mii.

Aşadar, îi telefonai.

A...

Îmi răspunse vocea tandră şi inocentă a micuţei mele Emy.

— Ciao, mămico, mă salută recunoscându-mă şi adăugând: Când te întorci?

— Curând, o asigurai.

— Cât de curând? insistă ea, ca să ştie exact cât timp o despărţea de îmbrăţişarea mea caldă şi aşteptată.

— Mâine, îi răspunsei.

— Dimineaţa sau seara?

— După-amiază. Ca să evit şi alte întrebări, am trecut la atac. Ce faceţi?

— Mă uit la televizor.

— Bunica unde e?

— E aici. Ţi-o dau.

Am ascultat-o pe maică-mea înşirând formalităţile obişnuite, dar nu i-am răspuns la ce-mi spunea.

— Am nevoie de ajutor, i-am zis, fără să mai găsesc alte cuvinte ca să-i explic ce anume se întâmplase. După lunga tăcere care urmă rugăminţii mele, eram gata să jur că maică-mea, pentru prima oară, îşi schimbase expresia feţei. Mi-am dat seama că cele patru cuvinte spuseseră tot ce îi ascunsesem prosteşte în viaţa mea cu încăpăţânare.

Maică-mea mi-a zis doar:

— Te aştept.

2

Simţul datoriei şi profesionalismul, atât de lăudat, dar nu întotdeauna pus în practică, au fost chinul meu dintotdeauna.

Telefonai secretarei congresului ca să fac rost de rezumatul comunicărilor medicale mai importante. Ca să spunem adevărul, erau puţine. Marea majoritate a congreselor medicale sunt un fel de permis de intrare într-o localitate prestigioasă pentru profesioniştii din sănătate şi pentru specialiştii din informaţia ştiinţifică, desfăşurat sub patronajul generos al coloşilor din industria farmaceutică. Organizatorii, împreună cu cei care se ocupă de comunicare, mi-au trimis un dar: o cutie frumoasă, plină cu un set de bureţi de baie, purtând semnătura unui faimos designer. Într-o oră am compus două pagini de treizeci de rânduri fiecare, pe care le-aş fi putut scrie şi dacă aş fi rămas la Milano.

Le-am îndoit sârguincios şi le-am pus într-un compartiment din geanta de voiaj. Mi-am pus la reverul jachetei acul lui Emiliano şi am ieşit din apartament.

— Doamna pleacă atât de repede? întrebă recepţionerul luându-mi cheia. Era un tânăr elegant, cordial şi politicos. Nu-l mai văzusem până atunci, dar, după cum mă privea, eram sigură că telefonul fără fir al hotelului îi transmisese povestea mea cu Emiliano. Cenuşăreasa şi Făt-Frumos cel dispărut înfierbântaseră imaginaţia tuturor şi povestea lor intrase în legenda Grand

Hotel.

— Cred că da, i-am surâs eu, prefăcându-mă că-mi pare rău.

În hol se aflau mulţi colegi aşezaţi în fotoliile primitoare, în aşteptarea orei apetitivului. Încercai să nu mă fac remarcată ca să evit să trec de la un grup la celălalt şi să ascult din nou poveşti şi glume pe care le ştiam pe dinafară. Cum merge? Ce faci? Ţi-a plăcut cadoul? Puţin banal, nu-i aşa? Serviciul e foarte prost. Bucătăria, infamă. Ca să nu mai vorbim despre vin! Oameni care, dacă şi-ar rătăci acasă deschizătorul de conserve, ar muri de foame.

Coborâi treptele care duceau de la terasă în grădină, trecui printre straturile de flori şi ajunsei la mica piaţă, unde mă aştepta maşina mea, modestă ca un câine bătrân care-şi aşteaptă stăpâna la ieşirea din supermarket.

Potrivit unei teorii aiurite, care îmi aparţine, nu numai oamenii, dar şi animalele şi obiectele au suflet, personalitate, voinţă. Maşina mea avea un nume pe care i-l dădusem încă de la prima noastră întâlnire în salonul concesionarului Fiat – Camilla. Era de un albastru-metalizat $ avea aceeaşi atitudine uşor ironică şi indiferentă ca a profesoarei mele de literatură din liceu, pe care o chema tocmai Camilla. Şi e foarte probabil ca eu să fi fost cea care a ales-o, însă nu e exclus ca ea să mă fi ales după o sumară evaluare: femeie însărcinată, fără cine ştie ce mijloace, cu respect pentru drepturile celuilalt, deci o garanţie pentru o întreţinere corectă, piciorul nu foarte apăsat pe acceleraţie şi pe frână, fără radio sau casetofon şi atâtea gânduri de măcinat în singurătate, ascultând zgomotul motorului.

Am pus în portbagaj sacul de voiaj, m-am aşezat la volan şi am plecat. Soarele cădea lateral înfierbântând habitaclul şi făcând unde orbitoare pe asfaltul autostrăzii. Pe acel fluviu ireal pluteau amintirile.

Povestea mea cu Emiliano începuse cu o invitaţie la masă. El mă aştepta la ieşirea din editură, la bordul limuzinei sale albastre. Şoferul deschise portiera,

invitându-mă să urc. Era un bărbat de vârstă mijlocie, cu ochi negri, profunzi, şi o faţă mare radiind de bunătate.

— Să încercăm să ne grăbim, îi spuse Emiliano în timp ce şoferul se aşeza la volan.

— Nu depinde de mine, replică omul, ci de traficul blestemat.

Apoi se lăsă tăcerea. Mirosul plăcut emanat de pielea care îmbrăca scaunele îmi dădea un sentiment de siguranţă. Prezenţa lui Emiliano, cu încărcătura lui de legendă, îmi provoca o emoţie necunoscută, între frică şi dorinţă. Intrasem într-un vis şi eram disponibilă pentru neprevăzut. Nu m-am mirat, aşadar, când mi-am dat seama că maşina se îndrepta repede spre periferie, şi nu spre centru.

Emiliano se purta ca şi cum eu nu aş fi existat, iar eu, ca o fetiţă, m-am lăsat în voia ciudatei senzaţii de aşteptare cu un fior de plăcere şi o uşoară tulburare.

Oare era nevoie de toată această punere în scenă pentru o invitaţie la prânz? Credeam că voia să mă ducă într-un restaurant la modă, dar, pe măsură ce minutele se scurgeau, a trebuit să exclud o asemenea ipoteză.

Emiliano începu să examineze nişte pagini luate din buzunarul hainei şi notă ceva cu un scris mărunt şi încurcat. Eu mă ghemuii în colţul canapelei şi continuai să-l urmăresc cu coada ochiului.

Era un bărbat superb, de cincizeci de ani şi, în ciuda zvonurilor care circulau pe seama lui şi a familiei sale, în ciuda semnului de pe frunte, avea un aer onest, în care puteai să ai încredere.

Drumul pe care-l urma maşina era, fără îndoială, cel spre Linate, iar eu continuam să-mi ţin în frâu neliniştea pe care o simţeam ştiind asta, chiar şi atunci când limuzina trecu de grilajul unui aeroport şi se opri lângă o construcţie joasă, cu ferestre mari.

Emiliano se întoarse apoi spre mine şi-mi surâse cu tandreţe.

— Peste puţină vreme vom i la masă.

Coborârăm din maşină. El căuta pe chipul meu semnele unei curiozităţi fără margini, inutil mascată de o indiferenţă totală, dar falsă faţă de ceea ce se întâmpla.

— Doamna are un act de identitate? întrebă şoferul cu o voce neutră.

Îl privii suspicioasă. Aveam două posibilităţi: să protestez cu indignare sau să caut în geantă paşaportul.

Am ales-o pe cea de a doua. Voiam să ştiu ce se afla dincolo de comportamentul extravagant. Alegerea pe care am făcut-o mi-a schimbat cursul vieţii. Ce s-ar fi întâmplat, dacă în ziua aceea aş fi cerut să fiu dusă acasă? Cum ar fi fost viaţa mea?

Îi dădui paşaportul.

— Îl veţi avea la bord, spuse omul, parcă scuzându-se pentru acel ceremonial.

L-am văzut intrând în clădire, iar Emiliano mă invită să-l urmez spre un avion care strălucea argintiu în soarele ce ardea la prânz.

— Vom lua dejunul la bord, mă anunţă scurt.

La picioarele scăriţei ne aştepta un Steward parcă ieşit dintr-un clip publicitar. Motoarele erau pornite şi un suflu de vânt cald îmi ridică fusta din pichet uşor. Am urcat şi am intrat într-un salon îmbrăcat în lemn de cireş de culoare deschisă, cu fotolii din piele albastru-deschis şi măsuţe finisate cu oţel cromat. Dintr-o invizibilă instalaţie stereo ieşeau notele unei nocturne de Chopin.

Comandantul veni să ne salute. Era un om cordial şi demn de încredere. Ne rugă să ne punem centurile şi ne ură călătorie plăcută. Avionul se înălţă spre cer cu toată puterea motoarelor. Când îşi găsi stabilitatea, din cabina de serviciu apărură doi asistenţi de zbor, un bărbat şi o femeie. Ea împingea un cărucior cu o sticlă de şampanie pusă într-o frapieră de argint. Fata întinse o faţă de masă din în albăstrui, iar el deschise sticla şi ne umplu paharele.

Hotărâsem să nu pun întrebări, dar nu mă puteam opri să nu mă las sedusă de vraja acelui spectacol.

— Aş prefera să beau apă, am zis. Nu rece, dacă e

posibil, şi nu gazoasă. Nu-mi plac bulele, am minţit.

Tânărul se limită să aprobe tăcut, fără ca pe faţa lui să se citească vreo surpriză. Emiliano goli dintr-o înghiţitură paharul, fără să se mire de dorinţa mea şi fără să catadicsească să-şi justifice comportamentul. Eram la o înălţime de opt mii de metri şi zburam cu nouă sute de kilometri la oră.

— Aveţi vreo treabă în după-amiaza asta? mă întrebă Emiliano.

— Chiar dacă aş fi avut, nu văd cum aş putea să mai am acum, replicai cu aerul capricios din momentele mele cele mai rele.

Stewardul se întorsese cu apa plată la temperatura camerei, iar asistenta ne servea cu nişte creveţi mari, cu salată tăiată în fâşii subţiri şi sos tartar.

— Mă întorc la Milano la patru după-amiaza, spuse arătându-i tânărului paharul gol. Nu este o sechestrare de persoană. Poate un prânz mai lung decât se obişnuiește, dar totuşi un prânz.

— Ce nu se face ca să uluieşti o fată de la ţară, observai eu, sperând să-i provoc o reacţie.

— Ar fi nevoie de mult mai puţin, se justifică fără să schimbe tonul. Călătoria era prevăzută. Dumneata eşti singura necunoscută.

Mă simţii singură, goală şi inutilă.

— Nu mă întrebaţi încotro ne îndreptăm?

— Încotro ne îndreptăm? întrebai, cu aceeaşi răceală.

— Spre Paris. Mergem la o scurtă întâlnire cu o persoană, apoi ne întoarcem acasă.

— Ca într-un roman de Harold Robbins, încercai o altă temă polemică.

— Îi citiţi cărţile? întrebă arătând pentru prima dată un oarecare interes.

— Le citesc şi-mi plac. 11 consider un foarte bun povestitor.

— O părere demnă de respect, remarcă bând un alt pahar de şampanie, în timp ce creveţii aşteptau în sosul

tartar.

— Îmi închipui că Proust se află printre lecturile dumneavoastră preferate, spusei luând un crevete cu furculiţa de argint şi umplându-mi gura. Avea un gust delicios.

— De o vreme citesc numai contractele autorilor mei mai importanţi.

— Şi aşa se face că nu vă interesaţi de colaboratorii modeşti de nivelul meu, încercai din nou.

— Faptul că staţi la masa mea demonstrează contrariul, replică. Fără să ţinem cont că sunteţi un element de foarte bună calitate. O jurnalistă care are curajul să scrie adevărul.

— Şi pe care Editura Montalto a dat-o afară fără preaviz tocmai din acest motiv.

— Ştiu, recunoscu el, ducând la gură paharul pe care stewardul continua să-l umple. Aţi vorbit de rău nişte prieteni ai surorii mele, lucru pe care Lola nu vi l-a iertat.

— Sora dumneavoastră are prieteni prea puţin recomandabili.

— Şi i-aţi cunoscut pe cei mai buni! spuse el ironic.

— Ura! exclamai eu.

Scrisesem un articol despre o vagabondă din Milano, scormonindu-i trecutul. Femeia, care trăia din pomeni, avusese antecedente burgheze. Se căsătorise cu un bărbat care avea un teren foarte mare la periferie şi pe care construise un garaj. Omul cunoscuse un negustor de maşini vechi care îi vorbise despre un posibil progres. Pe scurt, deveniseră asociaţi. Negustorul se purta politicos, ceea ce i-a permis să-i tragă pe sfoară pe cei doi soţi care şi-au dat seama de înşelătorie când era prea târziu şi deja semnaseră actele care făceau din el stăpânul complexului. Soţul s-a sinucis, iar ea, încet-încet, s-a trezit în cea mai neagră sărăcie. În schimb, asociatul devenise un mare concesionar de automobile de lux şi frecventa societatea bună. Îşi cumpărase un apartament într-o clădire din centru şi se căsătorise cu o femeie foarte ambiţioasă, care

i-a facilitat ascensiunea socială. Cei doi primeau în salonul lor oameni politici influenţi şi mari industriaşi. Povestisem toată istoria fără o retorică inutilă, stârnind indignare şi emoţie, dar fără să ştiu, din păcate, că Lola Montalto se afla printre cei care frecventau cu asiduitate perechea respectivă.

— Aţi scris un articol bun, recunoscu Emiliano, curajos şi lăudabil din punct de vedere profesional şi stilistic.

— Atunci? încercai să discut subiectul.

— Atunci, un Montalto nu mănâncă un alt Montalto, explică suspinând. E o regulă de familie. Nu pot să fac nimic pentru dumneavoastră, încheie ridicând din umeri.

Lăsai creveţii în sosul tartar şi băui puţină apă.

— Mama avea dreptate. Nu ar fi trebuit să mă apropii niciodată de Editura Montalto, zisei încet.

— Mama dumneavoastră? se miră Emiliano, uitându-se la mine plin de curiozitate. Ce are a face mama dumneavoastră?

— Mama mea este Anna Grisi.

Mă privi uluit, ca şi cum aş fi evocat o fantomă, rămânând cu mâna în care ţinea paharul suspendată în aer.

— Anna Grisi, repetă, dând din cap. O surpriză demnă de romanele ei cele mai bune. Goli paharul şi recapitulă. Aşadar, eşti fata Annei Grisi, şopti tutuindu-mă deodată ca şi cum m-ar fi cunoscut dintotdeauna. Un nume care îmi aminteşte atâtea lucruri! Privindu-te atent, remarc o asemănare. Dar acum e prea uşor. Ar fi trebuit să-mi dau seama singur. Micuţa mea Arlette, murmură mângâindu-mă pe obraz. Amintirile i se învălmăşeau în minte şi-l emoţionau.

Mă cuprinse o pace adâncă. Prezenţa bărbatului, vocea lui care te calma, zgomotul făcut de avion, culorile cerului şi soarele care năvălea prin hublouri îmi dădeau aproape un fel de ameţeală. Din momentul acela, l-aş fi urmat pe Emiliano până la capătul lumii. Mi se păru firesc

să-mi ia mâinile între ale lui şi să-mi spună „De aici înainte poţi să contezi întotdeauna pe mine”.

Dar el mă părăsise, ieşise în mod tragic din destinul meu lăsându-mă disperat de singură. Cinci ani îl iubisem, detestându-l pentru promisiunea pe care nu şi-o ţinuse.

Apoi ceea ce aflasem la Grand Hotel pusese totul în discuţie, aducând o speranţă. Întorcându-mă acasă, în soarele de pe autostradă, ştiam că Emiliano, plecând, se gândise la mine. Şi intuiam că mai erau şi alte lucruri de aflat. Când am ajuns la Milano, soarele apusese. Am urcat la etajul patru al clădirii din via Pestalozza. Maică-mea mă aştepta la uşă.

— Emy a adormit adineauri, spuse îmbrăţişându-mă.

— E mai bine. Cred că noi două trebuie să stăm puţin de vorbă.

Îmi pusei sacul de voiaj şi geanta într-un colţ şi mă aşezai într-un fotoliu din salon.

— Ştii că de cinci ani cineva plăteşte pentru mine un apartament la Grand Hotel? începui, intrând imediat în miezul problemei.

Mă aşteptam să fie surprinsă, dar ea, stând în picioare în faţa mea, se mărgini să dea din cap.

— Vrei să spui că ştiai? întrebai incredulă.

Ea făcu acelaşi gest.

Stăpânirea ei de sine mă scotea din minţi.

— Ai ştiut şi nu mi-ai spus nimic! De ce?

— Am făcut o promisiune.

— Cui?

— Lui Emiliano Montalto.

Mă ridicai în picioare, brusc, privind în jur în căutarea uneiţ igări. Renunţai însă şi mă aşezai din nou la locul meu, iar mama îmi urmă exemplul.

— Ce rost are conjuraţia asta?

— Oricât de ciudat ar putea să-ţi pară, toate astea fac parte dintr-un plan precis pe care acum trebuie să-l cunoşti. De cinci ani, ai o cotă-parte foarte mare din Editura Montalto. Ţi-a lăsat-o Emiliano, înainte să moară. E

vremea să te faci cunoscută. Şi nu numai pentru tine. Şi pentru mine, care am şaptezeci de ani şi am aşteptat clipa asta toată viaţa.

FAMILIA

1940

1

Era un septembrie nemaipomenit de blând. Despre război, încă îndepărtat, se vorbea în articolele din ziare cu emfaza retorică a presei regimului. După trei luni de lupte, erau deja indicaţi învingătorii şi învinşii. Forţele Axei câştigau teren. Războiul va fi scurt, iar victoria sigură.

Anna Grisi trecu cu pas sigur, dar cu ezitare în suflet, pragul biroului lui Giovanni Rovesti, preşedinte şi fondator al editurii omonime, concurentul cel mai de temut al Editurii Montalto.

— Veniţi, domnişoară, o invită Rovesti care şedea în spatele unui birou în stil *Directoire*. Anna străbătu încăperea, schiţând un surâs de circumstanţă.

— În sfârşit, vă întâlnesc, continuă Rovesti. Vocea de bariton, tonul repezit nu reuşeau să ascundă o delicateţe pe care femeia o percepu.

Mai făcu doi paşi spre biroul editorului, regretând că alesese o pereche de pantofi cu tocuri foarte înalte care o obligau să-şi unduiască şoldurile.

Anna era îmbrăcată cu o rochie din lână albastră, aceeaşi culoare ca pantofii, foarte uşoară, cu decolteul mărginit de pichet alb la fel ca geanta din antilopă. Era un model rafinat de la Fath şi data din toamna trecută când generozitatea lui Edison îi îngăduia tot ce era mai bun.

Omul se ridică ca să-i vină în întâmpinare. Spre deosebire de Edison Montalto, Rovesti era un bărbat frumos, elegant, cu ochi atenţi şi foarte vii, uşor agresivi.

Era îmbrăcat cu o haină albastră şi pantaloni gri la fel ca vesta pe care se vedea un lanţ de aur roşu. Mirosea a colonie englezească.

— Mă bucur să vă cunosc, spuse Anna cu surâsul ei pentru marile ocazii. Îi întinse mâna cu mănuşă albă pe

care el o atinse uşor cu buzele.

O privi cu atenţie.

— Îmi amintiţi de Assia Noris, remarcă, adăugând după o scurtă pauză: însă mai frumoasă.

Anna se înroşi, măgulită. Assia Noris, o divă de un remarcabil succes, era foarte iubită de publicul care o admirase în filmul o *aventură romantică*, alături de Leonardo Cortese.

— Sunteţi foarte amabil, răspunse Anna.

— Luaţi loc, o invită omul indicându-i cele două fotolii din faţa biroului.

Ea surâse cu o uşoară urmă de ironie.

— E ceva care vă provoacă râsul? întrebă editorul.

— Dacă îmi permiteţi să fiu directă, îmi face plăcere să mă aflu în faţa unui interlocutor care nu foloseşte pronumele „dumneata" specific regimului, replică Anna pentru a-şi clarifica opţiunea politică, împărtăşită din plin de Rovesti şi criticată de Edison Montalto.

— E doar o modă. Sau, dacă preferaţi, un caraghioslâc. Iar caraghioslâcurile se duc şi vin, rosti el expediind subiectul şi dedicând, în schimb, o atenţie vădită picioarelor lungi şi bine făcute ale Annei. Dar eu nu v-am invitat ca să vorbim verzi şi uscate, punctă el, redevenind stăpân pe situaţie. Ştiţi că vă datorez un răspuns.

— Pe care îl sper pozitiv, spuse ea cu ezitare.

Omul luă o atitudine gravă, care nu lăsa să se întrevadă ceva bun, de parcă ar fi vrut s-o pregătească pentru un refuz.

— Mă tem că va trebui să vă dezamăgesc, domnişoară Grisi.

Anna simţi cum îngheaţă. Acum nu mai avea îndoieli. Subiectul central al întâlnirii era ultimul ei roman, cel pe care Edison îl refuzase. Ideea fusese a lui Pier Giorgio Comotti, pe care Rovesti îl angajase ca director al unui săptămânal de modă. Considerând că opinia nefavorabilă a lui Montalto avea alte motive decât cele editoriale, Comotti o convinsese pe Anna să-i trimită dactilograma lui Rovesti.

Femeia se ridică brusc în picioare ca să-şi ia rămas-bun. Era clar că romanul nu-i plăcuse editorului, aşa cum nu-i plăcuse nici lui Montalto. Atunci, mai bine să scurteze o discuţie fără rost. Nu înţelegea, cu toate astea, de ce voise Giovanni Rovesti să vorbească personal cu ea, când l-ar fi putut însărcina pe unul din colaboratorii săi.

— A fost o plăcere să vă cunosc, spuse ea cu o voce fermă şi limpede. Sper că mă veţi scuza, dar eu cred în calităţile romanului meu. Ştia că făcuse o treabă bună.

Giovanni Rovesti îi surâse cu bunătate.

— Cu siguranţă nu blândeţea caracterului dumneavoastră vă va ajuta să faceţi carieră, remarcă el.

— Nu cer un tratament preferenţial. Vreau să fiu judecată în funcţie de valoarea mea.

Editorul aprecie sinceritatea musafirului.

— Luaţi loc, o invită hotărât.

Anna îşi dădu seama că trebuia să-l asculte.

— Aşa-i mai bine, zise el, oferindu-i o ţigaretă pe care ea o refuză politicos. Aţi scris o poveste foarte interesantă, începu el.

— Credeţi că romanul meu e bun? întrebă Anna, vag uimită.

— Eu nu citesc romane. Sunt alţii care le citesc pentru mine şi în care mă încred orbeşte. Mi-au spus că romanul dumneavoastră este foarte frumos.

— Atunci, care e problema? se miră ea.

— Faptul că nici eu şi niciun alt editor nu vom putea publica o lucrare pe care aţi cedat-o cu un contract conform regulilor.

— Dar Edison… se corectă, domnul Montalto nu vrea să-l publice. Nu înţeleg de ce nu poate s-o facă un alt editor.

— Voi fi sinefer cu dumneavoastră, continuă Giovanni Rovesti. Am vorbit cu prietenul meu Edison Montalto. E supărat pe dumneavoastră. Aţi greşit probabil foarte mult. Lucrul acesta nu mă priveşte. El însă are cuţitul în mână. În contractul pe care l-aţi semnat există o clauză care

autorizează Editura Montalto să vă publice romanul în termen de cinci ani de la predare. Aşadar, Edison intenţionează să se folosească de acest răgaz înainte de a lua o decizie.

— Nu se poate! încremeni Arma în culmea indignării.

— Nu se poate ca o fată isteaţă ca dumneavoastră să nu ştie ce semnează, replică el cu severitate.

— Aş fi semnat orice foaie mi-ar fi pus în faţă, mărturisi ea. Aveam încredere unul în celălalt, constată melancolică.

Giovanni Rovesti o studia curios şi chiar cu o uşoară duioşie.

— Nu credeam totuşi că este atât de meschin şi de răzbunător, încheie ea.

— Nu v-am chemat ca să facem procesul lui Edison Montalto, preciză el generos. Voiam să examinez împreună cu dumneavoastră o posibilitate care îmi stă pe suflet.

— Dacă m-aş adresa unui avocat? Buna mea credinţă ar conta ceva în faţa legii, reacţionă Anna.

— E posibil să câştigaţi procesul, dar veţi pierde timp şi bani. Există legi nescrise care-l opresc pe un editor să se opună unui alt editor, cu excepţia unor motive serioase care privesc editura. În situaţia dată, eu nu am nimic de câştigat dacă îi declar război lui Edison Montalto. Însă nimic nu este definitiv. Vom găsi o soluţie amiabilă cu Montalto. Până atunci, nu vreau să pierd ocazia de a folosi talentul dumneavoastră.

Anna surâse încurajată.

— Ştiu că dumneavoastră şi Comotti sunteţi înt-adevăr buni prieteni.

— Ştiţi şi că am nevoie de o slujbă? întrebă Anna. Giovanni Rovesti aprobă dând din cap.

— Acest amănunt nu influenţează hotărârea mea de a vă oferi o colaborare. Binefacerea nu intră în relaţia dintre noi. Cred că aveţi talent şi ar fi o prostie să-l irosiţi. Făcu o pauză şi continuă. Vă ofer o leafă pe care o consider bună, în schimbul unei rubrici săptămânale căreia trebuie să-i

garantaţi calitatea. Am în minte un titlu pentru rubrica din periodicul condus de Comotti: *Dialoguri de dragoste*. Veţi răspunde la scrisorile cititoarelor care au nevoie, mai ales la vreme de război, de afecţiune. Veţi semna *A voastră, Arlette*.

— E un nume ce poate fi suspectat de franţuzism în epoca noastră, dominată de purismul lingvistic, spuse Anna ironică şi gânditoare.

— E un nume care îmi place şi care va plăcea şi cititoarelor, i-o tăie scurt editorul. Cui nu-i va plăcea pe franţuzeşte va putea să-l citească pronunţând e-ul final. Şi iată-l italienizat. Veţi fi un personaj misterios, în faţa căruia cititoarele vor putea să-şi deschidă inima.

Anna Grisi îl privi cu recunoştinţă.

— De ce faceţi toate astea pentru mine? apoi îşi aminti că îl întrebase acelaşi lucru pe Edison, atunci când acceptase să-i publice romanul.

— Nu fac nimic pentru dumneavoastră, o asigură omul. Nu sunt preşedintele unei societăţi filantropice. Încerc să urmez interesele editurii mele, care se hrăneşte cu inteligenţe şi cu oameni capabili. Asta-i tot. Cred că îi puteţi fi de folos.

Giovanni Rovesti se ridică, dându-i a înţelege că întrevederea se terminase. Îi luă mâna pe care ea i-o întinse şi i-o strânse cu fermitate.

— Când doriţi, treceţi pe la administraţie pentru formalităţi. Bine aţi venit în familia noastră! mai spuse, luându-şi rămas-bun.

Anna era mişcată şi avu impulsul de a fi sinceră până la capăt.

— Am fost amanta lui Montalto, mărturisi. Voiam ca dumneavoastră să ştiţi.

Bărbatul surâse.

— Trăim într-o lume mică, în care se ştie totul despre toată lumea. Apreciez însă sinceritatea dumneavoastră. Cred că un asemenea amănunt nu va influenţa munca noastră comună. Şi mai ales să nu credeţi că editorii se

comportă cu toţii în acelaşi fel.

— Înseamnă că nu mă veţi invita la cină într-o seară? întrebă şovăind.

— Am s-o fac, dacă ţineţi, aşa veţi putea s-o cunoaşteţi pe soţia mea şi câţiva prieteni care v-ar putea fi de folos.

— Nu ştiu cum să vă mulţumesc, răspunse Anna.

— Încercaţi doar să fiţi la înălţimea situaţiei şi să aveţi încredere în dumneavoastră.

Pentru prima dată de când se despărţise de Montalto se simţi fericită.

Anna aşeză pe pat valiza din piele de culoare închisă în care, în urmă cu trei luni, aruncase câteva obiecte indispensabile înainte să părăsească apartamentul din Corso Magenta. Acum îşi aranja lucrurile cu meticulozitate.

Mica şi confortabila cameră pe care o ocupase în apartamentul lui Pier Giorgio Comotti era ceea ce-şi dorise dintotdeauna. Exact contrariul luxosului apartament oferit de Edison Montalto, unde se simţise întotdeauna nelalocul ei.

Încăperea din casa lui Pier Giorgio părea făcută pe măsura ei. Un pat amplu, cu spătarul matlasat şi acoperit de catifea albastră, un scrin din nuc, deschis la culoare, cu sertarele tapisate cu hârtie din Varese care miroseau a levănţică, şi cu masa de toaletă ce avea o oglindă ovală şi sertare ce ascundeau câteva mici secrete. Apoi, sub fereastră, biroul cu picioare elegante, tapiseria provensală cu flori, bibelouri graţioase şi acuarele de colecţie care reproduceau interioare de case din secolul al XIX-lea.

Anna se pregătea să părăsească adăpostul unde găsise prietenie şi înţelegere. Saverio, care-i cunoştea dinainte dorinţele, Pier Giorgio, care o sfătuia apelând la raţionamente liniştitoare, prieteni aleşi cu care petrecea seri pline de conversaţii plăcute şi inteligente şi de critici la adresa regimului dominator. Despărţirea o apăsa. Dar venise momentul să devină independentă.

Găsise, nu departe, pe via Bixio, un mic apartament aparţinând unui bătrân ceasornicar evreu, pe care Comotti îl cunoştea de mulţi ani. El şi soţia lui luaseră calea exilului când începuseră persecuţiile rasiale.

Înainte de a pleca în Elveţia, unde fuseseră acceptaţi într-un lagăr de refugiaţi, ceasornicarul şi soţia îi închiriaseră apartamentul Annei, care acum putea să conteze pe leafa de la Editura Rovesti.

Bijou, căţeluşa ei, se ghemuise lângă pat, urmărind fiecare mişcare a stăpânei şi scâncind de bucurie.

Anna închise valiza, aruncă o ultimă privire în odaie şi ieşi. Străbătu coridorul respirând mirosul plăcut de ceară şi se opri în pragul bucătăriei, unde Saverio pregătea cina cu puţinele ingrediente pe care reuşea să le mai găsească în prăvălii.

Obişnuita supă din extract de carne, din moment ce carnea nu se mai găsea, o omletă de ciuperci în locul ouălor proaspete, vârfuri de urzică şi salată sălbatică care veneau de la grădinile de la periferie şi erau asezonate cu ulei de floarea-soarelui.

— Eu plec, Saverio, îl anunţă Anna, dându-i servitorului un pacheţel colorat.

— Pentru mine? întrebă el surprins.

— Numai ca să-ţi arăt recunoştinţa mea, explică Anna. M-ai făcut să mă simt ca la mine acasă. Îţi mulţumesc din suflet.

Servitorul îşi şterse mâinile şi se înroşi de plăcere. Îi plăcuse imediat tânăra frumoasă, elegantă şi bine fardată, dar simplă şi directă ca o fată de la ţară. Deschise pachetul în care era un portofel din piele neagră de crocodil.

— L-am cumpărat acum un an de la New York, îi spuse ea surâzând, şi sunt fericită să ţi-l pot oferi.

— Am să-l păstrez cu cea mai mare grijă. Aţi fost foarte bună să vă amintiţi de mine.

Saverio încercă s-o mai reţină, făcând elogiul amărâtului de meniu de război.

— Rămâneţi cu noi, cel puţin la cină, o rugă. Am

încercat să pregătesc câteva feluri mai speciale. Uitaţi-vă, o ispiti el deschizând uşa răcitorului, un adevărat desert dinainte de război: cremă de vanilie, din ouă proaspete aduse în dimineaţa asta.

— Dragă Saverio, răspunse Anna mişcată, îmi faci poftă. Îţi voi da o mână de ajutor ca să punem masa şi am să-ţi onorez desertul.

Sosi ora cinei şi Anna se duse în salon ca să asculte jurnalul radio. Buletinul de război sublinia comportamentul eroic al trupelor italiene pe front.

Pier Giorgio era în întârziere, lucru neobişnuit pentru el, dar nu era un motiv pentru a se alarma. Ascultă ştirile care preamăreau pactul tripartit, semnat la Berlin între Germania, Italia şi Japonia, şi ştirile privind „lecţia dură" dată Angliei de bombardierele germane. La rândul său, inamicul făcea numai „acte de piraterie" îndreptate împotriva oraşelor italiene, distrugând spitale şi şcoli, ceea ce era în parte adevărat, în realitate însă pagubele fiind mult mai mici. Vocea regimului nu avea dubii: Italia şi Germania alcătuiau un bloc de granit, pe care nicio forţă din lume nu ar fi putut să-l distrugă. Soneria de la intrare sună cu insistenţă. Anna fugi în vestibul şi ajunse în urma lui Saverio, care deschisese deja uşa. În prag se afla un băiat de şaisprezece ani pe care Anna îl cunoştea foarte bine. Avea o cămaşă albastră de lucru şi se numea Danilo. Era brunet şi avea nişte minunaţi ochi căprui. Era băiatul de prăvălie de la băcănia de unde cumpăra Saverio de obicei. Avea o expresie înspăimântată. Se uită la Saverio, apoi la Anna şi, în sfârşit, spuse:

— S-a întâmplat un lucru îngrozitor, rosti frecându-şi mâinile de cămaşa albastră.

— Ce? îl întrebă Saverio băgându-l înăuntru.

— Mă întorceam cu bicicleta de la turul de livrare a mărfurilor, începu cu răsuflarea îngreunată. La bastioanele de la Porta Venezia, coşul cu pachete începe să se legene. Mă opresc în faţa intrării în grădina publică ca să văd cum îl pot fixa. Înalţ privirea… şi văd…

— Ce vezi? îl grăbi Anna.

— Pe domnul Comotti.

— Şi? întrebă Anna.

— Stătea între doi poliţişti. Avea cătuşe la mâini şi îl duceau, spuse băiatul uluit şi speriat, ca pe un hoţ prins asupra faptei.

2

Pier Giorgio Comotti terminase şedinţa de redacţie.

De câteva săptămâni, era noul director al revistei *Racconti* şi schimbase cu succes săptămânalul. Îi datora postul lui Ester Montalto, care ceruse şi obţinuse sprijinul Veraldei Rovesti şi războiului care-l omorâse pe Carlo Colombo, directorul periodicului, ceea ce făcuse necesară imediata lui înlocuire.

Se dovedi imediat un excelent succesor. Era inteligent, avea stil şi clasă de dat şi altora, avea simţul ştirii şi-şi atrăgea simpatiile. Era un interlocutor plăcut şi spiritual şi fusese primit bine de toată lumea. Până şi redacţia colaborase imediat.

Din şedinţa abia terminată apăruseră nişte iniţiative interesante.

Pier Giorgio o rugă pe secretară să-i aducă o ceaşcă cu ceai. Avea multă treabă.

— Sunteţi chemat la telefon, anunţă ea apărând în uşa biroului. Era o fată de douăzeci şi cinci de ani, cu păr negru, nu tocmai frumoasă, dar foarte simpatică.

— Cine e? întrebă Pier Giorgio, care nu părea să agreeze întreruperea.

— Domnul Cremonesi, răspunse fata. Vă fac legătura? Pier Giorgio nu reuşi să-şi ascundă neplăcerea.

După trei-patru secunde spuse:

— Fă-mi legătura.

Interlocutorul îl zăpăci cu o groază de vorbe. Avea o voce tânără, care trecea de la tonurile joase la cele de falset. Insista să obţină o întâlnire pe care, considera el, Pier Giorgio nu i-o putea refuza.

El încercă să stăvilească torentul de vorbe sec, dar

ineficient:

— În seara asta mi-e imposibil să te văd.

Glasul mânios al interlocutorului deveni plângăreţ. Continuă să insiste pe un ton rugător, subliniind importanţa acelei întâlniri care ar fi fost ultima şi care i-ar fi răpit doar câteva minute.

— Bine, conveni în cele din urmă Pier Giorgio. Ne vedem la lacul din grădina publică, dar să fie o treabă scurtă. Şi mai ales să fie ultima dată.

Jurnalistul puse receptorul în furcă şi rămase cu mâna pe el, ca şi cum ar fi vrut să anuleze povestea evocată de convorbire.

Luciano Cremonesi era frumos, tânăr şi avea o privire blândă. Înfăţişarea lui fără cusur avea ceva neliniştitor şi ambiguu. Pentru Pier Giorgio fusese o dragoste la prima vedere. Îi plăceau nepăsarea lui, capacitatea lui de a încălca regulile fără să se simtă vinovat, neruşinarea de a cere fără să ofere nimic în schimb, iscusiiţa de a minţi.

Luciano era un actor promiţător din tânăra generaţie. Avea un talent natural, susţinut de un bun profesionalism. Era în stare de orice în schimbul banilor, al unui favor sau numai pentru a ieşi în evidenţă.

Când Anna se mutase la Pier Giorgio, acesta scăpă de el cu un sentiment de uşurare. Actorul ăla fără bani, care frecventa cercuri periculoase, începuse să-l apese prea mult pe conştiinţă, aşa cum îl apăsase pe finanţe. Luciano era consumator de cocaină, iar banii nu-i ajungeau niciodată. Mai mult, Pier Giorgio, care suferea din pricină că era altfel decât ceilalţi, suporta cu greu ostentaţia vulgară a prietenului, care, cu felul lui extrovertit şi fără ruşine, risca să-l compromită.

Sosirea Annei determinase o ruptură definitivă. Deşi hotărârea lui Pier Giorgio fusese clară, Luciano, din când în când, mai apărea telefonând sau aşteptându-l la colţ de stradă. Cerea întotdeauna bani, jurând că va fi pentru ultima dată.

Nu-l şantajase niciodată pe faţă, dar ştia că ar fi putut foarte bine s-o facă.

Pier Giorgio îşi parcă maşina Lancia Aprilia de-a lungul bastioanelor de la Porta Venezia, în apropierea primului zgârie-nori construit la Milano. Trecu de grilajul mare, din fier forjat, şi se încrucişă cu mame şi copii care începeau să plece din grădină ca să se întoarcă acasă. Ajunse la lac, unde lebedele şi raţele sălbatice înotau leneş și se apropie de un tânăr care contempla liniştit priveliştea, cu coatele sprijinite de parapetul de lemn. Pier Giorgio îl atinse pe umăr.

— Ai întârziat, se plânse băiatul fără să se întoarcă.

— Am puţin timp la dispoziţie şi mi-ai promis că nu vom discuta mult.

— Te porţi cu mine mai rău decât cu un câine, îi reproşă. Şi, cu toate acestea, te-am văzut plângând şi implorând la picioarele mele.

— Spectacolul s-a terminat, Luciano. E inutil să faci rezumatul foiletoanelor precedente. Spune-mi ce vrei şi să terminăm odată.

Ultimii vizitatori plecau şi peste puţin sună clopoţelul care anunţa închiderea. Acum, cei doi bărbaţi erau singuri în acel colţ liniştit.

— Vezi? izbucni băiatul isteric. Continui să mă răneşti. Ca şi cum iubirea noastră n-ar fi însemnat nimic.

Pier Giorgio se înroşi puternic. Luciano încă îl tulbura, însă nu se lăsă sedus de felul lui viclean de a fi.

— Ce-a fost a fost, zise. O poveste care trebuie uitată.

— Mizerabila aia, îl acuză referindu-se la Anna, te-a convertit. Te-a făcut ca toţi ceilalţi. Ai devenit un burghez respectabil şi plictisitor, îl înţepă. Ceea ce a fost între noi nu poţi şterge cu buretele.

— Ori îmi spui ce vrei, ori plec, îl ameninţă.

Luciano schimbă tonul şi deveni agresiv.

— Ah, da? ridică vocea băiatul. Prudenţa în care eşti maestru nu-ţi va salva respectabilitatea, dacă mă hotărăsc să vorbesc.

Şantajul era clar şi acum Luciano nu mai interpreta un rol, privirea lui nu avea ambiguităţi.

— Fă ce vrei, îl sfidă. Cuvântul meu împotriva cuvântului tău. Nu poţi să dovedeşti nimic şi nu vei mai avea nimic de la mine. E limpede? Şi acum să terminăm cu mascarada asta. Se întoarse şi dădu să plece. Băiatul îl prinse de un braţ, îl ţinu în loc şi-l obligă să se întoarcă. Pier Giorgio revăzu pe faţa lui frumoasă aerul ironic şi batjocoritor care-l înnebunea.

— Hai, golanule, vrei să ne certăm cu adevărat? glumi Luciano, schimbând din nou tonul şi expresia. Ştii că te iubesc şi că nu aş face vreodată ceva care să-ţi dăuneze.

— Atunci ce-i cu tot teatrul ăsta?

— Numai dorinţa de a te revedea. Plăcerea de a mai sta odată cu tine. Era serios, intrat în noul său rol. E război, iar eu nu sunt jurnalist. Sunt doar un tânăr italian care trebuie să lupte. Plec mâine.

— Aşadar, ăsta e motivul pentru care ai vrut să mă vezi, murmură Pier Giorgio.

— Tu ce zici? îl întrebă el cu lacrimi în ochi. La revedere, bătrâne, sper să seduc un general. Am să-ţi trimit adresa mea de pe front. Aşa vei putea să-mi scrii. Ai să-mi scrii, nu-i aşa?

— Sigur, răspunse Pier Giorgio mişcat.

Luciano îl privea cu o mare duioşie. Pier Giorgio se simţea vinovat de a-l fi judecat şi, într-o pornire, îl îmbrăţişă. Luciano îi căută gura şi-l sărută cu pasiune.

În acel moment, o voce declară:

— Sunteţi arestat pentru acte obscene într-un loc public.

În timp ce pe Luciano nu-l băga nimeni în seamă, doi poliţişti în civil s-au aşezat de o parte şi alta a lui Pier Giorgio, luându-l de braţe. 11 percheziţionară şi-i găsiră un pliculeţ cu cocaină în buzunarul hainei.

— Acte obscene, repetă aceeaşi voce, şi deţinere de substanţe stupefiante. Poate chiar comercializarea lor.

Pier Giorgio nu reacţionă. Îl privi pe Luciano, care

adoptase o expresie de om disperat şi jignit. Şi rămânea la o parte, ca o victimă.

— Eşti ceea ce pari, murmură jurnalistul. Un Iuda. Îi urmă apoi pe agenţi, ştiind că până atunci nu văzuse niciun pliculeţ cu drog şi nu prizase niciodată cocaină, în timp ce fostul prieten se îndepărta liniştit.

Biroul avocatului Giuseppe Arisi purta patina vremii – mobile de culoare închisă şi masive, covoare frumoase şi vechi, câteva tablouri din Şcoala Lombardă pe pereţi şi o colecţie bogată de pipe în cutii de cristal.

Două secretare eficiente băteau la maşinile de scris, iar un tânăr funcţionar vorbea la telefon, blestemând proasta funcţionare a liniilor interurbane. Anna, în camera de aşteptare cu pereţii acoperiţi de un tapet cu dungi albe şi azurii, stătea pe unul din cele două divane aşezate faţă în faţă. În faţa ei, pe o măsuţă de formă octogpnală, se găseau numere vechi din *Domenica del Corriere* şi din *Tribuna illustrata*.

Veni o funcţionară de vreo cincizeci de ani, ştearsă şi lipsită de orice farmec, cu părul împletit într-o coadă lungă înfăşurată în jurul capului ca o diademă.

— Domnul avocat vă aşteaptă, îi zise.

Avocatul Arisi fusese căutat la telefon cu o seară înainte de către Saverio, care-şi amintise bunele legături dintre acesta şi jurnalist. Amândoi se născuseră la Bergamo. Familiile lor se mutaseră la Milano, unde Giuseppe şi Pier Giorgio urmaseră liceul Parini, chiar dacă Pier Giorgio era într-a patra gimnazială, iar Giuseppe, în a treia liceală.

Cei din Bergamo care se mutaseră la Milano formau un fel de clan. Se cunoşteau între ei, se întâlneau rar, dar la nevoie se declanşa mecanismul ajutorului reciproc.

Avocatul Giuseppe Arisi nu făcuse niciun comentariu când Saverio îl anunţase că Pier Giorgio fusese arestat. „Voi vedea ce pot să fac”, spusese el. În ziua următoare, vorbise cu Anna la telefon şi o chemase la biroul său, dându-şi seama că ea era singura persoană cu care putea

să discute situaţia.

Giuseppe Arisi era mai mare cu cinci ani decât Pier Giorgio, dar calviţia şi un început de obezitate îl făceau să pară mai bătrân.

Anna era răvăşită. Îşi petrecuse noaptea urmărind împreună cu Saverio mişcările improbabile care duseseră la arestarea lui Comotti. Luându-şi măsuri de precauţie, încercaseră chiar să telefoneze la chestură.

Giuseppe Arisi rămăsese singurul căruia i se puteau adresa. Anna povesti puţinele lucruri pe care le aflase de la băiatul de prăvălie al băcanului.

— Cred că va trebui să vă pun câteva întrebări, spuse avocatul.

— Sunt la dispoziţia dumneavoastră, răspunse Anna, care ar fi făcut orice pentru a-l ajuta pe Pier Giorgio.

— De câtă vreme locuiţi la domnul Comotti?

— Din iunie. Vreau să precizez că nu suntem decât foarte buni prieteni, spuse Anna ca să înlăture orice echivoc.

— Voi fi sincer până la brutalitate, domnişoară Grisi, o avertiză omul. Nu va fi tocmai plăcut, dar ne va face să economisim timp.

— Urmaţi linia care vi se pare cea mai potrivită.

Giuseppe Arisi o fixă cu ochii lui limpezi şi luminoşi.

— E posibil ca Pier Giorgio să fie homosexual? o întrebă.

Anna fu pe punctul de a răspunde afirmativ, dar se opri. Nu era în stare să-l mintă pe avocat, singurul punct de forţă în acea problemă complicată, dar nici nu putea lăsa ca o simplă bănuială să devină certitudine.

— Nu aş putea s-o afirm cu siguranţă, rosti ea. Interogatoriul o enerva şi-şi aprinse o ţigaretă.

— Nu? insistă avocatul.

— E atât de important? încercă ea să scape.

— Suntem în faţa unei probleme ale cărei complexitate şi gravitată vă scapă, evident. Privirea lui albastră deveni dură şi pătrunzătoare. Poate nu am fost

explicit. Am nevoie de colaborare, nu de reticenţe. Este necesar să răspundeţi la întrebările mele. Sunteţi o tânără atrăgătoare şi aţi locuit sub acelaşi acoperiş cu domnul Comotti. Îl cunoaşteţi bine şi îi cunoaşteţi, probabil, şi prietenii. Nu v-a stârnit niciun dubiu comportamentul lui Pier Giorgio?

Anna răspunse încurcată.

— Numai o suspiciune. Nu am văzut niciodată lucruri care să mă ducă la concluzii sigure.

Avocatul era pe punctul de a-şi pierde răbdarea.

— Am să fiu atunci mai clar. Pier Giorgio Comotti a fost surprins în parc, pe malul lacului, într-o convorbire intimă cu Luciano Cremonesi, de douăzeci şi patru de ani, actor. Avocatul citi dintr-un dosar pe care-l avea pe birou. Se mai vorbeşte şi despre un pliculeţ cu cocaină găsit în haina lui Comotti, adăugă.

— Pier Giorgio nu a folosit niciodată droguri, reacţionă brusc Anna, stingându-şi ţigara.

— De unde aveţi această siguranţă?

Chiar aşa, de unde o avea? Cum putea să garanteze că Pier Giorgio nu prizase niciodată cocaină?

— Nu ştiu, mărturisi descumpănită.

— Nu vă puteţi exprima în privinţa eventualei sale homosexualităţi, dar vă pronunţaţi în legătură cu un subiect şi mai grav şi mai delicat.

Anna îşi acoperi faţa cu mâinile şi începu să plângă.

— Iertaţi-mă, domnule avocat. Sunt tulburată şi îndurerată. Şi mai ales aş vrea să ajut un prieten care a făcut atât de mult pentru mine.

Avocatul Arisi o încurajă cu un surâs.

— Intuiesc perfect starea dumneavoastră sufletească. Am nevoie însă de colaborarea dumneavoastră.

— Şi dacă cineva a vrut să-i facă rău? sugeră Anna ştergându-şi lacrimile.

— E foarte probabil, admise avocatul.

— Tânărul său prieten? continuă ea.

— Nu e exclus.

— Dar de ce?

— Există întotdeauna un motiv ca să trădezi. Iar atunci când nu există, trebuie inventat.

— Se ştie ceva despre acest Luciano Cremonesi?

— Practic, totul.

Anna îşi aprinse o altă ţigaretă.

— E actor, nu-i aşa?

— Un actor, promiţător, homosexual, cocainoman. A fost arestat acum câteva zile şi apoi eliberat în mod inexplicabil. Poate în schimbul unei delaţiuni. Nu este imposibil să-şi fi obţinut libertatea dându-l la schimb pe prietenul nostru.

— Şi răzbunarea?

— Ar putea să fie răzbunarea unui iubit respins. În labirintul necunoscut al sufletului uman se petrec, uneori, cele mai mari mişelii.

Anna fixă pe peretele din faţa ei un tablou ce reprezenta o scenă câmpenească.

— Poate e numai vina mea. Pier Giorgio l-a înlăturat când eu l-am rugat să mă găzduiască. Îmi amintesc că am zărit un tânăr care pleca atunci când eu am ajuns acasă la Pier Giorgio.

— Nu vă asumaţi o vină care nu vă aparţine. Dar ceva puteţi să faceţi. Dacă judecăm după primul dumneavoastră roman, aveţi fantezie şi imaginaţie, aşa că ar trebui să inventaţi o piedică credibilă pentru a justifica absenţa lui Comotti de la redacţie. Va fi nevoie doar de câteva zile. Din fericire, mâine e sâmbătă. Duminică nu se lucrează. În fine, vedeţi ce puteţi face mai bine pentru ca angajaţii editurii să nu intre în alertă.

— Nu putem să telefonăm la chestură?

— La chestură suntem acoperiţi cu siguranţă până marţi. Dumneavoastră jucaţi-vă rolul. De rest, am să mă ocup eu.

— Pier Giorgio e un om la care ţin foarte mult. Aş face orice ca să-l salvez, garantă Anna.

— Dacă va fi nevoie de o altă intervenţie a

dumneavoastră vă voi comunica.

— Mi se pare că sunteţi optimist. De parcă aţi avea un as în mânecă.

Arisi surâse.

— La Vatican există un personaj cu multă influenţă şi, în consecinţă, foarte ascultat. Monseniorul Sebastiáno Brighenti. Mă voi adresa lui. E un prieten şi un concitadin.

— Şi e prieten şi cu familia Montalto, se bucură Anna. A botezat-o pe fiica cea mică a lui Edison. Dar ştiu că nu mai e la Milano. Cred că e în Elveţia.

— Nu e o problemă. Biserica are o mână lungă care ajunge departe.

3

Monseniorul Sebastiáno Brighenti a fost trezit de un timid „Bună ziua", murmurat de o faţă monahală parcă imaterială. Pentru maica Imelda, sarcina de a-l trezi pe prelat era o cinste cu care nu se obişnuise încă. Bărbatul atât de important care, într-un fel, se afla sub tutela ei, îi impunea foarte mult respect. Maica Imelda era gata chiar să moară pentru monseniorul Sebastiáno Brighenti.

Sebastiáno deschise ochii.

— Bună ziua, maică Imelda, îngăimă.

Femeia mică, îmbrăcată în alb, fără vârstă, cu chipul slab, cu privirea atentă şi pătrunzătoare, îşi deschise ochii negri.

— *Laudetur Jesus Christus*, răspunse şi ieşi în tăcere.

Prelatul se ridică. În cameră se răspândea lumina slabă a unei dimineţi cu ploaie. Era cinci şi jumătate. Se apropie de fereastră şi privi apa care cădea în curtea episcopiei. Câteva ore de somn adânc erau suficiente pentru a-i reda forţa şi luciditatea.

Se gândi la întâlnirile fixate pentru acea zi.

Cea mai importantă era cea cu profesorul Antonio Mingardi, un exilat politic italian, care începuse să pună la punct un sistem complex de colaborare între intelectualii care se opuneau regimului şi care încă îşi făceau iluzii că ar putea să schimbe sistemul lucrând în interiorul coaliţiei

antifasciste. Monseniorul Brighenti îl ajuta, riscându-şi propria siguranţă, şi ţinea legătura cu prietenii din Roma şi Milano dispuşi să se implice în acţiune.

Prezenţa lui la Lausanne nu era întâmplătoare. Lucrase explicit şi perseverent ca să fie transferat în oraşul elveţian. La hotărârea lui, încurajată de superiorii săi, contribuise şi dorinţa de a sta departe de Ester.

Gândul la femeia iubită şi la micuţa Lola nu îi dădea pace. În trecut, făcuse alegeri grave şi înfruntase momente dificile, însă sentimentul care îl lega de Ester era încercarea cea mai grea la care îl supusese vreodată viaţa.

Sebastiáno Brighenti se născuse la Bergamo, într-o clădire impunătoare din oraşul vechi, fiu unic şi ultim descendent al unei familii foarte bogate şi puternice de fabricanţi de arme.

La vârsta când tinerii asemenea lui se bucurau de viaţă, Sebastiáno hotărâse pe neaşteptate să intre la seminar, spre consternarea părinţilor şi a prietenilor. Devenise un bun preot. Cultura, inteligenţa şi numele i-au netezit drumul spre înaltele ierarhii ecleziastice. Verticalitatea şi agerimea, precum şi felul hotărât de a înfrunta problemele cele mai grele făcuseră din el un personaj de prim-plan. După câţiva ani petrecuţi la Vatican, Roma îl numise la episcopia din Milano.

— Sunt clipe grele, îi spusese superiorul său direct. Noi considerăm că episcopul de Milano are nevoie de un om ca tine.

— E o sarcină grea, a obiectat el. Voi fi oare la înălţimea situaţiei?

— Ai să fii, a surâs patern monseniorul. Cred însă că, pentru început, ai dreptul la o vacanţă. Ai lucrat mult în ultimul timp. Prea mult chiar şi pentru un om cu rezistenţa ta, încheiase comparând cu puţină invidie şubreda lui bătrâneţe cu vitalitatea lui Sebastiáno. Şi astfel, monseniorul Brighenti a ajuns la vila Pamphili de la Castiglioncello, fără să anticipeze că acea scurtă vacanţă îi va marca pentru totdeauna viaţa.

Sebastiáno ştia că mulţi preoţi îşi încălcaseră legământul de castitate, dar nu-şi imaginase că până şi el se va murdări cu această trădare. Luni de zile suferise şi tăcuse, dar când Ester îi anunţase naşterea Lolei, îi mărturisise taina lui episcopului. Nu pentru a se elibera de o remuşcare, ci pentru a primi un sfat bun, pentru a înţelege în ce măsură îi fusese compromisă vocaţia.

— Acum, monseniore, ce vreţi să faceţi? îl întrebase cardinalul, care se abţinuse de la orice fel de judecată.

— Aş vrea să dau timpul înapoi, dar nu se poate, a spus Sebastiáno.

— Atunci, mergeţi înainte, îl sfătui cardinalul. Dar numai dacă simţiţi că aveţi suficientă putere ca să vă urmaţi drumul.

În ziua următoare Sebastiáno Brighenti pleca la Lausanne.

Acum, în zorile udate de ploaie, oficie slujba la ora şase, apoi reveni în apartamentul său, unde maica Imelda îi pregătise micul dejun. Pe masa din sufragerie se aflau câteva ziare, pe care le răsfoi în timp ce mânca.

Telefonul sună şi maica Imelda se grăbi să răspundă.

— De la Milano, pentru dumneavoastră, îi spuse monseniorului.

— Fă-mi legătura în birou, zise el ridicându-se sub privirea consternată a maicii, care-l vedea cum îşi întrerupe masa pregătită cu atâta grijă.

Crucifixul din lemn, înfăţişând un Hristos îndurerat, era atârnat pe peretele gol al încăperii. Ceilalţi erau acoperiţi de etajere pline de cărţi. În mijloc se afla o masă de scris cu tăblia strălucitoare, pe care stătea telefonul.

— Cine-i la telefon? întrebă, crezând că fusese sunat de la arhiepiscopie.

— Sunt Giuseppe Arisi, spuse o voce care se auzea printre zgomote supărătoare.

— Ce problemă ai? întrebă Sebastiáno, sărind peste salutările obişnuite.

Giuseppe Arisi îi povesti prietenului întâmplarea în

care fusese implicat Pier Giorgio Comotti.

— Tu ce crezi? întrebă Sebastiáno pe un ton calm.

— Că Pier Giorgio nu este vinovat de infracţiunea de deţinere de droguri. Iar acuza de homosexualitate trebuie dovedită.

— L-au interogat?

— Nu cred. Nu ştiu însă nimic sigur. Nu am primit încă permisiunea de a-l vedea, se plânse avocatul. Poţi să-mi sugerezi ceva?

— Să faci ce crezi că e mai bine. În ce mă priveşte, nu voi pregeta să-i redau libertatea unui nevinovat, îl asigură prelatul înainte de a termina discuţia. Apoi sună la Vatican în regim de urgenţă.

— Parohul din Sant' Ambrogio împlineşte o vârstă, îi spuse cu o voce limpede şi fermă persoanei care răspunsese la celălalt capăt al firului. Trebuie să sărbătorim demn aniversarea, înainte ca alţii să ne-o ia înainte.

Era un mesaj cifrat, care, tradus, suna aşa: „Contactul nostru de la Milano a fost arestat. Trebuie intervenit înainte de a fi supus interogatoriului”.

Telefonă din nou.

— Sunt monseniorul Sebastiáno Brighenti, îl caut pe domnul David Dublanc, îi zise doamnei care ridicase receptorul.

— Un moment, vă rog, răspunse telefonista.

După câteva secunde, se auzi vocea unui bărbat.

— Cu ce vă pot fi de ajutor, monseniore?

— Trebuie să mă duc în Italia cu avionul, explică acesta.

Interlocutorul era un bancher evreu care colabora cu toţi cei care, într-un fel sau altul, se opuneau persecuţiilor rasiale. Avea o mare admiraţie pentru monseniorul Sebastiáno Brighenti. Îi stima inteligenţa, onestitatea morală şi curajul.

— Când? întrebă David Dublanc, trecând în revistă dificultăţile pe care trebuia să le înlăture pentru o

operaţiune de acest fel.

— Cât mai curând posibil, răspunse Sebastiáno.

— Luaţi legătura cu pilotul meu ca să poată pregăti un plan tehnic. Luaţi apoi comanda, încheie în grabă, fără măcar să întrebe care era motivul acestei cereri.

Sebastiáno ieşi din birou şi se întoarse în sufragerie, chemând-o pe Imelda.

— Ce faceţi, dormiţi? o certă când călugăriţa se prezentă repede şi tăcută. Era obişnuită cu felul brutal al monseniorului, dar de data asta i se păru mai nervos şi mai cu toane decât de obicei. Se opri în faţa lui, aşteptând poruncile.

— Trimiteţi-mi-l pe părintele Thomas. Apoi curăţaţi toată dezordinea, zise arătând micul dejun care se răcea.

— Părintele Thomas e în biserică. Spovedeşte, murmură maica.

— Îl vreau aici. Imediat, insistă el pe un ton care nu admitea replică.

Maica Imelda înclină capul în semn de ascultare şi dispăru în tăcere, aşa cum apăruse.

Părintele Thomas, o persoană foarte eficientă, era secretarul monseniorului Brighenti şi venea din Ţara Galilor.

Sebastiáno se duse în dormitor şi se dezbrăcă de veşmintele preoţeşti. Îşi puse un costum din catifea reiată maro şi un pulover de lână. Dintr-un mic seif, ascuns în spatele unei reproduceri a *Madonei cu sticletele*\ luă nişte bancnote elveţiene şi italiene pe care şi le puse în buzunarul interior al hainei.

Când reveni în birou, părintele Thomas era acolo aşteptându-L Părea mai mult un tânăr seminarist decât un preot. Era înalt, blond şi uşor adus de spate. Avea ochi atenţi şi vioi, buze subţiri, care schiţau permanent un surâs prudent. Faţa îi era plină de coşuri. Sebastiáno îl alesese la Vatican şi îl luase cu el la Milano, apoi la Lausanne. Era un om inteligent şi un colaborator preţios.

Prelatul se aşeză la birou şi-i înmână părintelui

Thomas o serie de scrisori pe care le pregătise în noaptea precedentă.

— Bateţi-le la maşină personal şi expediaţi-le, îi spuse dându-i hârtiile. Anulaţi toate întâlnirile mele de astăzi şi din zilele următoare.

Părintele Thomas încuviinţă dând din cap, ascunzându-şi curiozitatea care nu-i dădea pace.

— Contaţi pe mine, spuse.

1 La Madonna del Cardellino, tablou din 1507 al lui Rafael Sanzio (n. red.).

— Mă duc în Italia, îl informă, pentru o chestiune gravă şi urgentă. Nimeni în afară de dumneata nu ştie de această călătorie. Contez pe discreţia dumitale.

— Ca întotdeauna, sublinie părintele Thomas.

Sebastiáno privi în jur de parcă ar fi căutat un obiect uitat.

— Telefonează profesorului Mingardi, adăugă. Spune-i să se întâlnească cu mine cât mai repede la terenul de aviaţie.

— Plecaţi cu avionul? îndrăzni tânărul, înroşindu-se mai mult din cauză că nu reuşise să se controleze şi mai puţin la gândul riscurilor unei călătorii cu avionul în vreme de război.

— Cu cel al domnului Dublanc, preciză imediat monseniorul.

— Înţeleg, murmură părintele Thomas, care nu împărtăşea familiaritatea cu care superiorul său îl trata pe bancher.

— Mă voi ruga pentru dumneavoastră, adăugă.

— Să te audă Dumnezeu! replică prelatul cu un surâs.

Ajuns la aeroport cu maşina pe care Dublanc i-o pusese la dispoziţie, Sebastiáno îl găsi pe profesorul Mingardi, care-l aştepta.

Îşi luă de braţ prietenul şi se îndepărtară împreună spre terenul unde se afla avionul.

— L-au arestat pe Pier Giorgio, îi comunică cu voce

joasă.

— Când? întrebă îngrijorat profesorul.

— Ieri, la Milano, răspunse Sebastiáno. Îi vor percheziţiona locuinţa.

— Asta-i sigur, însă Pier Giorgio e un om chibzuit. Nu ar fi păstrat niciodată în casă ceva compromiţător. Mă îngrijorează însă interogatoriul. Oamenii aceia nu cunosc măsurile de mijloc.

Profesorul Mingardi era un om cultivat, rafinat, specialist renumit în drept civil şi penal.

— Primul lucru de făcut e să-l înştiinţăm pe contactul său din Como, ca să distrugă materialul care ar putea să implice şi alte persoane, sugeră prelatul.

Organizaţia de luptă împotriva fascismului, din care făcea parte Mingardi, nu avea încă o structură solidă, dar era susţinută de idealurile şi de spiritul umanitar al câtorva persoane. Îi ajutau pe cei persecutaţi politic şi victimele urii rasiale. Biserica din Roma, fără să intervină oficial, încurajase constituirea unui front de solidaritate la Vatican, din care făcea parte monseniorul Brighenti, care colabora, printre altele, şi cu această organizaţie.

Odată ajuns la Lausanne, Sebastiáno Brighenti luase legătura cu profesorul Augusto Mingardi, aşa cum i se indicase de la Roma. Aproape imediat, descoperise că unul dintre promotorii organizaţiei clandestine era Pier Giorgio Comotti.

Părinţii lui Sebastiáno Brighenti erau prietenii conţilor Comotti, însă Sebastiáno şi Pier Giorgio nu se cunoscuseră până atunci.

— De ce a fost arestat? întrebă Mingardi.

— Pentru homosexualitate, răspunse scurt prelatul. Un denunţ, probabil dorit de autorităţile poliţiei. Adică OVRA[3]. Se mai vorbeşte şi despre droguri.

— Cu alte cuvinte, un denunţ, trase concluzia profesorul.

---

3 Opera Volontaria Repressione Antifascismo, organ al poliției secrete, instrument al regimului fascist (n. tr.).

— De aici pleacă întotdeauna strălucitoarele operaţiuni ale poliţiei.

— Pe cine pot să mă bizui la Como? întrebă profesorul.

— Pe Giovanni Lippi. E tipograf. O persoană de încredere, cu legături serioase.

— Am nevoie de o maşină la sosirea mea în Italia.

— Am să fac în aşa fel încât s-o aveţi.

Cei doi bărbaţi îşi strânseră mâna cu putere.

Pilotul îl aştepta pe Sebastiáno la intrarea în micul avion.

— Dumneavoastră sunteţi pasagerul pe care trebuie să-l transport?

— Eu sunt şi sunt gata.

— Îmi pare rău, domnule, spuse pilotul, previziunile meteo sunt îngrijorătoare. Se anunţă furtuni puternice.

— Care sunt dispoziţiile pe care le-aţi primit de la domnul Dublanc?

— Să vă duc la Como.

— Atunci duceţi-mă, pentru numele lui Dumnezeu! tună Sebastiáno pregătindu-se să urce în avion.

Pilotul îl privi perplex.

— Aţi mai zburat până acum?

— Am zburat. Am zburat, răspunse Sebstiano, plictisit.

— Pe un timp ca acesta?

— Chiar mai rău.

În clipa aceea pe cer se văzu un petic albastru.

— Cine ştie, poate că vremea se va îmbunătăţi, murmură pilotul pentru sine. Probabil că aveţi vreun sfânt în rai, spuse în glumă.

— Cred că da, chiar dacă nu merit, răspunse serios prelatul.

4

Micul Fabrizio căzu brusc de pe bicicletă, sub ochii lui Emiliano, care-l urma pedalând pe Velox-ul lui, de un roşu ca focul. Căzătura zgomotoasă nu produse mari

daune, ci numai o julitură la genunchiul drept, piciorul atins de poliomielită care-l făcea să şchiopăteze.

Emiliano îl ajută cu afecţiune şi suflă pe rană ca să uşureze usturimea.

— Nu e nimic, se apără Fabrizio.

— Dar te doare, spuse băiatul, care admira forţa sufletească şi curajul copilului. Poţi să mergi?

Fabrizio îl privi drept în ochi şi surâse cu ironie.

— Şchiopătând, şchiopătând pot să fac înconjurul lumii, glumi el.

Emiliano avea o mare duioşie pentru copilul cu sănătate precară, timid şi în acelaşi timp plin de voinţă, batjocorit necontenit de Gianni şi Wally, care îl considerau un străin enervant.

Îl privi cum merge cu greu.

— Cel mai bine ar fi să stai pe bara bicicletei mele, hotărî Emiliano.

— Dacă nu te oboseşte prea mult, zise Fabrizio.

Emiliano aşeză cât putu mai bine copilul şi începu să pedaleze pe drumul pustiu care ducea către vila aflată la câteva sute de metri.

Băiatul apăsa pe pedale fără un efort prea mare. Micuţul se întoarse spre el şi-i mulţumi cu un surâs.

— E totul în ordine? întrebă el.

— E minunat, răspunse Emiliano.

Începea prima iarnă de război. Conflictul, departe de a se termina rapid, se intensifica pe măsură ce treceau zilele.

Emiliano ştia că aparţine unei clase privilegiate şi că majoritatea italienilor suportau dura lege a raţionalizării. Cărbuni nu se prea mai găseau, iar bonurile pentru provizii reglementau achiziţionarea hranei. Familia Montalto primea însă de la ferma lor carne, unt, făină şi ouă.

Copiii familiei Montalto frecventau cu regularitate şcoala din Milano şi-şi petreceau sfârşitul de săptămână în liniştita vilă Ester, unde se bucurau din plin de felurile de mâncare pregătite de Gilda.

Emiliano se uită la modernul lui cronometru, de care era foarte mândru, ca să vadă cât e ceasul. Era amiază. Într-o jumătate de oră, se vor aşeza la masă. De când împlinise unsprezece ani, i se permisese să mănânce Împreună, cu părinţilor cu prietenii lor, în vreme ce fraţii mai mici aveau o masă pregătită la bucătărie. La o sută de metri de grilaj, Emiliano şi Fabrizio au fost ajunşi din urmă de un automobil mare. Era un Fiat 1500 negru, care se opri în faţa lor.

Din maşină coborî un bărbat relativ tânăr, cu o constituţie puternică. Era îmbrăcat cu un pulover de culoare închisă şi un costum din catifea reiată maro.

Emiliano îl compară cu Dick Fulgerul, eroul benzilor desenate pe care le iubeau copiii, protagonist al unor întâmplări surprinzătoare. Băiatul îl privi cu admiraţie şi cu puţină invidie şi se miră când necunoscutul îl strigă pe nume.

Recunoscu vocea şi rămase uşor decepţionat când îşi dădu seama că fabulosul Dick Fulgerul nu era altul decât monseniorul Sebastiáno Brighenti, un prieten al familiei pe care el nu-l mai văzuse de luni de zile.

— Bună ziua, monseniore, îl salută ducându-se în întâmpinarea lui pe bicicletă.

Prelatul prinse ghidonul şi-l ajută pe băiat să coboare.

— Văd că ai un rănit la bord, constată el.

— E numai o julitură, zise Fabrizio bagatelizând căzătura, dându-se jos şi el.

Sebastiáno îl ridică în braţe pe copil şi-l aşeză pe bancheta din spate a maşinii, spre marea bucurie a lui Fabrizio, care adora automobilele.

— Vă deschid imediat grilajul, zise Emiliano amabil. Nu ştiam că veţi lua masa cu noi.

— De fapt, nimeni nu ştie că sunt aici. Voiam doar să vorbesc cu tine. Băiatul se înroşi, măgulit. Cine e rănitul? întrebă Sebastiáno.

— Este fiul Gildei, bucătăreasa, răspunse băiatul.

Locuieşte cu noi.

În câteva clipe, prelatul îşi contură planul. Îşi dădea seama că implica un nevinovat, dar nu avea de ales, trebuia să se folosească de el. Se apropie de portbagajul maşinii.

— Ştii să păstrezi un secret? îl întrebă.

Emiliano îi aruncă o privire trufaşă.

— Nimeni nu va reuşi să mi-l smulgă, proclamă el apăsat.

— Şi mezinul?

— Face tot ceea ce vreau eu, spuse cu siguranţă Emiliano.

Prelatul deschise portbagajul şi luă o mică valiză, închisă cu cheia.

— Atunci, ascultă, Emiliano, trebuie să scap de valijoara asta.

— Vreţi s-o arunc în lac? întrebă băiatul.

— Vreau ca tu să ai grijă de ea. Ai un loc sigur?

— Am o ascunzătoare de care nu ştie nimeni, îi mărturisi băiatul, cucerit de aventura minunată şi neprevăzută.

— Pune valijoara în ascunzătoarea ta, spuse preotul, încredinţându-i-o. Hai, du-te acum.

Emiliano fugi la pavilion şi, dând la o parte un panou din structura înaltă, din lemn, pe care acesta se sprijinea, găsi o scobitură interioară. Puse valijoara, aşeză la locul lui panoul şi reveni în fugă.

Sebastiáno, care urmărise de departe operaţiunea, spuse:

— Acum pot să plec, şi-i mulţumi cu o strângere de mână. Într-o bună zi, eu sau cineva care va rosti numele meu va veni s-o ia. Siguranţa, libertatea şi chiar viaţa multor oameni depind de tine.

Emiliano se convingea că bărbatul nu era monseniorul Sebastiáno Brighenti, ci Dick Fulgerul, eroul său preferat, care avea nevoie de ajutorul lui pentru a întreprinde o acţiune fantastică.

— Nimeni nu va şti vreodată că aţi fost aici, garantă Emiliano.

Sebastiáno nu putea să distrugă conţinutul valizei. Documentele din ea erau esenţiale pentru a menţine eficienţa reţelei tot mai vaste de legături.

Se gândise îndelung în timpul călătoriei cu avionul şi hotărâse să se lase în voia întâmplării.

Băiatul inocent fusese scos în drumul său la momentul potrivit. Ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi întâlnit un alt membru al familiei? Cineva de acolo de sus îl ajutase. Documentele erau cu siguranţă la adăpost şi vor putea fi recuperate când va fi necesar.

11 supăra un singur gând. Ester şi fiica lui erau aproape şi-l durea că nu putea să le vadă.

— Acasă toată lumea e bine? îl întrebă pe Sebastiáno.

— Da, toţi sunt bine. Chiar şi mama care, după naşterea Lolei, a trecut printr-o perioadă proastă.

— Şi Lola? Vocea îi şovăi.

— O scorpie. Ca toţi fraţii mei, de altfel.

— Taică-tău ce spune?

— Blesteamă toate fabricile de hârtie care-i fac probleme. Mătuşa Polissena, continuă el, are în sfârşit un iubit. Iar eu am voie să mă duc singur la cinema.

Sebastiáno se arătă plăcut impresionat de această realizare.

— Atunci, suntem de acord în privinţa secretului nostru?

— Nimeni nu va afla că ne-am întâlnit, îl asigură băiatul. Vă veţi întoarce curând?

— Nu ştiu. Oricum, să nu uiţi, repetă, că, dacă cineva vine într-o zi în numele meu ca să-ţi ceară valijoara, tu va trebui să i-o dai.

— Fiţi fără nicio grijă, promise Emiliano. Băiatul îl ajută apoi pe Fabrizio să iasă din maşină, îl sui pe cadrul bicicletei şi se îndreptă spre casă, fără să se mai uite înapoi.

Emiliano se aplecă la urechea copilului şi-i spuse:

— Niciunul dintre noi nu a văzut niciodată nici bărbatul şi nici maşina aceea. E limpede?

Fabrizio ridică privirea:

— Jur, garantă el solemn.

Emiliano îl duse pe fratele său la bucătărie.

— Ce-ai mai făcut acum? îi reproşă cu duioşie Gilda, văzându-i genunchiul julit.

— Nimic grav, răspunse el. Numai o căzătură mică.

Emiliano intră în fugă în sufragerie. Erau cu toţii la masă. Înfruntă privirea severă a tatălui, care-i reproşa încruntat întârzierea.

Pier Giorgio Comotti trecu de portalul închisorii din San Vittore şi văzu un bărbat care-l aştepta, purtând un pulover de culoare închisă şi un costum din catifea reiată maro. Trecuseră patruzeci şi opt de ore de când fusese arestat. Avea hainele şifonate, faţa murdară şi un ochi tumefiat, urmările interogatoriului la care fusese supus. Imediat după ce fusese ridicat, un comisar de poliţie îl anunţase:

— Dumneata eşti un subiect care interesează direct OVRA. Aşa că vei avea motive să regreţi metodele noastre. Vei fi transferat la San Vittore, la dispoziţia poliţiei politice.

În acel moment, jurnalistul înţelesese că situaţia era mult mai gravă decât crezuse el. După ce fusese transferat la San Vittore, când Pier Giorgio se aştepta la ce era mai rău, fusese pe neaşteptate eliberat.

— Sunt monseniorul Sebastiáno Brighenti, murmură omul mergând lângă el. Nu vorbiţi. Nu priviţi înapoi. Încercaţi să vă comportaţi cât mai natural. Suntem supravegheaţi.

Jurnalistul îndeplini ordinele prelatului fără să crâcnească.

— Urcaţi-vă după mine în taxi, rosti Sebastiáno.

Într-un sfert de oră, maşina ajunse la Porta Venezia. Într-o clădire masivă, la colţul cu via Malpighi, se afla cabinetul avocatului Arisi, care îi aştepta în birourile goale. Funcţionarele plecaseră deja. Întunericul camuflajului

acoperea oraşul.

Pier Giorgio îşi salută călduros prietenul, apoi se aşeză pe unul dintre fotoliile din birou.

— Mi se pare că sunt în rai, spuse.

— Totul e foarte relativ, replică prelatul.

Instinctiv, Pier Giorgio îşi atinse ochiul stâng tumefiat şi buzele umflate şi vinete.

— Aşa cum m-au aranjat, arăt ca o sperietoare, zise el.

— Sunt urme care vor dispărea repede, îl asigură Sebastiáno, apropiindu-se de fereastră. Dădu puţin la o parte perdeaua şi văzu un bărbat care supraveghea intrarea. Ăştia vor fi mai greu de eliminat, comentă, referindu-se la poliţişti. Ne ţin sub control, explică monseniorul Brighenti. Şi prezenţa lor ostentativă înseamnă că vor ca noi s-o ştim.

— Oricum, remarcă jurnalistul, faptul că am ieşit din închisoare mi se pare ceva miraculos.

— Nu-i vorba de niciun miracol, preciză prelatul. Doar o intervenţie oportună la momentul potrivit şi puţin noroc, adăugă îndepărtându-se de fereastră. Din păcate însă, dumneata eşti total compromis şi nu mai poţi fi utilizat. Sunt proşti şi neghiobi, dar au firea dulăilor. Nu-şi lasă prada atât de uşor.

Pier Giorgio îşi dădea seama de situaţia în care se găsea, dar ideea întoarcerii acasă, a unei băi calde şi a unui somn în patul lui îl făcea să se simtă bine. Jurnalistul le împărtăşi prietenilor lui la ce se gândea.

Avocatul Arisi îl bătu prieteneşte pe umăr.

— Mai bine renunţă la ideea de a te întoarce acasă, îl sfătui, cel puţin pentru moment.

— E ceva ce nu ştiu? se alarmă Pier Giorgio.

— Azi-dimineaţă, când Anna Grisi se afla în biroul meu, câţiva necunoscuţi ţi-au devastat apartamentul. Ţi-au tăiat până şi saltelele, îi explică avocatul.

— Dacă ar fi găsit documentele, la ora asta nu am mai fi aici să vorbim despre miracole, conchise Sebastiáno.

— Nu le-am ţinut niciodată în casă. Le-aţi recuperat dumneavoastră? îl întrebă Pier Giorgio pe preot.

— Sunt într-un loc sigur. Spre norocul tuturor, încheie prelatul gata să-şi ia rămas-bun. Se întoarse la fereastră să privească. Omul era tot acolo, pe stradă, lângă portalul de la intrare. Există o modalitate de a ieşi de aici fără să fim văzuţi? întrebă.

— Din curte, se ajunge la casa alăturată. De acolo, la intrarea de serviciu a teatrului Diana, zise avocatul.

— Atunci, am să vă rog să aşteptaţi câteva minute înainte de a părăsi biroul. Voi pleca eu primul. Când vă vor vedea fără mine se vor alarma, iar voi veţi reuşi poate să vă pierdeţi urma.

— Te întorci la Lausanne? întrebă avocatul.

— Probabil, răspunse evaziv Sebastiáno.

— În noaptea asta? întrebă jurnalistul.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu. Oricum, cât mai curând posibil.

Pier Giorgio se gândi la Elveţia ca la un vis, o insulă luminoasă în furtuna războiului.

— Cum să mă revanşez pentru tot ce aţi făcut pentru mine? întrebă, dându-şi seama că nu-i mulţumise încă lui Sebastiáno.

— Încearcă să te odihneşti, răspunse prelatul.

— Mă gândesc cu durere şi cu dezgust la nechibzuinţa mea, se învinui el. Putea să coste viaţa multor prieteni.

— Dar nu s-a întâmplat nimic grav, îl linişti Sebastiáno. Prietenul acela al dumitale, în afară de praful alb, a mirosit ceva mai important. Şi la momentul potrivit a încercat să te prindă.

Jurnalistul îşi plecă ochii şi-şi privi vârful prăfuit al pantofilor.

— Era o poveste terminată de multă vreme, se justifică el. Nu vor mai fi altele, credeţi-mă, afirmă cu convingere.

— Nu ne îndoim de hotărârea ta. Dar nu putem

întotdeauna, în pofida celor mai bune intenţii, să ne controlăm firea, remarcă el cu tristeţe.

Sebastiáno le strânse mâna celor doi prieteni ai săi şi plecă.

FAMILIA

1943

1

Gianni Montalto îşi căscă ochii inocenţi la vederea trupurilor înlănţuite şi gâfâinde, între violenţă şi blândeţe, care îi provocau o moliciune neliniştitoare. Scena îl atrăgea şi îl respingea ca o prăpastie.

Mătuşa Polissena se sprijinea de o coloană a pavilionului, iar profesorul Gavazzi, severul profesor al lui şi al lui Wally, se freca de ea de parcă de la o clipă la alta trupul lui avea să se contopească cu cel al femeii.

Din bluza albastră, desfăcută, a Polissenei ieşea un sân uriaş de care Gavazzi se agăţase cu îndârjirea unui nou-născut, în vreme ce cu o mână se lupta sub fusta largă.

— Nu aşa, profesore. Nu acum, se opunea melodramatic mătuşa sa, dar cuvintele ei abia se auzeau.

— Domnişoară Polissena, puritatea dumneavoastră mă emoţionează, credeţi-mă, spuse el, fără să-şi oprească mâna careâşi atinsese ţinta.

— Mincinosule, behăi neprihănita tomnatică, apărându-se tot mai neconvingător.

— Daţi-mi numai o foarte mică dovadă a bunăvoinţei dumneavoastră, o rugă el, în timp ce cu mâna liberă îşi descheia pantalonii de aba, eliberând o sculă robustă, congestionată şi tare.

Polissena era acum pe punctul de a ceda, dar trebuia să mai reziste puţin.

— Doar un semn, o imploră profesorul, strecurându-şi mădularul între coapsele goale ale Polissenei care oftă uşor. Dulcea mea Polissena, vă iubesc cum nu am mai iubit niciodată! gâfâi el mişcându-se viguros între coapsele ei.

— Dacă aţi şti că şi eu am acelaşi sentiment pentru

dumneavoastră, murmură ea simţind cum urcă valul unei plăceri de neoprit.

— Atunci, să ne căsătorim cât mai curând, propuse el într-un murmur chiar înainte de punctul culminant.

Gianni nu putea să se mişte, cu totul subjugat de tulburarea neobişnuită provocată de scena pe care o urmărea. Când, după gâfâieli şi suspine, profesorul Gavazzi se desprinse de Polisenna şi amândoi se grăbiră să-şi aranjeze ţinuta, Gianni ieşi din ascunzătoarea lui de la baza pavilionului, apărată de câteva hortensii trandafirii. Se târî în patru labe, iar când ajunse la adăpostul vegetaţiei, o luă la fugă spre vilă.

Intră în salonul albastru, unde Wally revedea la repezeală exerciţiile pentru pian.

— Wally, trebuie să-ţi vorbesc, strigă Gianni.

Soră-sa ridică din umeri şi continuă să cânte imperturbabilă.

— Nu vezi că am treabă? îl certă. Pleacă de aici! Nu am vreme alum.

Gianni o prinse de un braţ şi o smuci atât de tare, încât fata fu cât pe ce să cadă de pe taburet.

— Ai înnebunit? îl mustră ea, evitând ce era mai rău şi rămânând ca prin minune în picioare.

— S-a întâmplat ceva de necrezut, o informă copilul, rezumând confuz, dar verosimil, ce văzuse. Cuvintele poticnite erau confirmate de stupoarea de pe chipul lui inocent, care trăda o tulburare neobişnuită.

— Hai să mergem acolo, spuse Wally luându-l de mână.

— Uite-i, murmură Wally când ajunseră la adăpostul hortensiilor.

Mătuşa Polisenna şi profesorul Gavazzi, rezemaţi de o coloană a pavilionului, se sărutau pasional, cu elanul determinat de actul care tocmai se petrecuse între ei.

— Acum nu-i nimic, spuse Gianni. Să-i fi văzut tu mai înainte!

— Poate că făceau dragoste, şopti Wally care, de la

înălţimea celor unsprezece ani ai săi, îşi dădea aere de om mare. Gianni o privi bănuitor.

— De unde ştii că făceau dragoste, dacă nu i-ai văzut?

— Pot să-mi închipui, rosti ea cu siguranţă.

— Şi acum ce fac? o mai întrebă Gianni.

Copilul nu primi niciun răspuns, deoarece o palmă le întrerupse discuţia.

Edison Montalto îi obligă să se ridice în picioare după ce văzuse, ca şi ei, ceea ce era de văzut. Glasul lui ţâşni ameninţător ca un tunet, silabisind numele surorii sale:

— Polissena!

Cei doi iubiţi, surprinşi, se opriră din sărutat şi rămaseră nemişcaţi ca două statui de ceară.

— Voi doi, acasă! le porunci el copiilor care se supuseră imediat.

Când Edison intră în pavilion, Polissena hohotea acoperindu-şi faţa cu mâinile, iar profesorul Gavazzi fugise înfricoşat.

— Când mă gândesc că fiii mei au asistat la acest spectacol ruşinos, îmi vine să-ţi rup gâtul, tună Edison cu asprime la biata femeie.

— Iartă-mă, murmură ea, în timp ce frate-său se îndrepta deja spre vilă.

2

Era la capătul puterilor, închisă într-o galerie subterană care o strângea ca o armură. Anna Grisi crezu că va apuca mâna care se întindea spre ea prin ferestruica înaltă a pivniţei, dar nu reuşi să ajungă la ea. Se concentră ca să facă o altă încercare şi căută să asculte de vocea masculină care, de afară, o încuraja să colaboreze.

— Haide, îi spunea necunoscutul care o ajuta. Caută un punct de sprijin. Spaţiul pare suficient. Încearcă să-ţi mişti picioarele.

Anna ascultă şi, adunându-şi toate puterile, reuşi să se mişte puţin.

— Am izbutit, exclamă ea.

— Foarte bine, o îmbărbătă necunoscutul. Caută acum un punct de sprijin şi prinde-te de mâna mea.

În cele din urmă, cu piciorul drept, Anna găsi un fel de treaptă.

— Sunt gata.

— Bravo. Ascukă-mă. Încearcă să te ridici, o sfătui omul. Anna se strădui, dar inutilitatea efortului îi provocă o senzaţie de sufocare şi îi spori panica.

Îşi recăpătă suflul şi, deşi încercă din nou, nu reuşi să se ţină pe picioare. Era important ca Anna să iasă din pivniţa bombardată pentru că era şi prima salvată şi ar fi deschis calea şi celorlalţi supravieţuitori. După vaiete, s-ar fi spus că, oricum, cineva mai era în viaţă. Anna îşi amintea chipurile uluite ale copiilor agăţaţi de mamele înspăimântate înainte ca bomba să cadă.

— Nu cred că voi reuşi să ies din capcană, murmură resemnată, cu fruntea plină de broboane reci.

— Curaj, încă un efort, o încurajă omul. Doamnă, înţelegeţi ce vă spun? insistă necunoscutul.

— Du-te dracului! îngăimă ea, nemaivrând să reacţioneze, dorindu-şi acum doar să se lase în voia amorţelii care o cuprinsese. Sunt obosită, spuse închizând ochii.

— Ascultă, spuse străinul, schimbând brusc tonul. De aici eu văd foarte bine situaţia, minţi el, şi-ţi garantez că poţi să ieşi. Aşa că încearcă încă o dată!

Anna hotărî să facă o ultimă încercare disperată, în care îşi puse tot ce-i mai rămăsese din energie şi reuşi să prindă mâna care îi era întinsă.

Tânărul necunoscut o ridică cu putere şi strigă:

— Să vină cineva să mă ajute. Mai sunt şi alţii care trebuie salvaţi.

Militari, pompieri, infirmieri şi voluntari se repezeau acolo unde era nevoie de ei. Ambulanţele aşteptau pe drumul desfundat sosirea răniţilor. Un medic o întinse pe Anna pe o targă şi îi dădu apă într-un pahar de aluminiu.

— Beţi încet. Aşa. Cu înghiţituri mici, îi spuse cu o

voce calmă şi sigură.

O durea gâtul, buzele îi erau crăpate şi uscate.

— Cum vă simţiţi? întrebă omul.

Ea nu răspunse. Auzise doar sunetul vocii, nedesluşind cuvintele.

Medicul o ajută să se ridice în picioare.

— Puteţi merge? o întrebă el îngrijorat.

Chiar în momentul în care credea că-şi recapătă controlul, Anna leşină în braţele omului care o aşeză din nou pe targă.

Medicul fu chemat la o persoană în stare gravă. Anna, rămasă singură, îşi reveni în câteva minute şi văzu forfotă mare în jurul grămezilor de moloz, printre strigăte, vaiete şi glasuri care dădeau ordine.

Privind cerul de deasupra, îşi aminti brusc că cel mai bun prieten al ei, Pier Giorgio Comotti, murise printre primii, cu pieptul zdrobit de o bârnă. Deşi era la un pas de el, nu putuse să-l ajute, fiind prinsă între dărâmături. Aşa că fusese martoră la sfârşitul lui tragic, sperând ca Dumnezeu să fie îngăduitor şi să nu-i prelungească agonia. Dar Pier Giorgio horcăise aproape o oră înainte de a-şi da sufletul. Moment în care ea, la capătul puterilor, leşinase. Apoi venise tânărul care o ajutase şi o salvase. Şi Saverio, bătrânul servitor credincios, murise la câţiva paşi de ei.

Bijou, căţeluşa ei, fugise înspăimântată. A văzut-o întinsă pe trotuarul răscolit de explozie. Părea că doarme. Dar era moartă. Anna s-a aplecat să-i mângâie blana aurie. Apoi, ridică privirea spre cei care o salvaseră.

— Locuiam aici, le spuse încet celor doi oameni care duceau targa şi o urcau într-o ambulanţă.

Cineva strigă:

— E nevoie de o targă.

Anna le propuse să elibereze targa ei. Oamenii fură mulţumiţi. O ajutară să stea în picioare şi îi arătară un camion al Crucii Roşii.

— Sunteţi sigură că puteţi să mergeţi?

— Da, mulţumesc. E în ordine, răspunse ea.

O grămadă de lume se îmbulzea pe cele două bănci din camion. Ce rost avea să fie dusă la spital cu camionul, din moment ce putea să meargă? Anna se îndreptă fără ţintă spre dărâmături şi se pierdu repede în mulţimea care se agita debusolată în mijlocul dezastrului. Trecu prin faţa unei prăvălii cu oblonul de fier smuls şi umflat. Firma, pe care scria „Vindem carne de vită”, zăcea pe caldarâm. Se mai recunoştea şi acum botul înduioşător al unui viţel desenat de un pictor naiv.

Cineva scrisese cu vopsea albă: „Pace, carne şi libertate. Dă-i înainte, Badoglio, că porcul a plecat”.

Porcul era Mussolini, a cărui alungare temporară nu influenţase războiul care continua, mai violent ca niciodată.

Anna rătăci printre casele distruse, încercând să se orienteze. În cele din urmă recunoscu, pe dreapta, silueta impunătoare şi întunecată a hotelului Diana. A trebuit să-l se oprească ca să facă loc unei familii care împingea un cărucior plin cu tot felul de lucruri: saltele făcute sul, plase de pat, oale, valize vechi.

De pe partea cealaltă a străzii, un om o recunoscu în atmosfera suprarealistă din acea dimineaţă de august şi se îndreptă hotărât spre ea.

Când o ajunse, o luă de braţ şi îi spuse:

— Dumneavoastră sunteţi Anna Grisi?

— Da, eu. Scuzaţi-mă, dar nu-mi amintesc să vă fi cunoscut, rosti ea nedumerită.

— Sunt Arisi, răspunse el, avocatul Giuseppe Arisi. Vă amintiţi? insistă el.

Îşi trecu în revistă amintirile recente şi în cele din urmă îl identifică. Sigur că da. Era prietenul lui Pier Giorgio Comotti, avocatul care-l scosese din închisoare după arestarea din grădina publică. Tragedia din noaptea aceea îngrozitoare atenuase reacţiile Annei. Mai mult, din cauza prafului care îi acoperea din belşug părul şi chipul şi a hainelor murdare şi rupte în mai multe locuri, omul era greu de recunoscut.

— Sigur că vă ţin minte, spuse ea emoţionată.

— Dumnezeule mare! În ce hal sunteţi! lăsă omul să-i scape şi continuă cu ochii plini de lacrimi. Soţia mea a murit sub dărâmături. Era o femeie delicată, îi era frică de orice. Trăia în universul romanelor pe care le citea cu aviditate. Dar se obişnuise cu bombardamentele, ca toată lumea. Era convinsă că ei nu i se va întâmpla niciodată nimic. Aşa că ieri-seară nu a vrut să coboare la adăpost. Nu voise niciodată să coboare în pivniţă cu ceilalţi. Spunea că nu vrea să moară ca un şoarece. Refuzase să plece din oraş. Zicea că, dacă eu rămân aici, şi ea poate să rămână. Nici eu nu mai coboram în adăpost, continuă după o pauză, însă ea a murit, iar eu nu.

— E îngrozitor, răspunse Anna în şoaptă. Gâtul şi gura îi ardeau cumplit. Trebuie să găsesc puţină apă, spuse ştergându-şi fruntea asudată.

— Iertaţi-mă. Dumneavoastră nu vă simţiţi bine. Veniţi cu mine. Biroul meu e aproape. Clădirea nu a fost lovită de bombe.

Anna surâse.

Mergeau braţ la braţ printre ruine, susţinându-se reciproc. Vorbiră de vremurile când ar fi putut să bea o cafea şi să mănânce cornuri calde într-unul din numeroasele baruri din zonă. Nu vorbiră despre războiul ale cărui urme le aveau în faţa ochilor. Reuşiră să evite subiectul până ce ajunseră la clădirea unde se afla biroul avocatului şi Anna întrebă:

— În ce zi suntem?

— 19 august, răspunse Arisi. Americanii au eliberat Sicilia.

Era o veste bună, însă Anna nu reuşi să se bucure. Dădu din cap şi spuse:

— Am stat două zile în adăpost. Credeam că nu am să mai ies de acolo. Am pierdut totul în bombardament. Nu mai am casă, nici prieteni. Sunt singură şi moartă de sete. Nu îmi mai pasă de nimic, de nimic… Căzu leşinată în braţele lui.

Anna şi Giuseppe Arisi mergeau pe biciclete spre Corso Sempione. Maşina avocatului, o Lancia Aprilia, fusese rechiziţionată ca atâtea altele. Supravieţuitorii, împreună cu puţinii prieteni rămaşi, îşi îngropaseră cu pioşenie morţii. Apoi, din nou la coadă la chibrituri, ţigări, sare, tăind bonurile din cartelă pentru a primi puţină pâine neagră.

Anna rămăsese fără casă şi fără slujbă. Revistele săptămânale şi lunare ale lui Rovesti îşi suspendaseră momentan apariţia, iar ea nu avea curaj să-i ceară ajutor editorului. Şi pentru că Rovesti se dăduse la o parte ca să scape de o posibilă acuză de colaborare, lăsând directorului general conducerea companiei, pe care fasciştii aveau tendinţa să o considere un centru pentru propaganda lor, ceea ce era incalificabil.

Anna încă era slăbită şi pedala cu greu, atentă să ţină în echilibru pe portbagaj valijoara cu puţinele lucruri personale pe care reuşise să le adune. Cerul era senin, iar căldura de înteţea.

Ieşiseră acum din oraş, întâlnindu-se pe drum cu câteva automobile care funcţionau cu gaz metan, având buteliile pe acoperiş, şi cu câteva camioane militare care mergeau cu benzină.

Câmpul, îngălbenit de secetă, era tăiat de şiruri de plopi şi de duzi.

Ţinta lor era Bellagio, unde un notar, prieten cu Arisi, îi oferise avocatului un adăpost sigur. Giuseppe vorbise despre această posibilitate cu Anna, propunându-i să meargă cu el. După puţină şovăială, ea acceptase. Erau singuri, puteau să se ajute şi să împartă greutăţile şi speranţele. Anna se arătă dornică de un popas ca să se odihnească.

— Să ajungem până la căsuţa aceea, propuse Giuseppe.

— Bine, acceptă ea.

Îşi sprijiniră bicicletele de zid şi se adăpostiră la umbra porţii mari. O ţărancă îi salută cu bunăvoinţă.

— Vă deranjăm? întrebă avocatul.

— Doamne fereşte! surâse femeia care arăta înfloritor, a om bine hrănit.

Nişte găini scurmau lângă groapa cu gunoi.

Doi copii, un băieţel şi o fetiţă, veniră spre ei, gata să se împrietenească cu străinii.

Anna şi Giuseppe începură să povestească despre bombardamentele de la Milano, care erau tot mai dese.

Femeia locuia cu părinţii şi cu soţul. Cei doi fraţi ai săi erau unul în Rusia, celălalt în Sicilia. Spera că se vor întoarce după terminarea războiului. Soţul ei îşi pierduse o mână, din fericire stânga, pe frontul francez, la începutul conflictului, le spuse când apăru şi el sub poartă.

Era un tânăr bine făcut şi puternic, cu un surâs care inspira încredere.

— Vă duceţi departe? întrebă ţăranul.

— Până unde ne ţin picioarele, răspunse Giuseppe. Dar nu suntem într-o formă prea bună, recunoscu el.

Tânărul râse.

— Îmi închipui, nu păreţi oameni care să lucreze cu mâinile.

Când au aflat că Giuseppe e avocat, iar Anna scriitoare, cei doiţ arani îi priviră cu admiraţie.

— Noi tocmai ne aşezam la masă, spuse ţăranul. Rămâneţi să mâncaţi cu noi.

Anna şi Giuseppe se uitară unul la celălalt şi acceptară mulţumiţi invitaţia.

— Paste cu fasole uscată şi o bucată de brânză, anunţă femeia.

— O masă regească, spuse Giuseppe cu convingere.

Petrecură o oră împreună, în bucătăria mare, mâncând şi vorbind.

La un moment dat, apăru pe masă şi o sticlă de vin limpede din care toţi, inclusiv copiii, băură cu plăcere. Se despărţiră la începutul după-amiezii, aproape prieteni, făgăduindu-şi că se vor revedea într-o zi când războiul se va sfârşi.

Au ajuns la Como când se lăsa seara. Anna era istovită, iar avocatul se străduia să-şi ascundă oboseala extremă, fără să reuşească însă. Firma unui han de la periferia oraşului le dădu curaj. Puţinele odăi erau ocupate de refugiaţi, însă hangiii, crezând că sunt soţ şi soţie, izbutiră să le aranjeze un pat într-o încăpere care servea drept depozit.

— Aveţi noroc, pentru că în vremurile astea nu mai sunt multe lucruri de pus în magazie, spuse hangiul, însoţindu-i.

Încercând să facă patul confortabil, nevastă-sa pusese cearşafuri care miroseau a curat şi o cuvertură din bumbac alb. Anna şi Giuseppe se dezbrăcară şi se întinseră cu cea mai mare naturaleţe. El părea un soţ fidel, de modă veche, iar ea, o tânără soţie devotată. Se simţeau bine împreună.

În întuneric, trupurile lor s-au atins, gurile li s-au unit într-un sărut uşor şi stângaci, ca de adolescenţi. Nu ajunseră la curcubeie strălucitoare, dar se iubiră cu firescul a doi soţi uniţi de o viaţă petrecută împreună într-o linişte ce părea şi mai adâncă graţie respiraţiei lor puţin mai accelerate şi nevoii de duioşie.

3

Aşa era războiul în concreteţea lui tragică. Mirosul morţii, praful însângerat lipit de zidurile caselor dărâmate, faţadele ciuruite de schijele bombelor, cadavrele îngrămădite în camioane, cei care rătăceau în grupuri pe câmp, fără să ştie încotro să se ducă.

Pentru el, până în acel moment, războiul însemnase o temă de conversaţie, o renunţare, piedici ce puteau fi ignorate, câştiguri pierdute, dar şi privilegii.

Edison Montalto îşi amintea simpatiile lui pentru fascism, aderarea la regim şi motivele alegerii.

Venise momentul adevărului, era timpul să-şi încheie socotelile cu propria-i conştiinţă şi cu realitatea din jur.

Vestea despre distrugerea tipografiei de lângă Modena, lovită de bombele lansate de englezi în timpul

unui raid nocturn îi spulberase şi ultima iluzie.

Fusese anunţat printr-un apel telefonic, cu multe întreruperi. Vocea lui Giacomo Minetti, directorul tipografiei, era de nerecunoscut din pricina emoţiei, a furiei şi a liniei deranjate.

Raidurile nocturne la Milano îl făcuseră pe editor să fie prudent şi să-şi petreacă nopţile la vila de la marginea lacului. Ziua se ducea la biroul din Corso Monforte unde, în ciuda miilor de dificultăţi, lucrul continua. Deşi într-un tiraj mai mic, săptămânalele şi cărţile apăreau în continuare.

Cu o noapte în urmă, văzuse focuri roşii din direcţia oraşului Milano, după care urmase zgomotul surd al unui bombardament. Când telefonul sună în zori, se gândi că birourile din Milano erau distruse, însă, când află că Editura Montalto fusese lovită în plin, simţi cum îi îngheaţă sângele în vene.

Editura era toată viaţa lui, expresia bogăţiei şi a prestigiului său.

Îl chemă pe şofer.

— Plecăm imediat, zise. Mergem la Modena. Michele aprobă cu un semn al capului. Edison intrase în camera lui Ester. Lola era lipită de maică-sa. Se opri înduioşat să privească somnul nevinovat al mamei şi al fetiţei. În cele din urmă, o atinse uşor pe Ester, care deschise imediat ochii.

— Mă duc la Modena.

— La Modena? murmură ea.

— Se pare că au bombardat tipografia. Ester, cu toată gingăşia posibilă, o îndepărtă pe Lola şi se dădu jos din pat, îşi puse halatul şi îşi însoţi soţul la maşină.

— Telefonează dacă poţi, îi spuse, mângâindu-i obrazul.

— O să telefonez, promise Edison.

După căderea regimului fascist şi alungarea lui Mussolini, situaţia se precipitase şi numai cei mai îndârjiţi susţinători ai regimului continuau iraţional să mai creadă

într-o victorie finală. Edison nu se mai număra printre ei. A fost o călătorie îngrozitoare. Imaginile spectrale ale războiului apăreau pretutindeni. Au străbătut străzi desfundate şi cărări pline de praf.

Le-a trebuit o zi şi o noapte ca să ajungă la Nonantola, la câţiva kilometri de Modena, pe drumuri blocate, poduri distruse, printre rafale neaşteptate de mitralieră.

A doua zi, la apus, văzu scheletul înnegrit şi încă fumegând a ceea ce fusese, până în urmă cu câteva zile, un mare complex tipografic. Unde fuseseră înainte rotativele erau acum numai dărâmături. Modernele maşini de tipărit americane şi germane deveniseră nişte uriaşi nimiciţi şi contorsionaţi. Fiare care nu mai foloseau la nimic.

Cărţile erau o masă de hârtie prefăcută în cenuşă şi structura întregului complex mai putea fi recunoscută numai după zidurile înnegrite de foc care înconjurau locul.

Maşina se opri într-o piaţă mică din faţa intrării în întreprindere. Editorul coborî din maşină şi se îndreptă spre un bărbat care-l aştepta.

— Ce-a mai rămas? întrebă Edison, vorbind mai mult singur decât cu Giacomo Minetti, directorul tipografiei, aflat în faţa lui.

— Ce se vede, răspunse acesta.

În picioare lângă maşină, Michele, şoferul, îi privea pe cei doi bărbaţi pe care îi unea o durere fără seamăn. Uriaşul fusese îngenuncheat pentru totdeauna. Trebuia construit altul ca să revină în punctul de plecare şi să dea un sens aşteptării tipografilor, culegătorilor, funcţionarilor, magazionerilor, mecanicilor, tuturor bărbaţilor şi femeilor care stăteau în tăcere în faţa ruinelor.

Oamenii aceştia fuseseră cei care, lucrând la Montalto încă de la înfiinţarea editurii, făcuseră posibil miracolul producţiei într-o regiune tradiţional agricolă. Rămăseseră acum fără lucru şi fără salariu, cu familiile mutilate de război, cu multe case devastate, iar cei mai puţin loviţi de soartă se strângeau cu generozitate ca să

facă loc supravieţuitorilor.

Nimic nu fusese impus de sus; oamenii intuiau că solidaritatea spontană era alternativa la supravieţuirea în faţa monstrului care înghiţea fiinţe şi lucruri. Toţi îl cunoşteau pe Edison Montalto şi, dincolo de opiniile lui politice, îl stimau pentru realismul şi disponibilitatea lui.

Logica lucrurilor posibile fusese însă distrusă de bombele incendiare şi discursurile erau în acel moment, mai mult ca niciodată, total nepotrivite.

Deşi Edison era singur cu disperarea lui şi cu sentimentul de neputinţă, maiştrii aşteptau ceva de la el.

În acel moment Edison Montalto era obsedat de o amintire carâi va marca pentru totdeauna viaţa. Ar fi vrut să le ceară iertare oamenilor care, fără niciun motiv, se aşteptau ca el să joace un rol în viitorul lor. Astfel şi-ar fi eliberat conştiinţa. Ar fi vrut să renege ceea ce spusese, cu câţiva ani înainte, cu fermitate:

— Fascismul ne va ajuta să creştem, să ieşim din economia noastră medievală.

Tonul şi cuvintele îl ardeau acum ca o ocară.

Edison se întoarse spre Minetti. Era un tânăr inginer cu o expresie hotărâtă şi ochi sinceri. Deşi era înalt şi slab, avea o constituţie solidă.

— Prietene, îi zise Edison Montalto, am ajuns la ultimul act?

Surâsul plin de încredere lumină chipul frumos al bărbatului.

— Din cenuşă renasc visurile cele mai ambiţioase şi, adăugă el, cu ajutorul tuturor. Dar de aici până la reînviere ce vor face oamenii? Cum se vor putea îngriji de nevoile familiilor lor?

Edison Montalto îi trecu în revistă cu privirea, unul câte unul, pe paginatori, linotipişti, culegători. Revăzu în închipuire locul lor de muncă şi îi zări din nou la lucru în atelierul mare, rânduind, literă după literă, caracter după caracter, operele scriitorilor, jurnaliştilor, trimişilor speciali, corespondenţilor sau ştirile modeste, dar nu mai

puţin importante, ale ziariştilor obişnuiţi.

Văzu din nou sala linotipurilor, unde maşinile păreau că formează, vertebră după vertebră, şira spinării unui monstru preistoric.

Acolo se aflau rândurile de mese mari unde se paginau ziarele şi biroul maistrului care supraveghea de sus. Îl recunoscu pe bătrânul corector, care arunca doar un ochi şi surprindea greşeala, iar eroarea se repara imediat.

Întreprinderea tipografică din Nonantola era mândria lui, viaţa lui. Se gândi la Ester, cu care se căsătorise din interes, la zestrea ei, cu ajutorul căreia îşi permisese construirea grandiosului complex. Nu făcuse niciodată nimic din pasiune, cu excepţia meseriei de editor. Fusese un soţ rău şi un tată inexistent, dar era un mare editor, un antreprenor genial. Acum era numai un om cu inima îndurerată, care nu ştia cum să explice prăbuşirea.

Bombele şterseseră oboseala, bucuria, îngrijorarea, speranţa unei vieţi întregi.

— Le vom da salariul pe două luni, îi spuse ferm directorului.

— Două luni? întrebă neîncrezător inginerul Minetti.

— Două luni, confirmă editorul, care, făcând un calcul rapid, îşi estimase posibilităţile reale. E tot ce pot să fac pentru ei. În speranţa că, între timp, Aliaţii ne scapă de fascişti şi de nemţi. Când va veni ziua aceea, adăugă, adresându-se tuturor în aşa fel încât mesajul lui să răzbată, tipografia va fi reconstruită. Şi noi vom continua să lucrăm împreună. Până atunci însă, avem un singur obiectiv, acela de a scăpa cu viaţă din acest dezastru.

Auziră cu toţii şi fu prima dată când toată lumea îl văzu pe patron mişcându-se şi acţionând la nivelul angajaţilor. Niciodată nu fuseseră atât de uniţi.

Edison se îndreptă spre maşină. Giacomo Minetti îl însoţi, iar grupul de subalterni se împrăştie.

— Dumneavoastră ce veţi face? întrebă editorul deschizând portiera.

Inginerul era uşor ironic.

— Voi încerca să mă fac util.

— În ce sens? întrebă Edison.

— Să dau o mână de ajutor cui vrea să-i gonească pe fascişti şi pe nemţi. Mă voi duce în munţi. Se formează grupuri armate de partizani. E nevoie de oameni şi de idei.

— Înţeleg, zise editorul.

Auzise vorbindu-se despre voluntarii care luptau pentru libertate care, după 8 septembrie[4], începuseră să se organizeze. Cu siguranţă că se aflau şi în munţii care înconjurau lacul Como, dar Edison nu se gândise niciodată la posibilitatea de a li se opune în mod concret germanilor şi fasciştilor. Înţelegea cât de importanţi erau cei ce făceau asta, însă pentru el munţii din jurul lacului Como nu reprezentau locul unde se organiza Rezistenţa, ci hotarul cu o ţară liberă, puntea dintre război şi pace, locul unde putea să se pună la adăpost împreună cu familia lui. Michele se suise la volan şi pornise motorul.

— O să ne revedem când totul se va sfârşi, zise Minetti, întinzând o mână pe care editorul o strânse cu putere.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu! murmură Edison şi se aşeză lângă şofer.

Edison şi Michele s-au oprit la Rubiera, pe via Emilia. Erau sfârşiţi de oboseală. Editorul văzuse firma unui vechi birt, Leul de aur, unde, când era copil, se oprise uneori cu taică-său, samsar de vite, gurmand, mare băutor şi amator de jocuri de noroc, care bătea toate târgurile în căutare de afaceri interesante, femei uşoare, tovarăşi de chefuri nebune. Uneori, îl lua cu el pe Edison, căruia îi dăduse numele inventatorului becului, ca un omagiu adus măreţului Thomas.

Editorul se trezi deodată în faţa firmei mâncate de timp, care îi aduse aminte de un loc plin de glasuri, fum şi, mai ales, de mirosuri minunate – vin lambrusco roşu şi

4 Armistițiul semnat de guvernul mareșalului Badoglio cu Aliații și declanșarea de către germani a Operațiunii Axa, care s-a concretizat cu ocuparea Romei și dezarmarea și trimiterea acasă sau în tabere de prizonieri a soldaților italieni (n. tr.).

spumos, tocane de la bucătărie, pâine proaspătă şi crocantă, salamuri bine făcute. Îşi amintea braţele zdravene şi brune ale unei femei cu buze senzuale şi ochi languroşi care dădea pe mese cu o perie muiată în apă cu leşie, dezvăluind astfel brazda adâncă şi albă între sânii opulenţi.

Avea un nume de neuitat. Miles, un nume al cărui sens nu-l cunoştea, dar care i se părea dulce ca privirea ei vrăjită. Când un muşteriu instruit îi spusese femeii că Mile & însemna „soldat”[5], ea crezu că glumeşte şi continuă să se mândrească cu el, luându-l drept simbol al duioşiei şi feminităţii. Miles era solidă, avea trup de hangiţă din alte vremuri, i se atribuiau multe aventuri, dar niciun partener. Nu avea copii, dar şi i-ar fi dorit şi se înduioşa până la lacrimi la vederea unui micuţ.

În anii copilăriei, Edison cunoscuse căldura braţelor şi mirosul ei de femeie, care îl ameţea, foarte diferit de mirosul mamei pe care o pierduse când era foarte mic.

În acei ani de război, localurile publice erau populate de vârstnici, dar muşteriii de la Leul de aur păreau că îmbătrâniseră între pereţii coşcoviţi de vreme. O scuipătoare pusă într-un colţ, plină de praf alb, era ţinta clienţilor. Edison intră în han, privi în jur şi văzu o bătrânică cocoşată, cu ochi mici şi opaci, cu faţa brăzdată de riduri, trupul uscat de ani, care şedea pe o bancă în spatele tejghelei.

— Miles, o chemă încet editorul.

— La ordinele dumneavoastră, domnule, răspunse ea mijind ochii, încercând să-l recunoască pe acel bărbat bine îmbrăcat, urmat de un altul, care îi stârnea suspiciunea.

— Mă mai ţii minte, Miles? întrebă Edison schiţând un surâs. Şi el îmbătrânise. Ultimele evenimente şi oboseala celor trei nopţi nedormite îi lăsaseră urme pe chip.

Leul de aur adăpostise hoţi şi escroci, dar şi fugari antifascişti. Vocaţia revoluţionară a lui Miles era

5 în limba latină (n. tr.).

cunoscută, aşa că bătrâna avea motive puternice ca să bănuiască prezenţa unor spioni şi agenţi fascişti. Orice străin era un posibil duşman.

— De ce ar trebui să te cunosc? replică ea, etalându-şi vechea agresivitate.

— Sunt Edison, îi spuse. Băiatul lui Silla Montalto, samsarul. Veneam aici când eram copil. Îţi aminteşti?

Buzele femeii tremurară de emoţie.

— Eşti fiul lui „Mustaţă de Fier”! zise în cele din urmă cu ochii umezi. Era un bărbat frumos, taică-tău. Eu eram o femeie frumoasă. Şi tu erai un copil frumos.

— Erau alte vremuri, replică Edison, amintindu-şi serile când adormea cu braţele încrucişate pe masă, legănat de vocea liniştitoare a tatălui, care juca toată noaptea cărţi cu prietenii.

— Tu eşti cel care a făcut avere, îl surprinse femeia urmându-şi amintirile. S-a vorbit mult despre tine şi despre bogăţia ta.

— Norocul vine şi pleacă, suspină Edison, aşezându-se la o masă, la fel ca Michele. Am vrea să mâncăm. Se poate?

— Ai picat prost, fiule, se căină bătrâna. Sper să nu vă las să muriţi de foame, adăugă şi dispăru în partea unde era bucătăria.

Edison şi Michele aşteptară în tăcere ca ea să se întoarcă cu mâncarea.

Miles reveni după câteva minute cu două bucăţi de pâine neagră, puţină brânză şi nişte mezeluri tăiate felii.

— Mi-e ruşine să aduc o cină atât de săracă, se scuză ea. Se aşeză alături de cei doi, care începuseră să mănânce, în speranţa de a-şi mai aminti ceva din trecutul îndepărtat. Îşi puse coatele pe masă şi îşi încrucişă degetele deformate. Domnii au dispărut cu toţii. Cum de eşti încă aici? întrebă, bănuitoare.

— Pentru că nu mai sunt un domn, explică Edison cu sinceritate. Războiul mi-a nimicit tot.

— Războiul, repetă bătrâna privind absentă. Pe o

linie moartă din gară se află un convoi de vagoane pentru vite. Nemţii i-au împins în ele pe soldaţii noştri ca pe nişte vite. În noaptea asta îi duc în Germania. Şuierul îndepărtat al unui tren dădu greutate vorbelor femeii, care continuă: Nu sunt de aici. Băieţi din regiunea Veneto şi din Italia de Jos. Femeile care au avut curajul să se apropie de ei cu apă şi mâncare au fost lovite cu patul puştilor. Patru au ajuns la spital.

— Şi la Modena, Parma şi Milano iau toţi bărbaţii, confirmă Michele.

— Azi de dimineaţă, reluă Miles, câţiva nemţi au prins o grămadă de-ai noştri dincolo de vechiul pod. Se aflau printre ei şi doi fii ai nepoatei mele, Tersilia. Soldaţii nu aveau superiori care să-i comande deoarece ofiţerii îi părăsiseră. Băieţii au reuşit să scape. Cunoşteau zona şi au luat drumul spre munţi. S-au dus cu partizanii. Dumnezeu să-i pedepsească pe Mussolini şi pe Hitler! Cine ştie când o să-i vedem iar pe băieţii ăia, mai spuse ea emoţionată.

— Ai să-i vezi, încercă Edison s-o încurajeze, fără să fie însă prea convins. Nu prea credea în noii partizani, o armată prost înarmată, şi mai prost echipată, care nu ştia clar ce are de făcut.

Credea în armata Aliaţilor şi în bombardierele blestemate care îi răseseră tipografia de pe suprafaţa pământului.

În afară de înaintarea americanilor şi a englezilor, singura opţiune serioasă era Elveţia. Numai aşa s-ar fi salvat şi şi-ar fi dus familia într-un loc sigur.

— Ai să-i vezi, repetă Edison. Bău un pahar de vin cu intenţia de a se ameţi pentru a putea dormi.

Înainte să plece, Edison vru să plătească. Miles, cu lacrimi în ochi, refuză banii.

— Mi-ai dăruit nişte amintiri care nu au preţ. Îmi vor ţine tovărăşie cel puţin o vreme.

Călătoria de întoarcere a fost mai uşoară şi mai scurtă. Multe legături fuseseră refăcute, iar podurile de bărci de pe râuri le înlocuiau pe cele distruse de bombe.

Când văzu copacii din parcul de la vila Ester, avu un sentiment de uşurare. Se gândea cu bucurie la o baie caldă, la o mâncare de Doamne-ajută şi la un pat confortabil. Michele intră pe drumul care urca, depăşi cotitura printre fagi şi încetini în apropierea tufişurilor de aluni. Privi în direcţia vilei şi zări conturul unui Mercedes în culori de camuflaj. Opri maşina instinctiv.

— Nemţii sunt la vilă, îl preveni.

— Să încercăm să evităm această întâlnire, se sperie Edison. Cel puţin până când le vom afla intenţiile. În situaţia asta, ne putem aştepta la orice.

Cu o manevră rapidă, Michele întoarse maşina şi se îndepărtă repede.

4

Ester stătea gânditoare pe banca din piatră, sub o salcie mare ale cărei ramuri mlădioase mângâiau apa nemişcată a lacului. Nuferi trandafirii străluceau înconjuraţi de frunze cărnoase, mari şi dese, iar lebedele leneşe şi solemne îşi arătau cu mândrie profilul minunat.

Femeia era măcinată de nelinişte şi de nesiguranţă. Edison plecase de patru zile cu maşina şi cu Michele la Modena şi nu primise nicio veste de la el.

De la birourile din Milano nu reuşise să afle nimic.

Din când în când, directorul general din Corso Monforte întreba de Edison, dar era clar că era îngrijorat mai mult pentru sine şi pentru viitorul său decât pentru soarta editorului.

Ester îşi privi copiii. Din fericire, erau toţi acolo, în jurul ei, în acea izolare aurită. Cu toate acestea, viaţa devenise grea şi periculoasă chiar şi pentru cei care aveau mulţi bani.

Copiii prietenilor fuseseră trimişi, ca măsură de precauţie, la colegii elveţiene. Dar Edison, un susţinător al fascismului, se simţise întotdeauna invulnerabil şi impusese familiei să rămână în reşedinţa de la Bellagio, care le garanta, după părerea lui, siguranţa.

Wally, care împlinise doisprezece ani, îşi luase rolul

de profesoară inflexibilă şi-şi tiraniza fraţii mai mici, inclusiv pe Lola. Le dicta cuvinte dificile ca să-i determine să greşească şi apoi să-i pedepsească pe măsură.

Lola, care avea doar trei ani, mâzgălea paginile albe ale unui caiet de desenat, făcând-o pe Wally să-i aplice corecţia cuvenită. Fabrizio o asculta pe Wally de frică, iar Gianni se supunea, urzind răzbunări cumplite.

Emiliano îi domina de la înălţimea unei ramuri din arborele sequoia, unde se urcase cu ajutorul unei scări lungi. Avea paisprezece ani şi citea, cu încântare, *Căutarea absolutului* a lui Balzac. Dacă se gândea că într-o zi războiul se va termina, devenea nostalgic la ideea că vor dispărea caruselul zgomotos, fluviul de motoare şi elice, zborul uriaşilor din văzduh, scânteierea argintie care domina cerul deasupra dealurilor şi a lacului.

Vocea Angelinei întrerupse reflecţiile lui Ester.

— Scuzaţi-mă, doamnă, începu servitoarea. A venit acordorul şi a întrebat de dumneavoastră.

Era un bărbat mărunt şi subţire, cu o mustaţă pe oală, nepotrivită cu faţa lui de copil îmbătrânit înainte de vreme, pe care lentilele groase o făceau grotescă. Era organistul de la biserica San Giacomo şi venea cu regularitate la vilă, o dată pe an, ca să acordeze cele două piane, unul cu coadă şi altul drept, pe care Edison le cumpărase pentru copiii lui.

Cei mici îndurau lecţiile predate de o bătrână profesoară pe care ei o porecliseră „păroasa” din cauza negului mare, cu multe fire de păr, de pe obrazul drept. Era o domnişoară blândă care-şi lua foarte în serios rolul şi nu se lăsa descurajată de nişte elevi fără răbdare şi îndărătnici. Gianni detesta pianul în asemenea măsură, încât odată aruncase cheia instrumentului pe fereastră. Noroc de ochii atenţi şi răbdători ai profesoarei.

Singurul care profita de ora de muzică era Fabrizio, care avea ureche muzicală şi care considera un privilegiu lecţiile de pian, ca un adevărat Montalto ce era.

Acordorul se numea Lodovico Gilardi. Ester îl găsi la

intrare şi îl privi cu surprindere.

— V-a spus cineva să veniţi astăzi? îl întrebă politicos, după ce îl salută. Nu se mai întâmplase ca Gilardi să sosească la vilă fără ca să fie chemat.

— Nu, doamnă, se înroşi omul. Nu am venit să acordez pianele.

— Atunci?

— E vorba despre o chestiune foarte delicată, spuse Gilardi careţ mea în mână geanta cu partiturile şi se legăna uşor, ca să-şi ascundă stânjeneala.

— Vă ascult, îl încurajă Ester, invitându-l cu un gest să se aşeze pe un divan în stil imperial.

Omul privi în jur bănuitor, fără să se hotărască să se aşeze.

— Nu aş vrea să fiu înţeles greşit, doamnă Montalto, dar aş dori să am siguranţa că nimeni nu ne poate auzi.

Maestrul Oilardi părea sincer îngrijorat, încât şi Ester începu să se agite.

— Suntem singuri, îi garantă ea politicos. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu mă ţineţi pe jar şi spuneţi-mi ce este atât de grav.

— Uitaţi, doamnă, eu ar trebui să iau un obiect ascuns acum câteva luni în grădina dumneavoastră.

Ester remarcă acea roşeaţă puternică ce aprinsese obrajii vizitatorului.

— Ce obiect? întrebă speriată.

— O valijoară, dacă am înţeles bine, răspunse într-un suflu. Sau, mai bine zis, documentele din valijoară.

— Ce documente?

— Hârtii secrete al căror conţinut ar fi mai bine să nu îl cunoaşteţi. De fapt, eu nu-l cunosc, doamnă Montalto.

Biata inimă a lui Ester începu să bată cu furie.

— Cine a ascuns hârtiile secrete în casa mea? Şi unde?

— Sub panoul de sub pavilion, spuse acordorul, răspunzând numai la a doua întrebare.

— Dar cine le-a ascuns? insistă femeia.

— E un lucru pe care nu vi-l pot spune. Pentru că nu-l ştiu. Vă jur, doamnă Montalto! zise omul care părea pe punctul de a izbucni în plâns.

— De ce v-aş crede?

Acordorul deschise geanta cu partiturile, scoase din ea un plic sigilat şi i-l dădu lui Ester.

— Asta este tot ce pot face ca să am încrederea dumneavoastră.

Femeia deschise plicul cu o mână tremurătoare. Era greu, voluminos şi rezistent şi a trebuit să se chinuiască mult ca să-l rupă.

Înăuntru era doar un mic pieptene din baga. Ester îl recunoscu imediat şi inima îi stătu în loc. 11 identifică imediat pentru că avea la un capăt o minusculă floare din argint. Îşi aminti că îl căutase mult, în urmă cu nişte ani, la Castiglioncello, după noaptea petrecută cu Sebastiáno. Întorsese pe dos dormitorul încercând să-l găsească, şi când îşi dăduse seama că eforturile ei erau inutile, pusese pieptenele geamăn rămas într-o casetă de pe masa ei de toaletă.

— Fiţi amabil şi aşteptaţi-mă o clipă.

Urcă la etaj şi se duse direct la toaletă. Deschise caseta şi găsi în ea micul pieptene din baga. 11 compară cu cel pe care i-l dăduse acordorul. Erau identici.

— Tu l-ai luat, zise încet ca şi cum ar fi vorbit cu Sebastiáno. O clipă, se simţi fericită. Sebastiáno păstrase în toţi acei ani o mică amintire de la ea. I-o dădea acum înapoi ca s-o facă să înţeleagă că o iubeşte şi că trebuia să se încreadă în cuvintele maestrului Gilardi.

Ester puse în buzunarul fustei cei doi piepteni, în sfârşit împreună, şi se întoarse la musafir.

— În ordine, domnule Gilardi. Spuneţi-mi ce trebuie să fac.

— Doar să-mi îngăduiţi să ajung la pavilionul din grădină. Şi să vă asiguraţi că nu mă vede nimeni.

Era ceva eroic în acel omuleţ atât de blând şi Ester simţi o sinceră admiraţie.

Ieşiră împreună şi ea îi arătă pavilionul.

— Faceţi ce trebuie să faceţi. Eu voi avea grijă să nu vă deranjeze nimeni.

Fabrizio ajunse şchiopătând până sub sequoia şi-şi înălţă capul spre vârf, unde Emiliano era cufundat în lectură. Băiatul şuieră o melodie pe post de parolă cu care începeau întâlnirile lor secrete.

— Toc-toc, trebuie să-ţi vorbesc.

— Toc-toc, te pot asculta, răspunse Emiliano de la locul său. Coborî din copac şi se opri în faţa lui.

— Vino cu mine, îl chemă Fabrizio luând-o înainte pe cărarea care ducea la pavilion.

Când ajunseră la baza elegantei construcţii, Emiliano întrebă:

— Ce e atât de grav? Avea o expresie serioasă şi îngrijorată.

— Cu puţină vreme în urmă aici se afla maestrul Gilardi. Îşi făcea de lucru în jurul panoului, spuse copilul, arătând locul exact unde era ascunsă valijoara pe care monseniorul Brighenti i-o dăduse lui Emiliano.

Emiliano privi în jur. Erau singuri. Pe de altă parte, nu avea motive să se îndoiască de cuvintele lui Fabrizio.

Cu ajutorul unui cuţit cu plăsele de care nu se despărţea niciodată, scoase panoul. Valijoara era la locul ei.

— Totul e în ordine, Fabrizio, îl linişti Emiliano.

— Cu atât mai bine! exclamă băiatul, oftând uşurat. Totuşi, Emiliano se întrebă îngrijorat ce anume căutase maestrul Gilardi în preajma pavilionului.

5

Casa notarului, prietenul avocatului Arisi, era o clădire mică, cu turnuri în stil Liberty, înconjurată de o grădină frumoasă, unde se jucau copiii a doua familii de evrei care se refugiaseră din Milano. În oraş, rămăseseră numai bărbaţii care mai lucrau şi ajungeau la Bellagio sâmbăta şi duminica. După cumplitele bombardamente care devastaseră oraşul în august, deplasările între Milano

şi lac deveniseră foarte dificile. De câte ori se întâlneau, navetiştii de duminică povesteau fapte tot mai dramatice. Aduceau veşti care nu apăreau niciodată în ziare, ziare care prezentau totul în limbaj patriotic şi propagandist, deşi ar fi trebuit să vorbească despre mizerie, samavolnicii, teroare, fărădelegi, distrugeri, moarte.

Notarul păstrase pentru activitatea lui profesională două încăperi de la parter, iar Giuseppe şi Anna ocupau două camere în turnul care domina lacul. Era o poziţie splendidă. În momentele libere, destul de numeroase, avocatul se dedica sportului său preferat, pescuitul, datorită căruia, date fiind timpurile şi împrejurările, aducea în alimentaţia tot mai săracă proteinele dătătoare de viaţă din carnea unor ştiuci grase, bibani gustoşi sau ciortani.

În respectiva perioadă, Giuseppe Arisi, cel mai bun din barou, era apreciat mai mult ca pescar şi mai puţin ca avocat.

Peştii erau curăţaţi şi pregătiţi pe malul lacului, astfel încât acasă Anna nu avea decât să aleagă cea mai bună reţetă dintre multele la care era neîntrecută.

Şi notarul mai avea o a doua activitate care nu avea nicio legătură cu profesia sa. Folosind un strung, dădea dovadă de o extraordinară creativitate confecţionând cutii, castroane, sculpturi mici, toate din lemn de măslin, pe care le dăruia prietenilor.

Duminică dimineaţa, Anna şi Giuseppe se duceau la slujbă în biserica romană San Giacomo, în piaţa târgului, numită aşa pentru a o deosebi de Riva, piaţa mare de lângă lac, celebră pentru cafenelele sale, unde se opreau autobuzele şi unde era podul de vase.

Se obişnuiseră să le placă aceleaşi lucruri şi să trăiască liniştit, în echilibru între o mare prietenie şi o dorinţă reţinută. Descoperiseră împreună valoarea gesturilor obişnuite şi a cuvintelor afectuoase care încălzesc sufletul şi întăresc sentimentele.

El găsise în Anna o parteneră inteligentă şi tandră,

participând cu plăcere la viaţa comună.

Ea găsise în Giuseppe un partener în care putea să aibă încredere, politicos, atent la nevoile ei, respectându-i ideile şi interesele.

Trăiau împreună de puţine luni, dar parcă s-ar fi cunoscut dintotdeauna.

Într-o seară, întorcându-se de la lac cu o pradă bogată, Giuseppe adusese în casă un coş plin de păstrăvi şi o cutiuţă acoperită cu catifea maro, în care era un inel din aur cu granate.

Anna se bucură când primi peştii cu care putea să pregătească o masă pentru multe persoane şi privi inelul cu oarecare mirare.

— Pentru ce? întrebase simplu.

— Pentru ceea ce simbolizează pentru tine. Sau, dacă preferi, pentru ceea ce sugerează inimii tale.

Anna luă inelul şi se apropie de fereastră ca să-l admire mai bine. Era o bijuterie modestă, foarte diferită de cele cu care o obişnuise Edison Montalto.

— Ţie ce anume îţi sugerează? întrebă ea şovăind.

— Un pact de prietenie, spuse aţintindu-şi ochii buni în privirea aprinsă a Annei. E o cerere în căsătorie – dacă vrei, cum vrei, când vrei.

Giuseppe spunea cuvinte pline de pasiune cu mult firesc, la doar câteva săptămâni de la moartea soţiei, deoarece, o dată în plus, dragostea învinsese moartea.

Anna, emoţionată, îl îmbrăţişă ca să nu vadă că ochii îi erau plini de lacrimi.

— Să aşteptăm să se termine războiul, propuse ea, şi apoi ne vom căsători.

Giuseppe îşi trecu nervos o mână prin păr.

— De ce nu imediat? întrebă contrariat.

— Pentru că îmi doresc o petrecere frumoasă, o rochie albă şi o grămadă de surâsuri în jur. Acum, nimeni nu are chef să surâdă.

— Te iubesc, Anna. Ai merita ceva mai mult şi mai bun de la viaţă.

— Lasă-mă pe mine să apreciez.

El o sărută încet pe gură.

— Trebuie să sărbătorim. Să ne invităm prietenii la cină, propuse ea.

— Mi se pare o idee excelentă, fu de acord Giuseppe.

Anna făcu păstrăvi la cuptor şi puse la fiert o oală mare plină de cartofi. Îi anunţă pe notar şi pe alţi refugiaţi că vor mânca în grădină şi toţi fură bucuroşi. Copiii culeseseră mărar ca să dea aromă salatei şi ca prin farmec apărură servicii de masă şi tacâmuri de preţ. Notarul destupă câteva din sticlele de vin pe care le păstrase pentru ocazii speciale şi scoase dintr-o ascunzătoare ultimul borcan de marmeladă. Femeile reuşiră să facă un tort din pâine cu lapte şi stafide.

A fost o petrecere minunată.

După plecarea prietenilor, Giuseppe şi Anna au continuat să discute în patul mare din nuc vechi.

— Cum îţi imaginai petrecerea ta de logodnă? o întrebă el.

— Dacă vrei să fiu sinceră, nu mi-o imaginam deloc. Aveam în minte alte lucruri. Voiam succes, admiraţie.

Voiam ca uşile să se deschidă la apariţia mea. Voiam să pun o prăpastie între mine şi mizerie.

— Voiai un miracol, o întrerupse Giuseppe.

— Visam iubiri răvăşitoare, continuă Anna. Îmi plăcea să mă fardez ca o divă, să mă îmbrac cu haine scumpe, să călătoresc cu automobile de lux, să văd lume pe care o consideram importantă şi care, probabil, nu era.

— De ce îmi faci această mărturisire îndurerată? întrebă Giuseppe speriat.

— Ca să încerc să înţeleg motivele unei alegeri care nu a fost întâmplătoare sau impusă de necesitate.

— Chiar dacă versiunea asta ar putea să pară verosimilă? replică el, care voia să rămână cu picioarele pe pământ.

Vântul aduse mirosul lacului şi un tunet surd, îndepărtat.

— Tunet sau bombe? se nelinişti ea.

— Să sperăm că tunet, o linişti el.

— Simţeam că-mi scade entuziasmul pe măsură ce-mi atingeam idealurile, reluă Anna. Obiectele dorite şi obţinute nu aveau farmec, în cele din urmă erau reci. Le-am dobândit cu preţul unei părţi din mine, până când am hotărât că puteam să mă lipsesc de ele.

— Ce e cu autocritica asta? îi reproşă el cu blândeţe. Anna continuă însă.

— Ştii ceva, Giuseppe? începusem să-mi pregătesc trusoul. Nu ţi se pare caraghios?

— Mi se pare mai mult decât corect.

— Cumpărasem cearşafuri de in făcute înainte de război, şi seara, în salon, discutând cu Pier Giorgio, le brodam. În ultima noapte, când am coborât în pivniţă, ştii la ce mă gândeam în vreme ce deasupra capetelor noastre şuierau bombele?

Giuseppe îi luă o mână şi o strânse uşor.

— La ce? o întrebă cu certitudinea că mărturisirile îi făceau bine.

— Mă gândeam că, în graba de a coborî la adăpost, nu împăturisem cum trebuia cearşaful pe care îl brodam. Te plictisesc? îl întrebă după o pauză.

— Nu, îmi face plăcere. Mai bine spune-mi la ce fel de soţ te gândeai.

— Atunci, la nimeni. Acum am o perspectivă limpede, adăugă refugiindu-se cu tandreţe în braţele lui. De pe stradă, prin uşa deschisă a balconului, ajunse până la ei o cadenţă marţială de paşi.

— Sunt nemţii care-şi fac rondul, zise Giuseppe. Paşii fasciştilor erau mai puţin seci şi precişi, nu aveau ritm.

De câteva săptămâni, se instalase la Bellagio un corp de armată al aviaţiei germane care susţinea aviaţia italiană a noii republici fasciste1.

Ca să facă o pistă de aterizare adaptată avioanelor

speciale de legătură, de tip Cicogna[6][7], înaltele comandamente ale Axei ordonaseră ca imensa plantaţie de măslini de la vila Giulia să fie distrusă.

Comandamentul se instalase la vila Serbelloni după ce proprietăreasa, principesa Torre Tasso, fugise în Elveţia. De ceva vreme mulţi oameni care căutaseră la Bellagio adăpost în faţa războiului treceau graniţa, în ciuda tuturor riscurilor. Fugarii erau în special evrei care încercau să scape de persecuţiile rasiale, cu fiecare zi ce trecea mai apăsătoare şi mai nemiloase.

— Să sperăm că nu vor aresta pe nimeni, se rugă Anna.

— Nu vin încoace, încercă el s-o calmeze. Auzi? Paşii cadenţaţi ai soldaţilor erau acum departe şi curând avea să se lase din nou liniştea.

Anna şi Giuseppe adormiră îmbrăţişaţi, ca şi cum nevoia de a se ajuta unul pe celălalt ar fi fost şi mai mare.

Giuseppe se trezi în zori, după o noapte agitată, întinse un braţ spre Anna, dar ea nu mai era lângă el. Se ridică, o căută în baie şi în bucătărie. Atunci realiză că multe lucruri nu erau la locul lor, că până şi cele două valize ale Annei dispăruseră.

Anna plecase în timpul nopţii. Dar de ce nu-i spusese? De ce trebuise să-l înşele, după toate dovezile de dragoste şi mărturisirile de stimă? începu să caute neliniştit un semn care să-l ajute să înţeleagă motivele fugii şi numai neliniştea îl împiedică să vadă biletul pus la vedere pe masa de nuc.

Mesajul spunea:

Dragă Giuseppe.

*De teamă să nu te pun în pericol, nu ţi-am spus niciodată că bunicul meu a fost evreu. Aşa cum ştii, faptul că părinţii mei şi eu însămi suntem botezaţi catolic nu are nicio importanţă. Nemţii îi depor*tează *în Germania şi pe*

---

6 Republica de la Salo, întemeiată de Mussolini în septembrie 1943 și susținută de trupe germane (n. tr.).

7 „Barză“, în limba italiană (n. tr.).

cei care au în familie o singură rudă cu sânge evreiesc. Nu mai puteam să trăiesc cu această angoasă, ştiind că te implicam şi pe tine într-o situaţie disperată.

Încerc să fug în Elveţia.

Iubitule, este singura, unica posibilitate de salvare, atât pentru mine, cât şi pentru tine.

Ne vom revedea imediat ce această inumană persecuţie se va termina. Distruge mesajul şi nu încerca să vii după mine, te rog, pentru binele meu şi al tău.

Te iubesc şi te îmbrăţişez.

Anna

Anna, evreică. Anna care se îndepărta de el din generozitate, ca să nu-l implice în tragedia ei. Anna, care cu puţin înainte stătea în braţele lui, era acum la cheremul unor necunoscuţi gata să profite de fragilitatea ei de fiinţă fără apărare şi persecutată, ca s-o ucidă, să-i fure puţinele bunuri.

Giuseppe se simţea prizonier al propriei neputinţe. Se gândi la evreii prădaţi şi găsiţi cu gâtul tăiat dincolo de pasul Boffalora. Îi asasinaseră pentru un săculeţ cu bijuterii. Toată lumea ştia că erau contrabandişti care-i atacau numai pe evrei, dar nimeni nu avusese curajul să-i denunţe. Giuseppe începu să plângă. Trebuia să se ducă după ea, s-o apere, s-o protejeze. Îşi aminti adresa unui om de legătură sigur, un om al monseniorului Sebastâano Brighenti, o persoană cu prietenii solide, singura care l-ar fi putut ajuta s-o găsească pe Anna. Era hotărât să-şi urmeze soarta, pentru că ştia că nu va putea trăi fără ea.

Ieşi imediat şi se îndreptă spre casa lui Lodovico Gilardi, organistul de la biserica San Giacomo.

6

Cu patul puştii împinseseră femei, copii şi bătrâni în piaţa satului. Tinerii şi oamenii în putere reuşiseră să scape de razie. Stăteau încremeniţi de frică şi aşteptând tragedia care avea să se petreacă sub ochii lor. Stăteau nemişcaţi în centrul pieţei, cu privirile fixate pe cei zece prizonieri cu mâinile legate la spate, aliniaţi de-a lungul

zidului unei clădiri vechi, în faţa plutonului de execuţie format din militari germani.

În proclamaţia generalului Kesselring se spunea că pentru fiecare soldat german ucis vor fi omorâţi cinci civili italieni. Ostaticii fuseseră aleşi la întâmplare dintre deţinuţii închisorii din Como pentru a răzbuna uciderea într-o ambuscadă a doi soldaţi nemţi.

Vor muri victime nevinovate ale unei legi barbare şi ale inconştienţei celor doi partizani care, deşi ştiau riscul la care expuneau întregul sat, trăseseră în nemţii care-şi făceau rondul şi-i omorâseră.

Comandantul plutonului le ordonă oamenilor săi să se pregătească. În momentul în care soldaţii aliniaţi erau pe punctul să tragă, unul dintre ostatici, ultimul din dreapta, ţâşni ca un arc şi fugi dispărând după zidul clădirii. Condamnaţii căzură la pământ cu zgomot, fulgeraţi de proiectile, în timp ce fugarul gonea cu disperare printre mărăcinişuri şi tufişuri, sub focul deschis de soldaţii coborâţi din camionul oprit de cealaltă parte a pieţei.

Doi motociclişti din *Feldgendarmerie* văzură o umbră care se căţăra pe deal, se repeziră cu toată viteza pe serpentine ca să-l surprindă pe fugar, însă omul dispăruse în vegetaţia deasă.

Nemţii cercetară în amănunţime zona şi traseră orbeşte în direcţia în care omul s-ar fi putut afla. La un moment dat, un soldat din patrulă semnală urme de sânge pe pământ. Petele se opreau în faţa zidului care înconjura vila Ester. Era evident că evadatul reuşise să-şi elibereze mâinile, iar rana era mai mult ca sigur superficială, de vreme ce reuşise să sară zidul. În câteva minute, nemţii înconjurară parcul vilei. Copiii familiei Montalto, care se jucau lângă lacul cu lebede, au fugit în casă să le înştiinţeze pe Ester, Gilda şi Angelina. Nu erau speriaţi. Numai Emiliano îşi exprima, contrar felului său de a fi, îngrijorarea faţă de asediul neaşteptat şi nejustificat.

În pragul vilei apăru comandantul nemţilor. Era un

bărbat robust, cu o faţă rumenă de beţiv şi cu impulsivitate de stăpân.

— Căutăm un prizonier care s-a refugiat în casa dumneavoastră, spuse el într-o italiană corectă.

— Sunt doamna Montalto, zise Ester care îi ieşise în întâmpinare. Nu cred să fi intrat cineva în casa mea. De aceea vă rog să plecaţi. Copiii sunt speriaţi. Vă daţi seama? 11 citise pe neamţ dintr-o singură privire.

— Doamnă Montalto, nu puteţi să ştiţi dacă un prizonier a intrat în parcul vilei dumneavoastră sau chiar în vilă, replică ofiţerul. Aveţi datoria să colaboraţi, spuse el ironic. Altfel, riscaţi să fiţi acuzată de activităţi subversive şi de trădare, spuse apăsat ofiţerul, provocând-o cu un surâs batjocoritor. Ester îşi dădu seama că omul nu ameninţa în van. Se gândi la copiii care erau în salon şi auzeau, se gândi la Edison, despre care nu mai ştia nimic de când plecase la Modena.

— Sunt soţia lui Edison Montalto, rosti ea cu speranţa că numele prestigios al soţului va folosi la ceva în acea împrejurare.

— Iar eu sunt locotenentul Klaus Rungaldier, replică oficialul cu o nuanţă ironică şi contracarând cu autoritatea şi puterea sa un titlu care nu-i spunea nimic. Îşi dădea seama, judecând după parc, clădire, după mobilierul scump, dar mai ales după mândria lui Ester, că nu avea în faţă o familie oarecare şi că leoaica aceea l-ar fi împiedicat cu siguranţă să-şi facă datoria.

Totuşi, renunţă la surâsul batjocoritor şi adoptă o atitudine mai politicoasă. Poate că doamna trufaşă, care rezista fără frică în faţa privirii lui feroce, cunoştea persoane foarte influente chiar şi în înaltul Comandament german.

— Vă cer permisiunea să cercetez parcul, spuse cu o politeţe afectată. Niciun om de al meu nu va intra în casa dumneavoastră. Cel puţin pentru moment.

— Faceţi ce trebuie să faceţi. Nu avem nimic de ascuns, încheie Ester întorcându-i spatele şi lăsându-l

singur în vestibul.

Ofiţerul ieşi şi dădu ordine scurte şi seci militarilor care aşteptau. Oamenii se răspândiră în parc cercetând sistematic şi rapid fiecare ungher ascuns, fiecare tufiş. Familia Montalto, din spatele perdelelor trase, urmărea operaţiunea dorindu-şi ca fugarul să poată scăpa.

— Dacă a reuşit să intre, îl vor găsi cu siguranţă, se gândi Ester care tremura pentru soarta necunoscutului. Polissena urcase la etaj împreună cu Angelina. Emiliano era în bucătărie cu Gilda şi Fabrizio. Zări doi soldaţi care se învârteau în jurul pavilionului, apoi văzu că unul dintre ei bătea cu patul puştii în scândurile din fundaţia clădirii elegante.

Avu o strângere de inimă. Îşi aminti de valijoara monseniorului Brighenti, ascunsă la baza pavilionului, şi de promisiunea solemnă de a nu dezvălui nimănui secretul. Ce s-ar întâmpla dacă militarii ar descoperi-o?

Se uită la Fabrizio care îi împărtăşea teama.

— Valiza monseniorului Brighenti, murmură Emiliano copilului. Fabrizio, terorizat, îl făcu să înţeleagă că nu puteau face nimic pentru a împiedica inevitabilul.

— Ce spui, copile? întrebă Gilda, îngrijorată de ciudatul comportament al băieţilor.

— E un secret, Gilda, spuse Emiliano alarmat.

— Trebuie să facem ceva, interveni Fabrizio tot mai înspăimântat.

— Ce încercaţi să-mi ascundeţi? îi asaltă Gilda, luându-i de braţ pe cei doi băieţi. Ar fi mai bine pentru toţi să-mi spuneţi ce anume se întâmplă.

Nemţii continuau să dea cu patul puştii în podeaua pavilionului. Nu era timp de pierdut.

— E vorba despre o valijoară, spuse în cele din urmă Emiliano. Monseniorul Brighenti mi-a încredinţat-o cu aproape un an în urmă. Nu ştiu ce conţine. Monseniorul m-a rugat să nu vorbesc cu nimeni. A avut încredere în mine, adăugă cu mândrie. Am ascuns valiza sub pavilion. Şi acolo trebuia să rămână până când va veni cineva, în numele

său, ca s-o ceară.

— Dumnezeule mare! exclamă femeia acoperindu-şi faţa cu mâinile. Cu siguranţă era vorba de ceva compromiţător, poate de documente politice. Îşi dădu seama imediat că era în joc viaţa întregii familii. Îi strânse pe băieţi la piept în vreme ce în minte îi încolţi un plan. Gilda făcuse totul pentru casa asta, pentru stăpâni, pentru copiii pe care îi iubea mai mult decât îşi iubea propria viaţă. Trăise pentru ei. Îndurase cu răbdare asalturile brutale ale lui Edison, o ajutase cu duioşie pe Ester, îngrijise copiii familiei cu dragoste şi devotament, dându-le atenţia pe care nu putuse să o dea, o bună bucată de vreme, fiului ei. Asistase la naşterile chinuite ale stăpânei şi la reacţiile de bădăran ale stăpânului căruia îi cunoştea mai bine decât toţi trădările şi lipsa de respect.

În concluzie, era o familie ciudată, dificilă, complicată, dar era „singura familie pe care o avea şi era gata la orice sacrificiu ca s-o salveze de la distrugere.

Ideea, cu totul nebunească, se concretiză în momentul în care Gilda şi băieţii văzură de la fereastra bucătăriei un soldat neamţ care lua de la baza pavilionului valijoara neagră a monseniorului Sebastiáno Brighenti. Gilda fugi în parc, se apropie surâzătoare de neamţ. Acesta intui în formele junonice ale femeii o paranteză roz la blestemata monotonie a vieţii militare. Era un tânăr brun, cu ochi albaştri. Făcu un compliment de neînţeles în limba sa şi Gilda continuă să se apropie cu un surâs tot mai larg. Neamţul era singur şi Gilda îi mângâie obrazul, făcând o încercare stângace, dar eficace, de seducere.

În clipa în care soldatul slăbi strânsoarea valizei, Gilda i-o smulse şi fugi la balustrada care dădea pe lac ca s-o arunce. Valiza nu atinsese încă apa, când o fulgeră o rafală de mitralieră.

Fugarul rănit a fost găsit mort la marginea lacului unde înotau lebedele. Ester a fost separată de băieţi, de cumnata care plângea şi interogată îndelung de Klaus Rungaldier, hotărât să facă lumină în această întâmplare.

Gilda rămase răsturnată pe balustradă. Nu mai era decât un biet trup lipsit de viaţă.

7

Edison respiră mirosul pădurii unde se ascunsese, iar Michele încerca să afle în sat motivele care-i aduseseră pe nemţi la vila Ester. Maşina era parcată pe o cărare de capre.

Fuma cu furie ţigară de la ţigară ca să-şi calmeze agitaţia. De ce simţea instinctiv nevoia să se ascundă? De ce fugise de o întâlnire care poate n-ar fi fost aşa de periculoasă cum presimţea el? I se părea acum că se purtase copilăreşte, împins mai mult de frică decât de un comportament raţional. Dar ce mai era raţional într-o lume în care războiul săpa brazde atât de adânci?

Multă vreme îi considerase pe nemţi şi pe fascişti necesari pentru a-şi spori avuţia, le împărtăşise scopurile, propunerile, programele şi strategiile. Acum însă îi simţea ca pe expresia cea mai urâtă a unei puteri despotice faţă de care nu exista alternativă în afara fugii.

În adâncul conştiinţei sale se trezea neliniştea pentru familia uitată, pe care teroarea o transformase într-o victimă de sacrificat. Ceruse prea mult de la puterile lui şi acum avea îndoieli serioase în privinţa capacităţii sale de a ieşi din depresia în care se adâncise.

El, marele Edison Montalto, exemplul de urmat, omul cu o miexie resurse, sfârşise într-o fundătură aşteptându-l pe şoferul care ar fi trebuit să vină cu o idee pentru a ieşi din labirint.

Începu să plouă, o ploaie deasă care-l sili pe Edison să se adăpostească în maşină. Îşi aprinse o ţigară. Pe cât iubea zăpada, pe atât ura ploaia. Îşi aminti ninsorile din copilărie vestite în zori de clopotele de la Sfântul Petru. Era cu nasul lipit de geamul ferestrei, în camera dinspre comandamentul militar, şi-i observa pe soldaţii care dădeau zăpada făcând echipă cu angajaţii care degajau străzile. Neaua era apoi transportată cu nişte căruţe albastre şi aruncată în canale.

Amintirea vocilor, a zgomotelor, a căruţelor pe stradă îi readuse în minte vremuri îndepărtate de frica şi de ororile războiului. În răpăiala necontenită a ploii auzi în sfârşit zgomot de paşi şi puţin după aceea se ivi figura inconfundabilă a lui Michele.

Era ud până la piele şi gâfâia din cauza urcuşului, înainte ca editorul, care deschisese portiera, să poată să-l întrebe ceva, şoferul spuse:

— Trebuie să ne ducem imediat la hanul Trei Regi, anunţă în grabă Michele scoţându-şi haina udă leoarcă şi aşezându-se la volan.

— De ce? întrebă Edison în timp ce Michele pornea motorul.

— Pentru că doamna Ester vă aşteaptă acolo, răspunse Michele intrând cu mare îndemânare pe cărarea noroioasă care ducea la drumul principal.

— Explică-mi, înainte s-o iau razna, spuse Edison.

— Toţi sunt la Trei Regi, zise Michele. Au trecut prin pasajul subteran care duce din pivniţă la malul lacului. Vila este supravegheată de nemţi. Astăzi s-au petrecut în sat fapte cumplite şi… Michele nu avu inima să continue şi să-i povestească despre Gilda.

— Ce s-a întâmplat? Cineva din familie… Lui Edison îi era frică până şi de cuvinte.

— Sunt bine cu toţii. Doamna Ester a aşteptat singură în vilă ca să ne pună în gardă. Acum este la han, îl linişti şi, din nou, nu reuşi să spună că, ajuns la zidul ce înconjura domeniul, după ce îşi dăduse seama că îi va fi imposibil să se apropie de vilă pentru că în parc erau soldaţi germani, coborâse prin pădure până la lac şi folosise pasajul secret care ducea la pivniţă.

Ploaia bătea continuu pe parbrizul pe care ştergătoarele nu izbuteau să-l cureţe. Michele înainta cu dificultate, cu ajutorul firicelului de lumină care se filtra prin capacele de pe faruri impuse de legea privind camuflajul şi cu spaima de a fi prins de nemţi.

Hanul Trei Regi era un birt rustic aproape ascuns de

o adâncitură umbroasă, la baza dealului dominat de vila Ester. Uneori, copiii, întorcându-se de la o plimbare la lac, se opreau la Mossotti, proprietarul hanului, care le pregătea peştele abia prins. Mossotti, care se ocupa dintotdeauna de birt, avea mult respect pentru familia Montalto, mai ales de când Edison îl angajase pe un nepot la care hangiul ţinea foarte mult pe post de curier la editură.

— Ce ţi-a mai spus soţia mea? îl mai întrebă Edison.

— Nimic altceva. Cred că totul va fi bine, dacă vom face cum a zis doamna, i-o tăie scurt şoferul, care trebuia să-şi ţină pentru el gândurile negre care-l îndurerau.

În sfârşit, părăsiră cărarea şi ajunseră la şoseaua principală. Drumul era pustiu. Spre norocul lor, ploaia torenţială îi descurajase chiar şi pe nemţi, care nu mai făceau controalele obişnuite.

Cu toate acestea, Edison era liniştit la gândul că, în curând, îşi va revedea soţia. Niciodată în viaţa lui, chiar din vremea logodnei lor, nu simţise cu atâta putere dorinţa de a o revedea.

Mossotti îi aştepta pe fâşia de pământ bătut din faţa hanului, adăpostit de o manta cerată de marinar. Gesticula arătându-le pe unde trebuiau s-o ia. Michele înconjură clădirea şi ajunse la o tânărie cu uşa larg deschisă, unde maşina fu înghiţită de un spaţiu suficient de mare ca s-o ascundă în paiele de la ultimul seceriş.

— Bine aţi venit, domnule Montalto! îl salută cu respect Mossotti. Era eficient ca întotdeauna, însă nu reuşea să-şi ascundă nervozitatea.

— Ce s-a întâmplat? răbufni editorul.*

— Doamna se află înăuntru şi vă aşteaptă. Ea vă va explica. În ceea ce mă priveşte, vă asigur că maşina dumneavoastră e la loc sigur, cel puţin deocamdată. În ce priveşte călătoria, omul meu a fost înştiinţat şi în noaptea asta vă va duce până la frontieră.

Tot mai obosit şi dezorientat, Edison nu mai puse întrebări şi intră într-o odaie cu tavanul jos, ceva între o

cârciumă şi o bucătărie de ţară. De-a lungul unui perete, se aflau rafturi din lemn pe care erau aliniate sticle cu lichioruri şi cu vin. Mai erau o tejghea mare, o cafetieră şi, în spate, între două ferestre, un bufet plin de farfurii, fructiere şi pahare şi câteva mese pătrate cu picioarele sculptate, acoperite de feţe de masă din bumbac galben cam uzate, şi scaune din răchită. La ferestre, perdelele brodate şi apretate erau singura notă de eleganţă din localul care mirosea a vin, a fum şi a lemnul care ardea trosnind într-un cămin mare din piatră cenuşie.

Ester era ghemuită pe un scaun lângă foc. Avea un pulover din lână grosolană şi o fustă albastră cu pliuri mari, iar în părul blond îi jucau reflexele flăcărilor.

Edison se opri în mijlocul încăperii şi o privi fără să scoată o vorbă. Ea îi susţinu privirea, se uită la el şi văzu un bărbat obosit, nebărbierit, cu obrazul supt de suferinţă şi hainele mototolite. Resimţi pentru el o durere profundă. Se ridică, făcu câţiva paşi spre el, întinzându-i braţele. Edison o strânse în braţe din toată inima şi rămaseră aşa, îmbrăţişaţi, câteva clipe.

— Vino, îl chemă ea lângă foc. Trebuie să vorbim.

— Ce se întâmplă? Copiii unde sunt? întrebă, lăsându-se să cadă greoi pe un scaun.

— Toţi copiii sunt în odăile de sus şi dorm. Angelina e cu ei, îi explică Ester.

— Gilda? întrebă cu şovăială.

— Gilda a murit. E în capelă. Polissena o veghează. Nemţii au omorât-o. Acum câteva ore.

Peste ei se lăsă tăcerea, şi mai apăsătoare din cauza trosnetului flăcărilor care ajungeau până în partea de sus a căminului.

— De ce? întrebă el cu o voce abia auzită.

Ester îi povesti ce se întâmplase.

— Trebuie s-o văd, zise emoţionat. Este mama fiului meu.

— Ai să-i dai lui Fabrizio numele tău, îi spuse Ester.

— Trebuie s-o văd, repetă Edison. Gilda trebuie să

aibă o înmormântare demnă, pentru copilul ei. Te rog, trezeşte-l pe Fabrizio şi adu-l aici. Am să-l aştept afară. Se ridică şi ieşi din odaie.

Edison şi Fabrizio stăteau îngenuncheaţi, unul lângă celălalt, în capela luminată de lumânări. După o lungă tăcere, bărbatul îl cuprinse pe după umeri pe copilul care fixa nemişcat chipul mamei sale.

— Tu ştii ce era în valiza pe care mama a aruncat-o în lac? îl întrebă în şoaptă.

Fabrizio se mărgini să dea din cap că nu, fără să răspundă.

— Avea legături cu partizanii? mai întrebă editorul.

— Mama stătea numai cu noi, răspunse micuţul în şoaptă.

— Aşa, încuviinţă Edison. Cunoştea însă discreţia Gildei. Ştia cu câtă pudoare acoperise naşterea copilului nelegitim. Niciodată, nici măcar pe ascuns, nu lăsase să se înţeleagă că Fabrizio ar fi fost copilul lui şi, dacă nu ar fi intervenit Ester, băieţelul ar fi fost şi acum în casa bunicilor, la ţară. Gilda luase cu ea pe lumea cealaltă mai multe secrete. Chiar şi pe acela al iubirii pentru el. Acum îşi dădea seama.

Vorbiseră în şoaptă, uniţi de un sentiment nou care se născuse între ei.

Edison, emoţionat, îl privi pe Fabrizio. Modestia copilului, rezerva lui plină de demnitate în acel moment tragic făceau ca remuşcarea lui să fie şi mai adâncă.

— Dacă îmi dai voie, de azi înainte aş vrea să fiu tatăl pe care nu l-ai avut.

Fabrizio aprobă cu un semn al capului, cu chipul împietrit de durere, cu o expresie intensă şi inteligentă, luminată de o bunătate înnăscută, care-l făcea să semene cu Gilda.

— Crezi că vei putea să-mi spui „tată”? întrebă Edison şovăind.

— Voi încerca, răspunse copilul.

— Să mergem în biroul meu şi să telefonăm

preotului. Mama ta va fi înmormântată în cimitirul din Bellagio numai provizoriu. Când se va sfârşi războiul, o vom duce la Modena în capela familiei Montalto, încheie el ridicându-se.

Se aplecă peste trupul Gildei şi îi sărută uşor fruntea. Apoi îl luă pe copil de mână şi străbătură împreună coridorul ca să ajungă în interiorul vilei.

8

Emiliano era teribil de agitat la ideea călătoriei chinuitoare şi grele care avea să-i ducă într-o ţară străină despre care vorbea toată lumea. Vor traversa lacul, vor urca munţi şi vor înfrunta nenumărate primejdii. Băiatul închise ochii şi văzu noroioasele Surdenbunds ale Gangelui, descrise de Emilio Salgari[8], adăpostul preferat al tigrilor, al rinocerilor, al şerpilor şi al crocodililor. Se simţi puţin ruşinat când îşi dădu seama că, în realitate, bravul Kammamuri avea chipul blând şi lătăreţ al lui Mossotti, hangiul.

— Un *bâtei* e gata, spuse acesta. Pescarul vă aşteaptă, adăugă omul care apăru discret la uşa încăperii ocupate de familia Mont alto.

Bâtei era o barcă de pescuit înceată şi solidă, care putea să transporte o încărcătură zdravănă. Fugarii aveau cu ei doar hainele cu care erau îmbrăcaţi. În afara familiei Montalto, cinci copii şi doi adulţi, mai trebuiau să se îmbarce o doamnă şi un bărbat din Milano care veniseră în ultimul moment. Mossotti nu le dăduse nicio explicaţie în privinţa lor.

Edison deschise uşa. O ţinea în braţe pe micuţa Lola care adormise. În spatele lui se aflau ceilalţi copii şi, la urmă, Ester.

— O s-o iau eu înainte, zise hangiul. Aseară nemţii au plecat mai târziu decât de obicei. Au băut în schimb peste măsură. Să sperăm că noaptea asta vor dormi buştean.

---

8 Emilio Salgari (1862-1911), scriitor italian de romane de aventuri, creator, printre altele, al personajului Sandokan din seria Tigrul din Malaysia (n. tr.).

Rondul fusese neutralizat de un vin local plăcut la gust, care te ameţea.

Ideea de a fugi fusese impusă de Ester. Edison o acceptase, copiii o luaseră ca pe o mare şi misterioasă aventură. Nimeni nu era în măsură să spună câte persoane erau implicate în operaţiune şi nici câte legături necunoscute interveniseră.

Pe acea tablă de şah, hangiul era numai un pion, apoi erau barcagiii, contrabandiştii care trebuiau să-i călăuzească pe munte şi personajele misterioase care stabileau legăturile. Organistul de la biserica San Giacomo era unul dintre aceştia.

Pescarul aştepta lângă ambarcaţiunea ce se legăna uşor, fixată de un stâlp de lemn. Lângă el, nemişcată, o femeie privea tăcută spre lac. Pe neaşteptate, auziră un zgomot uşor de paşi şi din întuneric se ivi silueta unui om care se apropie repede de ei.

— Giuseppe! murmură femeia îmbrăţişându-l.

— Chiar de-ar fi fost să răstorn lumea, tot nu te lăsam singură, îi şopti el.

— Cum ai aflat? întrebă ea cu îngrijorare.

— Un prieten a făcut totul. Fii liniştită. Am să-ţi povestesc.

Familia Montalto se îndreptă spre podeţ şi ajunse la barcă în timp ce pescarul îi aşeza pe Anna şi pe Giuseppe la proră. Ester urcă prima, Edison i-o dădu pescarului pe micuţa Lola, care i-o trecu soţiei sale. Urcară apoi copiii şi, ultimul, Edison.

Mossotti îi salută cu un semn al mâinii. Pescarul prinse funia pe care i-o aruncă hangiul şi începu să vâslească cu putere. Lacul era în ceaţă, iar luna era ascunsă în spatele unor nori deşi. Barca aluneca încet. Emiliano văzu cu ochii fanteziei cupolele înalte ale pagodelor oraşului negru, când şalupa lui Sandokan părăsea vasul *Marianna* şi urca fluviul împinsă cu putere de opt vâsle, mânuite de tot atâţia malaysieni aleşi dintre cei mai puternici membri ai echipajului.

Aici, în schimb, era un singur pescar, nu foarte impunător şi căruia îi va trebui o oră ca să ajungă pe malul opus, aflat la câţiva kilometri. După aceea, aveau să meargă prin munţi până la graniţa cu Elveţia.

Ester suporta în tăcere eforturile mult prea mari pentru inima ei bolnavă. Se gândea la Polissena, la Angelina, la Michele, care rămăseseră de pază la vilă.

La tânăra Gilda care îşi sacrificase viaţa ca să păstreze un secret deja uitat. Şi asta nu-i dădea pace.

Ascunsese în căptuşeala hainei sale de blană toate bijuteriile. O sumă importantă în franci elveţieni se găsea la Edison, în buzunarul hainei.

Când ajunseseră aproape de capătul traversării, se ridică un vânt uşor care curăţă cerul de nori, iar luna luci cu lumina ei frumoasă şi argintie. În strălucirea astrului, Ester o recunoscu pe femeia aşezată la proră lângă ea. Era Anna Grisi, scriitoarea. Şi Anna o recunoscuse.

— Da, eu sunt, murmură ea răspunzând privirii întrebătoare a doamnei Montalto.

— Şi dumneavoastră sunteţi implicată în această aventură urâtă, constată Ester cu voce joasă. Edison, la pupă, cufundat în gândurile lui, îşi dădu seama doar că soţia lui şi necunoscuta vorbeau încet.

— Vi-l prezint pe avocatul Arisi, spuse Anna. Doamna Montalto adăugă ea, adresându-se lui Giuseppe.

În acel moment, Edison o recunoscu pe Anna, însă nu o salută şi nici nu făcu vreun comentariu.

În cele din urmă, barca acostă pe malul pustiu de la Lenno şi pasagerii coborâră în tăcere, chiar şi copiii care păreau să fi sesizat situaţia excepţională.

Pescarul le arătă un bărbat înalt şi slab care se îndrepta spre ei. Purta pantaloni de aba şi o jachetă groasă.

— Mult noroc! le spuse barcagiul. Acum sunteţi în mâinile lor, adăugă indicând silueta îndesată a unui alt individ care se alăturase primului.

Necunoscutul scund şi robust se plasă în fruntea

grupului care se alinie în şir indian de-a lungul malului. Tovarăşul său era ultimul.

Bărbaţi, femei şi copii urmară cărarea acoperită de pietriş care înconjura Lenno şi urca spre pantele muntelui. Deşi tensiunea şi îngrijorarea ajunseseră la cote maxime, nimeni nu îndrăznea să pună întrebări. Nu ştiau nimic despre traseul pe care aveau să-l străbată şi nici nu cunoşteau numele celor care îi conduceau. Plătiseră o sumă mare, aşa că trebuiau să aibă încredere în iscusinţa şi buna-credinţă a călăuzelor. Edison o ţinea în braţe pe Lola, care continua să doarmă. Când cărarea începu să urce, editorul încetini pasul, părându-i-se că fata devenise foarte grea.

Giuseppe Arisi se apropie de el şi-i spuse:

— Daţi-mi-o puţin şi mie.

Edison i-o încredinţă pe Lola cu un sentiment de uşurare.

— Trebuie să recunosc că nu mai puteam. Vă mulţumesc foarte mult.

Una dintre călăuze se opri într-un luminiş. Aşteptă să sosească toţi şi spuse încet:

— Trecătoarea Boffalora e în partea aceea, şi arătă vârful muntelui. Vom merge pe la jumătatea pantei adăpostindu-ne în pădure. Este important ca toată lumea să ştie că nu facem o plimbare. Aşadar, încercaţi să nu rămâneţi în urmă. Nu am niciun chef să mă aleg cu un glonţ din cauza voastră. Trebuie să ajungem la graniţă înainte de ivirea zorilor. M-aţi înţeles?

Nimeni nu îndrăzni să spună ceva.

Omul îşi reluă mersul şi fugarii ştiură imediat ce anume îi aştepta. Călăuza lungise pasul şi nu toţi reuşeau s-o urmeze.

— Eu nu mai pot, murmură uşor Ester. Era palidă şi respira cu greu.

Chiar şi Fabrizio, cu mersul său şchiopătat, se străduia să ţină ritmul impus de călăuză. Dar nu spuse nimic. Se gândi la maică-sa. Îşi dădu seama că nu o va mai

îmbrăţişa niciodată chiar dacă va vedea sfârşitul războiului şi se va întoarce acasă. În tăcere, plânse de durere şi de mânie şi găsi puterea să urmeze caravana.

Se aflau într-o pădure de fagi, castani şi zade. Era întuneric deoarece norii acoperiseră iarăşi luna, iar lui îi pătrunsese frigul în oase şi în inimă.

Simţi pe umăr mâna prietenoasă a lui Emiliano.

— Te pot ajuta? îi murmură la ureche băiatul mai mare.

— Voi încerca să te urmez, răspunse Fabrizio înăbuşindu-şi un hohot de plâns.

— Curaj, tigrişorule! îl îmbărbătă Emiliano, trecându-şi un braţ în jurul umerilor copilului astfel încât să-l poată susţine puţin.

Anna îi oferi braţul lui Ester.

— Haidem, o rugă. Cred că sunt destul de puternică pentru amândouă.

Ester îi mulţumi cu un surâs uşor.

Anna simţi o nemăsurată milă pentru femeia aceea care nu cunoscuse, probabil, niciodată iubirea unui bărbat credincios şi generos. Aşa cum i se întâmplase şi ei până când îl întâlnise pe Giuseppe Arisi.

Călăuza care închidea şirul se apropie de avocat.

— Daţi-mi mie copila, aproape că-i porunci, dar cu un ton cumsecade.

Giuseppe Arisi se conformă fără să protesteze. Greutatea Lolei devenise insuportabilă, dar nu îndrăznise să ceară ajutor. Urcară aproape o jumătate de oră, apoi începură să coboare, spre marea satisfacţie a tuturor, spre Laino, un târg adormit pe la jumătatea pantei. După care cotiră spre Bocchetta di Orimento.

Gianni şi Wally erau neobişnuit de tăcuţi. Edison era cufundat în gânduri. Era obosit şi puţin contrariat de a o avea pe Anna Grisi ca partener de fugă. Trecuseră trei ani de când femeia îl părăsise brusc, fără să fie intimidată de puterea şi bogăţia lui.

Ca şi cum nu ar fi fost de ajuns, acum se împrietenise

cu Ester şi se părea că stabiliseră o legătură secretă.

Pe la trei dimineaţa, ajunseră la zona alpină de la Gotta, la adăpostul unei păduri.

Una dintre călăuze se apropie de Edison şi-i spuse:

— Putem să ne odihnim jumătate de oră. Am sosit înainte de vreme. Luaţi-vă fata şi faceţi în aşa fel ca să nu plângă, dacă se va trezi cumva.

Era frig şi oboseala îi apăsa pe toţi, pe cei mari, ca şi pe copii, însă nimeni nu îndrăznea să protesteze. Lola începu să caşte. Se trezea.

— Faceţi-o să tacă, şuieră cealaltă călăuză. Pe aici se află un deţaşament al lui *Muţi*. Fasciştii sunt răi, dacă sunt treziţi din somn, rânji omul care părea că se distrează seamănând teroare.

Ester interveni luând în braţe fetiţa.

— Mi-e sete, mamă, se plânse Lola.

— Taci, micuţa mea. Ai răbdare, se tulbură Ester, care nu se gândise la asta.

— Uite apă, îi oferi Anna scoţând o sticlă plată din buzunarul paltonului. Lola bău cu nesaţ din dopul folosit ca pahar.

— Cum voi putea să mă revanşez? murmură Ester.

— Nici să nu vă gândiţi la aşa ceva, doamnă Montalto.

Edison urmări perplex scena, fără să intervină însă. Avocatul Arisi scoase din buzunarul jachetei o mână de prăjiturele pe care le dădu copiilor.

După ce bău, Lola adormi din nou în braţele lui Ester. Fugarii lăsaseră în urma lor un drum lung. Sosiseră în acel loc, după ce străbătuseră pasul Bocchetta di Orimento, pe munţii Luna, coborâseră valea San Fedele ca să urce pe panta lui Monte Generoso, prin valea Muggio. Erau aproape de Scudellatte. Mendrisso se afla sub ei. Merseseră fără întrerupere trei ore.

Emiliano zbura pe aripile fanteziei, prefăcând pădurea într-o junglă care se întindea, monotonă şi tristă, cât vedeai cu ochii, abia înveselită de câte un curmal sau

un cocotier cu frunze lungi, de un verde strălucitor.

Adevăratul duşman al expediţiei imaginate de Salgari pe care şi-o amintea Emiliano erau tigrii mâncători de oameni, care devoraseră în cincisprezece zile şaizeci de molanghi, patru cipai cu sergentul lor, surprinşi pe drumul spre Sonapore.

Sosise momentul să pregătească elefanţii şi să pătrundă în junglă, deschizându-şi drum printre bambuşii uriaşi, de optsprezece metri înălţime.

Însă elefanţii nu vor fi ghidaţi de niciun cornac. Singurul războinic care se pregătea de vânătoare era una dintre călăuze, care se descălţase, scoţând apoi din buzunar bucăţi de iută cu care începuse să-şi înfăşoare picioarele.

Emiliano îl privea încântat, imaginându-şi o transformare miraculoasă.

Omul îi surâse.

— Ştii ce sunt? îl întrebă.

— Nu, dar aş vrea să ştiu, răspunse băiatul.

— Sunt încălţări speciale, îi explică. Nu fac zgomot, iar când s-au uzat se aruncă. Costă puţin. Şi sunt foarte practice. Dar acum, continuă să dormi. Mai avem încă douăzeci de minute de odihnă. Eu cobor să arunc o privire.

Se întoarse după puţină vreme şi pauza, din păcate, luă sfârşit.

— În picioare! ordonă cea de-a doua călăuză. E momentul să plecăm. Arătă o înălţime dincolo de pădure.

Trebuie să ajungem la creasta aceea. În spatele ei e drumul care duce la Mendrisio.

Se apropie de Ester.

— Daţi-mi fetiţa, îi spuse.

Femeia îl ascultă.

— Eu voi merge în faţă cu micuţa şi cu dumneavoastră. Voi, ceilalţi, număraţi până la o sută, apoi trimiteţi-i pe cei trei copii. După două minute, vor veni domnul cu fetiţa, şi-l arătă pe Giusseppe Arisi şi pe Wally. Ultimii vor pleca după două minute, dumneavoastră, zise,

adresându-se lui Edison, şi doamna, indicând-o pe Anna.

— Eu voi închide şirul, spuse tovarăşul său.

Lola dormea liniştită în braţele călăuzei. Ester şi omul ieşiră împreună din pădure. Toţi îi priviră cum dispar în spatele înălţimii. Emiliano începu să numere încet până la o sută.

— Uite, probabil că acum ei sunt deja în Elveţia, spuse cel îndesat.

— Şi dacă i-au prins? întrebă Edison în şoaptă.

— Am fi auzit împuşcături, răspunse omul cu cinism.

Edison îşi reprimă un sentiment violent de mânie şi spuse:

— E rândul vostru, băieţi.

Emiliano, Gianni şi Fabrizio ieşiră din pădure.

După două minute, călăuza le făcu un semn lui Giuseppe Arisi şi lui Wally.

— E rândul dumneavoastră, domnule. Luaţi fetiţa şi plecaţi.

— Nu aş putea să merg eu cu fata mea? interveni Edison.

— Nu avem timp de discuţii. Facem cum a stabilit tovarăşul meu.

Giuseppe Arisi o luă pe Wally de mână şi ieşi din pădure.

Anna rămăsese lângă Edison fără să scoată un cuvânt, pradă unei nelinişti profunde şi de nepotolit.

— E rândul nostru acum, murmură Edison, fără s-o privească.

— Întâi însă va trebui să-mi plăteşti, porunci pe neaşteptate călăuza.

— Dar v-am plătit deja, şi chiar foarte mult.

În mâna bărbatului străluci tăişul unui cuţit.

— Vorbesc despre bani şi bijuterii, spuse, punându-i lama la gât.

— Asta se cheamă jaf, se bâlbâi Edison, înspăimântat.

— Şi dacă ţip? reacţionă Anna cu forţa pe care i-o dădea disperarea. Ce se întâmplă dacă strig după ajutor?

— O să-i avem pe cei de la *Muţi*, rânji călăuza. Şi acolo, eu am mulţi prieteni. Pe voi însă vă omoară.

— Edison, dă-i tot ce ai, rosti Anna îngrozită.

— Ea e evreică, o denunţă editorul. Ea are banii şi bijuteriile, minţi.

— Evreică? murmură omul, slăbind strânsoarea. Edison profită de ezitare şi, cu o agilitate şi o forţă neaşteptate, reuşi să se elibereze de agresor şi să fugă din pădure.

Călăuza avea în mână o pradă şi mai uşoară decât precedenta. În acele zile tragice nimeni nu ar fi cercetat uciderea unei evreice jefuite de un tâlhar de drumul mare. Şi, chiar dacă cineva l-ar fi denunţat, nimeni nu l-ar fi pedepsit.

Omul se repezi la Anna cu toată greutatea, imobilizând-o.

Era sfârşitul, îşi dădea seama, dar se apăra din toate puterile. Singura bijuterie pe care o avea era inelul cu granate dăruit de Giuseppe la petrecerea de logodnă.

— Un şacal, asta eşti! Vocea şoptită şi mânioasă a omului s-a auzit în acelaşi timp cu un pumn care-l nimeri pe agresor în plină figură, obligându-l să-şi lase prada. Urmară alte lovituri care-l izbiră pe om de un copac.

În întuneric, Anna îl recunoscu pe cel care o însoţise pe Ester dincolo de frontieră.

— Fugi! o împinse omul. Ceilalţi te aşteaptă.

ARLETTE

1990

1

Maică-mea îmi vorbea despre putere, despre bani, despre răspunderile celui care descoperă pe neaşteptate că este acţionarul majoritar al colosului editorial Montalto.

În momentele acelea, era extraordinar de tânără, vie, hotărâtă. Avea să culeagă roadele pe care le aşteptase cu atâta răbdare.

Potrivit ei, totul era limpede, dar eu tot nu înţelegeam. Eram nedumerită şi dezorientată şi aşteptam

planuri şi propuneri. După o tăcere lungă, maică-mea mă întrebă:

— La ce te gândeşti?

— Mă simt de parcă m-ar fi călcat un camion, spusei eu în cele din urmă. Îmi va trebui ceva timp ca să-mi revin.

— Micuţa mea Arlette! surâse ea luându-mi mâna. Am ştiut întotdeauna ce se întâmplă cu tine, chiar dacă tu nu ţi-ai dat seama. Sunt sigură că vei fi în măsură să-ţi îndeplineşti perfect rolul care ţi-a revenit.

Am dat din cap cu nervozitate.

— Cum de eşti atât de sigură, mamă? o întrebai privind-o în ochi.

— Datorită calităţilor şi instinctului tău, rosti Anna. Fără a mai pune la socoteală furia şi umilinţele adunate în toţi aceşti ani. Chipul ei frumos se înăsprise brusc.

— Vrei să spui că putem acum, în sfârşit, să ne răzbunăm pe familia Montalto? o întrebai eu pe un ton indiferent.

Maică-mea dădu din cap în semn că nu.

— În ce mă priveşte, destinul mi-a făcut dreptate.

La puţini ani după reconstruirea editurii, Edison Montalto fusese doborât de un infarct, iar Ester, după o intervenţie chirurgicală la Houston, în Texas, şi aplicării a doua bypassuri, se simţea foarte bine şi ducea o viaţă aproape normală.

— Şi tu, micuţa mea Arlette, continuă Anna după o pauză, acum eşti o femeie bogată şi puternică. Nu ai nevoie de altceva, încheie cu satisfacţie.

— Nu ştiu de unde să încep ca să mă simt bogată şi puternică cum spui tu, recunoscui eu.

— Aplică vechiul obicei. Începe cu începutul.

— Şi care ar fi începutul? rostii eu timid.

— Prima mişcare e simplă. Ia legătura cu avocatul Ovide Decroly. La Geneva. Poţi să-l suni în orice moment. Chiar şi acum, mă îmboldi ea, fericită că mă poate ajuta.

Ovide Decroly. Iată un alt nume care ieşea din trecut. Mi-l aminteam foarte bine pe avocatul din Elveţia. Un om

sobru şi încruntat, cu ochi strălucitori. Mâncasem împreună în diferite împrejurări, pe vremea când eram cu Emiliano. Le ascultam raţionamentele calme, analiza lucidă a situaţiei companiei, previziunile despre ce e posibil şi ce e de dorit în vederea unor noi aranjamente şi alianţe. Le urmăream curioasă conversaţia, fără să ştiu că vorbele lor îmi vor fi într-o zi de mare folos. Mă amuzam comparând comportamentul celor doi bărbaţi – cel raţional şi rece al avocatului şi cel visător şi creator al lui Emiliano.

— Nu sunt încă pregătită, mamă, spusei cu toată sinceritatea de care eram în stare.

Anna reacţionă patetic precum eroinele din romanele ei.

— Cum adică? se indignă.

Mă salvă din obositoarea noastră discuţie Emy, fata mea, care, cu o voce încă adormită, mă chema din camera ei.

Mă ridicai şi mă dusei spre uşa întredeschisă prin care se filtra lumina albăstruie a unei mici lămpi care rămânea permanent aprinsă pentru că lui Emy îi era frică de întuneric.

Împinsei uşa şi mă apropiai de pat.

— Vreau apă, ceru ea pe jumătate adormită, fără să deschidă ochii. Pe noptiera albă de lângă pat, paharul cu apă era la locul lui. Vârâi un braţ sub umerii ei şi o ridicai. După ce a băut cu nesaţ, a scos un oftat adânc, a deschis ochii şi în sfârşit m-a recunoscut.

— Mamă, ai venit până la urmă, exclamă fericită. E deja mâine? întrebă, amintindu-şi de discuţia noastră telefonică.

— Nu, iubirea mea. E încă astăzi, am răspuns, sărutând-o cu duioşie.

— Dar tu mi-ai spus mâine, protestă ea încet, căscând.

— A intervenit o schimbare, explicai aranjându-i cu atenţie cuvertura.

— Ce a fost? rosti cu o voce abia auzită.

— O încurcătură fericită, o încurcătură fericită, îngânai ca un fel de cântec de leagăn mângâindu-i părul blond şi des precum cel al lui Emiliano. Noapte bună, iubirea mea, îi murmurai la ureche.

— Bună, mămico, răspunse şi adormi imediat.

Rămăsei lângă pat s-o privesc. Îmi iubeam fiica mai mult decât pe mine însămi, datorită fragilităţii şi a inocenţei ei, pentru că era dovada vie a unei mari iubiri, care încă mă ţinea în vraja ei.

Îi mângâiai cu privirea camera mică, în culori blânde, plină de păpuşi moi şi de o grămadă de jucării costisitoare şi inutile, care satisfăceau mai mult nevoia mea de a da decât pe cea a lui Emy de a avea.

Ieşii din cameră cu paşi mici şi uşori, închizând uşa în urma mea. O găsii pe maică-mea în bucătărie, unde amesteca într-un castron mare din sticlă o salată multicoloră.

— Cred că nu ai mâncat încă.

— Aşa-i, îi confirmai.

Ne-am aşezat la masă, mâncând fără poftă feliile de ruladă de carne şi salata. Gândurile noastre erau însă în altă parte. Mai aveam o întrebare pe care doream să i-o pun maică-mii. Poate că acum era momentul potrivit.

Din apartamentul alăturat, cel ocupat de domnişoara Waltraude, răsunau acordurile plăcute ale unei piese pentru violoncel.

Domnişoara Waltraude fusese profesoară de vioară şi, la optzeci de ani, mai aduna în jurul ei puţinele prietene rămase. Cântau muzică de cameră.

În timp ce sunetul stins al instrumentelor evoca infinitele nuanţe ale sentimentelor omeneşti, i-am adresat maică-mii întrebarea care mă tulbura.

— Emiliano ştia că aşteptam un copil de la el?

Anna îşi sprijini coatele pe masă şi-şi puse capul pe mâini în atitudinea ei obişnuită.

— Ştia, mi-a răspuns. Mi-a zis o dată la telefon, cu o lună înainte să-mi spui tu.

— De ce nu mi-ai vorbit despre această discuţie? am întrebat-o uluită.

— Nu voiam să-ţi influenţez hotărârea.

Mă dusei la balconul din bucătărie şi mă uitai la curtea interioară mică, plină de lumină. trandafirie a patru felinare.

— Ţi-a cerut el să nu vorbeşti?

— Nu. Dar am bănuit că aşa ar fi preferat. Avea un fel de a comunica băiatul ăla... maică-mea surâse, aducându-şi aminte de adolescentul pe care nu-l putuse uita.

— Ţi-am povestit vreodată de fuga în Elveţia împreună cu familia Montalto? mă întrebă.

— De multe ori. Dar preferam povestirile lui taică-meu. Nu te supăra!

În privirea maică-mii licări emoţia şi vocea îi tremură uşor.

— Taică-tău era un nemaipomenit povestitor. Ar fi fost un romancier autentic, dacă ar fi reuşit să construiască intriga. Totuşi, continuă ea, nu a putut să-ţi povestească ce sentimente aveam pentru Emiliano când era mic. Părea că întinerise refăcând timpul care trecuse. Mă înduioşa foarte mult, ochii lui dovedeau o mare dragoste de aventură.

— Nu poţi să vorbeşti despre un om fără să-l transformi într-un personaj de roman.

Maică-mea se întristă.

— Emiliano era un personaj de roman, afirmă ea. Scurta lui viaţă o demonstrează.

— El ţi-a spus despre sarcina mea când eram însărcinată numai în două luni?

— Da.

— Şi, fără ca el să ţi-o ceară în mod expres, ai decis să nu-mi vorbeşti despre acest lucru numai pentru că ţi s-a părut că lui i-ar fi făcut plăcere.

— E adevărul gol-goluţ, Arlette.

Farmecul lui Emiliano îi cucerea pe toţi. El nu avea nevoie să ceară ca să aibă. Am încercat să-mi amintesc

cum se petrecuseră lucrurile în acea îndepărtată vară, când aflasem că eram însărcinată.

Emiliano şi cu mine stăteam la soare, pe marginea piscinefde la Grand Hotel din Rimini. Nu, nu era aşa. Eu stăteam la soare. El era sub umbrelă, bând şampanie de la gheaţă şi citind lunga stenogramă a ultimului consiliu de administraţie al editurii.

— Ştii ceva, Arlette? îmi spuse întrerupându-şi lectura, surorile mele şi soţii lor sunt nişte prostănaci. Nu-i plăceau cuvintele vulgare şi recurgea la ele numai în caz de absolută necesitate, doar când nu găsea sinonime suficient de expresive.

— E o achiziţie recentă? glumii eu.

Emiliano se opri din citit, puse în ordine paginile într-un dosar de piele şi ridică ochii albaştri spre mine.

— Sunt convinşi că este suficient să conectezi maşina la un curent politic puternic pentru ca roţile să înceapă să se învârtească.

— Şi nu-i aşa? întrebai eu. Fără un partid care să te sprijine nu cred că se poate face mare lucru în ziua de azi.

Emiliano bău ultima cupă de şampanie.

— Asta-i capcana în care cad mulţi, surâse el, uitându-se la mine cu un aer răbdător. Niciun politician obişnuit cu jocul de palat nu acceptă cu plăcere existenţa unei edituri solide şi independente. Un grup editorial foarte puternic poate să slujească adevărul, dar nu politica. Adevărul şi politica sunt două valori de neîmpăcat. Editurile, ca şi radioul şi televiziunea, fac poftă celor care împart terenul şi care stau la pândă ca să-şi pună oamenii lor în punctele nevralgice şi să se folosească de ei la momentul oportun. Familia mea nu a înţeles că editura noastră, continuând pe calea alianţelor dubioase şi periculoase, va deveni un centru de putere în serviciul unuia sau altuia din partidele politice. Singurul care-şi dă seama de acest risc e ultimul sosit, un străin, Franco Vassalli. Poate că ar şti şi cum să reacţioneze, dar, cu acel modest pachet de acţiuni, are mâinile legate. Sigur că dacă

ne-am pune de acord cu el s-ar putea...

— Ce s-ar putea, Emiliano? întrebai curioasă.

— S-ar putea închide uşa în faţa unor miniştri, neutralizându-i pe toţi slugarnicii şi lingăii care se învârt pe coridoarele editurii ca nişte păsări de pradă sinistre.

— Şi cine te împiedică? întrebai eu din înaltul ignoranţei mele. Emiliano mă privi cu surâsul înţelegător cu care priveşti o fetiţă.

— Lola şi Wally. Iată cine mă împiedică, asta doar dacă nu schimb acţionariatul editurii. Singurul care ar fi putut să le ţină în frâu era fratele meu Gianni, care acum se află în afara bătăliei. Nu era însă hotărât să lupte, aşa că a preferat să se excludă fără să reacţioneze, în schimbul unui pachet de acţiuni de miliarde.

— Dar tu, îl înţepai eu, ai putea să-i opreşti. De ce nu intervii?

Nu mă aşteptam la un răspuns. Mă lăsam mângâiată de razele fierbinţi ale soarelui, în timp ce un grup de băieţi strigau şi se aruncau în apă de pe un tobogan. Mi-ar fi plăcut şi mie să particip la jocul presărat cu râsete şi vorbe vesele, dar mă simţeam prea bătrână. Aveam treizeci şi cinci de ani.

Răspunsul lui Emiliano sosi tocmai când credeam că discuţia despre editură şi politică era definitiv închisă.

— Nu intervin pentru că îmi lipseşte voinţa. Dacă am o zi sau o săptămână liberă, prefer s-o petrec cu tine, în loc s-o risipesc în deprimante discuţii de familie.

— Dar e vorba despre editura ta, insistai eu. Aveam chef să mă arunc în apă, dar mi-am dat seama că ceva îmi slăbea echilibrul trupului şi al minţii.

— Nimeni nu va mânca felia mea de tort, vru el să mă asigure.

Îmi trecui o mână pe frunte şi o simţii acoperită de broboane de sudoare rece. Poate că indispoziţia care mă cuprinsese se datora faptului că stătusem prea mult la soare.

Intrai în apă, tremurând uşor din cauza bruştei

schimbări de temperatură. Începui să înot cu mişcări leneşe şi făcui de câteva ori înconjurul piscinei. Înotam bine şi-mi plăcea să mi se remarce tehnica.

Trecând de la stilul liber pe spate, simţii un fel de gol alarmant între stomac şi cap. Căutai marginea piscinei instinctiv, ajunsei la ea din câteva mişcări şi mă agăţai. Îmi era cu adevărat rău. Aveam senzaţia că mor şi eram înspăimântată.

Urcai scara şi-mi pusei halatul.

— Mă duc în cameră, îi spusei lui Emiliano.

— Ce s-a întâmplat? Nu te simţi bine? se îngrijoră el.

— Mi-e puţin greaţă, încercai să-l liniştesc deoarece era inutil să neg evidenţa. Am exagerat zilele astea şi ştii bine că stomacul meu nu iartă. Dacă greşesc, plătesc, încheiai îndreptându-mă spre holul hotelului ca să ajung cât mai repede la apartamentul nostru. Eram ferm convinsă că, dacă m-aş fi întins pe pat, răul s-ar fi dus. Emiliano mă urmă.

— Ce anume simţi? Vrei să chem un medic? El, care ştia să înfrunte detaşat situaţiile cele mai grele, era agitat din pricina indispoziţiei mele banale.

— Te asigur că mi-e doar puţin greaţă. Nu am nevoie de doctor.

În timp ce urcam cu ascensorul, Emiliano mă îmbrăţişă strâns.

— Ce grozav ar fi să fii însărcinată! îmi murmură afectuos, când uşile liftului se deschiseră la etajul unu.

— Dar nu sunt, răspunsei eu brusc.

Ştiam amândoi că nu puteam să am copii. Ginecologul fusese clar. Deocamdată şi poate pentru totdeauna, un defect al trompelor împiedica fecundarea. Când am aflat, nu mi s-a părut o sentinţă atât de gravă. Ideea de a deveni mamă nu mă atrăsese niciodată în mod deosebit.

Diagnosticul ginecologului şi greaţa au dus o luptă dură până când un test de sarcină, cumpărat de la farmacie, limpezi dilema: eram într-adevăr însărcinată,

lestul şi o serie de semnale pe care le simţeam înăuntrul meu indicau prezenţa unei noi vieţi. Emy începuse să existe. Ginecologul, la care revenii ca să mă examineze, îmi spuse că situaţia mea era unul dintre numeroasele mistere pe care medicina nu a reuşit încă să le explice.

— Cum a putut să-ţi spună ceva ce numai eu ştiam? Cum putea să ştie că aştept un copil?

Maică-mea îmi surâse.

— Pur şi simplu i-a telefonat ginecologului.

— Şi totuşi s-a sinucis, blestemai cu lacrimi în ochi şi cu dorinţa disperată de a mă trezi dintr-un somn urât.

Maică-mea veni lângă mine şi-mi cuprinse umerii cu braţul.

— Totul începe din nou, Arlette, îmi murmură cu convingere. Pentru că el a dorit aşa. Ultimul gând a fost pentru tine şi pentru fiinţa pe care o purtai în pântece. V-a dovedit iubirea lui şi v-a dat armele ca să câştigaţi ultima mare bătălie.

Mă întorsei în salon. Eram obosită, confuză şi nu mă hotărâm încă să mă duc în pat. Maică-mea a venit după câteva clipe, ducându-şi ceaiul de fiecare seară, continuând să mă îmbie şi pe mine, în pofida refuzurilor mele repetate.

— Atunci, ai să-i telefonezi lui Decroly? mă întrebă. Luă o înghiţitură şi mă privi.

— Sigur că-i voi telefona, răspunsei eu.

— Acum? mă zori surâzând.

— Mâine. Aş vrea să mă întâlnesc cu mama lui Emiliano. Crezi că mă va primi?

— Cred că va fi fericită să te vadă, spuse Anna.

— Vorbeşti despre ea ca şi când ar fi una dintre cele mai vechi prietene ale tale, mă minunai eu.

Maică-mea se aşeză în fotoliu şi puse ceaşca pe măsuţa de cristal.

— Ester este mai mult decât o prietenă. Este bunica lui Emy.

— O bunică ce nu a văzut-o niciodată, replicai eu

plictisită.

— O vede aproape în fiecare zi, recunoscu ea aşteptându-mi reacţia. Când o duc pe Emy în parc, Ester mă aşteaptă deja pe o bancă.

Îmi veni chef să urlu, dar îmi păstrai controlul în mod stupid. Urletul mi-ar fi făcut bine. În momentul acela nu aveam altă soluţie ca să mă eliberez de furia dinlăuntrul meu.

Credeam că surprizele se sfârşiseră acum. Dar mai era una. Ani de zile, fiica mea fusese obiectul atenţiilor văduvei Montalto, cu ajutorul maică-mii, şi eu nu ştiusem nimic.

— Mă credeţi chiar proastă, răbufnii eu.

Maică-mea răspunse la agresivitatea mea dezlănţuită cu calmul de care dădea dovadă în momentele ei cele mai bune.

— Într-adevăr, surâse ea cu blândeţe. Cinci ani ai trăit cu capul în nori. Pierduseşi orice legătură cu realitatea.

— Nu vreau să mă cert cu tine din cauza asta, replicai.

— Sunt cu totul de acord.

— Nu vreau să mai discut, încheiai. Sper că din acest moment voi fi singura care să decidă. Dacă fata mea va trebui să se întâlnească cu cineva, o va face doar cu consimţământul meu.

2

Ce m-a trezit din somn a fost respiraţia uşoară a lui Emy, pe care o simţeam în ceafă. Încercai să-mi amintesc visul, dar nu reuşii decât să am o senzaţie de mare blândeţe, de relaxare. Emy dormea sprijinită de spatele meu. Era neîntrecută în arta vicleană de a-şi cuceri un loc lângă mine. Nu reuşeam niciodată s-o surprind asupra faptului. Coborâi uşor din pat.

M-am mirat că mai era acasă la nouă dimineaţa, când ar fi trebuit să fie la grădiniţă. Atât maică-mea, cât şi Fedora respectaseră zilnic programul. Fedora era

servitoarea noastră, stătea cu noi de când murise taică-meu, deşi avea casa ei, unde locuia cu o soră căsătorită. Noi o consideram ca făcând parte din familie, iar ea se simţea cu noi în largul ei, mai mult decât în casa ei.

Mă dusei în baie şi, în vreme ce străbăteam coridorul, o auzii pe Fedora care îşi făcea de lucru în bucătărie şi pe maică-mea care scria la maşină în biroul ei.

Părea o dimineaţă oarecare din casa Arisi, în schimb era ceva „nou şi diferit în aer” aşa cum spunea maică-mea. „Biata Arlette”, cum îmi ziceau colegele mele mai avute, suferise o metamorfoză hotărâtoare: din coconul albinei lucrătoare ieşise o regină. Căutai în oglinda n-are din baie o imagine diferită de cea obişnuită, o Arlette cu semnele distinctive ale comandantului, o expresie plină de voinţă, o privire mândră. Găsii, în schimb, aceeaşi fată cu faţa somnoroasă şi părul ciufulit.

Luai o perie şi începui să pun ordine în pletele mele dezordonate. Încercai să surâd şi să-mi întind pielea strâmbându-mă caraghios. Obţinui acelaşi rezultat – trăsături regulate, o faţă ca oricare alta. Părul şaten şi drept, privirea uşor încruntată a unei fete care abia se sculase din somn, sprâncenele dese, de culoare închisă, care mă făceau să semăn cu taică-meu, m-au împăcat cu imaginea mea care nu-mi plăcea în mod deosebit.

Mă gândii cu intensitate la taică-meu. Îmi amintii vocea lui puternică şi plăcută, surâsul lui când mă vedea, veneraţia pe care o avea pentru mine. Aş fi putut să-i cer orice şi el mi l-ar fi dat. Şi totuşi, în ochii lui era un licăr hotărât care trăda intervenţiile lui în favoarea mea. Prezenţa lui iradia forţă şi siguranţă. Semănăm şi cu maică-mea, de la care aveam forma acvilină a nasului şi gura cărnoasă. Semnele exterioare ale originii noastre evreieşti erau vizibile, nu numai la mine, ci şi la Emy. Fetiţa semăna foarte bine cu Emiliano, dar avea nasul familiei Grisi.

Apa caldă a duşului nu mă ajută să-mi limpezesc gândurile care mi se îngrămădeau în minte, într-un nod ce

nu putea fi desfăcut. Treceam în revistă personajele unei galerii care îmi era cunoscută: Ovide Decroly, Emiliano, Ester, maică-mea, Ippolita Crivelli, cumplitele surori Montalto, colegii mei, conducătorii îngâmfaţi ai editurii, Domenico, barmanul de la Grand Hotel, pianistul de la bar, Gianni Luda, sunetele melancolice ale unei canţonete napolitane. Şi peste toţi, din nou, Emiliano, vocea lui vibrantă şi calmă, mâinile delicate şi puternice, care îmi cuprindeau chipul, nasul puternic şi drept care îmi atingea vârful nasului şi gura lui pătimaşă care o căuta pe a mea.

— Am ştiut dintotdeauna că tu mă aşteptai undeva, mi-a zis când m-a sărutat pentru prima dată.

Mi s-a părut o frază de circumstanţă, un fel de a justifica prima noastră întâlnire, care risca să alunece foarte curând în trecut fără să lase urme. Pesimismul meu era, probabil, o formă de apărare.

Se întâmplase în timpul primei noastre călătorii la Paris. Avionul aterizase la Charles de Gaulle şi o limuzină ne dusese în rue de Sèvres, în faţa unei clădiri întunecate din secolul al XIX-lea.

— Aşteaptă-mă aici, te rog, îmi spusese. Nu întârzii mult.

L-am văzut intrând cu servieta şi cu un pachet minuscul. Ştiam că se întâlneşte cu un scriitor ilustru, care-l aştepta însoţit de agentul său. Clauzele contractului fuseseră discutate şi se căzuse de acord asupra lor.

Mai rămânea doar de pus semnătura, pentru a face operativă cedarea drepturilor pentru Italia a unei opere dintre cele mai importante şi mai dorite de Emiliano, pe care el reuşise să o aducă la editură.

Ştiam şi că pacheţelul conţinea o pereche de butoni de aur de la Buccellati. Unul dintre primele lucruri pe care le învăţasem de când eram cu el era acela că autorii trebuie îngrijiţi ca nişte copii şi răsfăţaţi ca nişte primadone, chiar dacă mulţi îşi datorau notorietatea unei întâmplări.

Şi maică-mea era scriitoare şi, deşi popularitatea ei

nu era foarte mare, făcea totuşi obiectul unor atenţii adorabile.

Îmi părea rău că nu am talentul ei de povestitoare. Lipsindu-mi creativitatea necesară pentru a scrie romane, m-am lăsat cucerită de jurnalism. Jurnaliştii, dacă îi exclud pe cei câţiva excepţionali, trebuie să alerge în grup şi cu siguranţă nu sunt trataţi la fel ca scriitorii, fie ei cei mai modeşti.

Eu eram cea care trebuia să-i suport, răsfăţându-i, pe cei cărora le ceream o întâlnire sau un interviu. Ca să nu mai vorbesc despre directori şi editori, întotdeauna uniţi şi solidari împotriva redactorului cel mai slab şi mai lipsit de apărare.

Aşteptarea se prelungea peste măsură. Îi spusei şoferului că mă voi plimba puţin şi coborâi din limuzină. Cunoşteam Parisul şi îmi plăceau străzile mari şi mici de pe Rive Gauche, unde mă aventurasem cu maică-mea în cursul unei scurte şederi, o vacanţă de studiu în timpul liceului, şi apoi în timpul misiunilor mele de trimis special.

Mersei o bucată de vreme în labirintul de străduţe dintre rue de l’Université şi Boulevard Saint Germain, până când ajunsei în rue de Grenelle, unde încă se mai respira atmosfera Parisului în care Proust îşi plasase o parte din a sa *Recherche*!

Aş fi vrut să intru în rue de Varenne şi să mă plimb de-a lungul lui rue de Lille şi rue Saint Dominique. Dar hotărâi până la urmă să rămân în mica grădină din spatele bisericii Saint Germain, cea mai veche din Paris. O cunoşteam bine pentru că pe vremuri elaborasem o mică teză de istoria artei. Admiram formele în mare parte romanice, portalul de la intrare din secolul al XVI-lea, clopotniţa romanică întărită de contraforţi puternici la colţuri, urmele celor două turnuri care flancaseră altă dată corul şi ferestrele gotice, înalte şi severe.

Mă aşezai pe bancă la umbra unui copac înalt şi

remarcai bustul modern al lui Apollinaire[9][10]. Pe alee trecu o bătrânică scundă, grasă şi prost îmbrăcată, care împingea un cărucior cu un nou-născut, un cărucior la fel de prăpădit ca şi ea.

Încercai să văd copilul dinăuntru şi văzui în schimb un câine mic, bătrân şi obosit, fără rasă, cu ochii întredeschişi şi urechile ciulite ca să asculte cuvintele de iubire ale stăpânei. Îi spunea *mon chou*, *mon petit lapin*[11]. Mă uitai cu mai multă atenţie la femeie şi la câine şi îi văzui frumoşi, eleganţi, fericiţi în lumea lor de dragoste, în schimbul lor de afecţiuni duioase.

Mă uitam la bătrânică şi la câine, îl priveam pe Apollinaire, îmi aminteam de teza mea de istoria artei, îmi dădeam seama de ciudăţenia de a fi la Paris fără un motiv precis. Îmi stătea încă pe inimă umilinţa unei concedieri nedrepte, care mă ardea ca o rană.

O voce calmă şi vibrantă mă trezi din gândurile mele.

— Ştiam că te voi găsi aici, zise Emiliano.

Mă ridicai brusc de pe bancă, aşteptându-mă să mi se reproşeze că nu rămăsesem în maşină, aşa cum îmi spusese el.

El era atât de aproape de mine, încât îi simţeam parfumul. Îmi trecu o mână după umeri, mă trase spre el şi mă sărută. Apoi îmi spuse:

— Te-aş fi găsit oriunde şi oricum.

Îmi spunea prostiile şi locurile comune pe care le folosesc toţi bărbaţii când fac curte unei femei, iar eu le beam ca pe o apă rece în căldura verii.

Cuvinte exagerate şi visuri imposibile, care ţineau de un timp inexorabil trecut, ca anumite fragmente de muzică care-mi alimentau melancolia, transformând-o în plâns.

Acum, când începeam o nouă viaţă, îmi lipsea

---

9 In căutarea timpului pierdut, celebrul roman al lui Marcel Proust, publicat la începutul secolului XX (n. red.).

10 Guillaume Apollinaire, poet francez (1880-1918), unul dintre cei mai importanți scriitori moderni de la începutul secolului XX (n. red.).

11 Aproximativ „iubirea mea, iepurașul meu“, în limba franceză în original (n. tr.).

sprijinul, prezenţa lui, siguranţa de a fi găsit în fine singura mea iubire.

Apa caldă, uşoară şi stimulantă, mi-a mângâiat pielea, iar eu stăteam plângând sub duş.

Mă gândeam la Emiliano, vorbeam cu el şi mi-a răspuns fata noastră:

— Mamă, pot să vin cu tine sub duş?

Am împins uşa de sticlă şi am tras-o lângă mine. Emy începu să râdă agăţându-se de picioarele mele. Cămaşa de noapte din dantelă se îmbiba de apă şi i se lipea de piele desenându-i trupul micuţ, mlădiu şi necopt.

Aşa ar fi vrut să mă vadă Emiliano? mă întrebai.

— De ce nu eşti azi la grădiniţă? o întrebai pe Emy.

— De ce nu eşti azi la lucru? replică ea.

— Mă voi duce imediat, am răspuns ieşind din duş și punându-mi halatul.

— Şi eu voi pleca imediat, mă maimuţări ea, scoţându-şi cămaşa udă leoarcă şi înfăşurându-se într-un prosop mare.

Când am intrat în bucătărie, micul dejun era gata. Fedora pregătise tartine cu miere şi marmeladă.

— Dormeaţi aşa de bine, încât pe doamna Anna n-a lăsat-o inima să vă trezească, zise camerista, explicând întârzierea lui Emy la grădiniţă.

Maică-mea, atât de spartană, îşi schimbase deja comportamentul şi mă trata cu respectul datorat unei persoane importante. Din biroul ei, plăcut şi răcoritor ca o ploaie de primăvară, continua să se audă ţăcănitul maşinii de scris. Îşi începuse ziua la opt fix şi nu avea să se oprească până la prânz. Şi până atunci nu voia să fie deranjată. Scria numai dimineaţa şi în patru ore producea zece pagini.

— Mamă, te joci cu mine astăzi? propuse Emy, terminându-şi ceaşca de ceai.

— Trebuie să dau nişte telefoane, mai amânai eu.

— Ăsta nu e un răspuns, replică ea calm. Semăna perfect cu taică-său. Şi ridul mititel din mijlocul frunţii se

accentuă.

Montalto nu mănâncă un alt Montalto, îmi amintii, descoperind în adâncul memoriei cuvintele lui Emiliano, rostite când mă adresasem lui ca să mi se facă dreptate după ce fusesem dată afară din cauza Lolei şi a lui Wally.

— Este singurul pe care ţi-l pot da, declarai cu seninătate. Acum du-te şi te îmbracă, spusei, hotărâtă să-mi fac respectat surâsul autoritar.

Emy mă ascultă. Mă întorsei în dormitor şi închisei uşa. Eu nu aveam, ca maică-mea, un birou unde să mă izolez. Dădeam şi răspundeam la telefoane din salon, unde rezolvam treburile de zi cu zi şi mă refugiam în dormitor când voiam să-mi salvez aşa-zisa *privacy*\ Trebuia să iau neapărat legătura cu avocatul Decroly la Geneva, trebuia s-o fac imediat şi aveam nevoie de cât mai multă linişte.

— Domnul Decroly nu e la Geneva, îmi răspunse vocea limpede şi politicoasă a unei secretare care nu îmi dădu vreo atenţie deosebită.

— Când pot să-l găsesc? întrebai fără să-mi ascund dezamăgirea că nu reuşisem din prima încercare.

— Mă tem că nu înainte de sfârşitul lunii, mă informă ea. Vreţi să-mi repetaţi numele dumneavoastră?

— Sunt Arlette Arisi, repetai.

— Foarte bine, doamnă, rosti secretara cu vocea-i obişnuită.

Deziluzionată, am pus jos receptorul. Începutul de femeie bogată şi puternică nu fusese prea bun. Cuvintele şi entuziasmul maică-mii mă făcuseră să cred că Decroly nu mă aştepta decât pe mine. În schimb, va trebui să treacă cine ştie câtă vreme înainte de a mă putea întâlni cu celebrul avocat în mâinile căruia Emiliano depusese bogăţia lui şi a mea. Ieşii din cameră. Emy stătea ghemuită în faţa uşii, cu expresia unei cerşetoare. Se îmbrăcase şi acum se chinuia să pună hăinuţe pe o oribilă păpuşică din plastic, cu aspectul unei adolescente.

1 „Intimitate”, în limba engleză în original (n. red.).

— Te joci cu mine? mă rugă aruncându-mi o privire

pe jumătate rugătoare, pe jumătate ameninţătoare.

— Bine, capitulai eu. Lasă-mă să-mi pun o rochie şi ieşim împreună, promisei.

Nu-mi dădea timp să-mi revăd gândurile. E o prerogativă a icopiilor şi a bătrânilor. Cer o afecţiune totală şi imediată.

Eram deja la uşa apartamentului, când Fedora veni după noi.

— Un telefon pentru tine, Arlette, îmi comunică gâfâind.

— Cine să fie la ora asta? întrebai în timp ce Emy adopta expresia mâhnită şi tristă a celui care îşi vede visul spulberat.

— Domnul Decroly, dacă am înţeles bine, preciză ea.

Încercai să-mi asigur fata cu o privire solidară, dar ea avea deja o anume experienţă în materie şi ştia că la noi în casă un telefon coincidea aproape întotdeauna cu o plecare intempestivă sau o aşteptare lungă. Dimineaţa ei specială se topea în neant.

— Doamnă, vă sun de la Londra, spuse avocatul. Telefonul fără fir al persoanelor importante începuse să funcţioneze cu o rapiditate incredibilă.

— Cred că va trebui să ne întâlnim, murmurai, de parcă îmi dădeam sufletul. Acum, auzindu-l, ezitam şi eram încurcată.

— Asta zic şi eu, doamnă. Vocea lui. era clară şi puternică. E bine dacă ne vedem mâine?

— Sigur, mă bâlbâii eu. Mâine e foarte bine. Unde?

— La dumneavoastră acasă, fireşte. Mâine-dimineaţă vă voi anunţa la telefon ora exactă a sosirii mele. Avea un ton cordial, aproape vesel. În schimb, eu mă simţeam şovăielnică şi nesigură.

— Aştept telefonul dumneavoastră, am mai zis.

Decroly realizase probabil încurcătura mea deoarece simţi nevoia de a mă încuraja.

— Staţi liniştită, îmi spuse cu o voce plăcută, totul va fi bine.

Instinctiv, dusei o mână la acul de aur al lui Emiliano pe care îl găsisem la Grand Hotel, prins la decolteul rochiei.

— Dacă spuneţi dumneavoastră, cred, mai murmurai înainte de a închide.

În loc să mă aştepte pe palier, Emy intrase în casă şi, stând dreaptă în pragul salonului ca o zeiţă a răzbunării, mă privea cu un aer bosumflat.

— Ce ai să-mi spui atât de important? o întrebai eu.

Îşi muşcă buza inferioară şi replică:

— Mi-ai promis…

— Ce anume ţi-am promis? surâsei.

— Că vom ieşi împreună.

— Şi tu ţi-ai schimbat părerea. Îmi pare rău. Afişai o mirare dezolată.

— Spui că mi-am schimbat părerea? strigă ea. Nici vorbă. Vreau să ies cu tine. Veni spre mine şi mă îmbrăţişă, umplând casa cu râsul ei argintiu. Bosumflarea dispăru şi chipul ei frumos se lumină.

Vorbisem cu avocatul Decroly, elaborasem gânduri duioase şi ambiţioase şi acum puteam să mă dedic numai fiicei mele, dimineţii însorite care ne aştepta, pălăvrăgelilor interminabile cu ea despre lucruri frivole şi superficiale, extrem de plăcute.

După câteva minute ieşeam din casă ţinându-ne de mână.

— Mamă, unde mă duci?

— Unde vrei tu.

— Pe jos sau cu Camilla? Şi ea îi spunea maşinii mele Camilla. Multe din lucrurile noastre aveau un nume. Maşina de spălat vasele se chema Guendalina, frigiderul era Bernardo, iar mixerul, Gig-Robot.

Camilla era tot acolo, lângă trotuar, unde o parcasem cu o seară înainte, când mă întorsesem de la Rimini.

Trecui pe lângă ea şi bătui prieteneşte pe portbagaj.

— Mergem pe jos, hotărâi. E mai frumos, mai sănătos, mai comod şi mai bine pentru sănătate.

— Ciao, Camilla, o salută Emy. Astăzi e ziua ta de odihnă, adăugă maimuţărind-o pe Fedora, eşti liberă să faci ce vrei.

— Să începem cu ştirile, propusei eu. Să mergem să cumpărăm ziarele. Arătai chioşcul, la colţul străzii, de partea cealaltă.

— Pot să aleg un ziar şi pentru mine? întrebă Emy.

— Bineînţeles. Dacă mi-ar fi cerut luna de pe cer în ziua aceea, aş fi făcut totul ca să i-o dau.

Traversarăm strada. La câţiva paşi de trotuar, auzii un ţipăt: „Atenţie!”

O văzui pe Emy sărind pe trotuar şi eu o împinsei din instinct, un urlet sfâşietor îmi răni urechile, apoi un monstru de fier mă azvârli în neant. Şi apoi se lăsă tăcerea.

3

Nu ştiam unde mă aflam, cum şi când ajunsesem acolo, dar mă mişcam. Sau ceva se mişca sub mine. Singurul lucru sigur era mâna lui Emy pe care o strângeam într-a mea. Auzeam zgomote îndepărtate, ecouri misterioase. Acum, nu mai mergeam. Eram nemişcată pe un *tapis-roulant*[12] care se mişca în întuneric. Roţile dinţate care acţionau banda transportoare ţăcăneau tare în mintea mea.

Scosei un vaiet care-mi spori suferinţa.

— Se pare că se trezeşte din comă, spuse o voce plină de bucurie, care venea din adâncul unei peşteri. Durerea deveni insuportabilă.

— Urechea continuă să supureze, zise vocea. Mâine îi vom face încă o tomografie. Celelalte analize sunt bune.

Mânuţa lui Emy, care se afla într-a mea, era singura consolare.

— Arlette, mă chemă un glas de femeie. Arlette, mă auzi?

Cine era Arlette? Durerea era acum mai puţin violentă, însă continua să fie puternică.

— Mi-e rău, mă văitai eu.

---

12 „Bandă rulantă“, în limba franceză în original (n. tr.).

— A vorbit, zise primul glas. Mă cufundai în neant în timp ce negrul se transforma într-un cenuşiu lăptos. Eram în ceaţă sau într-un nor? Durerea era insuportabilă. Un disc mare şi luminos se ivi în atmosfera cenuşie. Era un ceas care arăta ora patru, care ieşi din ceaţă şi mă aduse la realitate. Mă transportau pe un pat cu rotile.

Şi atunci când ieşeam din aeroportul Linate cu Emiliano, un ceas arăta ora patru. Ne întorceam din prima noastră călătorie la Paris.

În avion, în drum spre Milano, eram aşezaţi unul în faţa celuilalt, separaţi de o măsuţă care semăna cu cele din vagonul-restaurant al Orient Expressului. Emiliano pusese pe suprafaţa lucioasă un teanc de hârtii pe care le examina cu atenţie. Se opri din citit ca să-mi spună că-i schimbam viaţa şi îi modificam percepţia asupra lumii. Îi spusei să nu-şi bată joc de mine şi-l întrebai dacă acel comportament făcea parte din tehnicile sale de seducţie, dacă era schema fixă cu câte o variantă inteligentă, pe care o folosea cu toate femeile pe care voia să şi le aducă în pat.

A…

Îi propusei să-mi lase mana pe care o acaparase şi la care părea că nu are intenţia să renunţe. Îmi strângea mâna şi-mi arunca priviri pline de pasiune murmurându-mi cuvinte de iubire.

— Eu nu te mai las, spuse cu emfaza unui adolescent la prima sa experienţă sentimentală.

— Ce te face să crezi că eu aş fi de acord? îl sfidai eu.

— Ştiu şi gata, afirmă cu hotărâre.

Avea dreptate. În starea în care mă aflam, l-aş fi urmat până la capătul lumii. Şi aş fi făcut orice mi-ar fi propus. Îmi plăcea, îmi plăcea privirea lui, îmi plăcea cum vorbea, cum acţiona. Până şi în acea încredere în sine de adolescent era ceva care mă vrăjea.

Emiliano dădu deoparte hârtiile şi îmi luă şi cealaltă mână, făcându-mă prizonieră.

— Mă întreb cum am putut să trăiesc toţi anii aceştia fără tine, spuse privindu-mă în ochi.

— Dar nici măcar nu-mi ştii numele, glumii eu. Stewardesa ne aduse o sticlă de şampanie Cristal într-o frapieră plină de gheaţă. A fost singurul moment când nu m-am simţit în largul meu, gândindu-mă că fata văzuse scena de nenumărate ori.

Surâsul ei detaşat şi dibăcia şi eleganţa cu care a dispărut la momentul potrivit dovedeau un profesionalism care merita respect.

— Eu ştiu totul despre tine, zise Emiliano.

— Să auzim, îl invitai.

— Licenţă în litere obţinută cu nota maximă. Angajată la editură pe postul de corector de şpalturi.

O scurtă experienţă la centrul de documentare. După şase luni, redactor la *Universo Donna*. După un an, transferată la *Orizzonti*, un salt calitativ. După o scurtă ucenicie, trimis special. Continui? întrebă.

— Continuă, l-am provocat eu.

— Ai fost trimis special până în ziua când ai fost dată afară. Adică până ieri, continuă el. Ai avut o poveste destul de serioasă, dar nu entuziasmantă, cu arhitectul Giovanni Poletti, consilierul uneia din colecţiile noastre. L-ai lăsat şi apoi te-ai întors la el de vreo câteva ori. Apoi te-ai combinat, tot aşa, cu Arrigo Biondi, fotograful cel mai bun de la *Orizzonti*. De un an, nu mai eşti văzută cu nimeni. Sunt mulţi care îţi fac curte, dar tu arăţi o lipsă de interes aproape alarmantă pentru celălalt sex.

De umilinţă şi de furie, mă înroşii.

— Un dosar perfect. Îmi eliberai mâinile cu o energie şi o forţă de care nu mă credeam în stare. Aşadar, informatorii tăi m-au urmat şi în dormitor, mă indignai eu.

Emiliano surâse conciliant.

— Cu tine s-au mărginit la o investigaţie superficială. În definitiv, vorbesc cu o jurnalistă care cunoaşte anumite mecanisme.

— Perverse, izbucnii eu, şi josnice, adăugai, în timp ce el îmi umplu paharul.

— Chiar nu ştii că multe întreprinderi actualizează

CV-urile subalternilor lor care prezintă un anumit interes?

— O consideram o metodă poliţienească la care s-a renunţat. Emiliano izbucni într-un hohot de râs.

— Atunci, au făcut bine să te dea afară, glumi. Într-o lume dominată de şantaj, anumite informaţii sunt fundamentale. Am adus oameni care să scoată microfoanele din biroul meu. Probabil au fost instalate şi în alte încăperi ale editurii. Da, cunoşteam anumite sisteme, dar nu mă consideram atât de important, încât să justific atenţia care mi se dădea.

— E un comportament ruşinos.

— Sunt cu totul de acord cu tine. Dar asta nu schimbă esenţa lucrurilor.

— Îmi închipui că surorile tale supraveghează acest sector delicat, comentai eu cu dispreţ. Dacă nu este chiar o invenţie de a lor.

— De data asta trebuie să te deziluzionez. Ideea a fost a lui Edison. Susţinea că editura lui e o familie fără secrete.

— Totuşi, secretele şi le ţinea bine ascunse, obiectai.

— Cred că aşa e, recunoscu Emiliano.

Avionul ateriză. Ne aştepta o limuzină somptuoasă. Era patru după-amiaza.

— Cred că nu ne vom mai vedea, zisei eu îndreptându-mă spre şirul galben al taxiurilor. Mă simţeam rănită, jignită de scotocirea vieţii mele private.

— Noi o să ne mai vedem, Arlette. Şi mai curând decât crezi.

Mă sărută, fără să-i pese de lumea care trecea, şi blând, şi agresiv, lăsându-mă fără suflare.

— Du-o acasă pe doamna, îi spuse şoferului. Îmi surâse şi adăugă: Eu voi lua un taxi ca să ajung la editură. Odihneşte-te. Vin la opt să te iau. Diseară luăm masa împreună.

— Nu voi fi acasă, minţii eu, încercând să recuperez puţină demnitate.

— Punem pariu? replică continuând să surâdă.

Peste chipul lui Emiliano se suprapuse chipul maicămii, care mă privea cu duioşie.

— Ciao, murmurai, abia auzindu-mi sunetul vocii.

— Bine ai revenit, zise ea.

— De ce? Unde am fost?

— Ai fost două săptămâni în comă. Astăzi se împlinesc exact paisprezece zile.

— Ce mi s-a întâmplat?

— A dat peste tine o camionetă. În faţa casei noastre. Îţi aminteşti?

— Emy unde e? întrebai imediat, temându-mă că i s-a întâmplat ceva.

— Acasă. E foarte bine.

— Şi eu unde sunt?

— La spital.

— Mă doare foarte tare capul, spusei. Vocea ta abia ajunge la mine, de parcă aş avea urechile astupate.

— Ai un dop de vată în urechi, îmi explică maică-mea. Ai avut pierderi de lichid. Dar acum încep să se oprească. Trebuie doar să ai răbdare. Ce a fost mai rău a trecut.

Dar abia după câteva zile durerea de cap a devenit suportabilă.

Partea stângă a feţei era paralizată şi mă hrăneau cu o sondă. Aveam ochii tumefiaţi şi gura îngrozitor de umflată.

— Vă restabiliţi văzând cu ochii, mă asigură medicul primar care se ocupa de mine. Vor fi necesare alte controale, dar sunteţi în afara oricărui pericol. În câteva săptămâni, faţa va reveni la normal. Avea aerul că îmi cunoaşte foarte bine cazul.

— Mulţumesc, domnule profesor.

— Mulţumiţi-i îngerului dumneavoastră păzitor. După un asemenea accident, se rămâne în viaţă numai datorită unui miracol.

Jurai că îi voi mulţumi imediat.

Trecutul recent era un spaţiu alb presărat cu semne de întrebare. Ştiam că ieşisem din casă cu fata mea şi

ştiam că mă duceam cu ea la chioşc ca să cumpăr ziare. În rest nu era decât un vid absolut.

Cu toate acestea, din punct de vedere fizic, mă restabileam cu adevărat şi, cu fiecare zi, semănăm tot mai mult cu o fiinţă omenească. Umflăturile se retrăgeau, iar gura îşi relua încetul cu încetul aspectul firesc. Urechea dreaptă era liberă, iar cea stângă avea să fie şi ea în curând. Durerea de cap mai apărea doar dacă făceam mişcări bruşte. Într-o bună zi, m-au pus să stau în caţ) ul oaselor şi mi-au adus nişte supă cu tăiţei.

— În ce zi suntem, o întrebai pe maică-mea care, practic, locuia cu mine la spital.

— În 20 iunie. Trecuseră trei săptămâni de la accident.

— Dacă nu mi-o aduci pe Emy, am să înnebunesc.

— Vorbesc cu medicul şi ţi-o aduc. Ascultă-mă, în urmă cu câteva zile nu te-ar fi recunoscut.

Abia mai târziu, maică-mea mi-a povestit că, de fapt, Emy fusese şocată vreme de câteva zile după ce asistase la accident şi mă văzuse proiectată în aer ca un manechin şi căzând cu o bufnitură surdă pe asfalt. Mi-a povestit despre vizitele frecvente ale avocatului Decroly care aştepta un telefon ca să ia avionul spre Milano şi să-mi oficializeze poziţia în editură.

Şi, mai ales, îmi dezvălui un lucru îngrozitor: şoferul camionetei roşii care mă lovise intenţionase să mă omoare. Nu fusese un accident, ci o încercare de a mă ucide în ajunul instalării mele la Editura Montalto.

4

Ieşii din policlinică într-o zi cu soare, minunată şi caldă. Mergeam la braţul maică-mii şi priveam lumea de parcă aş fi văzut-o pentru prima oară. Cerul era transparent şi albastru, aerul limpede, culorile vii şi strălucitoare. Auzii clopotele de la clopotniţa unei biserici bătând de amiază.

Revenii acasă cu Mercedesul 240 verde din 1974 al maică-mii şi mă simţeam ca o regină. Muşcate şi petunii

înfloreau mândre pe terasa noastră, printre florile palide ale pelargoniei care răspândeau un miros intens de trandafir uscat.

Fedora mă întâmpină în uşa apartamentului cu braţele deschise. Aproape ascunsă în spatele ei, încă înspăimântată şi incredulă, mica mea Emy mă observa cu ochişorii ei inocenţi. Accidentul o marcase puternic şi fusese nevoie de răbdarea Fedorei şi de tenacitatea plină de iubire a maică-mii ca să o facă să uite scena dramatică.

Am aflat că uneori Emy ţipa în somn şi mă convinsei că numai timpul va şterge amintirea. Apartamentul nostru semăna cu o seră. Peste tot erau flori, trimise de vecini, de colegi, de câţiva adoratori care, în pofida indiferenţei mele, nu voiau să renunţe. O luai în braţe pe micuţa mea şi cu ea m-am refugiat în camera ei.

— Ne jucăm? propuse Emy, fără să-mi lase măcar timp să privesc împrejur. Mă ghemuii pe covor lângă ea ca să-i dovedesc clar că sunt la dispoziţia ei.

— Ce joc îmi propui?

Emy îşi puse mâinile în păr ca să simuleze o gândire profundă.

— Jocul, jocul, jocul… jocul de-a negustorul, răspunse după o lungă pauză.

— Eu ce fac?

— Tu eşti clienta, intri în prăvălia mea şi eu îţi vând ce ai tu nevoie. Apoi, tu plăteşti, iar eu îţi dau restul. Printre jucăriile ei era o tarabă în miniatură cu tot felul de produse.

— Bună ziua, doamnă, începu ea cu naturaleţe. Cu ce vă servesc?

— Aş dori un kilogram de roşii.

Emy mă privi, ignorând comanda, deveni serioasă şi mă întrebă:

— Cum vă simţiţi, doamnă? Nu v-am mai văzut de mult. Aţi avut probleme de sănătate?

Îi imita pe adulţii pe care-i auzise de mii de ori abordând asemenea subiecte, dar în acelaşi timp lansa o

undiţă şi voia ca eu s-o prind.

— Am avut un accident urât, răspunsei cu sinceritate.

— O, sărăcuţa!

— Mă duceam la plimbare cu fetiţa mea când un netrebnic m-a lovit. Apoi a fugit.

Emy îşi duse mânuţele la obraji şi făcu ochii mari.

— Sărăcuţa! Trebuie să fi fost cumplit.

— Din fericire, nu-mi amintesc mai nimic despre acel moment.

— Puteaţi să muriţi.

— Dar îngerul meu păzitor m-a salvat, am replicat eu.

— Din fericire, el nu era distrat. Şi fata dumneavoastră? Trebuie să fi suferit mult fetiţa dumneavoastră.

Iată care era subiectul care o chinuia. Emy îşi schimbă expresia şi eu îmi dădui seama că era pe punctul de a plânge.

— Din fericire, ea e o fetiţă curajoasă, zisei eu ca s-o încurajez.

— Dar acum vă simţiţi bine, nu-i aşa? se interesă din tot sufletul. Acum te simţi bine? exclamă rupând schema jocului şi intrând în realitate.

— Mă simt bine, iubirea mea, o asigurai mângâind-o pe obraz.

— Când am venit la tine la spital, împreună cu bunica, erai într-o stare foarte rea. Aveai ochii vineţi, un plasture pe nas şi gura strâmbă. Credeam că ai să rămâi aşa pentru totdeauna.

Văzui două luminiţe în ochii ei, în vreme ce eu nu mai puteam respira.

— Dar te-aş fi iubit la fel, mamă. Crede-mă! spuse ea printre hohote de plâns.

Plânserăm împreună, îmbrăţişate. Lacrimile ne-au eliberat şi ne-au făcut bine amândurora.

Avocatul Ovide Decroly a venit la noi acasă după câteva zile. Nu realizasem cât era de tânăr şi de atrăgător. Era într-adevăr un bărbat frumos. Dar nu mă uitasem

niciodată la el din acest punct de vedere.

Îl primii împreună cu maică-mea, în biroul ei, o încăpere foarte feminină şi ospitalieră. Lavanda pusă în vase mari peste tot răspândea un miros proaspăt. Biroul ei era o masă severă, foarte solidă, pe care se aflau într-o dezordine încântătoare cărţi, bibelouri, fotografii în rame de argint. În centru, se găsea celebra ei Valentina roşie, maşina de scris, cu ajutorul căreia aşternuse pe hârtie atâtea romane. Tapetul era din mătase roz marmorată. Două divane mici acoperite de cuverturi înflorate erau plasate faţă-n faţă, despărţite de o măsuţă joasă, plină de cărţi şi reviste.

— Unde rămăsesem? îl întrebai pe avocatul din Geneva. Îmi făcea plăcere să reînnod cu el firul conversaţiei întrerupte brusc.

— La preliminarii, zise el. Mă pregăteam să vin aici şi dumneavoastră aţi fost victima unui atentat, adăugă ca un om practic, obişnuit să spună lucrurilor, chiar şi celor mai neplăcute, pe nume.

În sufletul meu refuzam o asemenea abordare şi continuam să cred că accidentul nu fusese decât una dintre nenumăratele tragedii care se petrec pe stradă.

Încercai un sentiment de angoasă când Ovide îmi spuse că încredinţase cercetarea cazului şi asigurarea securităţii mele unei excelente agenţii particulare de investigaţii.

— Dar poliţia? întrebai eu.

Ovide Decroly, imperturbabil, începu să enumere faptele. Emy nu fusese singura care văzuse furgoneta roşie care se îndreptase direct spre mine. Domnişoara Waltraude, vecina noastră, declarase că zărise furgoneta venind spre mine cu viteză. Pe asfalt nu se găsiseră urme de frână. Vehiculul mă lovise în plin, aruncându-mă în aer, şi dispăruse în trombă, cotind pe via Gran Sasso, în timp ce eu cădeam pe asfalt.

Domnişoara Waltraude nu putuse să specifice marca furgonetei, dar îşi amintea foarte bine şoferul, un om cu

barbă, destul de tânăr, cu păr des şi lung, negru şi creţ.

— Semăna, zisese ea, cu un fotbalist de culoare care joacă într-o echipă al cărei nume nu mi-l amintesc.

Se referise mai mult ca sigur la olandezul Gullit. Probabil că era o perucă pe care o puteai găsi la toţi vânzătorii ambulanţi din jurul stadionului.

Un alt martor observase că pe partea din spate a vehiculului era un abţibild cu un indian. Un altul susţinea că furgoneta era vopsită în roşu şi negru. Erau multe detalii, dar lipsea numărul. Maică-mea şi cu mine ascultam relatarea avocatului cu cea mai mare atenţie.

— Nu ştim nimic precis, obiectai eu.

— Nimic care să convingă poliţia de necesitatea de a aprofunda cercetările, remarcă Ovide. Dar agenţia de investigaţii pe care am angajat-o a descoperit o furgonetă foarte asemănătoare cu cea descrisă de martori lângă o tabără de nomazi la capătul străzii Palmanova. Era fără număr, pe jumătate distrusă de flăcări, cu seria şasiului îndepărtată cu grijă. Pe ceea ce rămăsese din banchetă s-au găsit fire lungi negre, care la o primă examinare s-au dovedit a fi păr sintetic dintr-o perucă ieftină.

Panica puse din nou stăpânire pe mine.

— Poliţia ce spune?

— Nimic încă. Şi pentru că nu are mobilul, răspunse Ovide.

— Chiar aşa, am fost eu de acord. Cine să-mi dorească moartea? Şi din ce motiv? Un asemenea gând era atât de tulburător, încât am fost prima care l-am respins. Nu reuşeam să cred că cineva din lumea aceasta mare voia să mă vadă moartă. Şi că voia asta cu atâta ardoare, încât să se năpustească asupra mea cu o camionetă.

Chiar şi Decroly se întreba cine ar fi putut să-mi dorească moartea. Instinctiv, m-am gândit la familia Montalto, dar nu puteam fi sigură. El, în schimb, îi excludea. Nu fuseseră încă informaţi de noua mea poziţie. Deci nu aveau niciun motiv ca să mă elimine.

— Trebuie să ne îndreptăm cercetările în altă

direcţie. Va trebui să-i ajutaţi pe investigatori.

— Nu ştiu de unde să încep, exclamai eu uluită.

— Va trebui să vorbiţi cu ei şi veţi vedea că vă vor ajuta să înţelegeţi. Datoria mea este însă alta. A venit momentul să vă pun la curent cu poziţia dumneavoastră de adevărată proprietară a Editurii Montalto.

O clipă îmi amintii că-i promisesem lui Emy că o voi lua de la grădiniţă. Dar eram sigură că explicaţiile lui Decroiy nu-mi vor permite s-o fac. Răbdare. Va avea grijă maică-mea.

Avocatul din Geneva începu să-mi explice în amănunt situaţia societăţii, reglementată de un vechi statut impus de bătrânul Edison. Conform acestuia, eu aveam, de cinci ani, o parte din editură. Nici eu şi nici ceilalţi acţionari nu ştiusem însă asta.

Într-adevăr, Emiliano transferase acţiunile lui unei societăţi financiare pe numele mamei mele, Anna Grisi, care era obligată să mi le cesioneze în momentul în care i-aş fi cerut-o. Emiliano avea, la fel ca surorile sale, douăzeci la sută din acţiuni, la care însă reuşise să le adauge pe cele ale primei sale soţii, Ippolita Crivelli, paisprezece la sută, şi ale mamei sale, Ester, adică încă unsprezece la sută. În acest fel, puteam să contez pe patruzeci şi cinci la sută din acţiuni. Nu aveam majoritatea, dar oricum mai mult decât părţile deţinute de fiecare, adică de Lola, Wally şi de finanţistul Franco Vassalli.

Emiliano considera că intrarea acestuia din urmă, o persoană care nu făcea parte din familie, în societate ar fi determinat fragmentări ulterioare, ducând în final la prăbuşirea gloriosului imperiu editorial.

Era convins că surorile sale şi soţii lor se aflau la originea dezechilibrului financiar provocat de achiziţionarea unei reţele de distribuţie, gestionate fără experienţa şi fără competenţa necesare.

Emiliano nu aprobase niciodată îndepărtarea fratelui mai mic, Gianni, care, cu intuiţia sa extraordinară, ar fi ajutat societatea.

Dar Lola şi Wally îi ceruseră capul.

În ultimii cinci ani, Editura Montalto acumulase numeroase datorii în beneficiul unei societăţi financiare elveţiene controlate de domnul David Dublanc. Numai Emiliano ştia că aceste împrumuturi cu dobânzi foarte mari fuseseră acordate dintr-un fond al Ippolitei Crivelli, prima sa soţie. Fond pe care Ovide Decroly îl gestiona pentru mine. Astfel, deşi nu aveam decât patruzeci şi cinci la sută din acţiuni, eram, în realitate, patroana editurii.

— E limpede? întrebă Ovide Decroly cu un surâs triumfător.

— Limpede ca o poveste frumoasă, răspunsei. Numai că poveştile frumoase sfârşesc întotdeauna bine.

— Chiar şi povestea dumneavoastră are toate elementele necesare unui deznodământ de genul „şi au trăit mulţi ani fericiţi".

Am făcut descântecul potrivit, încrucişându-mi degetele.

— Să sperăm, oftai, privind-o pe maică-mea. Am avea cu toţii nevoie. E însă un lucru pe care nu-l înţeleg. De ce Ippolita a renunţat la acţiunile sale când Emiliano, fostul ei soţ, i-a cerut?

Avocatul Decroly deveni pe neaşteptate serios.

— Ippolita avea un păcat mare care trebuia să fie iertat, îi dezvălui el, fără să mai punem la socoteală că a crezut întotdeauna în capacităţile de manager şi în cinstea; absolută ale lui Emiliano.

— La ce vă referiţi? întrebai eu.

Ovide îşi trecu o mână peste frunte ca şi când ar fi vrut să alunge un gând supărător.

— Trebuie să ne întoarcem în 1944, când familia Montalto se afla de douăsprezece luni în Elveţia şi pierduse totul din pricina războiului. Reconstrucţia editurii ar fi trebuit să înceapă la un an după aceea, odată cu sfârşitul conflictului şi întoarcerea familiei în Italia. E o poveste lungă şi urâtă. Emiliano mi-a împărtăşit-o pentru ca eu să v-o pot povesti la momentul potrivit.

11 ascultai pe Ovide Decroly în timp ce maică-mea se dusese s-o ia pe Emy de la grădiniţă în locul meu. Când avocatul elveţian îşi luă rămas-bun, ştiam că sunt o femeie bogată şi puternică, aveam titlurile şi siguranţa, dar încă nu ştiam dacă povestea mea va avea un sfârşit fericit.

FAMILIA

1944

1

Familia Montalto se instalase de câteva luni bune în Elveţia. Edison pierduse totul – bani, prestigiu, putere. Dar se afla într-o bună tovărăşie, deoarece mulţi, ca şi el, scăpaseră de război pe teritoriul elveţian. Edison nu avea nicio îndoială că îşi va reconstrui cândva imperiul editorial. Aştepta aşadar cu nerăbdare sfârşitul războiului, ca să se pună pe treabă.

Singura durere care îi apăsa sufletul era legată de purtarea sa faţă de Anna Grisi în timpul fugii din Italia. Privit dinspre liniştea prezentului, faptul de a o fi denunţat ca evreică pentru a-şi salva viaţa fusese de neiertat, dar explicabil, căci învinsese instinctul de supravieţuire. Edison se surprindea uneori gândindu-se că, dacă Anna ar fi fost omorâtă de călăuză, el s-ar fi simţit mai puţin vinovat, deoarece ea nu ar mai fi trăit ca să-i amintească prin prezenţa ei acea clipă de laşitate. În asemenea momente, se consola gândindu-se că omul este o sumă de contradicţii. „Este imposibil să sondezi abisurile răutăţii şi ale abjecţiei umane”. Era un citat dintr-o operă citită în tinereţe, la care recurgea frecvent. Dădea vina pe natura umană în general, şi nu pe el în special şi se simţea iertat.

Însă când se întâmpla s-o întâlnească, deoarece şi Anna Grisi locuia la Lugano ca şi el, remuşcarea începea din nou să-l roadă.

În clipele acelea se întreba dacă soţia lui, de a cărei judecată se temea, şi avocatul Arisi ştiau ce se întâmplase. Cunoscând-o bine pe Anna, era gata să parieze că ea nu ar fi vorbit niciodată cu nimeni despre aşa ceva.

Cu toate acestea, nu reuşea să se elibereze de umbra

fărădelegii neduse până la capăt şi se temea ca nu cumva să se aleagă, cu timpul, cu o adevărată obsesie.

Astfel, într-o zi, întâlnindu-se din întâmplare cu Anna Grisi într-o librărie din Lugano, hotărî că sosise clipa să închidă pentru totdeauna acest capitol chinuitor din viaţa sa.

— Îmi pare bine să te văd bine sănătos, spuse ea cu un surâs rece, deoarece vreau să fiu eu cea care să-ţi tulbure somnul până la sfârşitul vieţii.

Edison se înroşise şi-şi plecase capul sub privirea feroce a femeii.

Anna era încă extrem de frumoasă. Poate şi mai frumoasă decât atunci când o cunoscuse. Avea pe chip o lumină nouă. Nu mai avea expresia de păpuşă care îl fermecase, ci o seninătate plină de armonie care o făcea şi mai atrăgătoare.

Edison ştia că Anna şi soţia sa se întâlneau din când în când într-un salon de ceai, lângă piaţa mare din oraşul vechi. Ar fi dat orice ca să audă ce-şi spuneau, chiar dacă era sigur că discutau despre orice, cu excepţia lui. Era clar că cele două femei deveniseră prietene şi treaba asta îl plictisea.

— Mi se pare inutil să-ţi cer scuze, începu editorul, străduindu-se să dea cuvintelor un ton frivol.

— Inutil, vulgar şi ofensiv, replică Anna cu răceală.

Frica se revărsă în el ca o mocirlă puturoasă cu apă stătută. Îşi şterse sudoarea rece de pe frunte.

— Şi dacă ţi-aş spune că, după ce te-am denunţat, eu am fost cel care a trimis-o în ajutorul tău pe cealaltă călăuză ca să te salveze? o provocă el, străduindu-se să pară credibil.

— Inutil şi ridicol, silabisi Anna care se afla, totuşi, în faţa unui nou argument, pe care nu putea să-l respingă.

Edison surprinse o breşă în apărarea ei şi intui că de acolo putea să continue atacul, pentru a deschide o cale credibilă propriilor lui argumente.

— Dacă omul care te-a salvat ar depune mărturie în

favoarea mea? continuă el.

— Cunoscându-te, aş fi gata să cred că l-ai plătit, replică ea, aparent fără să ezite.

— Atunci, dacă asta crezi, de ce nu m-ai denunţat până acum? zise el apăsat, încercând să dea dovadă de siguranţă.

Anna îl privi cu dispreţ.

— Să te denunţ, cui? Când? De ce? îl şfichiui ea. Ştii bine că nu e stilul meu să recurg la delaţiune. Nu am făcut-o atunci şi nu am s-o fac nici acum. De altfel, adăugă, dând dovadă, pentru prima oară, de o subtilă perfidie, această aşteptare spasmodică nu e ea însăşi o răzbunare? Pentru că e limpede că mă voi răzbuna pentru ce mi-ai făcut, chiar dacă nu ştiu încă nici cum, nici când.

Fruntea bărbatului se acoperi din nou de broboane de sudoare. Edison încercă să arboreze un surâs detaşat care se transformă însă repede într-o grimasă.

— Nu te mai recunosc, oftă cu durere. O revedea pe fata din provincie, frumoasă şi speriată, care intrase în biroul lui în îndepărtatul an 1938, îmbrăcată modest, având un chip încântător şi o mulţime de visuri.

El a impus-o atenţiei cititorilor, a îmbrăcat-o cu o eleganţă sofisticată, a împodobit-o cu bijuterii, i-a cumpărat o casă şi a prezentat-o persoanelor potrivite. Sigur, făcuse toate astea pentru a-şi satisface nevoia de cucerire şi, când Anna începuse să se transforme într-o femeie sigură de ea, hotărâse s-o părăsească. Dar ea i-o luase înainte.

— Eu, în schimb, te cunosc tot mai bine, îl acuză Anna. Nu te descifrasem în totalitate când am rupt legătura cu tine, dar nici atunci nu îmi făcusem multe iluzii. Îmi promiseseşi protecţia ta afectuoasă şi că îmi vei facilita intrarea în lumea literară, dar te culcai cu mine ştiind că nu puteam să te refuz. Când

dada odeagră 355 ţi-ai dat seama că chiar pot să scriu, ai făcut în aşa lei încât toate uşile să mi se închidă.

— Eşti nedreaptă, se plânse Edison. Avea acum

expresia blândă a celui care e dispus la orice pentru a recupera afecţiunea pierdută. Aşadar, continuă el, e adevărat, scriseseşi o carte bună. Te-am împiedicat s-o publici cu un alt editor din gelozie, din spirit de revanşă. Asta nu voi putea să mi-o iert niciodată. E singura mea vină faţă de tine.

— Dar chiar eşti caraghios, Edison Montalto! rosti Anna. Clienţii librăriei intuiseră că editorul italian pe care-l cunoşteau bine şi femeia frumoasă care îl înfrunta se certau, aşa că se îndepărtaseră, făcând un gol în jurul lor.

— Iartă-mă, Anna, capitulă Edison. Am să-ţi dau contractul care te lega de editură ca să-l poţi distruge. Pentru mine este un capitol încheiat. În ce priveşte restul, dacă nu vrei, poţi să nu mă crezi. Eu ţi-am spus adevărul.

Anna făcu un efort ca să nu cedeze imediat în faţa tonului îndurerat şi convingător al lui Edison. Nu mai făcu niciun comentariu. Se întoarse şi ieşi din librărie.

Numai mărturia omului care îi salvase viaţa ar fi putut să confirme spusele lui Edison. Anna, cu prudenţă, se informă ca să-i dea de urmă şi află că respectivul, cu puţină vreme în urmă, fusese găsit la graniţă cu gâtul tăiat de un cuţit. Avu o criză violentă de plâns. Şi, din acel moment, începuse să aştepte ziua răzbunării.

2

Edison Montalto coborî din funicular în oraşul nou. Şi descoperi că le surâde oamenilor. Întâlnirea cu Anna Grisi mersese mai bine decât sperase şi acum putea să-şi privească liniştit viitorul.

Lugano îi plăcea. I se părea că seamănă cu o doamnă fascinantă, elegantă, puţin fardată, educată şi uşor timidă. Semăna cu Ester, soţia credincioasă şi devotată care, din ziua când au fugit în Elveţia, nu încetase să se sacrifice pentru el şi pentru copii. Oraşul avea liniştea unei grădini neatinse, departe de ravagiile războiului. Timpul era măsurat de bătăile a milioane de ceasuri care, împreună cu ciocolata, tutunul, brânzeturile şi băncile, constituiau platforma a ceea ce istoricul Lorenz Stucki ar fi numit

„imperiul secret”.

Gândindu-se la asta, Edison ajunse la vila Céleste, o construcţie solidă de la sfârşitul secolului al XIX-lea, cu ferestre mari şi balcoane înflorite cu muşcate, reşedinţa familiei Crivelli. Stăpâna casei se numea

Céleste Régazz. Era elveţiancă, dintr-o familie de bancheri. Ca şi Edison, trecuse de patruzeci de ani. Céleste era mică şi durdulie, cu o carnaţie pufoasă, privirea albastră ca numele şi o expresie de mirare, asemenea unei madone din Renaştere.

Soţul ei, Agenore Crivelli, originar din Brianzo şi implicat puternic în industria bumbacului, era un om cult şi voluntar care, în 1941, la un an după intrarea în război a Italiei, după ce obţinuse compensaţii maxime, îşi cedase ţesătoria şi se mutase la Lugano împreună cu familia, la vila Céleste.

Agenore Crivelli era în proces cu fasciştii din pricina trecutului său de om care se opusese regimului şi, atunci când multă lume sărbătorea succesele Axei şi prevedea alte şi alte victorii, intuise înfrângerea nazismului şi acţionase în consecinţă. Se refugiase sub marile aripi aurite ale familiei Régazz, în liniştea din Ticino, aşteptând timpuri mai bune. În cercul de italieni refugiaţi, fabricantul de bumbac era o figură care ieşea în evidenţă, iar casa lui – o etapă obligatorie pentru cel care voia să intre din nou în marile afaceri într-o bună zi.

Familiile Montalto şi Crivelli se cunoscuseră dintr-o pură întâmplare, datorită lui Emiliano, care mergea la aceeaşi şcoală cu Fabian, fiul lui Agenore. Cei doi tineri se împrieteniseră imediat. Emiliano ieşea în evidenţă datorită inteligenţei şi fanteziei sale, Fabian prin determinarea lui. Aveau rezultate excelente la şcoală şi se completau reciproc. Discutau pe orice temă cu patima tipică adolescenţei şi se distrau de minune.

Datorită acestei amiciţii, cele două familii au început să se frecventeze cu asiduitate. Aşa s-a născut o prietenie solidă. Ester lua ceaiul cu Celeste şi-i asculta văicărelile în

privinţa fiicei mai mari, Ippolita, despre care mama spunea că e ciudată, neliniştită şi nesupusă. Edison, în schimb, asculta muzică de operă împreună cu Agenore, discuta cu el despre vocea lui Tito Schipa sau Beniamino Gigli, intrând apoi în meandrele politicii şi ale afacerilor.

În ziua aceea, Edison se ducea la vila Celeste ca să se întâlnească cu James Wilding, un scriitor american foarte talentat, de mare succes, cunoscut în Europa de cititorii de limbă engleză. Romanele lui nu fuseseră traduse încă în italiană.

— De ce nu încerci să obţii drepturile de traducere pentru Wilding? îi sugerase Agenore editorului. După ce se va termina războiul, americanul va fi al tău, iar tu vei fi posesorul unei adevărate comori. Poţi să le iei ieftin, dacă plăteşti cu banii jos. El e un risipitor. Bea, joacă şi, ca toţi cei asemenea lui, pierde. Banii nu-i ajung niciodată.

Fabricantul de bumbac nu citea romane. În schimb, fiicei sale, Ippolita, îi plăceau poveştile americanului, populate cu personaje stranii şi situaţii neobişnuite şi captivante. Ippolita, cu entuziasmul ei, fusese susţinătoarea cea mai aprigă a talentului lui Wilding.

— Rezerva mea în aur e pe sfârşite, îi mărturisise editorul prietenului său, Crivelli. În Elveţia, Edison îşi folosise banii ca să plătească avansurile pentru drepturile de autor ale multor scriitori europeni şi italieni. Erau o investiţie excelentă pentru sfârşitul războiului şi pentru reconstrucţia editurii sale.

— Asta; nu e o problemă. Îţi dau eu banii, îl asigurase Crivelli. Generozitatea lui era determinată atât de prietenie, de un plan legat de proiectele sale viitoare, cât şi de o încredere fără margini în capacităţile manageriale ale lui Edison Montalto.

Şi astfel, Edison sună în acea zi la poarta vilei. Un servitor îi deschise şi el parcurse aleea mărginită de tufişuri de hibiscus până la scara din piatră roz. O ocoli şi ajunse în grădina care era o adevărată simfonie de culori. De aici merse până la bolta lungă, cu structura din lemn,

care susţinea caprifoiul înflorit. Acel colţ de grădină îi amintea chioşcul de la vila Ester. Lui Edison îi plăcea vila de pe lacul Como şi chiar în acele zile primise de la sora lui Polissena veşti încurajatoare: totul rămăsese intact, aşa cum era la plecarea lui, iar nemţii nu îndrăzniseră să distrugă proprietatea.

Îl văzu pe Agenore care şedea sub bolta albă şi discuta cu un uriaş cu o expresie copilărească. Era, probabil, americanul James Wilding.

După prezentări, editorul intră cu greiu în discuţie, abia gustând din whisky-ul care îi fusese oferit şi cercetându-l pe scriitor aşa cum un boxer îşi studiază adversarul înainte de a se hotărî dacă să atace sau să intre în defensivă.

Wilding, pe care îl înţelegea cu greu din pricină că nu prea cunoştea limba, i se păru un intelectual cu sănătoase rădăcini ţărăneşti şi cu spiritul aventuros al pionierului. Era o tolbă ambulantă plină cu poveşti, populate de personaje şi întâmplări fantastice şi cu o inteligenţă sclipitoare.

Pe seama intuiţiei de editor a lui Edison Montalto circula o anecdotă. Cine îl cunoştea bine era convins că îi era de ajuns să cântărească în mână o carte proaspăt ieşită din tipar, pe care nu o citise, să-i dea paginile cu degetul mare, să le miroasă încă impregnate de izul de cerneală, ca să stabilească dacă va fi sau nu un succes. Şi în majoritatea cazurilor previziunea lui se adeverea. Aceeaşi perspicacitate, aplicată autorilor, dădea rezultate uimitoare.

În vreme ce conversaţia continua, Edison, uitându-se la omul acela uriaş, intui că poate americanul nu va intra în istorie ca un mare scriitor, dar îl va îmbogăţi cu siguranţă pe editorul care va încredinţa tiparului romanele lui. În scurtă vreme, se stabili între ei o înţelegere profundă şi deveniră prieteni.

Când Edison îi întinse lui Wilding contractul care îi dădea Editurii Montalto dreptul de a-i traduce operele,

scriitorul îl semnă fără să-l citească.

Americanul îşi luă rămas-bun şi Crivelli, chemat la telefon, intră în vilă lăsându-l pe Edison singur să se bucure de mirosul caprifoiului şi de parfumul şi mai ameţitor al oportunităţilor viitoare. Goli dintr-o înghiţitură paharul de whisky, îşi aprinse apoi o ţigară şi se sprijini fericit pe spătarul matlasat al fotoliului de răchită.

Când o văzu apărând, se gândi la o făptură din legendele nordice. Era suplă, subţire şi elegantă. Avea chipul delicat al unei adolescente şi trupul matur al unei femei. Avea un costum de baie elastic, de un galben intens. Părul era de culoarea grâului copt, lung şi drept. Venea din spatele grădinii, unde linia albastră a piscinei se detaşa pe verdele împestriţat al vegetaţiei.

— Bună ziua, zise ea.

Edison, trezit din reveriile sale, se ridică brusc în picioare.

— Chiar nu m-aţi recunoscut? Şi totuşi sunt tot eu, Ippolita Crivelli, adăugă surâzătoare.

— Păi… îmbrăcămintea… soarele m-au derutat. Acum te recunosc. Bună ziua, răspunse el încurcat.

Ippolita se aşeză în fotoliu şi-l invită pe musafir să facă acelaşi lucru. Îl privea fără ruşine în ochi, făcându-l să se simtă inconfortabil.

— Să iau nedumerirea drept un compliment?

— Aşa aş spune, răspunse el reluându-şi tonul sigur dintotdeauna. Apoi, se aplecă spre ea şi adăugă: Îţi sunt foarte recunoscător.

— De ce? se prefăcu ea mirată.

— Pentru că am descoperit un scriitor important care acum face parte din echipa mea. Tu ai fost cea care mi l-a semnalat.

Ippolita îşi fâlfâi genele lungi şi brune şi-l privi cu un aer maliţios.

— Un om ca Montalto trebuie să fie recunoscător doar lui însuşi, replică ea cu o emfază studiată, luând o ţigară din cutia de lemn de pe măsuţa de lângă fotoliu.

— James Wilding este un scriitor excepţional, pe care nu l-aş fi cunoscut niciodată fără intervenţia ta, replică Edison cu convingere. Îi aprinse ţigara, în timp ce căuta să-şi amintească câţi ani avea Ippolita şi se întreba cum ar fi reacţionat dacă fata lui, Wally, s-ar fi purtat cu atâta dezinvoltură. Din fericire, Wally avea doisprezece ani, iar Ippolita, acum îşi amintea, împlinise de curând optsprezece. Mai mult, Wally era urâţică, se gândi Edison şi se simţi în siguranţă.

O privi atent pe fata care stătea în faţa lui. Dacă nu ar fi fost vorba despre Ippolita Crivelli, s-ar fi purtat altfel. Ar fi satisfăcut aşteptările pe care era evident că tânăra le avea de la el. Dar îşi dădea seama că, date fiind împrejurările, trebuia să acţioneze cu maximă prudenţă. Ea, între timp, îl privea cu un aer amuzat, ca şi când i-ar fi ghicit gândurile.

— Ştiţi, domnule Montalto, că eu am o slăbiciune pentru bărbaţii de succes? începu ea să-l provoace.

Edison îşi aminti poveştile care circulau despre apetitul sexual al tinerei Crivelli. Era oaia neagră a familiei. Fusese dată afară din toate liceele unde o înscriseseră părinţii, iar acum familia conta pe un soţ viguros, care s-o potolească. În pofida frumuseţii şi a bogăţiei ei, încă nu se ivise un pretendent atât de curajos, încât s-o ceară de soţie.

— Trebuie să plec acum, Ippolita, zise Edison, în timp ce ea devenea tot mai insinuantă.

— Frică? îl zgândări ea cu un surâs neliniştitor. Şi când te gândeşti că eu ador bărbaţii maturi!

— Sunt sigur că vei găsi bărbatul pe care-l doreşti, replică Edison, ridicându-se din fotoliu.

— Şi dacă l-am găsit? îl întrebă ea maliţios.

— În cazul ăsta, mă bucur pentru tine, i-o tăie scurt editorul. Se uită la ceas şi adăugă: Trebuie să plec. Te rog să-l saluţi pe tatăl tău din partea mea.

Ieşi în grabă de sub umbra pergolei, urmat de râsul scurt şi răsunător al fetei.

3

Ester stătea lângă fereastra din salon, cârpind ciorapii copiilor la lumina slabă, profitând de ultimele raze ale zilei care dispărea.

Îşi descoperise o capacitate de adaptare şi o îndemânare pe care nu bănuia că le are. Pe lângă aceasta, îşi dăduse seama că lucrul de mână, mai ales cel care nu implica un consum mare de energie, îi îngăduia să gândească şi să viseze. Orice sursă de venituri dispăruse. Din fericire, rămăseseră bijuteriile adunate de-a lungul anilor, care asigurau familiei Montalto o existenţă demnă în modestul apartament din Lugano, incomparabilă însă cu viaţa cu care fuseseră obişnuiţi.

Şi apoi, nu era oare o mare consolare să ştie că, printre refugiaţi, erau unii care stăteau şi mai rău decât ei? Ştirile difuzate de radio şi de jurnale te făceau să crezi că sfârşitul războiului se apropia. Aliaţii intraseră în Roma şi nemţii, cu sprijinul fasciştilor, tratau cu duritate populaţia.

— Mamă, mă ajuţi să-mi fac temele? întrebă Fabrizio, apropiindu-se de ea cu pasul lui uşor, şchiopătând. Avea în mână un caiet şi un stilou.

Ester îl primi cu un surâs cald.

— Bineînţeles. Vino şi aşază-te lângă mine, îi spuse, punându-se la dispoziţia lui.

Avea un sentiment ciudat auzindu-l pe băieţelul timid şi liniştit şi care nu era al ei spunându-i „mamă”. Fusese o alegere spontană a copilului. Începuse să-i zică aşa la puţină vreme după ce ajunseseră în Elveţia.

Ester puse deoparte acul şi aţa şi îl trase spre ea.

— Despre ce temă e vorba?

— Cel mai bun prieten al meu, spuse băiatul.

— Ţi se pare un subiect frumos?

— Aşa şi aşa.

— Te-ai gândit deja cum să-l dezvolţi?

— Am început deja. Am scris: „Prietenul meu cel mai drag este fratele meu Emiliano”. Dar acum nu mai sunt în

stare să continui.

— Îţi lipsesc argumentele?

— Nu, am prea multe. Nu ştiu cum să le ordonez.

— Încearcă să le enumeri unul după altul.

— Aş putea să spun că nu e tocmai un frate, dar că pentru mine este mai mult decât dacă ar fi fratele meu, propuse el dintr-o răsuflare, ultimele cuvinte abia auzindu-se.

Avea o voce firavă şi timidă, şovăitoare, iar ochii mari şi întunecaţi exprimau iubire şi recunoştinţă. După moartea Gildei, mama lui, Fabrizio nu mai vorbise despre ea şi, când cineva încerca s-o amintească, ieşea din cameră cât putea de repede.

Nimeni nu va putea s-o înlocuiască pe mama sa, dar Ester era figura feminină care-i era cea mai dragă. Maria, o servitoare angajată de puţină vreme, care lucra doar o jumătate de zi, le întrerupse discuţia.

— Scuză-mă, Fabrizio, dar trebuie să vorbesc cu doamna, spuse femeia. Intrase în salon fără să bată la uşă.

— Ce noutăţi ne aduci din lume? glumi Ester.

— Miros de ciocolată, glumi femeia care lucra într-o fabrică de dulciuri. Salariul nu era foarte bun, dar pentru ea era suficient. Trăia într-o tabără de refugiaţi şi îşi petrecea timpul liber în casa familiei Montalto, unde era întotdeauna folositoare.

— A venit arhitectul Franzi cu soţia, anunţă. Spune că trebuie să vă vorbească.

Ester păli. Ettore şi Emanuela Franzi, anticarii florentini cu care ea şi soţul ei se împrieteniseră la Castiglioncello într-o vreme în care războiul părea doar o perspectivă îndepărtată, se refugiaseră în Elveţia imediat după proclamarea Republicii de la Salo.

Ca toţi refugiaţii, duceau lipsă de fonduri. În mai multe rânduri, i se adresaseră cerându-i bani. Ester încercase să-i ajute în măsura posibilităţilor, dar de ceva vreme nu mai putea să intre în puţinele rezerve pe care le mai avea. Mai mult, Ester se simţise jignită din pricina

insistenţei cam vulgare cu care cei doi prieteni cereau să fie ajutaţi. Cu câteva zile în urmă, veniseră la ea şi, din nou, în ciuda refuzurilor precedente, îi ceruseră bani.

— Sunt vremuri grele pentru toată lumea, se justificase Ester, şi nu ştim când ne vom putea întoarce acasă.

— Numai că voi puteţi să găsiţi bani chiar şi aici, remarcă Emanuela.

— De ce crezi asta? o întrebă ea, cu asprime.

— Datorită prieteniilor voastre, interveni Ettore. Toată lumea ştie că familia Crivelli este foarte generoasă cu voi. Ester îl privi mai întâi pe el, apoi pe ea cu ochi severi.

— Cred că nu am înţeles bine. Părea o încercare de a o constrânge. Ce legătură are familia Crivelli?

Ettore făcu un pas înainte, cu un surâs mieros.

— Tu nu ştii, probabil, dar noi ţi-am făcut un mare serviciu, îi spuse.

Ester se întrebă la ce anume se referea.

— Să nu-mi fi dat seama? se miră. Şi apoi, chiar dacă mi-aţi fi făcut un serviciu, nu văd cum aş putea să vă împrumut bani, când nici eu nu am suficienţi ca să trăiesc.

Ettore mormăise ceva care semăna cu o explicaţie din care însă ea nu înţelesese nimic. Era evident că rolul de şantajist îi crea probleme.

Emanuela sări imediat în ajutorul soţului ei.

— E o problemă de supravieţuire, comentă ea şi apelă la un exemplu. Există o singură barcă de salvare şi noi nu vrem să rămânem pe vasul care se scufundă. Presupun că noi îţi suntem prieteni sinceri.

— Încep să am îndoieli. Oricum, ar fi bine să renunţăm la jocurile de cuvinte şi la frazele enigmatice.

— Nici nu cer altceva, spuse Emanuela, căreia totuşi îi era greu să atace subiectul. Trebuie să recunoşti că ştim să păstrăm un secret, chiar dacă e foarte delicat. O demonstrează faptul că nu am povestit niciodată nimănui că te-am văzut la vila Pamphili, la Castiglioncello cu un

domn *charmant*[13].

Ester se înroşise.

— Ce tot spuneţi? încercă ea să se apere.

— Soţul tău era plecat în America, începu Ettore să povestească, părând că ezită mai mult decât Emanuela în privinţa tratativelor. Îţi aminteşti?

— Ce să-mi amintesc? Ester se străduia din greu să se controleze.

— Că sub povara singurătăţii ai cedat atenţiilor unui bărbat care nu era soţul tău, încheie Ettore.

— Dacă ar fi fost în locul nostru, începu şi Emanuela, alţii ar fi bârfit, cu consecinţele pe care toţi ni le putem imagina. Noi am tăcut întotdeauna.

— Câtă vreme v-a convenit. Apoi aţi trecut la şantajul vulgar şi direct. Dacă v-aş spune că v-aţi înşelat?

Emanuela se bucurase, dând impresia că exact asta aşteptase.

— Chiar aşa, o greşeală! rosti ea cu ironie. Ar trebui să negi şi că bărbatul în chestiune e un… slujitor al Bisericii, care se oprise pentru câteva zile la

Castiglioncello, cu ocazia transferării sale de la Roma la Milano.

Era un şantaj premeditat, un as ţinut în mânecă pentru a obţine avantaje în momentul cel mai favorabil, o poliţă în alb pentru care acum cereau plata.

Ester nu avu puterea să reacţioneze nici măcar cu o vorbă.

— Încearcă să înţelegi, Ester, continuase Ettore, avem nevoie de bani. Nu vrem să ajungem în tabăra de refugiaţi. La urma urmelor, noi îţi facem un serviciu şi tu ne faci nouă un serviciu, încheie el.

Ester se cutremurase la ideea că acel episod atât de important din viaţa ei va deveni subiect de scrisori anonime şi denunţuri în public.

Lăsase de o parte judecăţile morale cu privire la cei doi şantajiști şi principiile, atacând cu realism situaţia

13 „Fermecător“, în limba franceză în original (n. tr.).

critică. Suma pe care cei doi o cereau era mare, zece mii de franci elveţieni. Şi era de la sine înţeles că, în pofida promisiunilor, că cei doi şacali vor continua să se învârtă în jurul ei.

Astfel, le-a cerut un mic răgaz, iar cei doi i-au acordat câteva zile pentru a găsi măcar o parte din suma cerută. A telefonat la Lausanne şi a vorbit cu Sebastiáno Brighenti.

— Trebuie să te văd, i-a spus, şi se întâlniseră chiar în aceeaşi zi, într-un mic han din afara oraşului.

— Ca doi iubiţi clandestini! comentase ea emoţionată când Sebastiáno deschisese uşa camerei unde stătea sub un nume fals.

Fusese cuprinsă de o emoţie sfâşietoare la vederea bărbatului pe care-l iubea, reuşind cu greu să reziste dorinţei de a i se arunca în braţe. Trecuseră cinci ani de la prima lor întâlnire şi era de parcă nu s-ar fi despărţit niciodată.

— Ca un bărbat şi o femeie care nu au dreptul la acest fel de dragoste, replică Sebastiáno, ai cărui ochi aprinşi dezminţeau cuvintele calme şi gesturile măsurate cu care o invită în micul salon cu tapet provensal, perdele din catifea albastră şi ferestre care lăsau să se vadă o pajişte plină de flori. Cum te simţi? o întrebă el. Era îmbrăcat cu un costum gri, o cămaşă albă şi o cravată albastră. Părul negru şi des era presărat cu fire argintii.

— Cineva a descoperit povestea noastră.

— Te-am întrebat cum te simţi, repetă Sebastiáno privind-o cu dragoste.

— Răvăşită pentru că te văd. Terorizată pentru că cineva mă şantajează, răspunse Ester, evitând să-l privească în ochi.

Ultima lor întâlnire fusese la botezul Lolei. Când familia Montalto se refugiase în Elveţia, cineva îl informase, iar el îi ajutase ca, după ce poliţia terminase verificările, să nu fie trimişi în tabăra de refugiaţi.

Ester aflase asta de la Edison.

— Monseniorul Brighenti, îi spusese soţul ei, ne-a

rezolvat problema. Vom avea în curând un apartament. Deocamdată, ne trimite salutări. Trebuie să-i mulţumim cumva pentru interesul lui de nepreţuit.

Ester îi mulţumise de mii de ori în gând şi în fiecare zi. Acum era acolo, în faţa ei, şi nu îndrăznea să-l privească.

— Şi tu cum stai? îl întrebă la rândul ei, găsind în fine curajul să-l privească în ochi.

— Supravieţuiesc. Nu am încetat niciodată să mă gândesc la tine şi la fetiţă.

Esteirera frumoasă şi atrăgătoare în costumul de şantung din mătase de culoarea fragilor, care îi fusese dăruit de Celeste Crivelli. Îşi strânsese părul, adunându-l pe ceafă într-un coc moale şi se fardase cu mare grijă.

— Eşti frumoasă, Ester, îi murmură apropiindu-se de ea. Şi ceea ce se vede e numai umbra palidă a frumuseţii tale interioare.

Ester îşi puse o mână pe braţul lui. Sebastiáno o luă şi o duse la gură ca s-o sărute.

— Te doresc, îi murmură.

— E un păcat atât de mare dacă facem dragoste? îl ispiti şovăitoare.

— Nu putem.

Ester nu-l lăsă să continue.

— Ştiu ce vrei să-mi spui. Mi-ai explicat-o şi nu m-ai convins. Surâdea şi vocea ei, uşor răguşită, exprima ironie şi dorinţă.

— Sunt lucruri despre care nu se poate glumi, încercă el s-o dojenească.

— Da, ştiu. Însă în camera cealaltă e un pat mare, iar eu am nevoie să-ţi simt trupul lângă al meu. Te vreau înăuntrul meu ca să înţeleg că sunt încă vie, îl imploră, atingându-i buzele cu un deget.

Sebastiáno îi înlătură cu blândeţe mâna, plecându-şi capul ca să ascundă emoţia care-l stăpânea.

Lacrimi mari şi fierbinţi ţâşniră din ochii lui Ester.

— Purtarea ta mă umileşte, protestă. Nu-ţi vei mântui

sufletul respectând acest absurd legământ de castitate. Nu am încetat niciodată să te doresc. Nu te-am căutat niciodată. Dar acum ne aflăm aici, tu şi cu mine. Nu voi pleca fără să am partea mea de iubire. Avea un ton ferm şi hotărât, în pofida lacrimilor care-i scăldau din belşug obrajii. Se apropie de el şi-l strânse în braţe.

— Ester, iubirea mea, îi şopti la ureche, nu am intenţionat să te umilesc. Îşi puse buzele pe buzele ei şi numai atunci fericirea izbucni în viaţa lui pentru a doua oară.

Petrecură ore întregi în acea atmosferă vrăjită şi abia când soarele apunea atacară subiectul delicat care dusese la întâlnirea lor.

Ester îi povesti despre cum o şantajau cei doi Franzi.

— Ce trebuie să fac? întrebă ea la sfârşit.

Sebastiáno a fost clar şi hotărât:

— Să nu accepţi niciodată şantajul.

— Şi dacă vor vorbi?

— Oricum o vor face. E numai o chestiune de timp. Atunci, e mai bine să rişti imediat. În ceea ce mă priveşte, sunt dispus să înfrunt orice situaţie, declară el fără să ezite. Dar tu?

— Cred că ai dreptate. Eu mă simt vinovată faţă de soţul meu, pe care-l amăgesc atribuindu-i un copil care nu e al lui. Însă pentru ceea ce a fost între noi şi pentru sentimentele mele faţă de tine nu mă simt vinovată faţă de nimeni.

Ester se gândi la posibilele reacţii ale lui Edison şi ajunse la concluzia că, în situaţia în care se afla, nu puteqf face altceva decât să adopte o poziţie clară şi precisă. Se ridică prima, îşi adună de pe jos hainele împrăştiate, intră în baie, se îmbrăcă, îşi aranjă părul şi reveni în dormitor.

Sebastiáno dormea adânc. Deşi era puternic, părea lipsit de apărare. Somnul bărbatului semăna cu somnul inocent al copiilor ei. Îl privi şi hotărî că e mai bine să nu-l trezească. Aşa nu trebuia să-şi ia rămas-bun şi să-l întrebe despre viitorul lor, despre ce se va întâmpla cu iubirea lor.

Se adăpaseră la un izvor minunat şi ştiau că viaţa nu va întârzia să le prezinte nota de plată. Era inutil să se pedepsească suplimentar. Îi mângâie uşor părul şi ieşi închizând încet uşa.

Se întoarse acasă la ora cinei cu un carton cu prăjituri cumpărate în oraş și le dărui tuturor un surâs radios. Edison o privi uluit. Nu-i văzuse niciodată expresia senină şi calmă, împlinită şi fericită. Aerul ei mulţumit şi dulcea aripă a fericirii îi atinse pe fiecare dintre ei.

Starea de mulţumire nu dură multă vreme.

Anunţaţi de Maria, cei doi Franzi fuseseră punctuali la întâlnirea cu Ester şi ea ştia cum se va termina odioasa confruntare. Ettore şi Emanuela abordară pentru început un surâs încurcat, la care Ester răspunse cu o privire rece, oprindu-i la intrarea în casă.

— E vreo problemă? întrebă Ettore, intimidat de atitudinea doamnei Montalto.

— Nu, totul este perfect, spuse ea, fără să-şi schimbe vreun pic expresia.

— Atunci? continuă Emanuela.

Ester rămase nemişcată ca o statuie.

— Atunci, consider că trebuie să discutaţi subiectul cu soţul meu. Puteţi să-i povestiţi totul şi să-i expuneţi detaliile mai picante.

Cu totul încurcaţi, Emanuela şi Ettore schimbară între ei nişte priviri întrebătoare.

— Era ceea ce voiaţi să faceţi, în cazul în care nu aş fi plătit, continuă cu hotărâre Ester. Sau m-am înşelat? Poate că nu am înţeles bine ameninţările voastre. Dacă lucrurile stau aşa cum le-am lăsat, cred că propunerea mea este soluţia cea mai corectă.

— Nu am spus chiar aşa… bâigui Ettore, neputând să iasă din încurcătura lipsită de demnitate.

— Dacă vreţi să mă urmaţi în birou, cred că domnul Montalto va fi fericit să vă dedice o parte din timpul său. E loc întotdeauna pentru doi prieteni vechi şi apropiaţi, replică ea, găsind în ironie arma cea mai bună. Reacţia ei îi

descumpăni foarte mult pe cei doi şantajiști, care se dezumflară împreună cu proiectul lor.

— De ce să-l deranjăm pe Edison? interveni Emanuela.

— Te asigur că nu e un deranj, îi ţinu piept Ester.

— Nu trebuie să consideri venirea şi disperarea noastră… şi se întrerupse.

— Un şantaj? completă Ester fraza.

Ettore încercă s-o dea pe glumă.

— Disperarea aduce cuvinte nepotrivite, spuse el, căutând un pretext plauzibil ca să iasă din situaţia neplăcută. Ideea de a se afla faţă în faţă cu editorul care mai putea să conteze pe sprijinul unor prieteni puternici şi, ca atare, să le facă viaţa grea îl punea într-o încurcătură serioasă.

— Poate că ne-am grăbit, zise Emanuela. Dar uită-te la noi, părem capabili de o asemenea ticăloşie?

— Vă consider în stare de cele mai mari mârşăvii, de la trădare la şantaj, îi răspunse cu o aparentă blândeţe Ester.

Sebastiáno avusese dreptate. Cei doi şantajiști depuseră armele. Anticarul apăsa deja pe clanţa uşii.

— Atunci? îl aţâţă stăpâna casei.

— Să spunem că am trecut pe aici şi am urcat să vă dăm bună ziua. Niciunul din ei nu făcu vreun semn ca să întindă mâna în semn de rămas-bun. Ester îi urmă pe palier şi îi văzu cum coborau scările. Erau o pereche de mizerabili din neamul lui Cain. Războiul şi disperarea scoteau la suprafaţă chipurile cele mai mârşave ale naturii umane.

Câştigase o bătălie, era mândră de ea şi recunoscătoare lui Sebastiáno, care îi sugerase strategia cu care învinsese. În fond, nu resimţea nici ură, nici ranchiună faţă de cei doi.

Nu-i plăcea, în schimb, că nu vorbise deschis cu soţul ei şi nu se consolă gândindu-se la nenumăratele înşelătorii şi la infidelitatea lui Edison. Deplângea ocazia pierdută de

a avea o discuţie deschisă. Care, după toate probabilităţile, nu va avea loc niciodată.

4

Gianni Montalto avea opt ani. Era inteligent şi extrem de vioi. Când era vorba de a obţine ceva, profita de situaţii, cu ajutorul imaginaţiei sale inepuizabile. În orice împrejurare, reuşea să găsească o modalitate de a câştiga ceva.

Descoperi în ziua aceea ferestruica arcuită, apărată de un grilaj de-a lungul căruia se căţăra o plantă cu flori frumos mirositoare. Se afla pe o latură a clădirii care găzduia Golf Country Club, nu departe de Lugano. Tocmai de la acea mică fereastră venea zgomotul intermitent al apei dintr-o baie şi auzea rumoarea de voci feminine.

Privi în jur. Nu era nimeni. Doar un uriaş motan siamez, întins în iarbă, fericit la căldura soarelui. Mai era un suport din fier emailat sub un arc de trandafiri agăţători. Nu avea stabilitatea unei scări, dar puteai să te caţeri pe el la înălţimea de la care să priveşti în interior.

Gianni era îmbrăcat cu o jachetă elegantă, care s-ar fi putut şifona, murdări sau rupe, dar curiozitatea învinse prudenţa. Folosindu-şi întreaga forţă, târî suportul lângă zidul clădirii şi-l aşeză chiar sub ferestruică. Motanul îi urmărea fiecare mişcare cu ochii mijiţi.

Copilul examină instalaţia, studie cum să se caţere pe bara lungă din fier şi apoi să se ghemuiască pe platforma rotundă. Surâse când descoperi un detaliu care i-ar fi uşurat urcuşul. Plinta din piatră, care mergea de-a lungul postamentului edificiului, forma o primă treaptă ca să ajungă la platformă. În vasul înalt din lut ars în care se afla planta căţărătoare găsi cel de al doilea sprijin care-i îngăduia să ajungă în vârful suportului.

Fu cât pe-aci să cadă deoarece structura subţire din metal începu să se legene în mod periculos sub greutatea lui, dar Gianni se prinse instinctiv de gratiile din fier de la fereastră, regăsindu-şi echilibrul.

Îşi vârî capul printre flori şi reuşi să vadă excelent

cămăruţa intimă: era toaleta doamnelor, deocamdată pustie. Copilul remarcă pereţii acoperiţi de stuc veneţian, closetul din maiolică albă, lavaboul încastrat într-o mobilă de culoare închisă, oglinda mare deasupra unei poliţe de marmură albă, pe care se aflau teancuri de prosoape moi, din în alb, flacoane cu parfum, perii şi piepteni.

Apoi, uşa se deschise şi în faţa ochilor lui Gianni apăru silueta impunătoare a unei doamne care, cu gesturi afectate, grăbite, îşi ridică fusta din şifon de un albastru puternic, îşi dădu jos chiloţii şi se aşeză pe scaun.

Destinul făcu ca prima victimă să fie doamna Laura Scavini, mama unui coleg de şcoală, pe care Gianni nu-l putea suferi pentru că nu-i dădea niciodată să copieze temele şi i se plângea profesoarei de incursiunile lui piratereşti.

Familia Scavini avea două magazine mari de bijuterii la Lugano şi Gianni ştia că, de mai multe ori, maică-sa apelase la doamna Scavini ca să vândă nişte inele la un preţ bun. I s-a părut caraghioasă, deoarece, stând pe scaun, îşi aranja, cu gesturi şi mişcări ca de copil, voaleta pălăriuţei de culoare albastră.

Era, totuşi, un spectacol care nu-l lăsa indiferent şi care-i provoca o nelinişte profundă. Reacţiile lui psihologice fură repede depăşite de o evaluare de tip comercial a situaţiei. Deoarece Gianni îşi dădu seama, chiar în acel moment, cum putea să-şi fructifice descoperirea.

Alunecă prudent jos, ocoli clădirea şi intră în sala mare, unde se desfăşura petrecerea prilejuită de o căsătorie. Era o mare recepţie, dată cu prilejul nunţii lui Marie Claire Régazz, fiica bancherului Carlo Régazz, cu Auguste Dublanc, fiul bancherului David Dublanc. Marie Claire era verişoară bună cu Ippolita Crivelli, tatăl ei fiind frate cu Céleste, mama Ippolitei. Căsătoria fusese oficiată cu mare pompă în catedrala gotică San Lorenzo.

Monseniorul Sebastiáno Brighenti venise de la Lausanne ca să oficieze slujba. Pe prelat îl lega o veche

prietenie de tatăl mirelui.

Imediat după ceremonie, mirii şi invitaţii s-au mutat în sala de recepţii a Golf Club. Printre invitaţii aleşi cu grijă se număra şi familia Montalto. Ippolita Crivelli şi Wally erau domnişoarele de onoare.

Ester făcuse tot ce putuse pentru ca Wally să apară aşa cum trebuia la nuntă şi să nu facă impresie proastă, pe lângă eleganţa şi frumuseţea agresivă a Ippolitei.

O pieptănase cu grijă, încreţindu-i părul cu un fier cald şi făcându-i bucle lungi, pe care le adunase apoi pe ceafă, strângându-le cu o ghirlandă de primule din mătase galbenă, la fel cu panglica de la corsajul din dantelă şi tul.

— Să zâmbeşti tot timpul, Wally! îi spusese fetei privindu-i cu nelinişte chipul lipsit de graţie.

Chiar şi micuţa Lola, de patru ani, avusese rolul ei în spectacolul grandios. Era una dintre domnişoarele care duceau trena miresei. Se mândrea, cu mişcări graţioase, cu rochiţa din tul cu mâneci bufante. Doamnele îşi arătau pălăriuţele extravagante şi scumpe şi rochiile de la case de modă bine-cunoscute, bărbaţii purtau frac şi joben.

Gianni năvăli în salon, făcând slalom prin mulţimea foarte elegantă în căutarea unor colegi. Găsi doi care se îndopau cu prăjituri cu frişcă.

— Haideţi cu mine! le porunci el cu tonul şefului de bandă. Cei doi camarazi de şcoală îl urmară fără să ceară explicaţii.

— Vreţi să vedeţi o femeie care face pipi? întrebă nerăbdător ca un negustor care se pregăteşte să-şi arate mostrele. Între timp, arunca priviri îngrijorate spre motanul mare, care se ghemuise pe platforma suportului, zădărnicindu-i planul. Cei doi prieteni îl priviră cu scepticism.

— Ai chef de glume? îl întrebă unul dintre cei doi.

— Nicidecum, răspunse el.

— Şi unde e femeia aia? întrebă celălalt neîncrezător.

Gianni le prezentă planul, hotărât să obţină profit din descoperirea lui.

— Jumătate de franc, spuse, ca s-o vedeţi pe una dintre ele. Un franc şi douăzeci de centime ca să vedeţi trei, adăugă, întinzând mâna.

— Eu sunt de acord, declară unul din băieţi, punând în mâna lui Gianni o monedă lucitoare de un franc.

— Vrei restul sau mai pui douăzeci de centime? îl întrebă Gianni.

— Mai pun douăzeci de centime, hotărî amicul scoţând moneda din buzunarul pantalonilor.

Gianni o luă.

— Acum va trebui să te urci pe suport. Fereastra dă chiar în toaletă.

Băiatul se uită îngrijorat la improvizaţia şubredă şi la motanul care, cocoţat în vârf, avea solemnitatea unuia din leii de pe frontonul bisericii San Marco.

— E uşor să te urci, îl încurajă Gianni. Eu am văzut posteriorul doamnei Scavini. Cu puţin noroc, ai să poţi vedea fundul Ippolitei Crivelli, îl zgândări el maliţios.

— Şi motanul? întrebă primul client al negustoriei improvizate.

— Îl faci să coboare, sugeră Gianni. Am să te ajut. Să încercăm să-l determinăm să plece în linişte. Dacă ne aud alea, ne fac bucăţi.

Felina îşi apără poziţia scuipând şi arătându-şi colţii, dar în cele din urmă sări în iarbă, îndepărtându-se trufaşă şi lăsând loc liber băieţilor.

Erau încordaţi, îngrijoraţi şi conştienţi de treaba pe care o făceau. Gianni, care băgase banii în buzunarul de la pantaloni, îşi ajută camaradul să urce ţinând zdravăn suportul.

Băiatul se ghemui cu faţa ascunsă în frunzişul des al plantei agăţătoare şi cu mâinile încleştate de grilajul robust. Cei doi prieteni de jos îl urmăreau cu gura căscată. Toţi îşi ţineau respiraţia din cauza emoţiei şi a temerii că prezenţa lor va fi descoperită.

Băiatul de pe suport, fără să întoarcă niciun pic capul, întinse mâna stângă, având arătătorul şi mijlociul

ridicate, ca să semnaleze prezenţa a doua persoane în toaleta doamnelor. După ce se auzi apa din rezervor curgând, se răsuci spre ei. Era roşu ca racul.

— Două! şuieră reţinându-şi cu greu un strigăt de victorie. Două funduri dintr-o singură lovitură!

Cei doi prieteni de jos îl priviră cu invidie şi admiraţie. Când baia se eliberă, spuse:

— Era soră-ta, Wally.

— Cine? se sufocă Gianni.

— Soră-ta, repetă privitorul. Cu mironosiţa de Marisa Meii. Ce funduri, băieţi! exclamă el încântat.

Brusc, Gianni se trezi în postura de apărător al onoarei familiei.

— Nu soră-mea! strigă. Ticălosule! Coboară imediat!

Băiatul nu se mişcă.

— Am plătit pentru trei şi mai am dreptul la unul, protestă el.

— Soră-mea nu intra în socoteală. Coboară imediat sau îţi pocesc mutra, îl ameninţă.

— Îţi mai dau un franc, încercă să-l îmbuneze prietenul, care-i cunoştea lăcomia.

Micul Montalto era într-adevăr înfuriat şi nu era dispus să ajungă la vreun compromis.

— Coboară sau te dau eu jos! îl ameninţă.

Prietenul însă nu se lăsă. Plătise şi voia să savureze până la capăt spectacolul. Atunci Gianni începu să scuture stâlpul, silindu-l să strângă cu putere barele de la fereastră.

— Ce naiba faceţi aici? întrebă o voce în spatele lor.

Cei trei se întoarseră şi-l văzură pe Fabrizio, fratele vitreg al lui Gianni, care se apropia cu pasul lui nesigur.

— Se uită la fundurile femeilor, zise colegul de şcoală al lui Gianni.

— O bandă de ticăloşi! îi certă Fabrizio. Şi tu, coboară imediat! îi porunci celuilalt.

Privitorul rămase pe poziţie, considerându-se îndreptăţit să facă asta.

— Nici nu-mi trece prin minte, zise el. Am plătit un franc şi douăzeci pentru trei funduri. Şi vreau să văd trei. Şi am văzut şi bucile soră-tii, ale lui Wally, surâse el răutăcios. Grozave!

— Dă-i banii înapoi! îi porunci Fabrizio fratelui său vitreg. Iar tu, coboară imediat!

Cei trei îl luară peste picior şi Fabrizio îi dădu un ghiont lui Gianni, care căzu lat pe iarbă. Se ridică însă cu repeziciune şi îl lovi cu pumnul în stomac pe Fabrizio.

Privitorul îşi părăsi postul, se uită împreună cu tovarăşul său la cei doi fraţi care se băteau cu furie şi, după ce schimbă câteva priviri cu acesta, hotărî, de acord cu el, să iasă din jocul care lua o întorsătură urâtă.

Gianni şi Fabrizio continuată să se bată rupându-şi hainele, făcute special pentru nuntă, în acea luptă îndârjită, în care, aşa cum se întâmplă adesea în războaie, aveau să fie doi învinşi şi niciun învingător. O mână puternică îi despărţi şi o voce fermă spuse:

— O să daţi socoteală mamei.

Cei doi adversari, acum separaţi, dădură în gol ultimele lovituri, apoi se potoliră brusc ca nişte maşinării ale căror baterii erau acum descărcate. Se uitară la Emiliano, care îi privea de sus.

— El a început, îl arătă Gianni pe Fabrizio.

— De ce? întrebă Emiliano, văzând starea demnă de plâns a băieţilor şi a hainelor noi.

Fabrizio rămase tăcut.

— Pentru că e un bastard, începu Gianni cu intenţia de a-l răni.

— Asta nu trebuia s-o spui, îl mustră aspru fratele mai mare. Acum faceţi ceva pentru ca mama să nu vă vadă în halul ăsta.

Fabrizio avea nasul plin de sânge, iar Gianni, un ochi umflat. Amândoi respirară uşuraţi. Dacă i-ar fi găsit Edison, lucrurile nu s-ar fi încheiat atât de repede. Ar fi avut loc un proces în toată regula, cu nişte consecinţe la care mai ales Gianni prefera să nu se gândească. Spre

norocul lor, Emiliano nu aprofundase cauzele certei, crezând că se datorau unor motive obişnuite şi neînsemnate.

Târgul lui Gianni, demn de Boccaccio, va rămâne un secret al celor trei băieţi, niciunul dintre ei, fiind personal implicat, heavând vreun interes să-l dezvăluie.

Emiliano se întoarse la petrecere, lăsându-şi fraţii în seama sorţii inevitabile: o mustrare serioasă şi o pedeapsă pentru că se bătuseră.

O căută pe Ippolita în grădină, în locul unde o lăsase, dar nu mai era acolo. 11 cuprinse o mânie surdă faţă de cei doi tâmpiţi care îi zădărniciseră încercarea lui de a o izola pe Ippolita de grupul de admiratori perseverenţi care o însoţeau peste tot.

Ea, de obicei mândră cu băieţii mai tineri care o plictiseau făcându-i curte neîndemânatic şi searbăd, fără să ajungă la ceva concret, fusese îngăduitoare cu el, dându-i clar de înţeles că îl prefera.

În puţinele dăţi când rămăseseră singuri, ea arătase un interes deosebit pentru Emiliano şi familia lui. Nu făcuse un secret din admiraţia pentru Ester, pe care o definea drept „*o* femeie frumoasă şi superioară” şi nici nu ezitase să-l descrie pe Edison ca fiind „un bărbat care-şi poartă pe frunte semnele puterii şi ale succesului”.

Emiliano surâsese la interpretarea hiperbolică şi oricum exagerată a semnului de pe frunte, o simplă şi neobişnuită cută, mai puţin vizibilă decât o gropiţă pe bărbie, un fel de marcă a familiei Montalto, pe care şi el o purta. Numai micuţa Lola nu avea această imperfecţiune, care se va manifesta fără îndoială odată cu trecerea timpului.

Emiliano discuta cu plăcere cu Ippolita deoarece, spre deosebire de celelalte fete care vorbeau numai despre rochii şi logodnici, ei îi plăceau cărţile şi autorii lor, filmele şi regizorii, îi plăceau jazzul şi muzica clasică, se dădea în vânt după Gershwin, îi adora pe Cole Porter şi pe Carmichael şi îi dăduse *Pulberii de stele*, care trecuse

oceanul împreună cu armata americană, titlul de „coloană sonoră a tinereţii ei”.

Îi dovedea lui Emiliano că era foarte cultivată, ceea ce îi permitea să aibă interpretări foarte personale care-l încântau prin originalitatea lor.

Dar el aprecia în special frumuseţea ei de fată devenită acum femeie şi parfumul cald care emana din persoana ei. Emiliano se simţea îngrozitor de atras de trupul acela delicat şi puternic. Era ferm convins că Ippolita ascundea senzualitatea Emmei Bovary, a Annei Karenina şi a doamnei Chatterley.

Băiatul, foarte decis s-o găsească, trecu pe lângă invitaţii care se adunaseră pe peluza clubului, însă, în pofidă eforturilor sale, nu reuşi să dea de ea. Intră în sălile din interior şi în cele din urmă o văzu. Ippolita stătea cu un grup de fete din care făceau parte mireasa şi sora lui, Wally. Vorbeau încet şi râdeau complice şi pe-nfundate.

— Hai, Marie Claire, de ce nu ne povesteşti ce ai să faci în noaptea asta cu Auguste? o întrebă o prietenă.

— Aş ofensa urechile tale caste, dacă ţi-aş spune tot ce am de gând, replică mireasa, pe un ton glumeţ.

— Ce va face în noaptea asta va fi exact ce face de o bucată de vreme, interveni Ippolita cu un aer plictisit.

— Şi ce faci de o bucată de vreme? întrebă Wally, căreia i se aprinseră ochii la o amintire îndepărtată, când profesorul Gavazzi o sedusese pe mătuşa Polissena.

— Îşi călăreşte mânzul, spuse o altă prietenă a miresei, adoptând un ton şi o expresie maliţioasă.

Câteva se prefăcură scandalizate, altele râseră.

— Exact ce ar vrea să facă fiecare dintre voi, dacă ar avea posibilitatea, îi replică prompt şi cu îndrăzneală Marie Claire.

Ippolita le privi cu milă.

— Sunteţi proaste şi infantile. De abia aşteptaţi să faceţi dragoste. Să sărutaţi un bărbat şi să fiţi frământate de el. Dar în acelaşi timp vă e frică, spuse trufaşă, pregătindu-se să plece.

Emiliano o opri în pragul barului tocmai când dădea să intre într-un coridor care ducea la primul etaj, unde erau sălile rezervate bărbaţilor.

— Te căutam, îi spuse el luând-o de braţ.

— Eu nu, îi răspunse privindu-l ca pe un străin. Avea o lucire ciudată în ochi şi-l făcu să se simtă inconfortabil.

— Scuză-mă, nu credeam... se bâlbâi el, retrăgându-se. Reacţia ei îl descumpănise.

Ippolita se îndepărtă în fugă. 11 căuta pe taică-său, dar la etajul superior dădu peste Edison Montalto.

— Bună, îi zise luminându-se la faţă.

— Nu mai e nimeni aici, îi spuse Edison. Se pare că s-au dus cu toţii în grădină.

Ippolita se bucură.

— Mai bine aşa, spuse apropiindu-se de el. Putem, în sfârşit, să fim singuri, comentă ea maliţios.

— Singurătatea te îngheaţă, fata mea, încercă el s-o descurajeze.

— Însă e foarte excitantă, replică ea cu o intenţie precisă.

Vocea uşor răguşită, respiraţia accelerată şi frumuseţea fetei îl zăpăceau.

— Nu ar fi bine să mergem şi noi în grădină? propuse Edison fără prea multă convingere.

Ippolita se apropie, îşi trecu mâinile după gâtul lui şi-l strânse la piept murmurându-i:

— Chiar ţi-e teamă de mine? Cuvintele ei îi provocată un fior intens şi plăcut.

— Mă faci să tremur, mărturisi Edison.

— Oare? îl provocă ea lipindu-se de trupul bărbatului, simţind că o doreşte intens.

Edison Montalto reacţionă brusc.

— Gata, fetiţo! spuse cu hotărâre luând-o de umeri şi îndepărtând-o de el.

Ippolita îl privi. În ochii lui se citea dorinţa.

— Eşti un prost, Edison Montalto. Pot să am toţi bărbaţii pe care îi vreau. Şi sunt mult mai tineri şi mai

frumoşi decât tine. Dar eu pe tine te vreau. Aici. Acum.

El se lăsă dus într-un salon despărţit de sala de biliard printr-o perdea grea din catifea. Ferestrele erau închise, storurile trase şi plutea un miros plăcut de tutun. Era refugiul liniştit al membrilor clubului, când voiau să citească ziarele sau să discute fără să fie deranjaţi. Practic, Ippolita făcu totul. Şi cu mare viteză.

Edison se lăsă violat de femeia tânără, frumoasă şi bogată care se dovedi a fi o bună cunoscătoare a dragostei şi a sexului. A fost un viol plăcut, intensificat de temerea că vor fi descoperiţi, de conştiinţa că fac ceva nepermis.

— Ştii cât am riscat? o întrebă apoi când încerca să-şi aranjeze hainele.

— Cât ai riscat tu? preciză ea făcându-l să tremure. Eu sunt considerată nebună. Părinţii mei au învăţat să mă accepte aşa cum sunt. Tu eşti cel care, îl provocă ea, nu ai nicio justificare pentru ce ai făcut, conchise cu satisfacţie.

— Eşti chiar nebună, reacţionă el. Nebună de legat!

— Nu ştiu dacă sunt. Dar, dacă îmi place ceva, îl iau fără să-mi pun atâtea întrebări, replică ea râzând scurt.

Ippolita îşi netezi frumoasa rochie de domnişoară de onoare şi îşi aranjă părul.

— Sunt tânără, bogată şi frumoasă. Şi pot să am totul. Acum, de pildă, aş avea chef să o iau de la început, îl luă ea prin surprindere încercând să-i desfacă pantalonii.

— Ţi-ai pus în cap să mă distrugi, se retrase el înspăimântat.

— Încă o clipă, îl rugă ea.

Dar Edison coborî în grabă la parter.

Emoţia şi teama îi tăiau răsuflarea. Se clătină puţin, dar nimeni nu observă. Vinul reuşise să-i înveselească pe aproape toţi invitaţii.

Ieşi, mijindu-şi ochii, în lumina după-amiezii de vară. Nuntaşii erau ca nişte siluete mişcătoare, pe care el le observa ca prin obiectivul unui aparat fotografic.

Se opri câteva clipe sub portic ca să-şi obişnuiască ochii. O văzu pe Ester, care o ţinea pe Lola de mână şi

vorbea cu monseniorul Sebastiáno Brighenti. Prelatul mângâia buclele fetiţei. Apoi se aplecă, o luă în braţe şi o strânse la piept. Lui Edison i se păru că ochii albaştri ai nevesti-sii erau umezi de lacrimi.

I se păru chiar că Ester era emoţionată. Dar putea să fie un efect provocat de emoţia prin care trecuse, de experienţa trăită. Trebuia să se obişnuiască cu lumina puternică a soarelui şi să se calmeze, deoarece mintea şi întreaga fiinţă îi erau răvăşite de escapada ce tocmai se consumase.

Lui Edison i se făcu frică. Nu numai pentru că povestea putea fi descoperită, dar mai ales şi fiindcă simţea cum se naşte pentru fata aceea care putea să-i fie fiică un sentiment nou, pe care nu îl cunoscuse niciodată până atunci cu vreo altă femeie. Ippolita îl domina cu senzualitatea ei.

5

Polissena Montalto dădu puţin la o parte perdeaua din muselină de la fereastra camerei ei şi privi spre aleea interioară care ducea la vila Ester. 11 văzu pe Michele cum deschide poarta pentru a-i permite militarului german să intre cu motocicleta. Era o Puck 500, cu motorul în doi timpi, care scotea fum şi făcea zgomot.

După moartea Gildei şi fuga familiei Montalto, nemţii inspectau vila săptămânal. Ritualul avea o metodă, dar nu şi inteligenţă. Era limpede pentru toată lumea că grajdul e închis când boii sunt deja departe şi totul lăsa să se înţeleagă că nu se vor întoarce. Cel puţin deocamdată.

Cu toate acestea, romantica şi curajoasa Polissena Montalto, căreia îi fuseseră încredinţate supravegherea şi grija casei, adăugase vizita săptămânală pe lista obiceiurilor existenţei ei monotone. Ca întotdeauna, se grăbi să-şi aranjeze părul în faţa oglinzii de la toaletă. Îşi puse apoi pe gât şi pe încheieturi două picături din preţiosul şi nemuritorul Chanel de dinainte de război, îşi netezi cutele rochiei sale *princesse,* din mătase înflorată, care nu-şi arăta cei patru ani, şi coborî la parter la timp ca

să-l primească în vestibul pe locotenentul din Wehrmacht, care trebuia să controleze vila Ester şi să raporteze rezultatele inspecţiei înaltului Comandament german.

— Bună ziua, domnişoară Montalto, o salută bărbatul, bătând din călcâie în poziţie de drepţi cu o precizie teutonică.

— Bună ziua, Herr Stauder, răspunse Polissena cu surâsul său cel mai cochet. Durerea o călise şi ştersese exagerările de secol XIX, care-i accentuau condiţia de fată bătrână. Într-un anume sens, devenise mai frumoasă, mai matură şi mai responsabilă.

Michele, aflat în pragul uşii, îi urmărea pe bărbat şi pe femeie cu un aer dezaprobator.

— Cum de sunteţi singur în dimineaţa asta? îl întrebă în timp ce se îndreptau spre bucătărie. Locotenentul Stauder, un bărbat înalt şi zvelt, era însoţit de obicei de un om pe care Polissena îl considera scutierul lui.

Ofiţerul nu răspunse.

Vila Ester nu mai era, practic vorbind, funcţională. Dispăruseră tablourile de pe pereţi, argintăria, bibelourile, covoarele, porţelanurile. Mobilele şi divanele fuseseră acoperite cu pânze mari şi albe şi singurele camere care puteau fi folosite erau bucătăria de la parter şi dormitorul Polissenei de la etaj. Celelalte fuseseră închise. Michele şi Angelina dormeau la ultimul cât, în odăile servitorilor.

În urmă cu câteva luni, se zvonise că înaltul Comandament german, sau o parte din el, se va muta la vila Ester. Apoi, un strateg se răzgândise deoarece locul nu putea fi apărat uşor de atacurile rebelilor. Şi aşa s-a făcut că nemţii nu au mai ocupat casa familiei Montalto.

Ajunşi în bucătărie, locotenentul Stauder acceptă invitaţia Polissenei şi se aşeză la masa albă din lemn lăcuit.

— Mă întrebaţi, domnişoară, de ce sunt singur în dimineaţa asta, se hotărî el să răspundă, cu o mică întârziere.

— Dacă e vreun secret militar, puteţi să nu mi-l spuneţi, glumi femeia.

— Nu, nu, surâse Stauder. Niciun secret. Numai că Fritz a fost victima unei indigestii din pricina berii. E un mare seducător, mai adăugă.

— În sensul că seduce multe doamne? întrebă ea reconstruind în minte imaginea de om amabil, dar nu fascinant, a ordonanţei.

A A

— În sensul că stă jos, de cum poate. În acest sens este un seducător, preciză ofiţerul. Indigestia provocată de bere i-a oferit un pretext foarte bun.

Polissena izbucni într-un râs spontan şi cald. Locotenentul Stauder se bosumflă, dar apoi râse şi el cu stăpâna casei, când Polissena îi explică diferenţa dintre seducător şi sedentar.

Când reluară, în mod inevitabil, discuţia cu privire la vizitele periodice la vilă, locotenentul din Wehrmacht hotărî să-i spună adevărul.

— În situaţia de faţă, domnişoară, înţelegeţi foarte bine că inspecţiile mele săptămânale şi controalele sistematice la căile de acces au devenit ridicole. Dumneavoastră spuneţi că nu ştiţi nimic despre fratele dumneavoastră şi familia lui şi noi ne prefacem că vă credem, mărturisi neamţul cu un surâs resemnat.

Avea vreo patruzeci de ani şi o expresie rătăcită de adolescent, luminată de nişte ochi gri şi limpezi. Avea părul blond-roşcat, un ten deschis la culoare şi o privire melancolică. Uniforma era neglijentă, chiar dacă era în perfectă ordine. O privea pe femeie cu un fel de adoraţie. Polissena se apropie de chiuvetă şi umplu o oală mică cu apă, pe care o puse pe focul de la sobă.

— Eu nu v-am minţit niciodată, locotenente, protestă Polissena, luând borcanul cu cafea Franck, un surogat care nu avea nicio legătură cu ce ar fi trebuit să fie.

El, locotenentul Karl Stauder, venise odată la vila Ester cu o cutie de cafea adevărată, dar Polissena refuzase politicos darul.

— Îmi pare rău, dar nu-l pot accepta, se scuzase ea,

nu e drept ca eu să am ceea ce atâţia conaţionali de ai mei nu pot să aibă.

— Vorbiţi ca propaganda fascistă, o ironiză ofiţerul.

— Nu este un delict, sper, replicase ea.

Atunci o privise ofiţerul german pe femeia matură, cu alură de fetiţă şi o văzuse într-o lumină nouă. Această fiică a unui popor trădător şi slab, fricos şi temător, îl ţinea în şah de luni de zile, sfidându-l pe el şi brigăzile negre ale Republicii de la Salo.

Locotenentul Stauder îşi dădea seama că, în mod instinctiv şi aproape inconştient, îi făcuse jocul Polissenei, apărând-o indirect de atacurile Gestapoului şi ale OVRA, care-i cerea deja capul. Simţea însă că ţine la ea.

Îi despărţea un război absurd, îi uneau pasiunea comună pentru muzica clasică şi o dragoste fără margini pentru Beethoven şi mai ales pentru *Violinkonzert*.

De la Polissena a aflat Karl Stauder că Beethoven îşi scrisese celebrul concert pentru vioară la puţin timp după ce terminase al patrulea concert pentru pian, când era deja complet surd.

Polissena punea suflet în aceste conversaţii care îi dădeau o statură uriaşă în ochii locotenentului.

Imediat după înmormântarea Gildei Tuşini, mama lui Fabrizio, nemţii reveniseră la vilă în speranţa că-l vor aresta pe Edison Montalto, însă îl găsiseră numai pe Michele, şoferul editorului, care rămăsese singur în casă.

Moartea Gildei, care îşi sacrificase viaţa pentru o valiză goală găsită în lac după îndelungi căutări, era unul din numeroasele mistere de la vila Ester.

— Domnul a plecat la Florenţa cu familia, susţinuseră ei. De atunci, Michele şi Polissena nu se îndepărtaseră de la acea versiune a faptelor.

Într-o zi, doi soldaţi înarmaţi cu o autorizaţie de neînţeles au adunat tablourile şi bibelourile. Polissena a protestat şi s-a dus la comandamentul poliţiei militare din Como ca să depună o plângere împotriva a ceea ce ea numea o fărădelege demnă de nişte piraţi. Tremura din

pricina posibilelor urmări, dar era dispusă să rişte ca să se opună samavolniciei. Aşa că, a doua zi, a fost prima care s-a mirat când a văzut un camion în curtea vilei, cu trei soldaţi care aduceau tot ce fusese luat în ajun, împreună cu scuzele comandamentului. „Câte deosebiri în această lume în aparenţă egală”, se gândi Polissena. Micul grup care avea sarcina să înapoieze ceea ce fusese confiscat mişelește era comandat de locotenentul Karl Stauder. De atunci începuse un fel de război de uzură. El sosea punctual în fiecare luni ca să întrebe de familia Montalto, iar Polissena îl primea în bucătărie, pe el şi pe sergentul Fritz Lang, ajutorul lui, sub privirea protectoare a lui Michele. Le dădea o ceaşcă cu surogat de cafea, după care repeta versiunea obişnuită a faptelor: nu ştia nimic sigur, dar spera din tot sufletul că erau sănătoşi.

În realitate, Polissena primea din când în când veşti de la familie, prin intermediul lui Mossotti, care transmitea la rândul său că şi Polissena era sănătoasă şi că până acum nu avusese necazuri cu nemţii.

— Sunt sigur, domnişoară, că dumneavoastră nu spuneţi adevărul, susţinuse ofiţerul neamţ. Personal, consider că aveţi tot dreptul s-o faceţi.

— Este adevărul gol-goluţ, îl asigură Polissena, trădată însă de roşeaţa care îi invadă brusc obrajii. Bărbatul se prefăcu că nu vede şi nu aude. Puse o linguriţă de zahăr brun în ceaşcă, amestecă şi o goli dintr-o înghiţitură, ca şi cum ar fi fost un medicament rău la gust, dar necesar.

— Nu am să vă reproşez că minţiţi, ci acest amestec oribil pe care mi-l oferiţi de fiecare dată şi pe care eu îl accept ca să vă fac plăcere.

Michele îşi făcea de lucru cu nişte cleşti sub chiuvetă sub pretextul că repară scurgerea. De fiecare dată când neamţul stătea cu stăpâna, Michele găsea ceva ca să-şi justifice prezenţa.

— Sunt vremuri grele, locotenente, replică Polissena. Vă ofer ceea ce am. Şi îmi dau seama că e puţin, glumi ea.

Îi plăcea bărbatul timid care îi spunea vorbe frumoase, acordându-i o atenţie de care nu mai avusese parte.

Locotenentul Stauder vorbea cu Polissena despre viaţa lui, iar când ea se plângea de dura lege a războiului care-i lovea pe toţi fără deosebire, el îi povestea despre mama lui şi o soră pierdute într-un bombardament. Despre tatăl bătrân şi cele două surori care supravieţuiseră, despre care nu mai ştia însă nimic de multă vreme.

— Suntem agricultori, îi spuse el. Locuim în Bavaria. Într-un târg care nici măcar nu apare pe hărţi. Un sat mic şi pierdut, surâse el cu amărăciune, pe care războiul nu l-a cruţat.

Omul tăcu, dar Polissena nu ştia ce să-i răspundă. Până şi Michele, mereu foarte atent, încetase să mai lovească ţeava de scurgere şi stătea ghemuit sub chiuvetă, prefăcându-se că este foarte ocupat.

— Războiul e urât, interveni Michele, aproape reproşându-i asta neamţului, de parcă el l-ar fi iscat.

— Eu nu l-am vrut niciodată, se apără Stauder.

Urmă din nou o tăcere foarte lungă, întreruptă doar de zgomotul monoton al picăturilor de la robinet.

— Se va termina curând, zise Polissena. Atunci, fiecare, după ce-şi va plânge morţii, va începe să trăiască din nou. Dumneata ai să-ţi regăseşti soţia şi copiii…

— Nu sunt căsătorit, o întrerupse brusc neamţul cu un fel de mândrie. Eu nu sunt căsătorit, domnişoară Polissena.

Era prima dată când îşi permitea să facă asemenea confidenţe.

— Nu am avut niciodată posibilitatea să-mi caut o soţie, continuă el. Mi-am petrecut viaţa pe câmp arând, semănând şi recoltând. Studiam semnele vremii şi speram să am o recoltă bună. Tatăl meu, maică-mea, surorile mele şi cu mine formam o familie foarte unită. Am făcut ca pământul nostru să fie fertil cu muncă şi sudoare. Dar când mă gândesc că maică-mea nu mai e, că soră-mea a murit, se emoţionă el, ajung la concluzia că războiul, pentru

mine, nu se va sfârşi niciodată.

Ca să-l abată de la astfel de gânduri negre, Polissena schimbă vorba.

— Unde aţi învăţat atât de bine limba noastră? îl întrebă.

— La Bologna, în 1938. Am urmat un curs de agricultură acolo.

— Eu sunt din Modena, se bucură Polissena ca şi cum ea şi ofiţerul ar fi descoperit pe neaşteptate că erau rude. Modena e la mai puţin de patruzeci de kilometri de Bologna. Un drum care se poate face şi cu bicicleta. Taică-meu era un misit cunoscut în toate târgurile de vite. Am crescut printre grajduri şi pe câmp, insistă ea identificând şi alte puncte comune între ei. Neamţul avu pentru ea o expresie afectuoasă.

— Vă mulţumesc pentru ospitalitate, spuse el cu recunoştinţă. Se ridică şi bătu din călcâie.

Polissena se apropie de el şi îi puse încrezătoare o mână pe umăr.

— Să ştiţi că nu cred că sergentul suferă într-adevăr de indigestie.

Locotenentul neamţ se înroşi tot.

— Voiam să fiu singur cu dumneavoastră, mărturisi el. Voiam să vă vorbesc despre mine şi să vă spun ce gândesc. Luă mâna pe care Polissena i-o pusese pe umăr şi o sărută. Ea îl urmări de la fereastră cum se suie pe motocicletă şi simţi că-l iubeşte.

6

Ester intră în Caffe Gambrinus şi avu un sentiment de bucurie. Aerul uşor şi plăcut, mirosind a vanilie şi scorţişoară, care o întâmpină şterse senzaţia de umiditate şi frig de afară. Erau în apropierea Crăciunului. Zăpada care acoperise oraşul după două zile de ninsoare, îmbrăcând în alb munţii din jur, pomii golaşi şi acoperişurile caselor, era acum topită de un vânt cald, neobişnuit pentru acel anotimp, şi de un soare aproape primăvăratic.

Ester lăsă garderobierei paltonul ei preţios din loden, căptuşit cu blană de veveriţă, şi pălăria din fetru verde şi intră în penumbra delicată a unei săli mici, lambrisată, unde erau aşezate într-o ordine impecabilă măsuţe acoperite de mici feţe de masă albe din dantelă.

Anna o aştepta la masa obişnuită, lângă vitrina apărată de o perdea scurtă din mătase, cu arabescuri. O sobă mare din maiolică verde răspândea o căldură plăcută din colţul încăperii.

— Iartă-mă pentru întârziere, începu Ester, în vreme ce o chelneriţă muta măsuţa ca ea să poată să se aşeze pe divan alături de prietena ei.

Anna o iertă cu un surâs.

— După cum vezi, te-am aşteptat corectând şpalturile noii mele povestiri, o asigură punând într-un plic mare paginile tipărite. Nu-i nimic.

Anna Grisi reuşise să-şi găsească o slujbă. Scria povestiri pentruII *Corriere del Ticino*. Începuse cu o nuvelă pe lună, dar satisfacţia cititorilor îl convinsese pe directorul ziarului să solicite două pe săptămână, un record pentru ziarul din Lugano, care-i garanta un câştig foarte bun.

— Mă întreb de unde îţi vine această uşurinţă de a povesti, remarcă Ester.

— Nu fac niciun efort ca să pun pe hârtie povestirile care prind contur în mintea mea, surâse Anna. Ba chiar le scriu cu o plăcere nemaiîntâlnită, preciză ea.

Îşi descria darul dat de natură cu multă simplitate, surprinzându-şi prietena. Scriitorii pe care îi cunoştea Ester îşi compuneau operele cu mari eforturi, căutând zile la rând adjectivele şi substantivele potrivite, cu asiduitatea chinuită a artistului care are nevoie să creeze în durere.

Anna era însă întotdeauna veselă şi avea aspectul mulţumit al omului care-şi găseşte plăcerea în propria-i muncă. Ester o văzuse la treabă şi remarcase că paginile ei aproape nu aveau corecturi. Scria fără să se oprească, fără să refacă ceea ce aşternuse pe hârtie.

— Eşti foarte bună, o complimentă Ester, cititoare pasionată a povestirilor ei.

— Sunt o scriitoare de cantitate, se apără Anna. Calitatea este oţ iată prea ambiţioasă şi prea departe de mine. Gândeşte-te că, adăugă cu intenţia de a-i devoala un secret, am încercat de mai multe ori să lucrez pe o frază sau pe câte un paragraf. În cele din urmă, m-am lăsat păgubaşă. Îmi dau seama că nu astea sunt limjtele mele. În concluzie, treaba mea merge bine aşa. În fond, sunt norocoasă. Lucrez cu plăcere. Cititorii îmi dovedesc satisfacţia lor. Mă distrez, mă simt iubită şi îmi câştig pâinea. Ce pot dori mai mult?

Ester fu de acord.

Anna scoase din geantă un plic sigilat şi-l dădu prietenei ei.

— L-am primit în dimineaţa asta, preciză ea.

Ester se uită la caligrafia de pe plic şi recunoscu imediat scrisul cumnatei sale.

— E de la Polissena! exclamă.

Plicul nu era timbrat şi venea din Italia pe nişte căi misterioase, pe care nici scriitoarea nu le cunoştea foarte bine. Treaba ei era să se întâlnească la Mendrisio, o dată pe săptămână, cu o necunoscută care stătea în spatele farmaciei centrale. Anna îi dădea bani şi lua de la ea scrisorile care veneau din Italia.

Chelneriţa puse pe masă ceainicul fierbinte şi o farfurie cu prăjituri cu cremă, care le plăceau foarte mult celor două femei, în timp ce Ester citea la repezeală:

Dragă Ester.

Aş vrea ca vestea pe care ţi-o dau s-o ţii doar pentru tine, fiindcă este secretă şi confidenţială. Ca să ne înţelegem, de la femeie la femeie. M-am îndrăgostit. El este un om de treabă şi mă iubeşte cu adevărat. Te rog să mă crezi, de data asta nu mă înşel. E ţăran ca şi mine. Îi place muzica clasică, aşa cum îmi place şi mie. Şi la fel ca mine, nu a fost foarte norocos în dragoste. Din păcate e neamţ. Îl cheamă Kurt Stauder şi este ofiţer…

— Doamne Dumnezeule, iar o luăm de la capăt! exclamă Ester.

— S-a întâmplat ceva? întrebă Anna.

— Ca de obicei, cumnata mea o ia razna, minimiză Ester faptele. Numai că de data aceasta a ales omul cel mai nepotrivit dintre toţi, explică ea continuând să citească scrisoarea care nu conţinea ştiri deosebite în raport cu precedenta, de acum două săptămâni. Polissena începuse scrisoarea cu nemaipomenita ştire.

— Oricum, nimic îngrijorător, insistă Anna.

— Cu ea nu poţi să ştii niciodată, răspunse Ester surâzând şi punând scrisoarea în geantă.

Femeile discutară despre ultimele ştiri pe care Giuseppe Arisi i le împărtăşise Annei. Avocatul era în legătură cu diferite persoane care rămăseseră în Italia şi cu exilaţii politici din jumătate de Europă, care se refugiaseră în Elveţia.

— Mussolini a vorbit din nou la Milano, povesti Anna. Căţărat pe turela unui tanc. Însă atitudinea marţială nu-i ascundea înfăţişarea obosită şi bolnavă. A spus că marea primăvară a patriei este iminentă. Faţa lui disperată reflecta însă o înfrângere iminentă.

Ester luă o gură de ceai.

— E al cincilea Crăciun de război, spuse ea cu tristeţe.

— Va fi însă şi ultimul, garantă scriitoarea.

— Să şperăm, replică Ester care, din superstiţie, nu mai voia să creadă în ceva.

— Am auzit că a murit Tommaso Marinetti[14] la Bellagio, spuse Anna.

— Îmi pare rău, zise şi Ester.

— Sper că a putut să-şi schimbe părerile despre război. „Noi voim să cântăm războiul, singura igienă a lumii”, cită scriitoarea, amintindu-şi cuvintele din

14 Filippo Tommaso Emilio Marinetti (1876-1944) - poet italian, întemeietor al mișcării futuriste și susținătot al fascismului, prin care a încercat fără succes să transforme futurismul în artă oficială de stat (n. red.).

Manifestul Futurismului cu care academicianul italian se prezentase publicului în îndepărtatul an 1909.

— L-am cunoscut personal, spuse Ester. Dacă lăsăm la o parte gesturile extremiste, era un om de valoare.

— Dar şi un mare nesocotit, replică Anna.

Ester îşi observă prietena care, deşi era cu zece ani mai tânără decât ea, îşi păstrase intactă capacitatea de a se indigna. Din această pricină, o invidia. Ea, în schimb, pierduse pe drum această dimensiune vitală şi accepta cu resemnare ce îi oferea viaţa.

Cultiva cu dragoste amintirea minunată a ultimei şi scurtei întâlniri cu Sebastiáno Brighenti şi se consola dedicându-se cu dragoste copiilor ei, care mai aveau încă nevoie de ea, de protecţia şi de îmbrăţişările ei.

Nu voia să ştie poveştile de alcov ale soţului, considera obligaţiile sociale o datorie, găsea satisfacţie în lecturile bune şi în întâlnirile cu câteva prietene.

Anna Grisi, fosta amantă a lui Edison, devenise persoana cea mai importantă din acest mic cerc.

— Ce faci de Crăciun? o întrebă Ester.

Scriitoarea izbucni în râs.

— Giuseppe şi cu mine avem ceva în plan, răspunse ea, avem un program fantastic. E prea devreme însă ca să-l anunţăm. Dar tu? schimbă ea vorba.

— Copiii se vor duce la Saint Moritz cu familia Crivelli. Edison va fi la Zürich ca să trateze cu agentul a doi autori germani foarte interesanţi.

Annei i se păru că îi ghiceşte pe cei doi scriitori nemaipomeniţi pe care Montalto îi dorea în echipa sa, dar preferă să nu insiste.

— Şi tu? o întrebă.

— Eu voi rămâne aici cu Gioia mea, surâse Ester.

— Cu bucuria ta? întrebă curioasă Anna, care nu-şi amintea acel nume în familia Montalto.

— Vorbesc de Lola. Eu îi spun Gioia. Îi străluceau ochii de fericire când pronunţa numele mezinei.

Pentru a evita ca prietena să devină prea curioasă şi

să încerce să afle mai multe, schimbă vorba brusc. Şi chiar nu vrei să-mi spui nimic despre programul tău grozav de Crăciun? o întrebă.

Chipul frumos al Annei răspândi o lumină radioasă şi nu putu să reziste tentaţiei de a-i împărtăşi marele ei secret.

— Mă mărit, Ester. Giuseppe şi cu mine ne căsătorim, spuse ea emoţionată ca o adolescentă. Ne vom duce la Lausanne şi monseniorul Brighenti ne va uni destinele.

Inima obosită a lui Ester începu să bată tumultuos. Anna se înclină spre ea ca să-i şoptească la ureche:

— Va fi o ceremonie restrânsă. Noi, preotul şi martorii. Şi, dacă vrei, tu şi micuţa ta Lola.

Ester, care pălise, se înroşi brusc. Scriitoarea atribui roşeaţa căldurii pe care o emana soba de maiolică, fără să reuşească să intuiască, în pofida fanteziei ei debordante, motivul acelei emoţii neaşteptate a lui Ester.

— Sunt atât de fericită pentru tine! spuse ea reţinându-şi plânsul. Şi adăugă: Iartă-mi lacrimile. Cu cât îmbătrâneşti, cu atât creşte emotivitatea şi se diminuează posibilităţile de a o controla.

Anna încercă s-o consoleze.

— Ce tot spui! o certă ea. Eşti tânără şi frumoasă.

— Poate eram odată, glumi Ester. Vreau să-ţi fac un dar, adăugă ducându-şi mâna la decolteu, unde avea o broşă din aur, în formă de lăcrămioară, cu petale din coral alb şi frunze de jad verde. Iată darul meu, spuse ea cu entuziasm, scoţându-şi bijuteria delicată şi dându-i-o Annei.

— Îţi mulţumesc, dar nu o pot accepta, încercă Anna s-o refuze.

— De ce? reacţionă Ester.

— Pentru că nu vreau să te lipseşti de un lucru atât de frumos şi scump.

Ester surâse cu o uşoară amărăciune.

— Lucrurile cu adevărat preţioase noi două le cunoaştem bine. Asta nu-i decât o floare şi nimic mai mult.

E o amintire, era a mamei mele. Nu aş vinde-o niciodată. Dar doresc să fie a ta pentru că ţin foarte mult la tine.

Prietenele se îmbrăţişară sub privirile celor câtorva clienţi indiferenţi care se aflau la acea oră la Caffe Gambrinus.

Când ieşiră din local, Anna şi Ester merseră împreună o bună bucată de drum. Scriitoarea se opri la redacţie ca să-şi predea povestirea, iar prietena ei se îndreptă spre casă.

Când ajunse în faţa vechii clădiri în care locuia, Ester o văzu pe Ippolita Crivelli ieşind în fugă şi abia evită să nu se ciocnească de ea.

— De ce fugi aşa? o întrebă pe fată.

Aceasta avea un aer aiurit şi părul zburlit.

— Ah, bună seara, doamnă Montalto, o salută Ippolita.

— Ai fost la mine? o întrebă suspicioasă.

— Exact, răspunse ea fără să ezite. Am urcat ca să-l văd pe Emiliano. Dar nu e acasă. L-am găsit numai pe soţul dumneavoastră. Cuvintele din urmă le pronunţă cu o anume greutate.

Ester sesiză o uşoară neplăcere în expresia tinerei.

— Dar Emiliano e la gimnastică cu fratele tău, îi aminti ea. Nu ştiai?

— Sunteţi sigură, doamnă? replică fata. Cred că aveţi dreptate.

— Probabil că Emiliano e la sala de gimnastică împreună cu fratele meu. Ce memorie de doi bani am! Oricum, trebuie să plec. Bună seara, doamnă. O salută din nou şi se îndepărtă în grabă.

Ester dădu din cap în semn de compătimire. Fiul ei nu mai dormea din cauza capricioasei Ippolita Crivelli şi ea nu era deloc mulţumită de această periculoasă dependenţă. Nu pentru că se bârfea mult pe seama Ippolitei din cauza chefului de viaţă şi a exceselor ei, ci pentru că în privirea fetei era un mister de nepătruns. Ceva care nu-i plăcea deloc.

În casă, îl găsi pe Edison în salon. Bărbatul avea un aer tulburat şi mormăi un salut de neînţeles când o văzu, îndreptându-şi atenţia spre teancul de pagini dactilografiate pe care le ţinea pe genunchi.

Ester scoase din geantă scrisoarea Polissenei şi fu pe punctul de a vorbi cu el. Apoi îşi aminti prima frază pe care o scrisese cumnata ei: „Aş vrea ca vestea pe care ţi-o dau s-o ţii doar pentru tine...” Hotărî să nu-i spună nimic. Nu pentru că nu voia să-i dea o grijă în plus, ci ca să-l pedepsească pentru o infidelitate recentă.

APRILIE

1945

Angelina, credincioasa servitoare, vru să se scoale din pat şi să-şi vadă de îndatoririle ei, în pofida durerii de gât şi a febrei mari, până când i se făcu rău şi leşină. Abia atunci se convinse că era cazul să rămână în pat, unde medicul veni s-o vadă diagnosticând o amigdalită acută.

Medicul se numea Bossi, era tânăr, abia îşi luase în primire postul şi nu se bucura de totala încredere a Polissenei, obişnuită cu expresia severă a bătrânului doctor Pozzi, deportat în 1944 în Germania deoarece era antifascist. Pozzi era un excelent profesionist. În schimb, se spunea că tânărul doctor obţinuse diploma prin merite fasciste şi că avea cu greaua artă a medicinei o relaţie problematică şi foarte personală. Unii îl considerau indiferent faţă de suferinţele oamenilor. Cu toate acestea, doctorul Bossi, elegant şi îngâmfat, i-a prescris bolnavei o sulfamidă, un medicament foarte nou şi care se dovedea eficace împotriva infecţiilor.

— Dar chinina? obiectă Polissena.

— Continuaţi cu doza indicată, spuse el, şi adăugaţi patru pastile de streptosil pe zi.

— Nu vrea să mănânce, mai observă Polissena.

— E mai mult decât firesc, explică medicul. Gâtul îi este foarte inflamat. Bolnavul are tendinţa să se comporte după cum simte el. Important e să i se dea medicamentul şi să bea. Daţi-i o limonadă cu mult zahăr.

— În vremurile astea? ironiză Polissena.

— Daţi-i ce puteţi, replică sec doctorul şi plecă.

Polissena pusese deoparte o mică rezervă de zahăr pe care o păstra pentru cazurile urgente. Zahărul avea culoarea alunei, nu era frumos la vedere şi cu el îndulcea oribilul surogat de cafea pe care-l oferea săptămânal locotenentului Karl Stauder şi pe care ofiţerul neamţ îl bea ca să-i facă plăcere stăpânei casei. Cât despre lămâi, Polissena nu ştia unde să le găsească. Era lipsă de citrice de când Aliaţii ocupaseră Sicilia şi izolaseră Sudul de restul Italiei. Dacă ar fi fost măcar Michele s-o ajute, dar acesta plecase dis-de-dimineaţă să cumpere mâncare. În urmă cu o săptămână, Polissena sacrificase pentru masa lor ultima găină, iar inventarul proviziilor alimentare era descurajant: câteva borcane de marmeladă, preparate de Angelina cea muncitoare vara trecută, un sac mic şi melancolic de orez, în care mai existau ultimele raţii, câteva legume uscate şi un borcan cu untură. Cu o seară înainte se răspândise zvonul că va fi, probabil ca să mai îmbunătăţească starea de spirit a populaţiei, o distribuţie extraordinară de cartofi (cinci kilograme pe cap de om) şi de brânză Roma (o sută de grame). Michele, care nu putea să doarmă, coborâse în piaţă în zori. Aşa a fost al doilea din coada lungă, care avea să se formeze odată cu trecerea orelor.

Polissena o veghea pe Angelina şi se ocupa de casă. Datorită autorităţii ei, o obligă pe bolnavă să bea o fiertură de cicoare, îndulcită cu sirop de prune, un amestec dezgustător pe care biata de ea îl înghiţi, mai mult ca să fie pe placul stăpânei decât în speranţa că îi va face bine la gât.

Radioul difuza scurte buletine de război: inamicul înainta, nu din pricina impresionantei desfăşurări de forţe, ci pentru că valoroasele trupe italiene se regrupau pe noi poziţii, de unde aveau să controleze mai bine situaţia şi să lanseze în primăvară contraatacul decisiv promis de duce. Crainicul dădea citire unor ştiri vagi despre grevele de la

Milano, organizate de nişte grupuri de muncitori defetişti şi insista pe împuşcarea unor spioni anglo-americani.

O primăvară superbă umplea aerul de arome, dar contraofensiva eroică a glorioaselor trupe italiene rămânea o utopie melancolică, exprimată cu câteva luni în urmă de Benito Mussolini.

Polissena ieşi în grădină, unde anul trecut înfloreau flori minunate, sacrificate acum pe altarul utilitarismului vulgar şi patetic al vremurilor de război. Acum Polissena pândea apariţia salatei, a ridichilor şi a tulpinilor de roşii.

Lebedele albe muriseră în timpul ultimei ierni, lovite de o boală ciudată, pe care nimeni nu reuşise s-o explice. Lebăda neagră scăpase nevătămată din epidemie şi rămăsese singurul locuitor al lacului, hrănită de Michele cu resturile de la bucătărie.

Gerul făcuse rău multor pomi, cu excepţia merilor, care ofereau spectacolul florilor albe şi uşoare ca fulgii de zăpadă.

Polissena intră în casă, ducându-se la căpătâiul Angelinei. Se îngriji ca bolnava să aibă lângă ea tot ce putea să-i fie de folos. Apoi, se urcă pe bicicletă ca să meargă în sat să caute lămâi şi să cumpere medicamente. Chinina era deja în dulăpiorul cu leacuri. În vreme ce pedala pe drumurile satului, unde fasciştii şi nemţii se mişcau cu îngrijorarea celui care e pe cale să fugă, Polissena se străduia să nu dea importanţă vorbelor rele şi agresive pe care i le adresa lumea.

Pentru toţi, domnişoara Montalto era femeia ofiţerului german Karl Stauder. Ostilitatea populaţiei creştea proporţional cu slăbirea puterii diviziilor germane care, pe toate fronturile, nu mai reuşeau să oprească trupele aliate. În afară de nişte represalii sângeroase, impuse de mecanismul feroce instaurat de nemţi, Wehrmachtul încartiruit în Bellagio nu se purtase prea rău cu civilii.

Vizitele săptămânale ale locotenentului Stauder la vila Ester nu trecuseră neobservate şi povestea de

dragoste dintre ofiţerul neamţ şi matura domnişoară Montalto devenise, în bârfele oamenilor, o relaţie

blăda Q-71 *ea qră* murdară, o aventură sordidă de alcov, determinată de interes. Unii erau gata să jure că, în vreme ce populaţia era înfometată, în saloanele vilei se mânca şi se bea din belşug, cu proviziile alese aduse de ofiţer. Se povestea despre prânzuri cu şampanie şi caviar, vânat, torturi cu cremă, ciocolată şi cafea.

Cei mai îndârjiţi acuzatori o considerau pe Polissena un spion în slujba nemţilor. Unii susţineau chiar că ea fusese cea care-l denunţase pe doctorul Pozzi că fiind ostil regimului, denunţ ce se soldase cu deportarea acestuia în Germania, împreună cu alţi nevinovaţi.

Polissena cunoştea ostilitatea satului, dar, ca toţi cei nevinovaţi, nu ştia până unde fusese compromisă situaţia ei personală. Michele o avertizase în mai multe rânduri, dar ea, de bună-credinţă, trăia cu iluzia că nimeni nu ar fi putut vreodată să-i murdărească gingaşa poveste.

Când intră în farmacie ca să ceară medicamentul pentru Angelina nu remarcă privirile răuvoitoare aţintite asupra ei. Surâse farmacistului care îi dădea pastilele de streptosil, îl salută cu politeţea obişnuită şi începu să facă turul prăvăliilor în căutare de lămâi. Însă negustorii dădeau din cap în semn că nu aveau, insultând-o în şoaptă. Nu i-ar fi dat ceea ce căuta, chiar dacă ar fi avut. Dar ea, în detaşarea ei inocentă de răutatea oamenilor, continua să trăiască într-o lume unde nu era loc pentru aşa ceva. În cele din urmă, după mai multe încercări nereuşite, hotărî să se adreseze lui Mossotti. Ajunse la han spre prânz şi fu uimită să-l vadă pustiu.

— E închis restaurantul? întrebă ea intrigată.

Mossotti o salută în cele din urmă cu un surâs larg.

— S-a îmbolnăvit bucătăreasa, răspunse el. Fata care serveşte la tejghea şi-a sucit o gleznă. Cum vedeţi, am rămas singur. Dacă vă pot fi de folos, sunt la dispoziţia dumneavoastră.

— Angelina noastră s-a îmbolnăvit, explică Polissena.

Doctorul spune să-i dau limonade, dar nu am reuşit să găsesc lămâi.

Omul intră în bucătărie şi se întoarse cu trei lămâi vechi.

— Nu sunt arătoase, dar puţin suc tot trebuie să mai aibă. Şi apoi, e tot ce am.

Polissena fu emoţionată de ofertă.

— Dacă nu îndrăznesc prea mult, nu cumva aveţi şi puţin zahăr? întrebă ea ezitând.

— Pentru Angelina o să mai facem un miracol, spuse el luând dintr-un vas de teracotă de sub tejghea o grămăjoară de zahăr alb, pe care îl înveli într-o hârtie albastră. Îi dădu pacheţelul Polissenei şi adăugă: Cu multe urări de bine pentru dragă Angelina.

— Nu am nicio scrisoare, nu-i aşa? întrebă ea, ştiind că e inutil. Dacă ar fi fost o epistolă de la ai ei, Mossotti ar fi găsit deja o modalitate ca să i-o dea.

— Din păcate, nimic, răspunse el grav.

— Au trecut aproape două luni de când nu mai am veşti, se plânse ea.

— Fiţi sigură că veţi primi în curând.

Mossotti se încruntă, căzând pe gânduri.

— S-a întâmplat ceva? întrebă ea alarmată de schimbarea neaşteptată. Ştiţi ceva despre ai mei, şi eu nu ştiu?

— Nu, în privinţa asta totul e foarte bine, o asigură el. Dacă îmi permiteţi, dumneavoastră aş vrea să vă dau un sfat.

— Sfatul unui prieten sincer nu supără pe nimeni, spuse Pblissena.

— Atunci, duceţi-vă la vilă. Şi nu mai ieşiţi în sat. Dacă aveţi nevoie de ceva, spuneţi-mi mie şi mă voi îngriji eu, în măsura posibilităţilor. Tonul era părintesc, dar expresia îi era îngrijorată.

— De ce? îl întrebă ea uimită.

Mossotti îşi muşcă buza înainte de a răspunde şi câteva clipe îşi căută cuvintele potrivite.

— Trebuie să aveţi încredere în mine, domnişoară Montalto, spuse aproape rugând-o. Ascultaţi-mă şi nu o să vă pară rău! insistă hangiul cu un aer misterios. Nu-l mai lăsaţi pe ofiţerul neamţ să intre în vilă. M-aţi înţeles, da?

Polissena se înroşi puternic.

— Da' ce îmi spuneţi, domnule Mossotti? reacţionă ea. Eu… Eu nu înţeleg.

— Nu-i nimic de înţeles, domnişoară Montalto. E vorba doar despre a accepta sau nu sfatul unui prieten, i-o tăie el scurt. Nemţii şi fasciştii sunt la capăt, continuă coborând tonul, şi într-o clipă sau alta va veni sfârşitul lumii, şopti, ducându-şi arătătorul la gură.

Intrară doi clienţi, un om în vârstă şi o femeie de vreo treizeci de ani, care imediat o priviră pe Polissena.

— Trei lămâi e tot ce pot face pentru dumneavoastră în timpurile astea, spuse hangiul cu o voce mai apăsată, pentru ca nou-veniţii să-i audă bine cuvintele. Transmiteţi-i sănătate dragii de Angelina. Să se însănătoşească repede.

Polissena ieşi din han profund tulburată. Puse în coşuleţul agăţat de ghidon lămâile şi zahărul, se sui pe bicicletă şi începu să pedaleze pe panta uşoară, care ieşea din sat.

Soarele strălucea şi se simţi cuprinsă de un sentiment de plenitudine. Se însenină şi nu se mai gândi la îngrijorările lui Mossotti şi la gravitatea momentului.

Mersese o bucată mică de drum, când văzu apărând din depărtare automobile nemţeşti, care păreau a fi avangarda unei coloane.

Încetini, apoi opri bicicleta pe marginea drumului. Puse un picior în pământ şi rămase să privească ceea ce se anunţa a fi o coloană lungă, care înainta cu un zgomot asurzitor, stârnind praful şi împrăştiind miros de carburant. Autovehiculele, mari şi mici, ieşeau din sat. Putea să fie o simplă deplasare, cum erau atâtea în perioada aceea, dar instinctul îi spunea că, de fapt, era vorba despre o retragere în toată regula. Gândul îi zbută la Karl. Dacă nemţii plecau, era firesc ca şi el să părăsească

satul. Fără să-şi ia rămas-bun? Fără o vorbă? Simţi cum i se strânge stomacul de durere şi o senzaţie insuportabilă de greaţă îi urcă în gât.

Marea ei dragoste, sentimentul tandru care îi ţinuse tovărăşie toate acele luni, era în pericol. Afecţiunea caldă şi sigură a unui om, dovedită de cuvinte delicate, de gânduri, de vagi aluzii, de surâsuri inocente, de sărutări caste, toate astea dispăreau acum?

Poltssena se uita fix, ca un aparat mecanic, şi atunci îl văzu pe Karl Stauder trecând pe lângă ea într-un vehicul descoperit, vopsit în culori de camuflaj. Şi el o văzu şi ordonă şoferului să se oprească la marginea drumului.

În timp ce coloana înainta lent, ofiţerul coborî şi se apropie de ea.

— Venisem să-mi iau rămas-bun, domnişoară Polissena, explică el. Avea ochii umezi şi o expresie disperată. Nu mi-a deschis nimeni la vilă.

— Coborâsem în sat, aproape îşi ceru ea iertare, ca şi cum ar fi fost singuri, ca şi cum coloana de autovehicule nu ar fi existat, iar vacarmul şi praful nu ar fi umplut aerul, făcând că vorbele ei, abia murmurate, să nu se mai audă.

— Ordinul de plecare a venit pe neaşteptate, continuă locotenentul. Duceţi-vă acasă, domnişoară Polissena, îi mai spuse el.

— Îmi pare rău, zise ea cu vocea gâtuită de lacrimi. Dacă nemţii plecau, era semn că războiul era pe sfârşite, dar Polissena ar fi preferat să continue, numai să nu-şi piardă iubitul.

— Am să mă întorc când nu va mai fi război, promise Karl. Dacă o să vreţi şi dumneavoastră.

Ea nu reuşea să vorbească pentru că avea un nod în gât. Aşa că se mărgini să aprobe din cap.

— *Ich liebe dich, meine Poli*\ strigă neamţul ca să fie sigur că zgomotul coloanei în marş nu-i acoperă declaraţia.

Polissena se clătină sub povara cuvintelor, deoarece nimeni nu-i declarase iubirea atât de solemn şi nu-i spusese până atunci „Poli”. Poli, un nume vesel, muzical,

iar când Karl îl pronunţă, simţi în ea un fâlfâit de aripi şi un parfum de primăvară.

Luă atunci portofelul din coşuleţul de pe bicicletă, îl deschise şi scoase cartea de identitate. Pe document era lipită fotografia de acum câţiva ani, un instantaneu foarte reuşit, care îi înnobila chipul brăzdat de riduri. Îi întinse documentul lui Karl.

— E pentru tine, zise ea, ca să-ţi aduci aminte de mine. Şi să te întorci, şopti în timp ce din ochii mari şi visători se revărsau şiroaie de lacrimi.

— Am să mă întorc, făgădui neamţul, punând cartea de identitate în buzunarul interior al uniformei. Apoi, revenind la vechiul obicei, luă poziţia de drepţi bătând din călcâie, se aplecă uşor în faţă, făcu

1 „Te iubesc, Poli a mea", în limba germană în original (n.tr.). stânga-mprejur şi se sui în maşina care-l aştepta. Plecă să-şi ia locul în coloană, care între timp se îndepărtase.

— *Ich liehe dich, meine Poli*, repetă Polissena, uitându-se cum frumoasa ei poveste de dragoste dispare la capătul drumului. Pe neaşteptate, în aerul curat explodară bombe de mână şi apoi rafale îndârjite de mitralieră.

Un grup de oameni înarmaţi, care pândiseră pe marginile drumului, atacaseră maşina lui Karl, care rămăsese izolată. Când un pluton din coloană se desprinse ca să-i prindă pe atacatori, partizanii se aflau deja în siguranţă.

Polissena vorbea acum cu Karl al său, mărturisindu-i toată dragostea ei cu certitudinea că el o auzea, iar primăvara din jurâşi pierdea culorile şi acordurile. Acolo se sfârşea, pe marginea unui drum prăfuit, povestea ei de dragoste unică, adevărată, irepetabilă.

Plângând şi rugându-se, mângâie cu blândeţe chipul ofiţerului ucis, până când două mâini puternice şi vulgare o smulseră din acel ultim salut pios.

— Ea e! o acuză cu violenţă o femeie. Ea e târfa ofiţerului neamţ, adăugă arătând-o celorlalţi. Nişte

partizani care aveau aerul că astfel vor să spele toate nedreptăţile războiului o ridicară pe sus pe Polissena.

— Suiţi femeia în camion şi duceţi-o la primărie, ordonă unul dintre ei, care purta la gât o eşarfă tricoloră.

Polissena a încercat să reconstituie ce se întâmplase, dar în acel moment singura imagine pe care o avea limpede întipărită în minte era chipul fără viaţă al lui KarL

Când s-a întors la realitate, i se păru că intrase într-un coşmar a cărui semnificaţie nu reuşea s-o perceapă. Se trezi într-o cameră mică şi posomorâtă, care mirosea a fum de ţigară şi murdărie, unde erau câteva birouri lipite de pereţi şi nişte scaune rupte. Pe jos, printre portretele lui Mussolini şi Vittorio Emanuele al III-lea călcate în picioare, se mai afla şi un mic crucifix din lemn. Polissena fu dusă pe sus şi trântită pe un scaun. Îi legară mâinile la spate şi o femeie începu să-i taie părul cu nişte foarfeci lungi. Domnişoara Montalto o lăsă să-i distrugă părul ei frumos, fără să verse o lacrimă, fără un cuvânt de împotrivire.

— S-a sfârşit cu viaţa veselă, putoare bătrână! o ameninţă femeia. Era mult mai tânără decât Polissena, purta nişte pantaloni urâţi şi avea un pistol la centură.

Polissena nu simţea nicio emoţie, nicio durere, doar un sentiment de constrângere rea şi absurdă.

Intră un tânăr cu un lighean din aluminiu plin cu apă, un săpun de rufe şi un pămătuf. Scoase din buzunarul vestonului un brici.

— Acum, domnişoară, pregăteşte-te, că trebuie să-ţi tund părul în răspăr, zise cu o voce nesigură adolescentul.

Polissena îl recunoscu. Era fiul bărbierului din sat. Îl chema Pierino şi era de vârsta lui Emiliano. Cei doi băieţi se jucaseră împreună în grădina vilei Ester şi ea îi dăduse o dată o tabletă de ciocolată pentru că ştia că-i place foarte mult.

— Tu eşti, Pierino? îi spuse în şoaptă, în vreme ce femeia pleca. Eşti băiatul lui Antonio, bărbierul.

— Domnişoară Montalto, murmură băiatul recunoscând-o. Ce aţi făcut atât de grav? o întrebă şi faţa

lui imberbă se acoperi de o roşeaţă neaşteptată. Trebuie să vă tund la zero, altfel mă omoară. Staţi liniştită. Nu o să vă doară, adăugă în şoaptă şi încheie cu jumătate de glas: Mussolini a fost împuşcat azi-dimineaţă la Giulino di Mezzegra.

Abia îşi făcuse băiatul treaba în grabă, că un bărbat cu un borcan de vopsea roşie şi o pensulă se apropie şi desenă pe capul gol al bietei Polissena un ciocan şi o seceră încrucişate.

— Şi cu asta am terminat, rânji omul, mândru de opera lui.

Polissena se trezi în piaţa satului, împinsă împreună cu alte femei spre un oribil stâlp al infamiei, însoţită de insulte şi de batjocura unui mic grup înfierbântat. Acum începea să înţeleagă. Fusese pusă la stâlpul infamiei pentru că se văzuse cu Karl Stauder, duşmanul omorât. Singura mare iubire a vieţii ei.

Cineva îşi făcu drum cu forţa prin mulţime şi veni lângă ea. O voce cunoscută îi spuse:

— Veniţi cu mine, domnişoară Polissena.

Era Michele, cunoscut şi stimat de toată lumea. Omul îi acoperi capul cu un batic mare din bumbac, cu pătrate roşu cu alb.

— Oameni de nimic! şuieră petrecându-i un braţ pe după umeri şi sustrăgând-o cuvintelor nedemne. Nimeni nu se opuse. Făcură împreună vreo sută de metri, apoi Michele o împinse sub porticul unei case vechi.

O aştepta Edison Montalto, cu mâinile băgate în buzunarele hainei şi cu privirea pierdută în gol. Polissena plecă ochii şi nu găsi cuvintele pe care să i le spună fratelui pe care îl revedea pentru prima oară, după un an şi jumătate de când fugise în Elveţia.

Edison o luă de braţ, ducând-o spre o maşină parcată ceva mai departe. Portiera din spate era deschisă, ea intră şi se trezi stând lângă Ester.

— Acum mergem acasă, spuse cumnata ei îmbrăţişând-o strâns.

Cele două femei plânseră în tăcere, în timp ce Michele, din nou la volan, o lua pe drumul spre casă.

Războiul se terminase.

MILANO

IUNIE 1948

1

Domnişoara Grancini era un fel de caporal prusac, care avea rolul de secretară personală a lui Edison Montalto. Lucra pentru el de când avea douăzeci de ani, dar arăta de patruzeci. Se apropia acum de cincizeci de ani şi continua să arate de patruzeci.

Înaltă, nu grasă, dar cu o structură osoasă puternică, cu părul negru strâns într-o coadă înfăşurată în jurul capului, ca un fel de coroană, avea tuleie dese deasupra buzei superioare, pe care apa oxigenată nu reuşea să le ascundă. Un neg îi sublinia bărbia pătrată.

Peste rochie avea un şorţ negru, strâns în talie de o curea prost înnodată, şi împodobit cu un guleraş alb, ca de pension de călugăriţe. Avea pantofi fără toc, model bărbătesc, iarna negri, iar vara, maro. Mâinile îi erau albe de parcă erau de ceară, mari şi puternice.

Se purta cu ceilalţi în funcţie de persoană. Cu Edison era de un servilism orb şi total. Când vorbea despre el cu cei din familie, îi spunea „stăpânul meu”, pe tonul inspirat cu care o călugăriţă ar fi spus „Dumnezeul meu”.

Cu directorii de la nivelurile mai înalte adopta atitudinea, severitatea şi tonul maicii stareţe. Pentru toţi ceilalţi era o prezenţă severă şi ameninţătoare.

Ca să contribuie în mod concret la economiile familiei, împuţinate în urma morţii premature a tatălui, îşi întrerupsese de tânără studiile de învăţătoare şi fusese angajată imediat la Editura Montalto, unde nu a întârziat să se pună în valoare.

Edison îşi dăduse seama de calităţile şi defectele ei în timpul unei scurte înlocuiri. Înţelesese repede că găsise persoana potrivită. O instrui, o formă şi reuşi să facă din ea un câine credincios şi rău, care mânca şi se lăsa

mângâiat numai de mâinile lui. În jur semăna teroare.

În clasificarea făcută de domnişoara Grancini, Edison Montalto venea imediat după Dumnezeu. Îi ţinea departe pe duşmani, îl apăra de năvala prietenilor, îi gonea pe nepoftiţi. Dacă Edison i-ar fi cerut-o, s-ar fi aruncat în foc fără să şovăie.

Putea să conteze pe o vastă reţea de informatori care, deşi colaborau cu ea, o numeau „spioana editorului” Domnişoara Grancini ştia totul despre Edison. Principiile ei morale, pe care le aplica mereu celor cu care lucra fără nicio abatere, deveneau foarte flexibile când era vorba despre aventurile galante ale patronului, escapade pe care ea le cunoştea şi le favoriza în toate felurile posibile.

Când mama îi muri de bronhopneumonie, la câţiva ani după dispariţia tatălui ei, situaţia sa familială se consolidase: o soră se călugărise şi trăia într-o mănăstire din Riva del Garda, iar un frate era preot la Sassuolo, în provincia Modena. Ea locuia acum cu o soră mai tânără, într-un apartament din via Solferino.

Sora se ocupa de casă, iar ea putea să se bucure de extraordinarul privilegiu de a fi vestala biroului unde îşi petrecea douăsprezece ore pe zi, de la opt dimineaţa la opt seara, lucrând adesea şi sâmbăta şi, când era nevoie, şi duminica.

Avea un nume de botez care îi semăna. Ulderica. Familia îi spunea Richetta. La editură, era domnişoara Grancini. Numele ei era suficient ca să semene panică sau să dea speranţă. Până şi funcţionarii cei mai zeloşi ştiau că o intervenţie a ei la momentul potrivit putea să fie decisivă.

Pe birou se aflau un crucifix, o fiolă cu apă binecuvântată de la Sfânta Fecioară din Lourdes şi o fotografie a părinţilor, împreună cu sora călugăriţă. Nota cu scris hotărât într-un caieţel negru, pe care-l păstra cu grijă în buzunarul şorţului, faptele mai importante ale zilei. Seara, după semnarea corespondenţei, deschidea pentru Edison condica ei personală cu cei buni şi cei răi. Îi spunea

ştirile cele mai atrăgătoare, simţind o imensă plăcere când vedea interesul patronului pentru munca ei. Se considera ca făcând parte din el şi ca fiind un stâlp al unei organizaţii care, datorită şi meritelor ei, făcea progrese. Rapoartele ei erau nişte cronici precise şi amănunţite ale vieţii din editură. Se refereau la muncitori, la funcţionari şi la directori.

— Noua angajată de la secţia de ambalaj, o anume Elide Conforti, începu ea, stând în picioare în faţa lui Edison, a fost surprinsă în timpul pauzei întreţinând relaţii intime cu şeful de la magazie. Era o faptă foarte gravă care ducea imediat la concediere. Însă Edison ştia să râdă de anumite nereguli, pe care şi le va aminti oricum, ca să le utilizeze ca instrument de şantaj la timpul şi locul potrivite.

— Cât de intime? întrebă editorul amuzat.

— Nu-mi cereţi să spun ce nu se poate spune, se sclifosi ea ca o fetiţă de optsprezece ani la prima ei ieşire în lume, dar dându-i suficiente amănunte ca să-l desfete.

Uneori poveştile despre bani se împleteau cu poveştile despre sex.

— Domnul D'Alessandro de la biroul de achiziţii, dezvălui ea implacabilă, a trecut pe lista cheltuielilor de reprezentare şase prânzuri la Savini, luate împreună cu amanta lui.

— Eşti sigură? o întrebă Edison, meditând la naivitatea acelui director a cărui poziţie ar fi trebuit să-i impună să nu facă asemenea nesăbuinţe.

— Matematic, garanta domnişoară Grancini, gata să furnizeze probe concrete, de necombătut.

Pe baza unor asemenea dezvăluiri, Edison reconsidera situaţia unora dintre colaboratorii săi. Dacă la slăbiciune se adăuga şi un randamentul nesatisfăcător, de obicei erau daţi afară.

— Altceva? întrebă în fine editorul.

— Domnişoara Margherita a sunat de trei ori. I-am spus că sunteţi în şedinţă, îl asigură ea, cu un pic de

perfidie.

Domnişoara Margherita era o funcţionară de la arhive, tânără şi plăcută. Cedase curţii asidue a lui Edison, care, după câteva întâlniri intime, îi dăduse papucii. Dar ea nu se resemnase cu rolul, comun multor funcţionare, de fostă amantă de ocazie.

Încheierea lui Edison, satisfăcut de felul în care petrecuse o zi de lucru, era invariabil următoarea:

— Dacă nu mai sunt şi alte noutăţi importante, sună la mine acasă şi înştiinţeaz-o pe nevastă-mea că sosesc.

Acum domnişoara Grancini aflase de la portarul care stătea în holul principal că cineva voia să-l vadă pe *commendatore*. Era vorba despre o domnişoară care refuza să-şi spună numele. Era ora trei într-o caldă după-amiază de vară şi secretara, uitându-se la programul întâlnirilor, îşi dădu seama că Edison nu aştepta pe nimeni. Aşa că îi spuse portarului:

— Aşteaptă-mi dispoziţiile înainte s-o laşi să urce.

Biroul domnişoarei Grancini era lângă cel al lui Edison, separat de o uşă din lemn, cu partea interioară capitonată, ca să nu se audă zgomotele. Aşa că femeia îşi aranjă cu un gest obişnuit guleraşul alb al uniformei şi, adoptând atitudinea slugii zeloase, bătu la uşa editorului. Edison stătea la biroul înţesat de hârtii şi scria. Îşi ridică privirea plictisită spre secretară.

— Iertaţi-mă dacă vă deranjez, *commendatore*, începu ea. E jos la poartă o domnişoară care doreşte să vă vadă. Dar nu vrea să-şi spună numele.

— O fi tot zăpăcita aia cu manuscrisul, bombăni Edison. Se prezentau adesea tineri scriitori, convinşi că au scris o capodoperă, care veneau la editură cerând să-i vorbească lui Edison Montalto. Ţine-o departe de mine, încheie el şi începu din nou să scrie.

Secretara închise uşa şi se întoarse la biroul ei ca să-i spună portarului să scape de necunoscută. Tocmai când ridica receptorul, vizitatoarea dădu năvală, pe neaşteptate, în birou. În faţa nou-venitei, domnişoara Grancini rămase

de-a dreptul fără glas. Era o femeie superbă şi mândră, care nu avea nimic din stereotipul aspirantei la titlul de scriitoare. Fiinţa uluitoare o privea cu dispreţul cu care tratezi un vierme găsit într-un măr.

Înaltă, blondă, foarte elegantă în taiorul de mătase albastră Christian Dior, parfumată ca un trandafir, era un contrast strident cu austeritatea din birou.

Domnişoara Grancini trebui să facă un efort ca să-şi regăsească expresia severă şi ameninţătoare.

— Cine sunteţi? o apostrofă ea, dându-şi totuşi seama că are în faţă o persoană care nu se lasă intimidată de nimeni. Ca să dea putere cuvintelor sale îşi pusese pumnii pe birou.

Vizitatoarea blondă, continuând s-o privească cu dispreţ, îmblânzindu-l însă cu umbra unui surâs, îşi făcu auzită vocea dulce.

— De ce nu vă duceţi la dracu'? îi sugeră, cu un dezinteres suprem.

Domnişoara Grancini avu impresia că i-a căzut o piatră în cap. Îşi netezi şorţul pe piept ca să aibă siguranţa că este tot ea. Era oare posibil ca o necunoscută, chiar dacă era frumoasă şi mândră, să i se adreseze ei, Ulderica Grancini, cu o asemenea vulgaritate?

Fata, fără să-i pese de furtuna pe care o dezlănţuise, se îndreptă cu hotărâre spre biroul lui Edison. Secretara, cu o agilitate nebănuită, o ajunse şi o apucă de braţ în momentul când aceasta deschisese uşa.

Necunoscuta se eliberă din strânsoarea ei şi rămase dreaptă în pragul biroului lui Edison care, văzând-o acolo, sări în picioare ca un arc.

Înconjură biroul şi se opri în faţa ei cu un surâs uşor mirat.

— Aşadar, tu erai vizitatoarea misterioasă? începu el, întinzându-i amândouă braţele.

Tânăra se apropie de el, iar domnişoara Grancini, după ce observă privirile complice ale celor doi, înţelese că trebuie să se retragă şi să înghită insulta care încă o

ardea.

— Sunt consternată, *commendatore*, se bâlbâi.

— Duceţi-vă să vă consternaţi în altă parte, i-o tăie scurt blonda cu un aer de stăpână. Edison îi aruncă o privire plină de subînţeles şi femeia închise cu prudenţă uşa, ducându-şi o mână la gură ca să-şi reţină un sughiţ.

— Eşti complet ţicnită, draga mea Ippolita, spuse Edison, strângând-o la piept. Dincolo de orice altceva, ai răvăşit-o cu totul pe amărâta aia, care plânge probabil acum cu lacrimi fierbinţi.

— Fiecare are răvăşelile pe care le merită, replică ea. Eu, de pildă, am motive întemeiate ca să fiu mai răvăşită decât ea.

— Chiar aşa, încercă Edison să nu dramatizeze situaţia.

— Şi imediat ai să fii şi tu răvăşit, garantă ea aşezându-se pe divanul care împreună cu cele două fotolii formau un mic salon în faţa biroului.

— Ippolita Crivelli, replică Edison, arăţi a om care are necazuri. Îşi scoase ochelarii cu ramă de aur şi, deşi erau foarte curaţi, îi şterse cu batista. Era un mod de a-şi alunga anxietatea.

— Da, recunoscu ea, am dat de belea, însă cu colaborarea şi participarea directă a unei alte persoane.

În aer se simţea o lovitură de teatru şi nebuniile făcute de Ippolita îl lăsau de multe ori fără cuvinte. Anii trecuseră, dar ea rămăsese aceeaşi şi continua să vadă în maturul Montalto un amant de neînlocuit. Bărbatul mirosi că era vorba despre veşti proaste şi păli. Se aşeză din nou la birou pentru că acolo se simţea mai sigur.

Îşi aprinse o ţigară, ţinu chibritul în aer, uită de el şi-l aruncă în scrumieră atunci când flacăra îi arse buricele degetelor.

— Despre orice ar fi vorba, putem să discutăm calm diseară, acasă la noi, propuse el fără prea multă convingere.

— Nu, replică ea sec, trebuie să mă asculţi aici şi

imediat. Îşi duse o mână la gât ca şi cum s-ar fi sufocat. Dacă nu vorbesc, plesnesc. Eşti prea inteligent ca să nu fi înţeles că nu aş fi dat buzna aici fără un motiv precis, grav şi urgent.

Edison o privi pe făptura atât de dulce, care ştia să se transforme într-o furie dezlănţuită, şi i se făcu frică. De patru ani de când era amanta lui, niciodată până acum nu trecuse pragul editurii. Aşadar, erau şanse mari să urmeze o veste proastă.

Făcu o rapidă trecere în revistă a faptelor care ar fi putut să i se întâmple şi dintre toate o alese pe cea mai rea. Un singur lucru îl înspăimânta. Nu putea să fie vorba decât de acesta. O durere cumplită îi strânse stomacul ca un cleşte.

— Taică-tu a descoperit relaţia noastră? zise şi fruntea i se acoperi de broboane de sudoare rece.

— Da, nu ar fi o treabă entuziasmantă, glumi Ippolita. Dar n-ai ghicit.

Edison se simţi uşurat de o povară şi sângele începu să-i curgă normal prin vene.

Ar fi fost un adevărat dezastru dacă Agenore Crivelli, căruia îi datora un milion de franci elveţieni, ar fi aflat de legătura lor.

În trei ani, de la sfârşitul războiului, finanţările oferite de industriaş, în afară de faptul că înlesniseră achiziţionarea drepturilor celor mai interesanţi autori străini, constituiseră baza pentru reconstruirea întreprinderii tipografice de la Modena, care acum, datorită introducerii aparatelor celor mai moderne, funcţiona la nivelul ei cel mai ridicat. Cărţi şi reviste ieşeau din noile secţii în tiraje la care nici nu te puteai gândi înainte de război.

Edison îşi folosise întreaga ştiinţă de organizator şi toate puterile în iniţiativa destinată să ducă Editura Montalto pe culmile cele mai înalte. La reuşită contribuiseră şi fondurile primite prin Planul Marshall, o măsură aprobată de Congresul american pentru

reconstrucţia Europei devastate de război. Prin jocuri diabolice de adaptare, Edison reuşise să obţină chiar şi avantaje economice de la Cassa del Mezzogiorno, ca să pună pe picioare şi fabrica de hârtie distrusă de bombardamente.

O bancă elveţiană îi pusese la dispoziţie fondurile necesare ca să cumpere o nouă casă, o locuinţă splendidă, demnă de familia Montalto. Însă persoana care îi facilitase acest început grandios era Agenore Crivelli, care avea fonduri nelimitate, relaţii puternice şi încredere absolută, de altfel îndreptăţită, în prietenul său, editorul, în privinţa afacerilor.

Agenore Crivelli era imprevizibil, dar, deşi era deschis şi cunoştea perfect caracterul şi ciudăţeniile fiicei sale, nu ar fi sărit în sus de bucurie, aflând că, de ani de zile, prietenul său cel mai bun, om de o anumită vârstă şi experienţă, cu o faimă de seducător irezistibil, era amantul Ippolitei. În repetate rânduri, în timpul acelor ani, Edison o implorase pe Ippolita să pună capăt poveştii lor. Dar ea râdea de temerile lui, fascinată de jocul periculos, şi el nu reuşea să-i ţină piept unei atracţii căreia nu i se putea împotrivi.

Ippolita nu era o funcţionară de care se putea descotorosi în orice moment. În starea actuală, era singura persoană în măsură să sufle peste întreprinderea abia renăscută a lui Edison Montalto şi s-o facă să se năruie asemenea unui castel din cărţi de joc.

Aproape ca o răzbunare pentru această evidentă superioritate şi pentru a uşura tensiunea provocată de legătura pasională şi periculoasă, Edison ceda în faţa tuturor ispitelor pe care le întâlnea în cale, însă erau poveşti fără importanţă. În schimb, Ippolita, cu frumuseţea ei, cu misterioasa ei senzualitate, cu puterea pe care o reprezenta, îi intrase în sânge şi nu reuşea să se desprindă de ea.

— Vrei să-mi spui ce e cu secretul ăsta? întrebă Edison ridicându-se şi apropiindu-se de ea.

Ippolita îl privi cu tandreţe în ochi şi, cu vocea ei de înger, în loc să-i mărturisească un secret, îi aduse la cunoştinţă un fapt care îl implica fără putinţă de tăgadă.

— Sunt însărcinată, zise ea. Mărturisirea se făcu auzită într-o tăcere ireală.

Edison nu reacţionă. Se aşeză lângă ea, îi înconjură umerii cu un braţ, se aplecă pe gâtul ei frumos, abia atingându-l cu buzele. Dar nu spuse nimic, pentru că nu reuşea să gândească.

— Astâmpără-te, mă gâdili, surâse ea.

— Altă dată îţi plăcea, spuse Edison vârându-şi o mână sub fusta de mătase şi urcându-se cu o lentoare istovitoare spre pântecele cald.

— Şi copilul? se smiorcăi Ippolita, vrând să-l aducă la o atitudine mai raţională.

— Am complexul lui Irod, glumi el. Excitaţia era pentru el singura armă împotriva fricii. După aceea, va începe din nou să tremure, dar în acel moment nu-i păsa nici măcar de diavol. Urăsc copiii. Trebuie să mă ocup acum de mamă. Îşi vârî mâna în elasticul chiloţilor şi îi rupse imediat.

— Vrei să o faci aici? întrebă ea cu un râs scurt. Plină de senzualitate, se elibera de tensiunea acumulată.

— Aici şi imediat, afirmă el.

— Şi femeia aia jandarm pe care o ţii liberă şi fără botniţă? îl ironiză Ippolita, făcând aluzie la domnişoara Grancini.

— Este dresată ca un câine poliţist. Nu va îndrăzni să ne deranjeze, replică el, care îşi cunoştea bine secretara. Domnişoara Grancini nu şi-ar fi făcut apariţia în pragul biroului nici dacă ar fi luat foc clădirea.

Edison se deschisese la pantaloni şi, în loc s-o posede, o pătrunse de parcă ar fi vrut s-o facă să sufere ca o răzbunare pentru ofensa adusă.

Ippolita scânci uşor pentru că îi plăcea agresivitatea în care se amestecau bucuria şi durerea.

— Eşti o bestie, Edison, râse cu lacrimi în ochi,

uşurându-i penetrarea. Eu îţi anunţ o dramă, şi tu…

— Şi tu? replică el. Tu ce faci? o luă el în râs. După care nu mai putu să gândească. Doar două cuvinte: „Acum mor”. Şi se prăbuşi în neant.

Ippolita simţi toată greutatea bărbatului peste ea. Îl privi. Faţa îi era de o paloare cumplită, ochii larg deschişi. Îl strigă, îl scutură, dar el nu răspunse.

Se sperie, dar nu se pierdu cu firea. Îşi adună puterile, reuşi să iasă de sub trupul lui şi se rostogoli pe covor. Se ridică, reveni la el şi încercă să-l readucă la viaţă, scuturându-l şi strigându-l.

Edison nu răspundea. Respira uşor. Ippolita fu tentată să deschidă uşa şi să ceară ajutor. Îi veni în minte domnişoara Grancini şi renunţă.

Reveni la divan, aranjă hainele lui Edison, îi închise pantalonii, îi slăbi nodul de la cravată şi îi desfăcu primul nasture de la cămaşă.

Lui Edison îi era foarte rău şi ea trebuia să facă ceva. Luă telefonul şi formă numărul familiei Montalto. Trecu un timp ce i se păru interminabil până când răspunse cineva. În cele din urmă, auzi o voce cunoscută.

— Emiliano! Slavă Domnului! Vino repede aici. Taică-tău nu se simte bine, zise ea.

— Aici? Unde? Rău? Cum adică? întrebă Emiliano.

— În biroul lui, preciză Ippolita, după care închise telefonul şi se întoarse lângă Edison, în timp ce lacrimi de adevărată disperare îi curgeau şiroaie.

2

Era o după-amiază strălucitoare şi caldă de iunie. Aerul limpede era săgetat de rândunici.

Emiliano apăru pe terasa camerei sale şi privi grădina care înconjura reşedinţa din Milano a familiei Montalto. Era o sărbătoare de culori. Ramurile unui brad impunător mângâiau balconul. Ceva mai încolo, pe fundalul întunecat a doua magnolii înfloreau straturi de garoafe, de verbine purpurii şi portulace cu nuanţe vii.

Florile pe care Ester le cultiva cu dragoste,

supraveghindu-le asiduu dezvoltarea, deveniseră acum pasiunea lui Emiliano care, dintre copiii Montalto, era cel menit să calce pe urmele maică-sii. Asculta cu cea mai mare atenţie explicaţiile fascinante date de Ester, care îi înşira numele şi originile fiecărei specii. Ceilalţi fraţi se plictiseau de ceea ce considerau lecţii suplimentare ale anostului program şcolar.

Emiliano urmări zborul unei perechi de mierle. Îşi făcuseră cuibul între ramurile unui mirt, iar piuitul disperat al puilor înfometaţi, care se potoleau doar când părinţii le vârau în gâtlejurile micuţe viermi şi insecte ajungea până la el.

Grădina, care îşi făcea auzit glasul de demult în după-amiaza delicată de sfârşit de iunie, îi aminti de Ippolita. Un nume care îi evoca mereu cavalcade de licorni şi jocuri de cai înaripaţi. Grădina din Milano, cu miresmele şi misterele ei, semăna cu fiinţa imprevizibilă din pricina căreia Emiliano îşi pierduse liniştea.

De patru ani roia în jurul ei. Ea îl ţinea în suspans, fără să-l îndepărteze, dar şi fără să-l apropie. El pricepuse un singur lucru: Ippolita îl prefera tuturor băieţilor de vârsta lui şi stătea cu plăcere în tovărăşia lui, la un vernisaj, la o premieră teatrală sau la cinematograf.

— Eşti singurul om care mă face să mă simt în largul meu, îi explicase o dată Ippolita. Şi, mai mult, de la tine învăţ o mulţime de lucruri, îi mărturisise ea.

— Nu mi se pare ciudat, replicase Emiliano. Îmi petrec viaţa în compania cărţilor, la conferinţe, în muzee.

— Nu se poate spune că umilinţa ar fi una din calităţile tale, îl ironizase ea.

— Umilinţa care-l impresionează atât de mult pe înţelept poate fi o dovadă a imbecilităţii omeneşti. Emiliano se înroşise rostind asemenea cuvinte îndrăzneţe.

— Atunci, de ce te simţi jignit? îl întrebase Ippolita.

— Pentru că nu reuşesc să fiu cu tine şi să fiu pentru tine ceea ce aş vrea.

Ippolita nu-i răspunse pentru că ştia foarte bine ce

voia să spună el. În fond, Emiliano era genul de bărbat cu care şi-ar fi petrecut cu plăcere viaţa. Primul născut al familiei Montalto le moştenise frumuseţea, o frumuseţe virilă pe care o lăsau să se întrevadă ultimele culori palide ale adolescenţei. Avea o voce calmă şi convingătoare şi o privire în stare să cucerească cea mai indiferentă fată. Ippolita voia însă să-l aibă doar ca prieten.

Ca mulţi îndrăgostiţi acceptaţi numai pe jumătate, Emiliano căutase în jurul său un rival, însă nu găsise pe nimeni în viaţa acelei ciudate fiinţe. Limbile rău-voitoare, care îi atribuiseră în trecut o viaţă sentimentală fără nicio limită, amuţiseră de ani de zile. Asta îi ţinea în viaţă speranţele, chiar dacă el nu avea încă nouăsprezece ani, iar ea împlinise douăzeci şi şase.

Acum el se pregătea pentru examenul de maturitate. După ce va depăşi acest obstacol, va găsi o modalitate de a învinge reticenţa Ippolitei şi de a o lega de el în pofida diferenţei de vârstă. Se întoarse în cameră şi privi în jur. Peste tot erau cărţi, risipite într-o dezordine aproape meticuloasă, în care el se orienta perfect.

În momentul de faţă, revedea *Paradisul*. Memorase tot ce era posibil, însă se mai poticnea ici şi colo în descrierea critică a operei şi se încăpăţâna căutând perfecţiunea, marea sa ambiţie.

Faptul că era primul născut al unui mare editor şi că profesorii aşteptau mult de la el nu-i influenţa comportamentul. Impulsul spre cunoaştere era o vocaţie irezistibilă, motorul care îl făcea să ştie şi mai multe lucruri.

Ester era mândră de stăruinţa lui la învăţătură. Mătuşa Polissena care, de la întâmplările tragice de la Eliberare, jurase să nu mai pună piciorul la Bellagio, se afla la Castiglioncello, cu Wally şi cu Lola, iar Gianni şi Fabrizio erau la lac, împreună cu Angelina.

În noua reşedinţă, un edificiu elegant cu trei etaje în via Melzi d’Eril, rămăseseră doar Emiliano şi părinţii săi.

Era o clădire construită în primii ani ai secolului al

XIX-lea şi aparţinuse unei familii de evrei refugiaţi în Statele Unite înainte de izbucnirea războiului. Clădirea, construită de un arhitect milanez, imita stilul *art nouveau* de provenienţă vieneză, acum depăşit. În anul 1946, când Edison o cumpărase, casa se afla într-o stare jalnică. A fost nevoie de un an de trudă pentru a o readuce la splendoarea iniţială. Designerul din Torino, Carlo Mollino, se îngrijise de mobilarea ei, în cele mai mici amănunte: de la oglinzile care creau jocuri de perspectivă sugestive, la instalaţia de lumină, ţesăturile artizanale schiţate şi realizate la comandă.

Potrivit dorinţei băiatului, camera lui rămăsese în afara proiectului general, rezultatul fiind o simplitate monahală: pereţii îmbrăcaţi în cărţi, divanul-pat, o veche masă de bucătărie pe post de birou. Mai erau un pian vechi şi o chitară, instrumente foarte diferite în care băiatul îşi transpunea stările sufleteşti, generându-şi un plăcut sentiment de relaxare. Un radiogramofon monumental era singura concesie făcută tehnologiei moderne. Aducea veşti din lume şi reproducea atmosfera autorilor şi interpreţilor săi preferaţi, alternând muzica clasică cu bluesurile lui Louis Armstrong, cu jazzul care, după întunecata epocă dominată de prostia fascistă, se răspândea pretutindeni, împreună cu motivele autohtone în perioada care urmase imediat după război.

Emiliano se duse la masa de lucru. Se pierdu în paradisul lui Dante, dar fu întrerupt de ţârâitul telefonului.

Sunetul venea de la etajul al doilea, de pe coridor, unde era instalat singurul aparat disponibil. Părinţii aveau telefoane în camerele lor, dar socotiseră inutil ca fiii să aibă acelaşi privilegiu. După părerea lui Edison, un aparat pentru toată lumea ar fi fost mai mult decât suficient. 11 lăsă să sune, sperând că va răspunde cineva. Dar cum nimeni nu întrerupea ţârâitul diabolic, se duse în coridor şi răspunse. Recunoscu imediat vocea dulce şi uşor senzuală a Ippolitei.

Din cuvintele ei deopotrivă simple şi tulburate,

tânărul înţelese doar un lucru: Edison Montalto, tatăl lui, nu se simţea bine.

— Vin într-o clipă, promise el controlându-şi propriile reacţii. Coborî la parter şi la jumătatea drumului dădu de cameristă, care urca de la spălătorie cu un coş cu rufe încă jilave.

— Unde e mama? o întrebă brusc.

— Doamna a ieşit, răspunse femeia. Cred că se întoarce spre seară.

Emiliano mulţumi providenţei care o ferise pe maică-sa să fie prima care să afle o asemenea veste proastă, care ar fi putut să primejduiască echilibrul precar al inimii ei bolnave.

— Ies puţin, zise el. Dacă mă caută cineva la telefonsă-şi lase numele şi eventual un mesaj.

Era o fată de la ţară, simplă şi naivă, se numea Armida şi ar fi preferat să spele din nou rufele decât să facă o treabă atât de complicată.

Emiliano străbătu în fugă aleea care ducea la garaj. Se urcă pe motoreta sa, Lambretta, care porni, din fericire, imediat şi fără toane şi în zece minute ajunse pe Corso Sempione, unde era noul sediu al editurii.

Domnişoara Grancini, înştiinţată de sosirea lui de către portar, îl opri pe tânăr, care se îndrepta spre uşa biroului unde se afla taică-său.

— Îmi pare rău, domnule, aproape îl imploră ea. Domnul director este foarte ocupat în momentul acesta. A dat ordin să nu fie deranjat. Paznicul sever al secretelor lui Edison Montalto nu putea îngădui ca Emiliano să-şi surprindă tatăl într-o conversaţie intimă cu blonda obraznică.

Dar băiatul, dovedind o forţă fizică nebănuită, o luă pe sus şi o aşeză printre hârţoagele de pe biroul ei.

După care, fără să spună un cuvânt, intră în biroul lui Edison, în timp ce femeia, jignită pentru a doua oară, îşi făcea cu disperare semnul crucii. Tatăl lui era întins pe canapea, cu hainele în dezordine, chipul pământiu, privirea

stinsă. Abia respira. Ippolita, ghemuită lângă el, plângea.

Emiliano nu puse întrebări, luă telefonul şi chemă Salvarea, apoi formă numărul doctorului Franceschi, medicul familiei.

— Ambulanţa va veni curând să-l ia pe tata, începu el, fără să arate nici cea mai mică emoţie. 11 voi duce la spital. Ne vedem acolo, doctore. Repede.

Emiliano ştia că doctorul Franceschi îşi întrerupea orice activitate ca să vină la Edison Montalto. Puse receptorul în furcă şi se apropie de taică-său.

— Ce s-a întâmplat? o întrebă pe Ippolita.

— Nu ştiu, răspunse ea ridicându-se în picioare. Discutam, când el a început pe neaşteptate să horcăie. Se sufoca.

— Şi ce căutai aici? îşi continuă el întrebările. În biroul tatălui meu, la editură?

Ippolita era într-o stare impecabilă. Doar paloarea şi tulburarea din privire îi trădau starea de spirit.

— Treceam pe aici. E prima dată când mă aflu în acest birou. Voiam să-i vorbesc despre un romancier sud-american pe care nu-l ştia. Un adevărat talent, minţi ea cu o extraordinară stăpânire de sine.

Emiliano îl mângâie pe taică-său pe frunte. Era rece. Îşi apropie urechea de pieptul lui şi auzi cum îi bătea inima. Chiar şi pulsul se simţea uşor.

— Puteai să ceri ajutor domnişoarei Grancini, remarcă el.

— M-am gândit că numai tu trebuie să intervii. Mi-am urmat instinctul, îi spuse fata.

— Poate ai avut dreptate, admise Emiliano.

Edison gemu uşor şi Emiliano, care îl ţinea de încheietură „avu impresia că pulsul îşi recăpătase vigoarea.

— Tată, curaj, orice ar fi! Acum te ducem la spital!

Deschise uşa biroului, surprinzând-o pe domnişoara Grancini trăgând cu urechea.

— Domnul director are o uşoară indispoziţie, îi

explică el. În curând, ambulanţa va fi aici. Aş vrea să rămână între noi. Eu am s-o anunţ pe mama. Dumneavoastră să nu interveniţi sub nicio formă.

Doctorul Franceschi era deja la spital, la urgenţe, când sosi ambulanţa cu sirenele în funcţiune. Numele ilustrului pacient circulă printre medicii de frunte ai spitalului şi imediat cei mai calificaţi dintre ei veniră la căpătâiul lui.

Ippolita şi Emiliano stăteau pe banca de un alb strălucitor din coridorul secţiei de urgenţe. Erau neobişnuit de tăcuţi. Fiecare îşi trăia propria dramă. Neliniştile băiatului erau uşor de înţeles, însă tulburarea Ippolitei avea alte motive, pe care tânărul Montalto nu şi le-ar fi putut imagina.

Medicul de familie şi doctorul de la urgenţe veniră cu primele veşti.

— Cum se simte? întrebă Emiliano.

— E mai bine, răspunse doctorul Franceschi. Fără o intervenţie rapidă, ar fi fost mult mai grav, surâse medicul.

— Ce a avut? întrebă tânărul.

— O comă diabetică. Domnul Montalto suferă de diabet, explică şeful secţiei. Va fi nevoie de câteva zile de spitalizare şi de o serie de analize, ca să-şi revină pe deplin. Acum este transportat în salon. Dacă doriţi, vă puteţi duce la el. Chemă o infirmieră şi îi spuse să stea la dispoziţia lor.

— Şi noi nu ştiam? întrebă Emiliano, acuzându-l volat pe medicul de familie.

Doctorul Franceschi băgă capul între umeri cu un aer vinovat, deşi vina lui era una relativă. Crezuse că a depistat semnele bolii şi tocmai din acest motiv îl rugase pe Edison să se supună unor analize specifice, însă editorul refuzase mereu să urmeze sfaturile bune ale medicului.

— După cum vezi, intuisem foarte bine, se apără doctorul Franceschi. Ştii însă că atunci când taică-tău îşi pune ceva în cap e greu să-l faci să-şi schimbe ideea.

Emiliano ieşi de la urgenţe împreună cu Ippolita. Îi

luă instinctiv o mână şi o duse la buze. Ea îi surâse şi-i aruncă o privire afectuoasă.

— Te superi dacă mă duc singur să-l văd pe tata? o întrebă Emiliano.

— E dreptul tău, îi răspunse ea. Şi adăugă: Te deranjează dacă aştept aici? Era sincer îngrijorată de soarta lui Edison şi dorea să-l vadă cât mai curând sănătos. Era singurul cu care putea să vorbească deschis despre problema ei. Numai el o putea ajuta s-o rezolve.

Băiatul acceptă şi îi surâse cu recunoştinţă. Nici nu cerea mai mult decât să poată să stea cu ea, acum când ştia starea reală a sănătăţii tatălui său. I se părea că diabetul nu e, la urma urmelor, o boală atât de gravaşi că se va vindeca rapid cu îngrijirile adecvate.

Ajutat de acest optimism relativ, tânărul intră în salonul în care se afla editorul. Edison era întins pe pat, cu o privire încruntată şi la fel de prost dispus ca în momentele lui cele mai rele.

— De ce mă aflu aici? îl apostrofă cu furie.

— Eşti un bolnav de lux, din fericire provizoriu, încercă Emilano să glumească. Credeam că doctorul Franceschi ţi-a explicat despre ce e vorba.

Edison îşi frecă bărbia şi adoptă un ton îngrijorat.

— A spus o grămadă de vorbe, replică. Ştii cum sunt medicii, vorbesc de parcă ai avea o răceală şi acţionează de parcă ai fi ajuns la marginea mormântului. Sunt de neînţeles şi contradictorii.

— Ai nevoie doar de puţină odihnă şi de ceva îngrijri, îl linişti băiatul.

— Am leşinat ca o muiere, zise el. Eram în birou, continuă uitându-se la Emiliano cu o privire întrebătoare. Se temea ca nu cumva fiul să fi aflat de prezenţa compromiţătoare a Ippolitei. Îşi amintea perfect ce anume făcea când îşi pierduse cunoştinţa.

Emiliano îi alungă această nelinişte şi el se simţi foarte uşurat.

— Vorbeai despre cărţi cu Ippolita Crivelli, care

trebuia să-ţi prezinte, mi se pare, un tânăr scriitor sud-american. Ai leşinat pur şi simplu.

— O formă de diabet care trebuie ţinută sub control, suspină Edison uşurat, amintindu-şi cuvintele doctorului Franceschi. În realitate, era mulţumit că evitase pericolul. Diavoliţa de Ippolita reuşise să aranjeze lucrurile astfel încât nimeni să nu-şi dea seama de nimic.

— Cine te-a chemat? întrebă Edison.

— Mi-a telefonat Ippolita.

— Şi maică-ta? îl întrebă. Voia să ştie dacă Ester fusese informată de prezenţa Ippolitei în biroul lui.

— Mama, din fericire, nu era acasă când a telefonat Ippolita. Eram numai eu şi am alergat repede la tine, care stăteai nemişcat. Se pare că acum totul e bine, îl asigură.

Edison se uită la el recunoscător.

— Nu, nu e chiar aşa, îi mărturisi. Totul e rău. Şi cred că am nevoie de ajutorul tău. Vorbea cu mare seriozitate, de parcă în acel moment ar fi luat cunoştinţă de situaţia în care se afla.

— Ştii că poţi să contezi pe mine, îl asigură Emiliano, care simţea pentru prima dată cât de vulnerabil este taică-său. Ai să-ţi revii curând, încercă el să-l încurajeze.

— Nu pentru mine îmi fac griji, explică el, trecându-şi o mână pe fruntea care se acoperea de mici broboane de sudoare rece. Adică sunt îngrijorat şi pentru sănătatea mea. Este vorba despre editură. Trebuie să fim la birou permanent. E important. Înţelegi?

Emiliano înţelegea, dar graba lui Edison nu era totuşi justificată.

— Tu trebuie să te duci la prăvălie, decise el, exprimându-se după moda veche. E timpul să cunoşti toate mecanismele marii maşinării. Ai putea să devii un element hotărâtor de la un moment la altul, spuse el, dezminţind estimările optimiste ale medicilor. Pentru prima oară, Edison se simţi bătrân şi obosit.

— Şi examenul meu de maturitate? replică băiatul destul de alarmat.

A

— Maturitatea poate să aştepte. Întreprinderea nu, spuse editorul cu hotărâre. Ai nouăsprezece ani. La vârsta ta, trudeam din greu de o bună bucată de vreme. Mă cocoşam muncind douăsprezece, ba chiar optsprezece ore pe zi. Dacă va fi nevoie, vei face şi tu la fel. Vei studia şi vei munci. Nu suntem ca aceia care se nasc bogaţi şi îşi pot permite să trăiască din rentă. Am venit pe lume săraci şi trebuie să ne construim viitorul zi de zi, exageră el.

Emiliano nu avu forţa să-i replice. Era tipic pentru taică-său să deplângă sărăcia şi să-şi plângă de milă. Tânărul surâse, afişând un calm de om matur. Mai mult, perspectiva de a se ocupa de companie, adică de cărţile pe care le iubea atât de mult, era pentru el mai mult decât plăcută.

— Bine, tată, îşi dădu el acordul. De mâine şi până la examene am să dedic editurii două, trei ore pe zi. E bine aşa? Edison simţi că i se ia o piatră de pe inimă.

— E bine. Vei începe alături de Alfredo Tarcisi, directorul nostru editorial.

Tarcisi coordona munca directorilor diferitelor colecţii. Era un literat subtil, cu un mare spirit practic şi multă experienţă. Pentru Emiliano, care părea făcut pentru cărţi, ar fi fost un excelent profesor. De ziare se va ocupa în a doua etapă.

— De acord, promise tânărul. Ar fi preferat ca acest transfer să vină mai târziu, în anii studenţiei, dar înţelegea îngrijorarea tatălui acum, când boala îl lovise pe neaşteptate.

— Mai e ceva, îl surprinse Edison reţinându-l lângă el.

— Ce anume? se gândea la Ippolita care-l aştepta la ieşirea din spital şi se grăbea să se ducă la ea acum, când se simţea liniştit în privinţa stării tatălui său.

Edison renunţă la ideea de a-i mai spune ceva.

— Nu, putem să amânăm acest subiect, surâse el. Problema pe care voia s-o discute cu fiul său era una

delicată şi grea.

Edison voia ca Emiliano să se căsătorească cu Ippolita, deoarece ar fi fost modalitatea cea mai rapidă de a stinge datoria faţă de fabricantul Crivelli şi de a încheia legătura cu ea. Perspectiva bolii şi frica de moarte nu erau suficiente pentru a-i înlătura cinismul. Faptul că Ippolita aştepta un copil de la el nu-l împiedica să se gândească la această perspectivă. Sarcina putea să fie întreruptă uşor în primele luni. Căsătorindu-se cu Emiliano, Ippolita ar fi avut partea ei de acţiuni în editură şi totul ar fi rămas în familie.

Nu era însă nici momentul şi nici locul pentru a discuta subiectul. Întâi, voia ca ea să scape de copil.

— Vom vorbi altă dată, încheie el, luându-şi rămas-bun de la băiat.

Emiliano îi strânse mâna pe care i-o întindea şi plecă mulţumit să se întâlnească cu Ippolita, care îl aştepta.

3

Ippolita coborî din tren la gara din Montreux. Un bărbat în uniformă de şofer agita un afiş mare, pe care era scris WESTSEL.

Fata se apropie de el şi spuse:

— Eu sunt.

— Sunteţi domnişoara Westsel? insistă omul, un tânăr robust, dar cu o expresie puţin obtuză.

— Eu sunt, repetă Ippolita îndreptându-se spre o maşină Bentley gri model 1940 şi obligându-l pe şofer să strângă repede afişul, ceea ce reuşi cu greu. Bărbatul deschise stângaci portiera din spate pentru ca Ippolita să se aşeze pe bancheta îmbrăcată în piele maro.

— Aţi călătorit bine, domnişoară Westsel? o întrebă bărbatul înainte de a demara.

— Foarte bine, răspunse şi schiţă un surâs amar, ca să sublinieze minciuna cu numele.

Şoferul ştia foarte bine că era vorba de un nume fals. Ştiau amândoi că vila Grenier era o luxoasă fabrică de „îngeri” şi că cele care voiau să scape de o povară compromiţătoare îşi luau nume fictive. Oficial, vila Grenier

era un loc multispecializat, care avea o secţie de obstetrică şi ginecologie unde se practicau terapii împotriva sterilităţii, dar era mai ales un loc plăcut şi bine utilat pentru recuperarea pacienţilor bolnavi de nevroze depresive sau de alte tulburări nervoase. Rudele care deranjau, din familii bogate, erau tratate sau pur şi simplu internate cu o discreţie eficientă. Consecinţele unor iubiri greşite erau înlăturate la preţuri adecvate de către experţii secţiei.

Şoferul ştia să-i deosebească pe cei cu labilitate psihică de fetele şi doamnele care urcau la vila Grenier pline de îngrijorare şi de frică şi care coborau după câteva zile cu ochii plini de o nostalgie dureroasă pentru o pierdere definitivă.

Maşina urca spre munte prin păduri impunătoare, iar aerul, pe măsură ce automobilul înainta, devenea tăios şi înţepător. Ippolita luă un pulover din sacul de voiaj şi şi-l puse pe umeri. Răcoarea şi serpentinele îi provocau o senzaţie neplăcută de greaţă.

— Mai e mult până ajungem? întrebă ea.

— Domnişoara are vreo problemă? se îngrijoră şoferul, care era sigur că la originea indispoziţiei era starea fetei.

— Nicio problemă, minţi Ippolita.

— Dacă doriţi, pot să încetinesc, propuse tânărul.

— Faceţi cum credeţi, răspunse ea sec. Eu am întrebat doar cât mai e până ajungem.

— Nu mai mult de zece minute, răspunse el umilit şi jignit. Ippolita nu-i plăcea, deoarece, după el, făcea parte din tagma trufaşelor, care se consideră buricul pământului şi privesc restul lumii ca pe o anexă a lor. Oricum, va avea grijă doctorul Grenier s-o îmblânzească. Nu era prima fată pe care o văzuse sosind plină de ifose şi plecând umilă ca un câine bătut.

Maşina trecu de un grilaj mare de fier forjat şi intră pe o alee cu pietriş roz, care străbătea o pajişte plină de trandafiri. Ciorchini de muşcate curgătoare decorau faţada

unei vile joase şi mari. Maşina se opri în faţa intrării, unde aştepta o femeie relativ tânără, cu o expresie energică.

— Domnişoara Westsel? întrebă ea.

Ippolita răspunse afirmativ cu un semn al capului. Lipsa voită de politeţe alunecă pe indiferenţa femeii ca o picătură de apă pe fereastra unui tren în plin mers. Ippolita o urmă pe secretară într-un vestibul luminos, cu ferestre mari, încadrate de iederă, cu un tapet azuriu cu flori, o serie de reproduceri în culori cu subiecte botanice pe pereţi, iar în centru, o masă rotundă, pe care se afla un vas de porţelan plin de trandafiri.

— Doctorul Grenier vă aşteaptă, spuse femeia conducând-o spre un coridor mare. Ultima uşă pe dreapta.

Ippolita înaintă şovăind spre ceea ce, cine ştie de ce, considera a fi nucleul acelei ciudate case. Ultima uşă pe dreapta era întredeschisă. Ciocăni şi o voce o invită să intre. Ea împinse uşa şi se trezi într-o încăpere unde era un vag miros de mentă. Era o atmosferă foarte masculină. Pereţii dublaţi cu lemn de culoare închisă, un birou mare plin de hârtii, două fotolii impunătoare din piele şi, în spate, în lumina unei ferestre protejate de perdele apretate, o figură robustă în halat alb, pe care faptul că stătea în lumină o făcea şi mai impunătoare.

Când specialistul se întoarse, se petrecu o ciudată metamorfoză. Doctorul Grenier era o femeie. Ippolita avu un sentiment de inferioritate în faţa acestei persoane solide, cu faţa plinuţă şi netedă, cu ochelari în echilibru pe vârful nasului impunător, cu părul creţ şi cenuşiu.

— Sunt doctorul Grenier, spuse îndreptându-se spre ea, cu un surâs ciudat pe buzele-i subţiri.

Ippolita rămase nemişcată în prag, surprinsă.

— Vă aşteptaţi la un doctor adevărat, glumi Grenier. Dacă aş fi fost bărbat, v-aţi fi simţit mai în largul dumneavoastră? Sunteţi îngrijorată? întrebă, strângându-i mâna.

— Să spunem surprinsă, replică Ippolita, care începuse să-şi revină. Persoana care mi-a vorbit despre

clinica dumneavoastră a omis acest amănunt, zâmbi ea.

— Cine v-a vorbit despre vila Grenier? întrebă medicul conducând-o spre unul din fotoliile de piele. Cele două femei se aşezară una în faţa celeilalte.

— Acum câţiva ani, când locuiam la Lugano, explică Ippolita, am cunoscut o scriitoare din Germania. Se numea Lotte Westsel.

— Numele cu care aţi venit la noi, remarcă doctoriţa şi adăugă: De ce spuneţi „se numea”?

— Pentru că a murit în 1945, într-un accident fe roviar în Pirinei, spuse Ippolita.

— Mi-o amintesc pe această doamnă. Era o pacient.1 a tatălui meu, lămuri lucrurile doctoriţa Grenier. Cu siguranţă se referea la el.

Ippolita voia să atace subiectul care nu-i dădea pace şi o făcu în stilul ei, întrerupând conversaţia de salon.

— Sunt însărcinată, anunţă ea cu o voce fermă şi clară.

Doctoriţa Grenier surâse ca şi cum i-ar fi spus că avea o uşoară durere de cap.

A

— Înţeleg, zise ea.

— Şi nu vreau să duc la capăt această sarcină, explică Ippolita.

— E dreptul dumneavoastră, câtă vreme sunteţi ferm convinsă de alegerea dumneavoastră.

Faptul că femeia aceea nu o condamna nu-i modifica starea de spirit, o stare de frică şi de profundă neplăcere. Ippolita nu se temea de intervenţia în sine. Mediul protejat şi capacitatea profesională a celor care lucrau acolo îi garantau siguranţa. Operaţia era de o simplitate elementară. Teama şi neplăcerea priveau partea intangibilă a fiinţei ei, ar fi spus sufletul, dacă nu s-ar fi temut de acest cuvânt mare.

Ea, care era obişnuită cu orice fel de nesupuneri, simţi pentru prima oară cum se insinuează înăuntrul ci sentimentul de vină.

Când vorbise cu Edison şi căzuseră de acord că singura soluţie era cea a avortului, părea convinsă; acum însă, singură în faţa hotărârii extreme, era cuprinsă de îndoieli cumplite, care se transformau într-o indispoziţie pe care n-o mai experimentase niciodată. Până şi doctoriţa Grenier, care nu o judeca şi privea problema cu un surâs rece, reuşea s-o facă să se simtă inconfortabil.

— Va trebui să facem o serie de analize, o informă ea.

— Imediat? întrebă Ippolita.

— Să zicem că putem începe mâine-dimineaţă. Aşa veţi avea timp să vă odihniţi şi să vă relaxaţi.

Ippolita se simţi uşurată.

— Sunt perfect de acord cu dumneavoastră, spuse.

Doamna de la recepţie, aceeaşi care o însoţise în biroul doctoriţei Grenier, o conduse în camera ei de la primul etaj al clădirii. Era o încăpere în care se afla numai strictul necesar: un pat solid, reglabil, o noptieră, un dulap, un fotoliu, o canapea, o priză pentru oxigen în caz de urgenţe. Ippolita refuză sedativul uşor adus de o infirmieră, îşi puse o cămaşă de noapte şi se aşeză în pat, rugând să nu fie deranjată.

Avea nevoie să rămână singură ca să se gândească.

Războiul omorâse milioane de oameni şi acum nenumărate fiinţe mureau de foame în lume. Ce rost avea să se emoţioneze faţă de un germen care mâine va ieşi probabil din pântecele ei?

Medici iscusiţi şi mai puţin influenţaţi de probleme morale şi religioase considerau întreruperea sarcinii un drept al omului. Deoarece avortul, în împrejurări determinate, poate să fie o alegere între durere şi disperare, între remuşcare şi scandal.

Între somn şi veghe, în acea noapte lungă, Ippolita discută cu embrionul care creştea în întunericul protector al pântecelui ei. O celulă şi o altă celulă navigaseră prin spaţii infinite, se întâlniseră din întâmplare, se recunoscuseră din necesitate, deveniseră un tot, ca să crească împreună. Celulele izolate, supunându-se unor

semnale secrete, ar fi construit de-a lungul unor luni inimă, creier, braţe, picioare şi, împreună, ar fi făcut posibilă crearea unei noi fiinţe. Nu o fiinţă oarecare, ci copilul ei. Ippolita plânse în tăcere şi lacrimile îi curgeau din belşug, calde şi înviorătoare. În acel moment, ştiu că acel copil nu va fi ucis şi că i se va oferi şansa de a trăi.

Când se făcu ziuă, după ce lăsă cuvenitul cec pentru consultaţia dată de doctoriţa Grenier, reuşi să găsească un taxi care o duse la Milano. Pentru prima oară în viaţa ei se simţea cu adevărat senină.

Ippolita telefonă la familia Montalto şi ceru să vorbească cu Emiliano.

— Trebuie să te văd, îl anunţă ea.

Emiliano îşi dădu seama că se întâmplase ceva plăcut, cel puţin dacă judeca după tonul fetei.

— Nici nu vreau mai mult, replică el.

— Vrei să vii până la mine? întrebă Ippolita.

— Sunt deja pe drum, răspunse el vesel.

Se întâlniră la grilajul clădirii din via Serbelloni, unde locuia familia Crivelli.

— Opreşte nenorocitul ăla de motor înainte să fie chemaţi paznicii, îl certă, referindu-se la zgomotul făcut de motoretă.

Emiliano ascultă şi se apropie de fata care-l privea cu un surâs radios.

— Ce se întâmplă? o întrebă.

— Aveam nevoie să văd un chip curat. Al tău este cel mai curat din câte cunosc, îl lămuri Ippolita.

Se aşezară pe zidul scund care înconjura grădina din faţa clădirii. Se sprijineau cu spatele de grilaj, legănându-şi picioarele.

— Asta-i tot? întrebă el nereuşind să-şi ascundă deziluzia.

— Mie mi se pare că e maximum, îi explică Ippolita vorbind cu voce tare. Un chip curat înseamnă un suflet limpede şi un caracter drept, o voinţă fermă, o minte lucidă. Iată, pentru mine tu eşti toate acestea.

— În schimb, tu eşti pentru mine o preocupare permanentă. Îmi doresc din tot sufletul să nu mă mai gândesc la tine, dar te dau afară pe uşă şi te întorci pe fereastră, replică el pe un ton de glumă, chiar dacă spunea adevărul şi se întreba încă de ce-l chemase Ippolita.

— Ştii ceva, Emiliano? zise ea. Am făcut un bilanţ al vieţii mele şi trebuie să spun că nu a fost extraordinar. Nu ştiu ce anume m-a împins să refuz întotdeauna schemele impuse de familie şi de societatea noastră. Ştiu însă că la sfârşit m-am simţit inconfortabil.

— Lipseşte concluzia, zise Emiliano.

— Vreau să pun un punct mare şi s-o iau de la capăt. Asta e concluzia.

— Nu ai fost foarte clară, Ippolita. Nu înţeleg ce vrei. Aprobarea mea?

— Mult mai mult. Vreau participarea ta. Dacă mi-o vei da.

— Vrei să spui că nu va mai trebui să mă ţin după tine? o întrebă el cu un aer uluit.

— Chiar aşa. Cred că îmi voi lua o vacanţă de câteva luni. Poate mă voi duce undeva până ce îmi voi limpezi gândurile, minţi ştiind că nu putea să-i spună lui Emiliano că e însărcinată, dar vreau să-ţi spun că te iubesc mult.

Edison de-acum era pentru ea un capitol închis pentru totdeauna.

MILANO

1990

1

Înainte de a prelua conducerea Editurii Montalto, trebuiam să mai fac unele lucruri. Înainte de toate, o mică vacanţă la Grand Hotel din Rimini împreună cu fiica mea. Doar noi două. Acel soi de pelerinaj îl datoram atât ei, cât şi memoriei tatălui ei.

Voiam să plec, ca întotdeauna, cu maşina mea ieftină, însă avocatul Decroly s-a opus din toate puterile. Deoarece exista cineva care avea intenţia limpede să mă omoare, trebuia să mă resemnez şi să am o escortă.

Aşa că am făcut bagajele şi m-am pregătit să plec cu o austeră şi strălucitoare Lancia Thema cu şofer, urmată de o maşină identică în care se găseau gărzile de corp.

Înainte să mă urc în maşina de lux, am schimbat două cuvinte cu credincioasa mea maşină, Camilla, care era parcată de săptămâni bune lângă trotuarul din faţa casei mele. Am introdus antifurtul, am blocat volanul şi, pentru o mai mare siguranţă, am scos contactele bateriei. Eram terorizată de ideea că cineva ar fi putut să mi-o fure. Acum, când aveam la dispoziţie uriaşe sume de bani, eram dispusă să plătesc o răscumpărare foarte mare în cazul că mi-ar fi fost „răpită” Camilla era o prietenă, nu o maşină. M-am asigurat că era curat înăuntru, am şters praful de pe caroserie şi am vorbit împreună aşa cum se vorbeşte între prietene care se înţeleg şi se respectă. Camilla părea că-şi arată recunoştinţa faţă de grija pe care i-o arătam şi a înţeles perfect situaţia.

Chiar dacă nimeni nu ar fi chemat-o ca martor, ea se afla acolo, în urmă cu o lună, în ziua accidentului. Văzuse tot.

— Individul ăla chiar voia să te omoare, îmi murmură Camilla. Acceptă să ai în jurul tău o pază bună. Deoarece eşti într-adevăr în pericol. Eu zic că va încerca din nou.

— Exagerezi, am încercat eu să minimalizez gravitatea situaţiei.

— Sunt convinsă, a continuat ea, fiind şi mai circumspectă, că te pândeşte şi acum.

Am simţit cum mă trec fiorii şi m-am refugiat în interiorul maşinii Lancia Thema, unde mă aştepta Emy. Eram pe punctul de a cădea într-o nevroză periculoasă. Pe de altă parte, cum să faci să-ţi menţii echilibrul, ştiind că în această lume imprevizibilă există cineva care vrea să te ucidă?

Nu îmi fusese niciodată frică de moarte, însă acum o asemenea ideea îmi provoca o anume nelinişte.

Aveam, în sfârşit, un viitor şi mi-ar fi plăcut să ştiu ce anume îmi rezerva.

Hamalul ne puse bagajele în vestiarul apartamentului de la Grand Hotel, 104, la primul etaj. Ţinând-o de mână pe Emy, am intrat în salon, unde aerul condiţionat crea o răcoare plăcută.

Într-un vas de pe măsuţă erau câteva ramuri de liliac parfumat, împreună cu omagiile direcţiunii. Mai era şi un coş cu fructe şi bomboane de ciocolată într-o scoică de argint. Fetiţa mea privea de jur-împrejur cu ochii mari şi strălucitori. Întinse o mână spre bomboane, apoi o retrase.

— Poţi să iei dacă vrei, am încurajat-o eu.

— Numai una, zise ea. O luă şi o băgă în gură încântată. E frumos aici. Se aşeză stingheră pe marginea canapelei, ca o rudă săracă într-o vizită de duminică. Când ne întoarcem acasă? întrebă ea. Ca să prindă curaj, strânse în braţe ursul ei prăpădit, din cârpe, de care nu se despărţea niciodată.

Emy nu avea deloc încredere în nimic din ce vedea pentru prima oară. Iar apartamentul de la Grand Hotel era un mister arătos de descoperit, un element pe care îl simţea încă îndepărtat şi străin. Era obişnuită cu o dimensiune mai simplă şi mai casnică a existenţei. Maximul de grandoare era reprezentat de apartamentul din via Pestalozza din Milano, de clădirea unde se afla grădiniţa, la doi paşi de casă, de mica vilă din Santa Margherita, reşedinţa de vară a părinţilor mei.

— O să stăm mult aici? întrebă de parcă ar fi vrut să ştie dacă va avea timp să se obişnuiască cu noul loc.

— Nu foarte puţin, nu foarte mult, am glumit eu. Câteva zile. Ne vom întoarce acasă după ce ne vom scălda şi vom sta la soare.

— Asta o să fie casa noastră? întrebă ea timid.

— Atât timp cât vom sta aici.

— Dar tu, mamă, ai stat deja în acest Grand Hotel? mă întrebă învingându-şi timiditatea.

— De multe ori, înainte să te naşti tu.

Emy avu grijă să-şi pună ursul pe divan, apoi veni în faţa mea, cu braţele încrucişate şi privirea încruntată.

Semnul de pe frunte se adânci şi asemănarea ei cu Emiliano se accentuă.

— De ce nu mi-ai spus? mă acuză ea.

Aerul ei provocator mă făcu să surâd. Emy era fetiţa cea mai dulce pe care o mamă şi-o putea dori.

— Nu mi se părea important, m-am scuzat eu.

— Şi dacă nu era important, de ce am venit aici?

Logica ei mă uluia întotdeauna.

— Dacă nu-ţi place aici, ne întoarcem mâine acasă.

— Nu am spus că nu-mi place, aproape se posomorî ea. Pot să mă uit la televizor?

— Sigur că da.

Emy începu să caute telecomanda, un instrument familiar pentru ea, şi deschise aparatul. Am lăsat-o singură în faţa imaginilor şi am început să desfac valizele.

Trecutul reînvia, cu dramele şi cu vraja lui. Emiliano şi surâsul lui. Mi-am amintit de prima dată când îmi desfăcusem valiza în acelaşi vestiar.

Ne cunoscusem la prânz. Mă luase cu el, în avionul său, la Paris, şi mă adusese înapoi la Milano în câteva ore. Mă invitase la cină şi la opt fix a sunat telefonul interior.

Mi-am luat geanta şi am fugit pe coridor, apăsând cu nerăbdare butonul ascensorului.

— Ei? Acum pleci fără să spui măcar la revedere, întrebă maică-mea prinzându-mă din urmă tocmai când deschideam uşa liftului.

— Scuză-mă, mamă, mă grăbesc. Nu mă aştepta, mă întorc târziu. Aminteşte-ţi că am treizeci de ani, am zis sărutând-o pe obraz.

Emiliano mă aştepta în faţa uşii de la intrare. Ridicai privirea spre ferestrele apartamentului şi o văzui pe maică-mea care mă urmărea şi înţelesese totul.

Acum avea material suficient ca să mediteze la întâlnirea dintre un mare editor şi angajata lui concediată, care se purtau ca doi adolescenţi.

— I-ai spus că ieşi cu mine? m-a întrebat Emiliano.

— Nici nu m-am gândit la asta, i-am răspuns eu

intrând în maşină.

— Într-o zi va trebui s-o faci, spuse Emiliano. Mai ales că am vaga impresie că mă priveşte şi că m-a recunoscut.

— Ochi de vultur, remarcai văzând-o stând în postul de observaţie. Nu-i scapă nimic.

472

— Anna Grisi, surâse Emiliano demarând şi îndreptându-se spre centrul oraşului. Mie mi-a plăcut întotdeauna. Ca şi romanele ei, atât de bine alcătuite şi pline de lovituri de teatru. Aş revedea-o cu multă plăcere.

— Pot să întreb unde mergem?

— Într-un loc liniştit unde este puţin probabil să întâlnim pe cineva cunoscut.

Am mâncat un sandvici în piaţa Fontana, într-un bar frecventat de ţipi foarte ciudaţi. Am cumpărat de la Ceva o sticlă de şampanie Cristal de la gheaţă şi două pahare. Am ciocnit pe banca dintr-un scuar uitat undeva pe lângă piaţa Libia, sub un copac cu frunze mari, obosite de căldură. Susurul unei fântâni ne însoţea vorbele. O lună mare, plină, domina cerul.

Trecu un cerşetor şi ceru de băut. Emiliano îi oferi ceea ce mai rămăsese din şampania noastră, iar el, fericit, se îndepărtă cu darul nesperat.

Brusc, Emiliano zise:

— Vreau să te ajut să-ţi rezolvi problema cu Editura Montalto.

Făcui ochii mari de surpriză.

— E ziua faptelor tale bune, am glumit eu.

Emiliano nu-mi dădu nicio atenţie. Privi luna care ne veghea de sus şi continuă:

— Îţi ofer posibilitatea să ieşi învingătoare din bătălie, promise el, cu solemnitatea pe care o au momentele importante.

Nu mi se părea că avea aerul că glumeşte, dar îmi era greu să-i dau crezare.

— Şi vei acţiona împotriva surorii tale?

— Nu cred că va fi necesar. O voi asmuţi pe ea

împotriva ticălosului care ţi-a cerut capul.

Mi-am amintit de concesionarul de automobile de lux care-şi ruinase asociatul. Era un personaj josnic, un nenorocit, un individ lipsit de scrupule, o fiinţă respingătoare care, în schimbul unui câştig, era dispus să calce în picioare prietenia şi onoarea. Am revăzut-o pe/soţia victimei sale, care se zbătea în mizerie şi disperare, când mi-a povestit istoria ei sfâşietoare.

— Crezi că vei reuşi? O cunoşteam pe sora lui Emiliano şi ştiam că nu-şi schimba uşor o hotărâre, chiar dacă era greşită.

— Cred că o vor convinge faptele.

Avui pentru el şi pentru mine un surâs de milă.

— Cum ai să faci? îl provocai.

— Tu vei fi cea care va demonstra adevărul. E treaba ta. De luni începi să faci săpături în trecutul şi în prezentul acestui individ. Apropo, cum îl cheamă?

— Luigi Savorelli, am zis eu îngândurată.

Mi se părea că mă întorc la unul dintre momentele frumoase ale carierei mele când, la propunerea mea, directorul îmi încredinţa o anchetă dificilă.

— Te voi ajuta să deschizi uşile cercurilor unde vei vrea să anchetezi, a zis el. Te voi ajuta, cu toate puterile mele. Tu îţi vei face meseria. Sunt ferm convins că vei scrie una din cele mai bune poveşti ale tale. Cea mai emoţionantă şi mai documentată. Ai voie să-l pui la zid cu propriile sale fapte.

Ideea era atrăgătoare, dar un sănătos simţ al realităţii mă făcea să rămân în defensivă.

— Frumoasa mea anchetă va fi aruncată la coşul cel mai apropiat de biroul directorului revistei *Opinioni*, care nu va publica niciodată un reportaj de felul acesta.

— Revista *Orizzonti o* va publica. Directorul nu ştie că Lola Montalto te-a concediat din pricina respectivei întâmplări. Eu voi fi cel care va garanta această operaţie şi ancheta ta va fi publicată cu entuziasm, fără să i se schimbe nici măcar o virgulă. Aşa, Lola va afla cine e

ticălosul pentru care te-a sacrificat pe tine.

Era o perspectivă fantastică, cea mai grozavă care mi se propusese în cariera mea de ziaristă.

— Îmi va da şi postul meu? întrebai cu şovăială.

Emiliano îmi prinse amândouă braţele şi mă privi drept în ochi.

— Îţi promit o reabilitare totală, spuse. Sunt sigur că Lola îţi va da din nou postul. Are o doză de onestitate pe care eu cred c-o cunosc şi ştie să-şi recunoască greşelile.

— De ce faci asta pentru mine? întrebai emoţionată.

Mă mângâie cu blândeţe.

— Pentru că stai de partea adevărului. O ştiu pentru că te iubesc şi vreau să am cu tine o legătură stabilă şi reală. Am cincizeci de ani şi nu mai pot să pierd vremea. Sunt singurul bărbat care te poate înţelege şi iubi. Pentru că eşti mândră, cinstită, bătăioasă şi nu ştii că ai toate aceste calităţi.

Era adorabil şi cuvintele lui erau ca mierea peste multele amărăciuni pe care mi le rezervase viaţa. El era bărbatul puternic şi afectuos, pe care orice femeie şi l-ar dori şi pe care eu, în cele din urmă, îl găsisem. Dar nu voiam să recunosc.

— Tu vrei doar să mă bagi în patul tău, îl provocai în glumă.

Chipul său frumos se întunecă. Nu-şi pierdu calmul, chiar dacă îi dădusem un motiv serios pentru ca el să reacţioneze cu duritate.

— Este adevărat. Vreau să fac dragoste cu tine, zise. Dar dacă tu nu eşti pregătită, voi şti să aştept.

Am surâs. Era cu adevărat irezistibil. 11 îmbrăţişai.

— Ştii vreun loc bun pentru prima noastră noapte de dragoste? îl provocai.

— Mai ai răbdare câteva ore? replică el.

— Sper că n-o să mă răzgândesc.

M-am întors acasă şi mi-am pregătit sacul de voiaj. Maică-mea era în pat, încă trează. Când eram la Milano nu se putea obişnui să adoarmă fără să mă aştepte. Mă

chemă.

— Nu am timp, mamă, strigai de la mine din cameră. Îţi spun mâine totul, pusei eu capăt discuţiei. Nu aveam chef să-i explic povestea şi nici să-i dau justificări. Pe de altă parte, ea intuia din purtarea mea şi de obicei ghicea ce aveam să fac. Mi-am imaginat-o tristă şi resemnată.

Poate că deplângea pierderea prea timpurie a bărbatului care ar fi putut să mă facă să-i simt autoritatea şi atribuia o parte din greşelile mele lipsei unui tată. Tremura pentru viitorul meu de femeie singură şi nu împărtăşea pe deplin dorinţa mea de libertate. Ar fi dorit să am o aură de corectitudine pe care eroinele din romanele ei nu o aveau, ele fiind nişte personaje fără reţineri, care nu trebuiau să-şi justifice comportamentul.

Pentru mine, însă, care eram fata ei, voia un soţ asemenea celui pe care întâmplarea îl alesese pentru ea şi visa la o căsătorie în rochie albă şi cu flori de portocal. Anna Grisi aparţinea generaţiei de femei dintre anii patruzeci şi cincizeci. Mai libere în comparaţie cu mamele lor, nefiind încă în stare să înfrunte problemele vieţii cu sinceritatea fiicelor lor.

Eu personal eram mistuită de dorinţa de a trăi şi de a mă afirma. Îmi făceam iluzii că aveam dreptul la ambele. După câteva ore, Emiliano şi cu mine ne-am oprit în faţa miticului Grand Hotel din Rimini. Hotelul era plin. Liber era numai apartamentul 104, cel mai frumos şi mai scump.

— E al meu, îi zise recepţionerului. Era noaptea târziu şi holul era pustiu.

— Vi-l pot da numai pentru o noapte. A fost deja rezervat pentru mâine.

Emiliano îi dădu omului, împreună cu actele, o bancnotă de o sută de mii de lire.

— Rezervapartamentul pentru întreg anul, spuse el lăsându-l pe celălalt cu gura căscată. Ştia cum să impresioneze şi nu numai femeile.

Recepţionerul citi numele neobişnuitului client de pe cartea de identitate şi-şi dădu seama că nu era o glumă.

Editorul Montalto, pe care el îl vedea pentru prima dată, era un client respectabil.

— Cred că directorul nostru va găsi o modalitate de a vă satisface cererea, mai zise el.

— Şi eu sunt sigur, răspunse Emiliano, urmărindu-mi reacţiile.

Eram tulburată, dar am reuşit să mă controlez ca şi cum aş fi fost obişnuită cu lovituri de teatru.

— E explozia finală a unui program de pirotehnie sau mai ai şi alte surprize? am întrebat impasibilă.

Emiliano mă luă de braţ şi mă duse spre ascensor. Tânărul recepţioner ne conducea, cu cheile în mână. Bagajele luaseră calea obişnuită.

— Sunt o sursă inepuizabilă de iniţiative. Ai să vezi, micuţo, replică el în pragul apartamentului, imitându-l irezistibil pe Humphrey Bogart.

Am intrat imediat în vestiar, aranjându-mi lucrurile din sacul de voiaj.

Acum, după zece ani, făceam aceleaşi. gesturi ca atunci. Numai că Emiliano nu mai era. Era fata noastră, dincolo, în salon, care se uita la desene animate la televizor. Doream din adâncul sufletului ca el să fi fost cu noi şi să ne vadă.

Am revenit în salon. Emy adormise pe canapea, cu urme de ciocolată la gură, cu ursuleţul strâns la piept. O luai în braţe şi o dusei în camera mea, o pusei pe pat şi mă întinsei lângă ea. Lacrimile reţinute multă vreme începură să curgă din belşug, calde, într-un plâns tăcut. Îmi dădui seama că Emy nu mai dormea. Mă privea şi părea mai mult curioasă decât tulburată.

— De ce plângi? întrebă calmă.

— Pentru că sunt o mamă proastă şi fericită, îi explicai. În parte, îi spuneam adevărul.

— Eu nu plâng niciodată când sunt mulţumită, observă fetiţa cu mare seriozitate.

— Dar se poate plânge şi de bucurie, i-am zis eu. Când ai să fii şi tu femeie, poate ai să înţelegi.

Emy mă urmărea cu foarte multă atenţie, dar nu reuşea să mă înţeleagă. Lumea ei era una fără nuanţe şi fără tonuri: binele îţi aducea bucurie, răul, durere.

— Când mi se va întâmpla şi mie, am să-ţi spun, zise ea.

— Deocamdată, nu lua în seamă lacrimile mele, o rugai. Sunt atât de fericită că eşti aici! adăugai strângând-o în braţe.

Emy se apără uşor de efuziunea mea. Avea o problemă şi mi-o împărtăşi imediat.

— Şi pătuţul meu? întrebă. Nu-l văd în camera asta mare, insistă.

Reuşea întotdeauna să mă uimească.

— Credeam că o să-ţi facă plăcere să dormi cu mine în patul mare, mă justificai eu. Dacă nu poţi să te lipseşti de el, o să cerem să ne aducă unul.

— Dacă apartamentul ăsta va fi casa noastră, eu trebuie să am pătuţul meu, preciză ea fermă.

— Eşti ca taică-tău, remarcai eu ştergându-mi lacrimile cu o batistă.

De cum se ivea o deschidere, Emy se vâra în ea.

— Cum era taică-meu? întrebă.

Îmi dădui seama că-i vorbisem foarte puţin despre Emjliano. Ştiam că maică-mea răspunsese uneori întrebărilor vagi ale lui Emy. Eu amânasem întotdeauna discuţia. O consideram prea mică pentru a vorbi despre un subiect care mă făcea să sufăr. Aşa că am răspuns:

A A

— Era ca tine. În aparenţă, ascultător. În realitate, încăpăţânat şi intransigent.

Ţârâitul telefonului se făcu auzit cu un sunet melodios. Ridicai receptorul.

— Sunt directorul, începu domnul Stocker. Am un pachet pentru dumneavoastră pe care vi l-aş fi adus chiar eu dacă cei doi îngeri păzitori nu ar fi vrut să-l examineze ei înainte, pentru motive de siguranţă, după cum spun.

— Trăim vremuri grele, îi scuzai eu pe cei doi cerberi

care-şi luau foarte în serios treaba. Cepa ce nu-mi displăcea. Oricum, pachetul, cum zic detectivii, este curat? glumii eu.

— Foarte curat. Era suficient să mă creadă pe cuvânt, protestă cu o fermitate politicoasă.

— Puteţi să mi-l trimiteţi, zisei eu curioasă, după ce i-am mulţumit.

Sosi o cameristă şi puse pe masa din salon un cub mare învelit în hârtie înflorată. Mai avea şi o panglică frumoasă aurită, care dovedea că fusese deschis.

Împreună cu Emy, am scos hârtia, am deschis cutia şi în faţa ochilor noştri a apărut o jucărie minunată. Versiunea în miniatură a unui carusel cu ai săi cai albi, coloanele mici în culori variate şi cu ornamente aurite. O minune care părea că ieşise dintr-un basm sau dintr-un vis de copil.

De bucurie, Emy îşi puse mâinile în păr.

— E minunat! exclamă ea. Uită-te, mamă! Are şi cheiţă ca să-l faci să meargă. E şi un bilet, adăugă întinzându-mi un plic alb. Întorsei arcul cu foarte multă delicateţe învârtind încet cheiţa, până când arcul ajunse la capăt. Caruselul începu să se învârtă încet. O melodie de Brahms însoţea mişcarea. Emy bătea din palme şi sărea de bucurie. Eu citeam conţinutul biletului scris cu caligrafia clară şi hotărâtă a lui Emiliano. Biletul avea data august 1985: „Pentru copilul nostru. Când va fi momentul. Ca să ştie că-l iubesc foarte mult”.

2

Emy era prea intrigată de noul mediu, de vorbele neobişnuite, dar mai ales de minunata jucărie dăruită de taică-său la cinci ani de la moartea lui, ca să respecte obiceiul odihnitor al somnului de după-amiază.

Aşa că am hotărât să ne ducem la plajă. Ea se înarmase cu găleţica, lopăţica şi formele din plastic colorat ca să se joace în nisip. Eu am luat toate ziarele pe care le-am găsit la hotel. Băieşul ne dădu o umbrelă şi două şezlonguri, în primul rând, în faţa mării care avea departe

de ţărm o nuanţă minunată de verde-albastru.

În lunile de vară, Emiliano şi cu mine aveam grijă să ocolim plaja deoarece forfotea de copii care urlau, de tineri dezlănţuiţi, de mame şi bunici neliniştite, de radiouri care te asurzeau, de „vindem, vindem” care te hărţuiau, de megafoane care-ţi spărgeau urechile anunţând spectacolele serii sau invitând la mici croaziere la bordul eternelor motonave *Delfino* sau *Garbino*.

Plaja de la Grand Hotel era relativ controlată, dar rămânea dezmăţul de decibeli împotriva căruia nu te puteai apăra şi, ca atare, preferam oaza liniştită a piscinei, cu barmanul Domenico în apropiere. Cel mai frumos moment era când soarele începea să apună, când clienţii hotelului se refugiau în camerele lor să-şi ostoiască arsurile provocate de soare, în aşteptarea serii. Atunci eram iubita secretă a unui mare editor. Acum eram o mamă probabil prea îngrijorată, o femeie care avea nevoie să se regăsească pe sine înainte de a urca scara cea mare.

Aşa că m-am jucat cu Emy pe nisip fără să am o bucurie deosebită. Am căutat pe mal scoici care scăpaseră de grebla băieţilor care aveau grijă de plaja de la Grand Hotel. Am intrat şi în apă. Emy plutea cu cele două brăţări pline de aer, iar eu mă învârteam în jurul ei ca o mamă-raţă. Fetiţa înota şi vorbea. Voia să ştie de ce la Rimini nu erau munţi ca la Santa Margherita şi la Paraggi, de ce plaja era atât de mare, de ce nu erau stânci, de ce lângă noi erau permanent cei doi domni care nu ne pierdeau din ochi.

Puteam să-i spun că erau acolo ca să mă apere de un pericol iminent? Căutam răspunsuri convingătoare.

— Imaginează-ţi că sunt îngerii noştri păzitori.

Emy mă privi fix cu ochii ei inocenţi.

— Îţi baţi joc de mine? replică.

Ca să fie doi îngeri păzitori ar fi trebuit să aibă un veşmânt alb, lung şi luminos, aripi mari, cu pene uşoare, păr lung şi blond şi un cerc aurit deasupra capului.

Soarele îi înroşea pielea delicată, aşa că i-am propus

să ne întoarcem la hotel, unde prezenţa celor două gărzi de corp era mai puţin apăsătoare.

Nu era uşor să împac îndatoririle mele de mamă cu problemele care mă neliniştteau şi cu inevitabilele întoarceri la trecutul pe care mă străduisem cinci ani să-l înăbuş în zadar. Acum, când amintirea lui Emiliano revenise cu atâta putere, deplângeam anii lungi şi întunecaţi ai văduviei mele, gândurile lipsite de orizont, care nu mă lăsau să privesc dincolo de marginea biroului, acceptarea resemnată a naufragiului pe care îl suferisem, sfârşitul unei iubiri şi al unui vis. Deplângeam realitatea unui destin sigur şi fără iluzii sau luptă, realitatea neinteresantă a unei femei care trăia din inerţie, care nu se mai bucura, dar nici nu se mai întrista.

În timp ce o ajutam pe Emy să-şi facă duşul, îmi veni în minte unul dintre gesturile nemaipomenite ale lui Emiliano. Era iarnă şi ceaţa era atât de deasă, încât nu puteai să vezi mai mult de vârful nasului. Ne plimbam de-a lungul aleii care duce de la gara din Rimini la mare. De la ferestrele unei vile albe şi luminoase, care i-ar fi plăcut Marelui Gatsby, venea o luminozitate ireală. În acea atmosferă rarefiată, demnă de o povestire de groază, construcţia cu ferestrele luminate care dădeau spre alee avea aspectul liniştitor şi cald al unui loc primitor de sosire.

— Mi-ar plăcea să fie casa noastră, i-am spus.

Printre lucrurile care îmi aparţineau acum se număra şi această vilă de vis. Avocatul Decroly îmi dezvălui că Emiliano o cumpărase la numai câteva luni după ce eu îmi exprimasem dorinţa de a o avea.

Îmi lăsase tot ceea ce poseda şi chiar mai multe. Nu mă simţeam pregătită să administrez această uriaşă putere care apăsa pe umerii mei fragili.

O ajutai pe fiică-mea să se îmbrace, iar apoi, când ea privea fascinată căluţii caruselului în miniatură, care se învârteau în armoniile lui Brahms, încercai să mă pregătesc pentru cină. Am privit-o în oglindă în timp ce-mi

aranjam părul. Era neliniştită.

— Mami, morţii pot să facă daruri? întrebă ea.

— Numai dacă sunt nişte persoane deosebite, răspunsei eu.

— Tata era o persoană deosebită? voi ea să ştie.

— Tatăl tău era unic, o asigurai şi o văzui surâzând plină de mândrie. Acum, hai să mergem sau nu ne vor mai da nimic să mâncăm, adăugai luând-o de mână şi scoţând-o din acea atmosferă magică care se instalase în apartament.

La pianul de la bar nu mai era maestrul Luda. Era un băiat care interpreta delicat o melodie de succes a lui Fred Bongusto, „Diamante împrăştiate pe pielea aurie...”

Mă întâmpină directorul.

— Pot să vă însoţesc la masa dumneavoastră? întrebă foarte convenţional.

Îi aruncai o privire pe jumătate amuzată, pe jumătate încruntată.

— Mai sunt şi alte pachete-surpriză în depozitul de la Grand Hotel? întrebai, făcând aluzie la caruselul pe care mi-l trimisese la sosirea mea cu Emy.

— Din câte ştiu eu, doamnă, vă garantez că nu mai e nimic, răspunse.

Pianistul murmura în microfon cuvintele melodiei romantice.

— El v-a dat pachetul, domnule Stocker? întrebai.

Omul confirmă.

— Când?

— Ultima dată, răspunse cu jumătate de gură, aproape cu neplăcere.

— Ce anume v-a spus? insistai eu.

— Mi-a spus că într-o zi vă veţi întoarce aici cu copilul dumneavoastră, murmură directorul. Mi-a dat pachetul şi mi-a zis: „În ziua aceea, dumneavoastră sau cineva de încredere va trebui să-l dea doamnei Arlette”.

Am surâs ca să-mi ascund tulburarea.

— A greşit numai sexul, am zis. Cine ştie dacă-şi

dorea cu adevărat un băiat?

Stocker se limită să ridice din umeri.

— Binevoiţi să luaţi loc, spuse el.

Am ales o masă pe colţ, iar îngerii noştri păzitori se aşezară lângă noi. Mă întrebai unde stăteau când Emy şi cu mine ne închideam în apartamentul nostru.

Emy mâncă fără poftă o supă şi puţin peşte, dar îşi luă revanşa din belşug cu bunătăţile de pe căruciorul cu dulciuri.

— Ce facem după asta? mă întrebă.

Eram obosită şi speram să aleagă drumul spre pat.

— Tu ce-ai vrea să facem?

— Să ieşim, hotărî fără să ezite. Toată lumea iese, adăugă ca o justificare.

Dincolo de grădina de la Grand Hotel era o piaţă cu mulţi pomi, plină de agitaţia turiştilor, cu diferite jocuri şi mici spectacole improvizate.

— Bine, hai să ieşim, aprobai eu cu un entuziasm mimat.

Emy se aşeză la coadă împreună cu alţi copii, ca să se dea pe tobogan. Se opri apoi să privească doi saltimbanci îmbrăcaţi în costume de clovni, care făceau un număr acrobatic foarte plăcut şi amuzant.

I-a atras atenţia un tânăr care ţinea în braţe un cimpanzeu îmbrăcat cu o jachetă şi cu o pălărie pe cap şi-l dădea copiilor pentru o fotografie-amintire. Unii se retrăgeau speriaţi, alţii acceptau, chiar dacă erau puţin îngrijoraţi, acea întâlnire întâmplătoare de durata unui flash.

Emy se asigurase că mânuţa ei era prinsă strâns în mâna mea şi privea fascinată cimpanzeul cu o lăbuţă în mâna stăpânului, cealaltă bălăngănindu-se de-a lungul şoldului, care făcea o serie de strâmbături caraghioase. În jurul nostru, în lumina gălbuie a lampioanelor, se vedea un grupuleţ. Garbino, vântul cald care se lipea de tine, ne lovea cu răsuflarea lui umedă.

Brusc, simţii primejdia pe propria mea piele.

Presentimentul se transformă imediat într-o realitate îngrozitoare. Un bărbat în vârstă, cu înfăţişare de om cu mintea rătăcită, ieşi din mica ceată, smulse cimpanzeul din braţele stăpânului şi-l aruncă în Emy, care căzu la pământ împreună cu animalul.

Individul mă prinse de gât şi-i văzui privirea schimonosită de nebunie şi de disperare şi-i simţii răsuflarea duhnind a alcool.

— Acum te-am prins, târfă! îmi strigă în faţă. De data asta te omor.

Că era gata să mă omoare nu aveam nicio îndoială, o simţeam atât din strânsoarea sa, cât şi din vocea lui de beţiv, dar eu tremuram pentru Emy, pe care o vedeam pe jos nevătămată, dar atât de terorizată, încât nu mai era în stare să ţipe.

Auzii un zgomot surd, strânsoarea slăbi şi expresia de stupefacţie a agresorului dispăru înainte ca el să cadă la pământ. Începui să respir.

— S-a terminat, doamnă, mă asigură unul dintre cei doi îngeri păzitori cu o voce calmă. Copila e nevătămată, îmi garantă el.

O luai pe Emy din braţele unei doamne miloase şi ne strânserăm într-o îmbrăţişare interminabilă.

— Totul s-a sfârşit, îi şoptii la ureche. Îi simţeam respiraţia grea şi inimioara care bătea nebuneşte.

Omul, lovit de un pumn, zăcea pe jos fără simţire. Plânsetul pe două tonuri al sirenelor anunţa atât sosirea unei ambulanţe, cât şi a poliţiei.

Emy dormea sub efectul unui sedativ care îi fusese administrat de un pediatru în seara precedentă. Eu eram încă în halat, alături, în salonul în care lumina dimineţii pline de soare mă scălda cu splendoarea ei calmă.

Mă bucuram enorm de micul dejun pe care un camerist îl pusese pe masa rotundă de lângă terasă. Era o bucurie chiar şi pentru ochi: faţa de masă scrobită, buchetul de trandafiri galbeni, cafeaua şi laptele în ceainice de argint, ceştile dintr-un porţelan transparent,

croasanţii abia ieşiţi din cuptor, mierea şi marmeladele de diferite feluri.

Ovide Decroly, care stătea în faţa mea, îşi sorbea cafeaua şi-mi arunca priviri neliniştite. Era îmbrăcat cu un costum auster din mătase şi în gri şi avea o faţă obosită. Zburase de la Geneva la Rimini în noaptea din ajun, îşi petrecuse dimineaţa la comisariat, dar ceea ce era mai rău trecuse. Individul care încercase să mă omoare fusese predat în cele din urmă justiţiei şi psihiatrilor care vor avea grijă de el, după ce va fi făcut o mărturisire completă.

— Vă sunt foarte recunoscătoare pentru sprijinul dumneavoastră, am zis uitându-mă la resturile micului dejun. Intervenţia escortei a fost providenţială.

Decroly puse jos ceaşca acum goală şi-mi urmări vesel lăcomia.

— Chiar nu l-aţi recunoscut? întrebă avocatul.

— Înainte de toate, nu m-aş fi gândit la el ca la un posibil agresor, precizai. În al doilea rând, este de nerecunoscut. E un alt om faţă de ceea ce am cunoscut eu acum zece ani. Atunci era un manager plin de viaţă şi miliarde. În casa lui veneau miniştri şi lume importantă. Avea o soţie care îl ajuta şi se fălea cu o galerie de prietenii influente. Ce am văzut ieri-seară era o epavă umană, un biet nebun. Cum aş fi putut să-l asociez cu Luca Savorelli, care îi ceruse Lolei Montalto capul meu, iar ea i-l servise pe o tavă de argint?

Cu un sentiment de uşurare mă ridicai de la masă şi mă aşezai pe canapeaua din salon. Decroly veni lângă mine.

În cursul nopţii, ieşiseră la iveală toate informaţiile referitoare la concesionarul de automobile de lux, pe care eu îl arătasem cu degetul cu ajutorul lui Emiliano.

Atâtea lucruri se întâmplaseră de atunci şi nu aş fi reuşit niciodată să-mi amintesc o poveste deja îngropată şi nici nu m-aş fi gândit că omul, considerându-mă cauza nenorocirilor sale, ajunsese până acolo încât să-mi dorească lichidarea fizică.

Îmi aminteam acum scandalul stârnit de anchetă. Nu puteam să uit o scrisoare plină de venin şi cu multe erori de sintaxă, pe care soţia lui mi-o trimisese la ziar. În schimb, mă emoţionase pateticul omagiu floral al „cerşetoarei” care fusese soţia asociatului lui Savorelli: un bucheţel de garoafe veştejite, adunate din ceea ce mai rămăsese de pe o tarabă, legate cu o sfoară şi lăsate la portarul editurii cu un mesaj verbal: „Spuneţi-i ziaristei de la *Orizzonti* că m-a făcut să cred în justiţie”.

O căutasem peste tot pe biata fiinţă, dar nu reuşisem să-i dau de urmă. Dacă ar fi acceptat, i-aş fi dat cu plăcere o mână de ajutor. Evident, se ascunsese undeva şi-şi aştepta sfârşitul zilelor pământeşti pentru a fi din nou lângă sufletul soţului. Fusesem reangajată ca ziaristă şi primisem scuzele uşor încurcate ale directorului revistei *Orizzonti*, care îmi vorbise despre o „mică neînţelegere cu proprietarii”, de altfel imediat clarificată.

Lola Montalto mă invitase acasă la ceai, iar eu acceptasem. Mai erau câteva prietene de ale ei: soţia unui ilustru medic şi cea a unui bogat magistrat, poreclite „gazetele poporului”.

Lola atacă subiectul pe ocolite. Era o femeie inteligentă, cu un aspect plăcut, însă îi lipsea ceva ca să fie frumoasă. Îmi arătă tablourile care erau într-adevăr remarcabile şi vru o părere despre prăjiturile bucătarului, pe care ea le considera adevărate opere de artă.

Ca din întâmplare, a fost pronunţat numele concesionarului Savorelli. Era chiar josnicul personaj pe care l-am descris eu? M-am limitat să-i amintesc că tot ce fusese de spus despre acel mârşav personaj se afla în anchetă.

Am ascultat, smerită, vestea că soţia magistratului returnase expeditorului o salatieră din argint, impunătoare ca un mausoleu, pe care concesionarul avusese neobrăzarea să i-o trimită în dar. M-am gândit la toate darurile pe care Savorelli i le trimisese înainte de scandal şi pe care ea le acceptase.

Nu comentai bârfele soţiei medicului, care-i atribuia fiului lui Savorelli o altă paternitate şi avui certitudinea că uşile lumii bune, care duceau la oamenii care aveau importanţă, se vor închide pentru totdeauna în faţa parvenitului.

Cruzimea şi cinismul lui mi se părură pedepsite corect. Pentru Lola, care avusese un rol determinant înreabilitarea mea, nu simţeam nicio recunoştinţă. Nu îmi plăcea atitudinea ei de ţarină atotputernică.

În schimb, era mai puternică plăcerea uşor perversă de a o fi pus cu spatele la zid. Mă simţeam precum contele de Monte Cristo. A trebuit totuşi să recunosc că Emiliano avea dreptate. Lola Mont alt o îşi recunoştea greşelile. Personal, nu-mi făceam iluzii în privinţa comportamentului ei. Aş fi pariat că dovada ei de onestitate era ceva singular şi că, cu prima ocazie, mă va arunca din nou la lada cu gunoi. Fără răutate şi fără duşmănie, probabil, ci doar pe principiul rasei de stăpâni. În seara aceea, i-am făcut lui Emiliano o sinteză a ceaiului de la Lola. Animai povestirea cu imitaţii foarte nimerite ale doamnelor de acolo şi el râse din toată inima.

— Eşti o mare caricaturistă! exageră el.

— Te-ai distra mai puţin, dacă Lola ar şti că în spatele tuturor acestor lucruri e şi gheruţa ta.

Emiliano deveni pe neaşteptate serios.

— O s-o afle într-o zi. Va afla despre noi doi, vreau să spun. Şi nu-i va plăcea deloc pentru că este îngrozitor de geloasă. Mi-a detestat întotdeauna prietenele.

Emiliano avea dreptate, dar atâta vreme cât el trăia, deşi aflase despre relaţia noastră, ea nu a îndrăznit niciodată să mişte un deget împotriva mea. Ancheta provocase scandal la vremea respectivă, dar trecuseră însă luni, ani şi eu uitasem cu totul povestea concesionarului.

Urmarea întâmplării am aflat-o de la Decroly, în acea dimineaţă la Grand Hotel când, după două atentate, puteam în sfârşit să trăiesc fără frica de a fi agresată şi fără prezenţa îngerilor păzitori cu care, ca să fiu sinceră,

începusem să mă obişnuiesc.

Savorelli pierduse sprijinul oamenilor politici şi al prietenilor influenţi, Fiscul începuse să-i ancheteze contabilitatea haotică şi astfel a devenit întruchiparea evazionistului fiscal tipic italian. La rândul ei, soţia se îndepărtase de el şi acceptase curtea şi poziţia oferite de un concurent al soţului, în vârstă, dar extrem de solid. Fiul fusese încredinţat mamei.

El luptase ani în şir cu toate mijloacele, dar colacii de salvare de care se agăţa se dezumflau unul după altul, iar el naufragiase în adâncurile mocirloase de unde apăruse.

În tulburarea înfrângerii era animat de o singură certitudine: cauza ruinei sale eram eu. Aşa că hotărâse să mă ucidă. Prima oară în faţa casei mele, dând peste mine cu o furgonetă, a doua oară la Rimini, unde garda mea de corp l-a neutralizat şi l-a predat poliţiei.

— A fost relativ uşor pentru nişte profesionişti să-l imobilizeze, a zis Decroly. Erau nişte încercări grosolane, de beţiv care nu mai avea nimic de pierdut.

— Coşmarul şi agresiunea erau reale, remarcai eu.

— Dar totul s-a terminat. Uitaţi, zise Decroly. Cum vă simţiţi astăzi?

— Ca o regină, am răspuns privind marea de un albastru intens. Dumneavoastră, în schimb, trebuie să vă odihniţi puţin. Aveţi un aer obosit.

Omul râse, amuzat de îngrijorările mele materne.

— Aş urma cu plăcere sugestiile dumneavoastră, dar mă tem că nu mi le pot permite, răspunse. După-amiază am un consiliu de administraţie la Geneva. Va trebui apoi să pregătesc intrarea dumneavoastră în Editura Montalto. Până acum, am fost abili şi norocoşi. Ştirea nu s-a răspândit. Dar când actele vor fi încheiate, se va dezlănţui iadul.

L-am privit cu o sinceră părere de rău.

— Înseamnă că plecaţi? întrebai cu puţin regret. Decroly îmi plăcea şi prezenţa lui îmi aducea căldură şi siguranţă. Instinctiv îl simţeam prieten.

— Da, Arlette, plec, răspunse el. Nu vreau să fac asta, mai adăugă, dar trebuie să plec.

Se ridică şi se apropie de mine. Îmi luă cu delicateţe bărbia cu două degete, ridicându-mi chipul spre el.

— Sunteţi sigură că totul e în ordine, Arlette?

— Vă ajunge cuvântul meu de onoare? Sunt îngrijorată pentru Emy. Episodul oribil de ieri-seară ar putea s-o traumatizeze.

— Pentru ea a fost un accident. Copiii au o extraordinară capacitate de recuperare. L-aţi auzit chiar dumneavoastră pe pediatru. Poate că lucrurile nu erau chiar atât de simple cum voia el să mă facă să cred, dar am fost contagiată de optimismul omului a cărui prezenţă devenea pentru mine tot mai importantă.

— Şi îngerii păzitori? am întrebat.

— Au plecat. Pericolul pentru integritatea dumneavoastră fizică a dispărut definitiv. Să nu credeţi însă că aţi scăpat de probleme. A fost relativ uşor ca acel biet dement să fie neutralizat. Mai greu va fi să depăşim uneltirile moştenitorilor Montalto.

— Şi eu care credeam că aici mă vor aştepta alei cu trandafiri, glumii eu.

— Comparaţia este perfectă, cu o condiţie însă – să aveţi grijă la spini.

— Vor fi mulţi? întrebai eu.

— E prea devreme să răspund. Forţele noastre sunt bine grupate pe câmpul de bătălie. Dacă o să vă declare război, eu voi fi alături de dumneavoastră. Întotdeauna, încheie el strângându-mi cu putere mâinile. Puteţi conta pe asta.

3

Pe la jumătatea lui iulie, o căldură cumplită puse stăpânire pe oraş. Aerul era saturat de umiditate şi era greu respirabil. O trimisesem pe fiică-mea la Santa Margherita împreună cu maică-mea şi cu Fedora şi faptul de a le şti într-o climă mai prietenoasă mă uşura.

Mama îmi telefona în fiecare zi pentru că nu voia să

piardă nicio fază din evenimentul în care eu, fata ei, aveam, în sfârşit, rolul de protagonistă. În fond, asta era răzbunarea ei.

Am parcat-o pe Camilla, credincioasa mea maşină, lângă trotuarul care delimita parcarea mare a Editurii Montalto. Aproape toţi jurnaliştii şi directorii instituţiei aveau un loc pentru maşină atribuit într-o poziţie privilegiată. Şi eu îl avusesem. Apoi, mi-a fost luat de domnul Navelli, directorul revistei *Onzzonti*, cu un pretext pe cât de ruşinos, pe atât de jignitor. A susţinut că de la casa mea puteam să merg cu eficientul transport public. Locul pentru maşină trebuia să fie dat unui nou conducător.

Mijloacele de transport public nu erau pasiunea mea, dar le foloseam frecvent, din motive practice şi economice. Indignarea mea venea din faptul că şi această din urmă măsură făcea parte dintr-un plan care să mă determine să plec. În urmă cu câteva luni, fusesem obligată să rescriu tot ce era mai rău scris şi să fac mici note fără nicio importanţă, ca un salahor oarecare.

Păstram calificarea de trimis special care mi se cuvenea prin contract, însă dacă directorul ar fi putut să mă retrogradeze imediat, ar fi făcut-o din mârşăvie cu cea mai mare plăcere.

Fireşte, ordinul venise de sus, după moartea lui Emiliano, însă găsise un executant zelos în directorul săptămânalului, care îşi putea exprima astfel vocaţia sa de servitor şi să exercite asupra unei persoane fără apărare sadismul unei personalităţi nevrotice.

În cinci ani, inventase toate samavolniciile şi cursele posibile. Spera că mă voi prăbuşi, dar nu luase în calcul insensibilitatea mea căpătată în atâţia ani de jigniri. Aşteptam pe malul râului, unde, într-o zi, eram sigură, va trece cadavrul duşmanului meu.

Între timp spuneam da, lucram cât puteam mai bine şi încercam să fac timpul să treacă şi să nu mor de plictiseală. Treaba mea îmi lăsa mult spaţiu liber, pe care-l

foloseam exersându-mi spiritul de observaţie, înainte să cad în dizgraţie, eram prea prinsă de carieră, de călătorii, de dragoste, nu realizasem ce se petrecea în jurul meu şi în restul editurii.

Aşa am descoperit înţelegerile politice, jocurile de putere, escrocheriile, fraudele mari şi mici.

În prestigiosul sediu al Editurii Montalto, simbol al dezvoltării moderne, exista un fel de grupare cu totul invizibilă pentru cel care nu avea timp să privească în jur, aşa cum eram eu. Fiind, probabil, ţinta răutăţilor lui Fernando Navelli, aveam tendinţa să exagerez episoadele negative, lucru care nu mă împiedica să văd cinstea, profesionalismul şi inteligenţa care se manifestau din plin.

În dimineaţa aceea, am sosit târziu la redacţie. Oficial, eram încă în concediu medical din pricina traumatismului cranian pe care mi-l provocase în iunie Savorelli. După privirile care coborau pe ecranele calculatoarelor, mi-am dat seama că toţi se străduiau să-mi ignore prezenţa. Şi totuşi, unii dintre ei îmi trimiseseră flori şi îmi telefonaseră, spunându-mi cuvinte afectuoase. Plutea aşadar în aer o noutate neplăcută care mă privea şi nimeni nu avea curajul să-mi vorbească despre ea.

Ca de obicei, iniţiativa i-a aparţinut directorului, când am trecut prin faţa uşii deschise a biroului său.

— Arisi, mă abordă cu vocea lui neplăcută, n-ai să mai faci ce vrei aici, ameninţă el venind după mine. M-am gândit la reacţia pe care ar fi vut-o, dacă ar fi aflat noutăţile privind contul meu şi izbucnii în râs.

— Acesta nu este decât începutul, am zis cu un surâs angelic.

Colegii mă priveau şi nu-şi credeau urechilor. Mulţi se gândiră că mi-am găsit un alt loc de muncă. Ceea ce era de fapt adevărat.

— Vii aici bronzată după aproape două luni de boală, în vreme ce colegii tăi fac şi treaba ta, replică fără agresivitatea obişnuită. Răspunsul meu îl dezarmase. Aici e nevoie de lume care să lucreze, continuă el. Am dovada

că ai profitat de boala ta ca să-ţi iei o vacanţă. Şi în ultimele cincisprezece zile nici măcar nu ai binevoit să trimiţi certificatul medical. Ştii ce înseamnă asta?

— Că în Italia poşta nu funcţionează, am surâs eu, şi nici telefoanele. Deoarece nu era mare lucru să mi se telefoneze.

— O să vedem, ameninţă el intrând în biroul său. Îmi trânti uşa în faţă, ceea ce echivala cu o concediere.

În spaţiul deschis al redacţiei cu mocheta albastră, pereţii albi, ficuşii bogaţi, ţârâitul telefoanelor, semnalele calculatoarelor, colegii mei continuau să-şi ţină ochii plecaţi, prefăcându-se că ignoră ceea ce văzuseră şi auziseră. Nu mă aşteptam să organizeze o mişcare de protest ca pe vremea sindicalismului triumfător, dar puteau măcar să-mi zâmbească. Puterea contractuală slăbise de-a lungul anilor şi acţiunea sindicală nu se mai manifesta atât de pregnant.

Mă apropiai de un tânăr redactor angajat de câteva luni. Venea de la şcoala de jurnalism şi avea calităţile necesare ca să devină cineva.

— Ai auzit, Ettore?

— Ce anume? tergiversă el răspunsul, ridicând capul şi privindu-mă în ochi.

— Vocea hotărâtă a directorului tău. Stilul şi politeţea.

Nu era niciun pic de ironie în vocea mea, în acel moment eram din nou jurnalista tratată rău din ultimii ani, conştientă de josniciile îndurate.

— Îmi pare rău, Arlette, sincer îmi pare rău, încercă Ettore să mă consoleze şi să se justifice. Însă e adevărat că vremurile sunt grele. În fiecare zi, aici se mai strânge şurubul.

— Şi nimeni nu protestează, constatai cu amărăciune.

Un coleg de vreo patruzeci de ani îşi părăsi biroul şi veni spre mine. Era Fabio Soria, un piemontez aspru şi onest. Era redactor-şef încă din vremea când eu eram o jurnalistă interesată de carieră şi eram persecutată

sistematic.

— Am auzit că vor să te transfere, mă avertiză el.

— Vor să scape de mine, am replicat făcând aluzie la ultimele cuvinte ale lui Navelli. Faptul că certificatul medical nu a sosit arată clar că vor să mă concedieze.

— Dar tu l-ai trimis?

— Bineînţeles, am zis.

— În locul tău, nu aş glumi prea mult. Fă în aşa fel încât totul să fie în ordine. Să găseşti un loc de muncă e tot mai greu.

— Mulţumesc că-mi porţi de grijă, Fabio, am răspuns strângându-i mâna.

Montalto voia să mă dea afară deoarece familia, care-i tolera pe amanţii şi amantele tuturor, nu accepta să mai lucrez în editură pentru că fusesem iubita lui Emiliano.

Pe biroul meu, care-i fusese dat apoi lui Maria Vittoria Paterno, care avea recomandări foarte serioase, am găsit scrisoarea de transfer la un canal de televiziune, proprietate a familiei Montalto. O aruncai la coş. Acasă, voi găsi probabil o scrisoare recomandată cu aviz de primire, o scrisoare de concediere care m-ar fi umplut acum de bucurie.

Îmi luai geanta şi mă pregătii să ies. Când ajunsei în faţa biroului lui Navelli, deschisei brusc uşa şi, adoptând o expresie feroce, am scos un sec: Bum! El, care nu se aştepta, sări pe de scaun şi îşi duse o mână la inimă.

Am închis uşa şi l-am lăsat singur să mediteze la natura umană atât de imprevizibilă.

În ziua aceea, înainte de a intra oficial în camera cu butoane de comandă, mai aveam o treabă foarte importantă.

4

Am sosit la Bellagio când apunea soarele. Pe suprafaţa apei zburau ultimii pescăruşi. Mă duceam pentru a doua oară în vizită la familia Montalto. Prima dată fusesem cu Emiliano, dar şi atunci, ca şi acum, Ester mă aştepta în toiul lunii iulie. Dalele aleii emanau căldura

acumulată peste zi şi aerul era înmiresmat de rozmarin şi trandafiri.

Atunci eram o parteneră nele-itimată de căsătorie, iar acum o văduvă neoficială. În viaţă, mi-a lipsit întotdeauna ceva ca să am un rol clar şi precis. Dar poate că nu-l voiam. Poate îmi plăcea să mă simt nedefinită şi nedefinibilă.

Mi-am oprit maşina într-un spaţiu protejat de un tufiş minunat cu flori mari de culoare roşie şi m-am îndreptat spre intrare. Păsărelele ciripeau necontenit printre ramuri în lumina albăstrie.

Un ogar afghan, agil şi elegant, mi-a ieşit înainte cu pas graţios. L-am recunoscut. Era Ţar, câinele lui

Ester. I-l dăruise Emiliano la aniversarea celor şaptezeci de ani ai ei. Ne duseserăm împreună să-l cumpărăm de la un crescător. Mă văzuse odată, când era un pui de câteva luni, şi nu putea să mă recunoască. Totuşi, nu a lătrat, s-a apropiat, m-a mirosit puţin şi a început să meargă lângă mine de parcă ar fi vrut să mă însoţească până la vilă. Apoi l-am văzut pe Fabrizio. Coborî treptele cu mersul săuschi opătat şi-mi întinse mâna.

— Bine ai venit! spuse simplu şi prietenos.

— Bine te-am găsit.

Ne-am strâns mâna, dar eu doream din suflet să-l îmbrăţişez ca pe un frate.

— Mama te aşteaptă în pavilion, zise arătându-mi un punct ascuns de o barieră de pruni. Te însoţesc, adăugă, oferindu-mi braţul cu afecţiune.

Fabrizio era singurul dintre fraţii Montalto care ştia de prezenţa mea în vilă. Era, de altfel, şi singurul care îşi petrecea sfârşitul de săptămână la marginea lacului, împreună cu Ester. Ceilalţi alegeau locuri mai vesele. Fabrizio era singurul din familia Montalto care nu voia să se plimbe cu avionul personal sau cu barca. Era singurul care se ducea în vacanţă cu familia la Nonantola, de unde se trăgea familia Montalto. Refăcuse o casă mare de ţară, care-i aparţinuse lui Ester, unde soţia şi copiii lui

petreceau perioade lungi din an.

Personal, păstrasem relaţii excelente cu Fabrizio şi după moartea lui Emiliano. El a încercat să-mi ofere un umăr pe care să plâng, dar eu i-am refuzat cu încăpăţânare ajutorul şi pentru că nu voiam să-i creez complicaţii în familie.

În organigrama directorială, Fabrizio Tuşini Montalto continua să fie directorul comercial al sectorului „cărţi”, singurul care mai funcţiona şi care mai aducea bani pentru a astupa găurile acelei maşini devoratoare de bancnote care e o întreprindere particulară când nu e condusă cu înţelepciune.

Exclus de la moştenire, Fabrizio avea, totuşi, o cotă-parte importantă din acţiunile fabricii de hărţie, pe care însă nu le considerase niciodată ale sale, lăsându-i pe urmaşii legitimi să le gestioneze. Nu dădea nicio importanţă banilor şi puterii şi poate de asta era un om liniştit.

Între el şi Ester era o complicitate firească, cum rar există între o mamă şi un fiu.

Ester mă aştepta în pavilion, aşezată pe un şezlong în faţa lacului. Purta o bluză din mătase roz, iar părul îi era vaporos, alb şi îngrijit pieptănat. Avea privirea surâzătoare a unui om senin.

— În sfârşit, eşti aici! mă salută deschizându-şi braţele. Mă strânse la piept cu o afecţiune sinceră.

— Eşti într-o formă excelentă.

— Aşa mi se spune întotdeauna, surâse ea cu ironie. Dar cred că ai dreptate, adăugă. Îmi port destul de bine cei optzeci de ani. Dar tu cum stai? Vino însă mai întâi aici, aşază-te aproape de mine, ca să te pot vedea mai bine. Ascultă, mă întrebă, ai vrea un ceai de piersică de la gheaţă cum ştie Angelina noastră să facă?

Aprobai, incapabilă să mă înscriu în discursul fluent al lui Ester.

— Vă las singure, spuse Fabrizio. Ştiu că aveţi multe lucruri să vă împărtăşiţi.

Se îndreptă spre vilă, iar Ester continuă, făcând aluzie la el:

— Este singurul care ştie de vizita ta. Poţi conta pe discreţia lui Fabrizio. Mă mângâie pe obraz şi continuă. Decroly îmi spune că elementul surpriză este necesar pentru reuşita operaţiunii. Vorbea încet şi avea privirea complice a unei fetiţe care pune la cale o farsă. Dar vreau să ştiu de la tine, şi nu de la maică-ta, cum te simţi cu adevărat.

— Bine. Vă garantez, o asigurai.

— A durat totuşi ceva vreme, mă dojeni. Cinci ani lungi ca să ajungi la acest ţărm. Noroc că eu sunt nemuritoare, glumi ea, dar sunt şi nerăbdătoare să te văd intrând în familie.

Mi se păru că exagerează şi i-o spusei.

— Taci! porunci ea. Emiliano nu ar fi luat niciodată hotărârea să te lase stăpâna întreprinderii, dacă nu ar fi fost convins că tu ai numerele câştigătoare.

Îmbătrânind, Ester devenise vorbăreaţă, agresivă şi sigură de ea. O persoană total diferită de femeia obosită şi resemnată despre care îmi vorbiseră Emiliano şi maică-mea. Ce anume determinase această schimbare? Moartea soţului ei sau cea a monseniorului

Sebastiáno Brighenti? Două bypassuri transformaseră femeia vulnerabilă, mereu pe punctul de a muri, într-o persoană combativă şi strălucitoare.

A trecut peste moartea lui Emiliano, peste certurile dintre copiii ei şi nenorocirile editurii.

— Cred că Emiliano nu era infailibil, am obiectat eu. Dacă judecăm, cel puţin, după ultima lui alegere. Mă refeream la sinuciderea lui.

Femeia se posomorî şi mă privi în ochi.

— Emiliano bea mult, ştiu. Fiecare reacţionează cum poate la loviturile vieţii, însă asta nu l-a împiedicat să fie un conducător sigur pentru afacerile întreprinderii.

Angelina veni din vilă aducând ceaiul. Era o siluetă lungă şi slabă, care înainta cu greutate în lumina violetă a

apusului.

— Biata bătrână! îi plânse de milă Ester. Are aproape şaptezeci de ani şi nu vrea să-şi recunoască neputinţa.

Se ridică agil din şezlong şi se duse spre servitoare ca să-i ia tava.

— Lasă-mă să te ajut, spuse repede.

Angelina se făcu roşie de ciudă.

— Doamna vrea să facă mereu eforturi pe care nu ar trebui să le facă, o dojeni.

— Sigur, draga mea Angelina, o compătimi Ester, aruncându-mi o privire plină de subînţeles.

— La ce oră pot să servesc cina? mai întrebă bătrânica.

— La ora obişnuită, ce Dumnezeu! bombăni Ester.

În grădină se aprinseseră lampioanele mici ca nişte ciuperci colorate şi care luminau aleile cu pietriş roz. În timp ce femeia se îndepărta, Ester începu să toarne cu o mână sigură ceaiul rece în pahare de cristal.

— De ce tocmai eu? o întrebai, reînnodând discuţia.

Ester mă întrerupse brusc.

— Când ai să termini cu întrebările?

De această dată Ester nu mă va opri. Găsisem în sfârşit curajul să înfrunt întrebarea cumplită care mă chinuia şi la care nu reuşisem să găsesc răspunsul.

— De ce s-a omorât Emiliano?

— Pentru că era grav bolnav, răspunse Ester cu fermitate. Medicii îi diagnosticaseră o boală incurabilă.

Dusei la gură paharul şi băui cu nesaţ din ceaiul rece. În vocea lui Ester nu fusese nici cea mai vagă emoţie.

În schimb, eu simţii ca o lovitură de cuţit în inimă. Emiliano suferea, iar eu nu-mi dădusem seama. Oare eu nu ştiusem să surprind semnele bolii din neglijenţă sau el fusese atât de viteaz şi de curajos ca să le ascundă?

Ester a răspuns la această din urmă întrebare înainte ca eu s-o formulez.

— A fost foarte iscusit, dacă le-a ascuns tuturor boala lui.

Ştia că doctorii ar fi încercat cu stăruinţă orice terapie salvatoare. Ar fi început calvarul medicaţiilor miraculoase, al intervenţiilor-limită.

Femeia îşi continua cu seninătate monologul trist, dar se referea la fiul ei ca la cineva pe care dintr-o clipă la alta trebuia să-l întâlnească într-o lume mai bună.

— Avea cancer la ficat, explică ea fără ca tonul ei să se schimbe. Nu ştiu dacă alcoolul i-a provocat sfârşitul. Cred, mai degrabă, că viaţa l-a îmbolnăvit. Sau, dacă preferi, destinul, care decide pentru fiecare dintre noi. Eu aşa socotesc, încheie ea cu o umbră de tristeţe care îi reda umanitatea pe care eu o credeam la ea definitiv dominată de raţiune.

Din momentul acela, durerea, emoţia, lacrimile şi un uşor parfum Guerlain ne-au unit în şoapta crepusculului de vară, sub un vechi pavilion, martor atât la evenimente tragice, cât şi la întâmplări plăcute, păstrător al unor cuvinte secrete, al unor drame de iubire, voci de copii, confidenţe. În acel vechi pavilion, copilul Emiliano învăţase pe de rost poeziile lui Carducci, Wally şi Gianni îşi bătuseră joc de *mademoiselle* Yvette, Ester şi Sebastiáno îşi mărturisiseră, după naşterea Lolei, dragostea lor imposibilă. Polissena gemuse în braţele profesorului Gavazzi, blânda Gilda, mama lui Fabrizio, murise împuşcată de un soldat neamţ. Acum capul familiei Montalto şi jurnalista de patruzeci de ani care urma să preia conducerea trustului editorial puneau bazele unui viitor care deja începuse.

— Trebuie să ştii şi alte lucruri despre familie, zise Ester înainte ca Angelina să ne cheme la masă. Te vor ajuta să înţelegi. Îţi voi povesti despre Franco Vassalli, asociatul minoritar, deoarece nu este un necunoscut ajuns din întâmplare în familia cea mare. Ippolita l-a vrut, deoarece Franco Vassalli este un Montalto. La fel ca Emiliano.

1949

Luna februarie se apropia de sfârşit. În mica vilă de

pe pantele elveţiene ale muntelui Dent Blanche, Ippolita Crivelli şi prietena ei Serena Vassalli încheiau o lungă perioadă de izolare.

Ippolita locuia acolo de câteva luni, în aşteptarea naşterii iminente. Când şi-a dat seama că sarcina ei devenise evidentă, închiriase casa din pădurea cu brazi bătrâni.

Reuşise să inventeze o serie de pretexte, foarte plauzibile, pentru a-şi salva reputaţia în faţa lumii. De când hotărâse să păstreze copilul, conştiinţa ei era relativ liniştită. Fiul ei va trăi, însă nu-l putea lăsa să creeze noi drame în existenţa ei complicată. Dacă l-ar fi arătat lumii, Edison Montalto ar fi pierdut stima şi sprijinul tatălui ei, ca să nu mai vorbim despre scandalul răsunător pe care l-ar fi provocat.

Se lupta cu aceste probleme aparent insolvabile, când se profilă la orizont un colac de salvare de care să se agaţe.

Se numea Serena Maggi. Serena şi Ippolita fuseseră prietene în copilărie. Serena era fiica unică a bijutierului Maggi. Ippolita era fiica cea mare a clientului său cel mai bogat, industriaşul Agenore Crivelli.

În copilărie urmaseră şcoala primară a maicilor marceline. Fuseseră colege de clasă şi de bancă. Crescând, se îndepărtaseră. Urmaseră apoi războiul şi euforia reconstrucţiei. Familia Crivelli se refugiase în Elveţia, iar familia Maggi trăise ani trişti şi dificili.

După Eliberare, tatăl Serenei, în avântul unei renaşteri răsunătoare, făcuse nişte speculaţii nefericite şi se îndatorase foarte mult unui grup de cămătari, cunoscuse ruşinea închisorii şi sfârşise prin a pierde şi ce mai rămăsese dintr-o avere importantă. Serena, ca să dea un sens de modestă soliditate vieţii ei, acceptase cererea în căsătorie a unui taximetrist. Într-o zi, ca să-şi ajute tatăl înglobat în datorii, îşi aminti de Ippolita şi îi telefonă.

— Am nevoie de bani, i-a spus ea. Taică-meu se află într-o situaţie dificilă.

Şi Ippolita se afla la strâmtoare. Aşa s-a născut o solidaritate bazată pe ajutorul reciproc. Serena îl va accepta pe fiul prietenei sale ca şi cum ar fi al ei, Ippolita va da o mână de ajutor fostului bijutier.

Soţul Serenei era un tânăr practic şi realist, care nu vedea nimic rău în ciudata înşelătorie. Nu a insistat să cunoască numele mamei celui care avea să vină pe lume. Suma promisă de misterioasa femeie era atât de importantă, încât omul hotărî că trebuia să fie o persoană deosebit de respectabilă. S-o ajuţi era o datorie.

Astfel, în primele zile ale lui octombrie 1948, Serena plecă în Elveţia împreună cu Ippolita. Oficial, cele două fete călătoreau făcând turul lumii. Ideea nu le-a displăcut soţilor Crivelli care au considerat iniţiativa fetei un semn de maturitate. Într-adevăr, Ippolita nu fusese niciodată atât de calmă şi ponderată.

Câtă vreme situaţia i-a permis-o, Ippolita a călătorit împreună cu prietena ei, apoi, când sarcina se apropia de termen, cele două femei se refugiară în apropierea oraşului Zermatt, într-un loc destul de izolat ca să nu bată la ochi, însă apropiat de o clinică de obstetrică la care să apeleze în ultimele săptămâni de sarcină şi în momentul naşterii propriu-zise.

Cele nouă luni se apropiau de sfârşit. În lungile săptămâni ale vieţii lor în comun, cele două femei reînnodaseră firele prieteniei din copilărie şi trăiau într-un fel de simbioză, care o făcea pe Serena să-l considere pe fiul Ippolitei ca fiind al său.

În clinica unde Ippolita făcea controalele periodice, datele de identitate erau ale Serenei Maggi, căsătorită Cassalli. Pentru toată lumea, chiar şi pentru ţăranca robustă şi uscată care făcea curăţenie în vilă şi cumpărăturile, Ippolita era Serena, iar Serena era Ippolita.

De la ferestrele micuţei încăperi calde şi primitoare, cele două prietene priveau zăpada care cădea fără încetare. A nins continuu timp de două zile. În cea de a treia zi, când Serena deschise uşa casei, se trezi în faţa

unui munte de zăpadă. Era imposibil de ieşit. Telefonă atunci ca să vadă cum stau lucrurile cu secţia de urgenţe a clinicii de obstetrică şi să ceară ajutor. Din păcate, linia nu funcţiona din pricina căderii abundente de zăpadă.

Când s-a trezit, Ippolita a realizat în ce situaţie se aflau.

— Serena, mi-e frică, spuse ea muşcând dintr-o felie de pâine unsă cu un strat gros de unt şi miere.

— Slavă Domnului că îngrijorarea nu-ţi taie pofta de mâncare! încercă să glumească prietena care, de fapt, se simţea prizonieră în acea izolare totală.

Ippolita rămase cu felia de pâine în aer.

— Dacă încep acum durerile, ce o să facem? o întrebă ea.

— Nu o să înceapă, răspunse Serena evitând întrebarea. O să vină plugul de zăpadă şi va curăţa toate drumurile. Se gândi la fereastra pivniţei complet astupate de zăpadă, la telefonul care nu funcţiona şi i se făcu frică.

Ippolita se uita în jurul ei cu ochi mari, plini de îngrijorare.

— Cum vom face? se întrebă ea.

— Vom face singurul lucru de bun-simţ care e de făcut. Vom aştepta. E ceea ce facem de luni de zile.

Ippolita o privi recunoscătoare.

— Ce m-aş fi făcut fără tine? zise. Îşi bău laptele, se ridică de la masă şi se apropie de fereastră. Avea mişcări lente şi, de câteva zile, respira cu greutate.

— De ieri nu se mai mişcă, zise uitându-se la dansul aerian al veveriţelor care scuturau zăpada de pe ramurile unui brad.

— Poate că doarme, zise Serena, care nu ştia nimic despre mame şi copii, dar devenise maestră în arta de a-şi linişti prietena.

Cu toate acestea, Ippolita nu se linişti.

— Poate că-şi adună forţele pentru călătoria finală, presupuse ea.

Serena îi aruncă o privire plină de reproş.

— Acum, te calmezi şi nu mai strigi după ajutor. Te întinzi pe divan şi asculţi muzică. O să-ţi facă bine şi ţie, şi copilului, care are nevoie de linişte. Era greu pentru ea să joace rolul unei persoane sigure de sine, dar reuşea foarte bine chiar dacă, în eventualitatea unei naşteri iminente, nu va şti ce să facă.

Se duse la pick-up şi puse discul *Moonlight serenade* interpretat de orchestra lui Glen Miller. Muzica foarte calmă o potoli.

— În fond, obstetricianul te-a văzut lunea trecută. A spus că mai ai zece zile până la naştere, remarcă Serena.

— Să sperăm, suspină Ippolita întinsă pe divan.

Serena începu să facă ordine în cameră, iar Ippolita îşi luă lucrul de mână.

În acea lungă perioadă de aşteptare, Ippolita se schimbase foarte mult. Înţelesese că povestea ei cu

Edison Montalto fusese un fel de boală din care, din fericire, ieşise perfect vindecată. De când hotărâse să-şi ducă sarcina până la capăt, nu mai avea atitudinea de nesupunere şi în viaţa ei se produsese o schimbare radicală.

Cum era adâncită în gândurile ei, o durere ascuţită apăru în regiunea şalelor. Ochii i se umplură de spaimă.

— Serena, strigă, am simţit un junghi, murmură ea atingându-şi partea dureroasă.

Aceasta veni în grabă fără însă să dea greutate vorbelor ei.

— Poate că ţi s-a părut, încercă ea să nu dramatizeze situaţia.

— Nu glumesc, preciză Ippolita. Am avut un junghi.

— Cum te simţi acum? întrebă Serena.

— A trecut.

— Atunci putem să stăm liniştite, surâse ea ca să-şi ascundă îngrijorarea. Se aşeză lângă ea, luă o carte de pe măsuţă şi începu s-o răsfoiască numai ca să facă ceva.

Ippolita respiră profund şi începu să tricoteze, în vreme ce prietena ei se prefăcea că citeşte cu atenţie. În

pătratul ferestrei, zăpada continua să cadă cu fulgi mari şi deşi, sporind grosimea stratului de nea.

— Ce gătim astăzi la prânz? întrebă Serena, ca să întrerupă tăcerea care plutea deasupra fricii lor.

— A mai rămas budinca de ieri-seară, îi aminti Ippolita.

— O voi reîncălzi. Şi mai avem prăjitura cu vanilie. Mai bine să verific, spuse Serena care căuta un pretext ca să lase cartea şi să se ducă în bucătărie. Voia să iasă câteva minute din atmosfera sufocantă de aşteptare. Tocmai deschidea frigiderul, când se auzi strigată. Se întoarse în grabă în încăpere.

— Am avut un alt junghi, se plânse Ippolita. Şedea înţepenită pe divan şi cerea ajutor prietenei care nu ştia ce anume să facă.

Telefonul se făcu auzit, aducând sunetul muzical al speranţei.

Serena ridică receptorul şi chipul i se lumină.

— Au restabilit linia, se bucură ea.

Şi Ippolita se însenină.

— Sună la clinică. Trebuie să vină să mă ia. Imediat, zise ea.

În vreme ce forma numărul, Serena îşi dădu seama că-i tremura mâna. Se calmă însă când auzi vocea medicului cu care centralista îi făcuse legătura.

— Prietena mea, doamna Vassalli, este pe punctul de a naşte. Cu toată confuzia momentului, nu uitase să inverseze numele.

— Sunteţi sigură? întrebă obstetricianul.

— A avut un junghi în şale cam acum o oră. Iar acum un altul. Acum nu mai are nimic… Da, sigur, sunt contracţii, cum spuneţi dumneavoastră… dar noi nu putem ieşi din casă. Zăpada e până la acoperiş. Sigur, ar putea să fie o alarmă falsă, adăugă cu o voce mai tare ca s-o liniştească pe Ippolita. Da, sigur. Deci anunţaţi dumneavoastră serviciul de salvare comunal? Bine. Sigur… dacă aţi veni chiar dumneavoastră, ar fi şi mai bine…

mulţumesc, domnule doctor… mulţumesc.

Serena închise telefonul.

— Ei, vezi? Va veni chiar el sau va trimite pe cineva. Acum trebuie să stai liniştită.

— Liniştită, pe dracu'! izbucni Ippolita atentă la un alt semnal dureros şi privind pierdută în jur.

Ideea că era prizonieră a zăpezii o terifia.

— Serena, te rog, fă ceva, o imploră. Mi-e rău. Mi-e greaţă şi am o durere sfâşietoare în şale.

— Te duc în pat, spuse prietena şi, sprijinind-o, o însoţi în camera ei, o încăpere cu tavanul jos făcut din grinzi, pereţii albi, mobilier rustic şi perdeluţe cu flori la fereastra mică cu obloane masive în care era tăiată o inimă.

O ajută să se întindă pe pat şi o acoperi bine.

— Încearcă să te relaxezi, o sfătui mângâindu-i fruntea. Ai să te simţi mai bine. Doctorul va ajunge aici în curând. Totul o să fie bine. Se agăţa de aceste cuvinte ca să-şi învingă panica.

Timpul trecea cu o lentoare nemiloasă şi contracţiile deveniseră tot mai dese şi mai intense. Ce s-a întâmplat când situaţia s-a precipitat niciuna din cele două femei nu va putea uita.

Ippolita urla, pradă unor dureri îngrozitoare, iar Serena făcea naveta între telefonul care o lega de medic şi căpătâiul prietenei care năştea.

— Dumnezeu mă pedepseşte pentru păcatele mele, repeta Ippolita între două contracţii.

— Dumnezeu va avea pentru tine o privire îngăduitoare, îi garantă Serena. Tu vezi acum şi împinge, o îndemnă urmând cu atenţie indicaţiile doctorului. Aşa, împinge din toate puterile ca şi cum ai vâsli. Hai, Ippolita. împinge.

Muşchii gâtului erau întinşi la maximum, iar durerea făcuse ca pe chipul Ippolitei să se citească disperarea. Serena se implicase atât de mult, încât se simţea parte din suferinţa aceea.

Serena începu să plângă de emoţie şi de frică când, după un ţipăt sălbatic al Ippolitei, văzu apărând capul copilului.

— Bravo! exclamă ea. Respiră acum adânc, iar apoi împinge încă odată cu toate puterile, o îndemnă ea văzând că totul se desfăşura aşa cum spusese medicul.

Ippolita respiră şi se concentră ca să împingă din nou, adunându-şi toate puterile. Ceea ce simţi nu mai era durere, era totul sau nimic, era punctul cel mai înalt şi cel mai de jos al universului. Copilul alunecă afară din trupul ei şi i se păru că furtuna încetase.

— Bravo! s-a născut, o felicită Serena.

— S-a născut, murmură Ippolita sfârşită. Surâse la primul plânset viguros al copilului.

În momentul acela sosi salvarea. Moaşa, trimisă de spital ca s-o asiste, luă parte numai la faza finală a operaţiei.

Aşa s-a născut Franco Vassalli, fiul Ippolitei Crivelli şi al lui Edison Montalto. S-a născut într-o zi de februarie într-o mică vilă pe jumătate îngropată în zăpadă, pe o coastă a muntelui Dent Blanche. S-a născut printre remuşcări, frică şi singurătatea disperată a doua femei care nu ştiau nimic despre viaţă şi nici despre consecinţele pe care avea să le aibă înţelegerea lor.

1952

Emiliano îşi împlinise aspiraţiile cele mai înalte şi plutea într-o mare de fericire. Obţinuse licenţa la douăzeci şi trei de ani, cu nota maximă şi elogii, în /literatură veche, făcea o treabă care-i plăcea foarte mult, dar mai ales o avea pe Ippolita.

După ani de curte neobosită şi calmă, reuşise în cele din urmă să-i cucerească inima şi se căsătorise cu ea. Familia Crivelli dăruise perechii un apartament mare, într-o clădire frumoasă din via Morone. Ester organizase recepţia. Edison îi dăduse lui Emiliano acul său de cravată, un talisman al familiei şi baston de comandă, în semn de stimă şi respect.

Acum, în plină lună ianuarie, într-o maşină Lancia strălucitoare, Emiliano şi Ippolita se îndreptau spre Saint Moritz, pentru o vacanţă de două săptămâni. La Palace Hotel şi în vilele din jurul acestuia îi aşteptau câţiva prieteni aleşi pe sprânceană.

Pentru Emiliano era prima vacanţă adevărată după ani de muncă îndârjită. O meritase şi era hotărât să se bucure de ea. Cu coada ochiului, se uită la Ippolita care aţipise. Avea tot ceea ce îşi dorise întotdeauna. Singurul motiv de mâhnire era starea de agitaţie pe care o avea Ippolita în timpul somnului. Aproape în fiecare noapte, Emiliano era trezit de plânsul înfundat al soţiei, care pornea de la un geamăt abia simţii şi care se intensifica până când ajungea un ţipăt pe care bărbatul îl întrerupea luând-o în braţe şi trezind-o cu blândeţe.

— A fost un coşmar, se justifica ea refugiindu-se în partea ei de pat, în căutarea somnului pierdut.

Oricât încercase Emiliano să cerceteze misterioasele motive ale coşmarului, nu reuşise să obţină decât o explicaţie vagă.

Sosiră la Saint Moritz la începutul după-amiezii. În încheierea unei lungi luni de miere, aleseseră un apartament minuscul, foarte intim şi liniştit.

Ippolita o chemă pe cameristă s-o ajute să desfacă bagajele. Când femeia sosi, ea făcea duş. Emiliano îi arătă fetei valizele şi îşi văzu imediat de treabă.

În salonaşul de alături, Emiliano încerca să telefoneze prietenilor care lăsaseră mesaje la recepţia hotelului.

Ippolita ieşi din baie şi se trezi faţă în faţă cu fata care o scrută la început cu o curiozitate reţinută, apoi cu o mirare pe care nu şi-o putea ascunde. În cele din urmă, chipul i se lumină.

— Doamna Vassalli! exclamă ea înroşindu-se de bucurie. Ce plăcere îmi face să vă revăd. Şi copilul? continuă ea. Ce face copilul dumneavoastră?

Ippolita ştia că ziua aceea va veni şi îi va sfâşia inima.

Mai ştia şi că, oricât de cumplit ar fi fost, în momentul acela chinul care nu-i dădea pace va înceta. De multă vreme, remuşcările ei profunde căutau o uşurare. Întreaga sa fiinţă tindea spre o eliberare, către un motiv care să-i îngăduie să plătească o datorie încă neachitată, să înlăture o piatră care-i apăsa conştiinţa. Îl convinsese pe Emiliano să meargă la Saint Moritz în căutarea inconştientă a unui detonator care să arunce în aer castelul ei de minciuni şi să o ajute să-şi regăsească liniştea.

Camerista era aceeaşi care, în urmă cu patru ani, lucra în vila de pe muntele Dent Blanche, când Ippolita era însărcinată şi îşi schimbase identitatea cu aceea a Serenei Vassalli. Când a recunoscut-o, Ippolita a pălit şi s-a sprijinit de un fotoliu ca să nu cadă.

Din locul său, Emiliano a auzit cuvintele fetei şi a observat reacţia soţiei sale.

— Nu cred că ne-am cunoscut, se răsti la ea Ippolita. Eu nu sunt doamna Vassalli şi nu-ţi pot da veşti despre vreun copil, ţipă ea, şi ochii i se umplură de lacrimi.

Emiliano remarcă expresia stupefiată a cameristei, care trecuse de la uluire la înţelegerea faptului că a dat în vileag un secret teribil.

— Iertaţi-mă, doamnă! Sunt doar o neştiutoare care a făcut o eroare de neiertat, îngăimă înspăimântată.

— Pleacă de aici! îi porunci Ippolita.

Fata ieşi în fugă, iar Ippolita se aruncă pe pat şi începu să plângă în hohote.

Emiliano, înţepenit pe scaun, strângea în mână receptorul telefonului şi se străduia să înţeleagă ce anume fusese atât de tulburător în greşeala unei cameriste de hotel. Cu cine o confundase aceasta? Cine era doamna Vassalli? De ce o reacţie atât de dramatică şi violentă? Era ceva mai mult decât o simplă confuzie de persoane. Îşi aminti cuvintele afectuoase şi expresia sinceră a fetei şi consternarea Ippolitei.

— Ce încerci să-mi ascunzi? întrebă cu o voce aspră. Ippolita avu o violentă criză de isterie. Se zbătea împotriva

unui duşman care o ataca, răsucindu-se pe pat şi urlând cu aceeaşi disperare pe care o avea în coşmarurile ei nocturne. Emiliano se duse lângă ea, aruncă perna pe care Ippolita o strângea în braţe şi o pălmui. Femeia alunecă din pat, se ghemui pe covor şi, plângând, mărturisi:

— Eu sunt doamna Vassalli. Mama copilului.

Emiliano era răvăşit, neînţelegând însă nimic.

— Ce copil? întrebă cu o voce abia auzită. Ce copil? repetă aplecându-se spre ea.

Ippolita îşi ridică chipul minunat pe care se întipărise durerea şi, plângând, îşi spuse povestea fără să omită nimic, nici măcar un detaliu. După ce a ascultat mărturisirea soţiei sale, Emiliano, într-o tăcere aproape ireală, îşi aminti o vară, în urmă cu patru ani, când taică-său intrase în comă diabetică, iar Ippolita era cu el, puse cap la cap date, fapte, situaţii şi comportamente. Totul coincidea şi avea în cele din urmă o explicaţie logică.

O greaţă îngrozitoare îi strânse stomacul. Se repezi în baie şi vomită. Apoi stătu să-şi analizeze propria imagine reflectată în oglinda de deasupra lavaboului. Nu se mai recunoştea.

Observă semnul care-i brăzda fruntea. I se păru că trăsăturile se deformaseră şi se suprapuneau peste cele ale tatălui său. Înţelegea acum entuziasmul cu care Edison încurajase căsătoria lui cu Ippolita.

Când imaginea tatălui înlocui complet imaginea lui din oglindă, Emiliano spuse printre dinţi:

— Îl omor! De data asta îl omor cu mâinile mele.

Ieşi din baie, nu dădu nicio atenţie Ippolitei, care era chircită pe jos, la picioarele patului, incapabilă să se mişte, şi nu auzi nici telefonul care suna insistent în salon. Închise uşa după el şi coborî în hol.

— Domnule Montalto! îl strigă în zadar unul dintre recepţioneri, un tânăr firav care fugi după el: Un telefon urgent pentru dumneavoastră.

Emiliano nu-l ascultă, nici nu-l văzu, şi părăsi hotelul.

Maşina era încă pe esplanada din faţă. Urcă la volan

şi demară în trombă, în vreme ce recepţionerul care fugise după el semnala din nou telefonul urgent.

Conduse ore în şir cu gândul la taică-său. Ajunse la Milano, pe via Melzi d'Eril. Aproape se întunecase. Locuinţa familiei Montalto era luminată ca pentru o petrecere şi erau multe maşini parcate de-a lungul aleii din grădină.

Deschise uşa vestibulului şi înaintea lui veni Gianni, îmbrăcat în mod ciudat cu sacou şi cravată.

— Deci au reuşit până la urmă să te anunţe? întrebă băiatul. Când te gândeşti că prostul de recepţioner continua să spună că nu erai acolo şi că nu reuşise să te prindă!

Emiliano îl fixă fără să înţeleagă.

— Unde e tatăl nostru? întrebă. Avea ochii roşii şi faţa răvăşită.

Gianni încercă să-l facă să raţioneze.

— Resemnează-te, îl îndemnă el calm. Nu face asta, nu foloseşte la nimic.

— Unde e? reacţionă Emiliano, apucându-l de reverul hainei şi zgâlţâindu-l violent.

Gianni îl privi înspăimântat.

— Trupul neînsufleţit a fost depus în holul mare al editurii, zise el. Fă-ţi curaj, Emiliano.

— Trupul neînsufleţit, repetă el uluit, slăbind strânsoarea.

— O să fie vegheat de personal, pe rând, explică el. Unul dintre noi va fi mereu acolo. Acum e Fabrizio, preciză încercând să-l convingă pe fratele mai mare să intre în casă.

Emiliano se făcu livid.

— Ce tot spui? murmură. Despre ce vorbeşti? îl privea neîncrezător şi uluit.

— Tata a făcut un infarct, zise încet Gianni, a fost o moarte neaşteptată. Nu mă gândeam că vei reacţiona atât de violent. Bea ceva, îl îndemnă, apropiindu-se de un cărucior plin de sticle.

Gianni îi turnă whisky într-un pahar mare şi i-l dădu. Emiliano bău o înghiţitură zdravănă şi mintea lui începu să se limpezească.

— Chiar în stilul lui, continuă Gianni, încă o dată ne-a luat pe toţi prin surprindere. Părea că e bine. Şi în schimb…

Emiliano privi paharul, apoi bău ceea ce mai rămăsese din whisky.

— Cum e mama? întrebă în cele din urmă Emiliano, după o lungă tăcere.

Gianni îi surâse fratelui său, care îşi regăsise expresia calmă dintotdeauna.

— Mama a reacţionat bine, răspunse. Acum e în biroul tatii împreună cu Polissena, Wally şi Lola. Toţi sunt acolo. Directori, prieteni, rude. Toată lumea e în jurul ei.

— Gianni, fă-mi o favoare, îl rugă. Nu spune nimănui că m-am întors. Nu m-ai văzut.

— Poţi conta pe mine, îi promise. Dar de ce nu trebuie să se afle? întrebă el curios. Acum tu eşti capul familiei.

— O să-ţi explic altă dată tot, răspunse Emiliano, luându-şi rămas-bun de la frate-său cu o îmbrăţişare.

Ieşi din casă, urcă în maşină şi se duse la sediul editurii. Parcă pe o stradă alăturată şi se apropie ca să vadă intrarea cu geamuri din cristal, unde fusese instalat catafalcul. Zări sicriul descoperit, obiect al unui pelerinaj continuu, dar nu simţi nicio emoţie. Toţi îi aduceau un omagiu marelui editor dispărut. Toţi, cu excepţia lui, care suferea cu disperare pentru că iubirea lui pentru Ippolita se sfârşise şi pentru dubla trădare pe care trebuise s-o suporte.

Emiliano nu se duse la funeraliile lui Edison Montalto. Avu grijă ca maică-sa să ştie că se simţea bine, dar că dorea să fie singur o vreme. Merse toată ziua cu maşina şi chiar şi în ziua următoare. Se duse la Calais, de unde luă vaporul pentru Dover. Debarcă în Anglia şi se îndreptă imediat spre Londra, unde ajunse în cele din

urmă. Se opri într-un hotel oarecare din Ebury Road şi se refugie în cameră, unde comandă două sticle de whisky. Bău sperând că va cădea într-un somn adânc din care se va trezi numai ca să înceapă din nou să bea. Se purtă urât cu camerista şi aruncă o sticlă goală într-un hamal care venise să controleze situaţia, fără să-l nimerească. Recepţionerul, înştiinţat imediat, chemă poliţia.

Emiliano îl ocări pe poliţistul care voia să-l facă să raţioneze şi se opuse arestării cu puţinele forţe care îi mai rămăseseră. Dar când un al doilea poliţist a venit în ajutorul colegului a trebuit să se plece în faţa voinţei lor. La comisariat, înainte de a fi închis în celulă, insultă un gradat care remarcă imediat starea lui de ebrietate. După două zile, uşa celulei se deschise şi în prag îşi făcu apariţia figura masivă a monseniorului Sebastiáno Brighenti.

— Numai dumneavoastră puteaţi să mă găsiţi, remarcă Emiliano. Avea barba lungă, părul ciufulit şi cămaşa ruptă, dar îşi regăsise stăpânirea de sine. Monseniorul Brighenti nu pierdu timpul ca să-i explice cum ajunsese acolo, atât de repede.

— Arăţi foarte rău, îi zise fără a părea că-i face vreun reproş.

— Nici dumneavoastră nu sunteţi într-o formă mai bună, remarcă tânărul. Preotul avea o faţă obosită şi ochii încercănaţi ca unul care nu mai dormise de câteva zile.

— Anii trec pentru toată lumea. Şi îmbătrânim, glumi prelatul.

— Pot să vă ajut cu ceva? întrebă Emiliano pe un ton provocator.

— Pe mine, nu. Pe maică-ta sigur. Aşa că urmează-mă, îi porunci aruncându-i o privire foarte clară. Te duc la ea.

Nu era nevoie să ai o intuiţie deosebită ca să înţelegi că Sebastiáno era pe punctul să-l ia pe sus. Depăşise de puţină vreme cincizeci de ani, părul lui negru era presărat din belşug cu fire argintii şi chipul viguros devenise mai impunător. Era încă un bărbat frumos, înzestrat cu o forţă

vitală extraordinară. Tânărul se supuse şi părăsiră împreună celula.

Emiliano se întâlni cu maică-sa într-un apartament de la al doilea etaj al hotelului Savoy. O privi cu alţi ochi şi descoperi că nu fusese niciodată atât de frumoasă. Pentru prima dată, după atâţia ani, se simţi în siguranţă în braţele ei fragile. Ester nu-l întrebă despre motivele care determinaseră acea fugă neaşteptată, nici nu a vrut să ştie de ce nu participase la funeraliile tatălui său şi-şi lăsase soţia la Saint Moritz.

— Mi-ai lipsit foarte mult, îi spuse ea.

— Şi tu, murmură Emiliano.

Tânărul dispăru în baie ca să apară după o jumătate de oră înfăşurat într-un halat alb. Mama şi fiul luară împreună ceaiul şi vorbiră despre multe lucruri, dar nu şi despre evenimentul tragic care lovise familia. Emiliano, legănat de vocea mamei, adormi pe fotoliul din salon, ca un copil. Ester îl trezi şi-l duse în camera care-i fusese rezervată. El se întinse pe pat şi adormi imediat. Era epuizat şi se adânci într-un somn binefăcător. Trezindu-se în dimineaţa următoare, găsi lenjerie şi haine noi. Se îmbrăcă. În salon se afla monseniorul Brighenti în faţa unei tăvi cu micul dejun. 11 salută şi îi mulţumi pentru intervenţia lui.

— Să sperăm că nu se va mai repeta, răspunse preotul făcând aluzie la fuga lui Emiliano.

— Cred că e exclus. Sebastiáno îi surâse.

— O cafea bună o să-ţi facă bine, îl invită monseniorul să stea la masă cu el.

— Unde e mama? întrebă Emiliano, tăindu-şi o felie de prăjitură cu prune.

— A ieşit în oraş, îl informă. Dar nu s-a dus la cumpărături, ci la un renumit cardiolog. Am reuşit s-o conving după multe împotriviri.

— Se simte rău? întrebă tânărul îngrijorat.

Prelatul îl privi intens pe Emiliano.

— Maică-ta nu a fost niciodată, aşa cum se zice,

întruchiparea sănătăţii. Şi tu o ştii. Moartea tatălui tău a afectat-o. Ieri, a avut un mic colaps. A venit un medic şi i-a făcut o programare la cardiolog.

Emiliano îl privi pe bărbatul care se îngrijora de sănătatea maică-sii ca un soţ îndrăgostit.

— Ce ai să faci acum? îl întrebă monseniorul.

— Aş vrea să mai rămân la Londra o vreme, răspunse tânărul.

— Dar soţia ta ce mai face?

Emiliano îşi şterse gura cu un şervet pe care-l aruncă pe masă.

— E bine, răspunse sec.

Sebastiáno nu a încercat să aprofundeze subiectul, chiar dacă era limpede că se întâmplase ceva grav între Ippolita şi Emiliano.

— Şi taică-tău?

— Ce legătură are taică-meu?

— Nici măcar nu ai întrebat de el.

— Ce-a fost a fost, i-o tăie el scurt.

— E un fel neobişnuit pentru a înlătura memoria unui părinte, comentă Sebastiáno.

Emiliano se posomorî.

— Am nevoie să stau o bucată de vreme singur, a zis el. Şi dumneavoastră ce veţi face? încercă să schimbe vorba.

— Mă duc în Brazilia, îi spuse. Nu-i spune maică-tii. Am s-o înştiinţez eu la timpul potrivit. Fii alături de ea, dacă poţi. Are nevoie să se simtă protejată.

— E un rămas-bun?

A

— Într-un anumit fel, spuse Sebastiáno, băgând mâna în buzunar şi scoţând ceva de acolo. În depozitul comisariatului am găsit acul acesta de cravată. Cred că a fost al tatălui tău. M-am gândit că ţi-ar face plăcere să-l ai.

— Nu o să pot niciodată să vă mulţumesc pentru tot ce aţi făcut pentru mine, spuse el luând acul.

Cei doi bărbaţi se salutară cu o strângere de mână, în

timp ce un hamal lua bagajul lui Sebastiáno.

Emiliano a rămas la Londra doi ani, acumulând o bogată experienţă la o mare editură. O lăsă pe Ippolita să ceară anularea căsătoriei.

Când se întoarse în Italia, avea o nouă soţie, Mary June Scott-Davis, o aristocrată indiferentă şi detaşată de tot ce nu avea legătură cu saloanele, întâlnirile mondene şi genealogia marilor familii.

Emiliano avea douăzeci şi cinci de ani. Vor mai trece alţi douăzeci şi cinci până ce o va întâlni pe Arlette şi va înţelege că era femeia vieţii lui. Abia atunci va reuşi să se împace cu amintirea tatălui său şi a Ippolitei.

1990

1

Nu se schimbase nimic în sufrageria din vila Ester de când fusesem prima dată cu Emiliano, mobilele Chippendale, argintăria Boggiali, tavanele pline de fresce din stuc, tapiseriile din mătase. Fabrizio inventase o plecare neaşteptată. Eram singure, eu şi Ester. Ea mai avea atâtea poveşti de familie să-mi istorisească, iar eu aveam atâtea întrebări de pus. Prezenţa detaşată a unui servitor filipinez care servea la masă nu ne deranja.

Ester intră repede în subiect ca şi cum ar fi fost lucrul cel mai natural din lumea asta.

— În rău, ca şi în bine, Edison a fost cineva, zise Ester şi acest lucru i-a împiedicat probabil pe copiii lui să crească. Era o confruntare prea anevoioasă. Aşa că s-au pierdut într-o grămadă de mici încurcături, mai preocupaţi, cum se spune, să se umilească reciproc decât să urmărească interesele editurii.

Am lăsat-o să-şi continue gândurile, dar nu am ştiut să intervin decât cu un stupid şi formal „Fireşte”.

— Ca atunci când Wally şi Lola s-au unit ca să-l elimine pe Gianni, continuă stăpâna casei. Asta a fost o greşeală enormă. Pentru că Gianni are geniu în gestionarea unei întreprinderi. Şi lupta asta fratricidă nu a fost, fireşte, străină de prăbuşirea editurii.

Ştiam totul despre expulzarea lui Gianni Montalto din editură şi de alungarea lui de către familie. Emiliano, care avea în privinţa acestei decizii aceeaşi părere ca şi mama lui, mi-o povestise în amănunt.

Se petrecuse în 1982, când Gianni era consilier delegat, iar cumnatul său Corrado Kaiserlian descoperise că lua comisioane substanţiale de la nişte furnizori importanţi. Aşa fusese mereu, de când era copil. Nu rezista ispitei de a folosi toate prilejurile care i se iveau ca să obţină câştiguri.

Eliminarea lui Gianni a fost hotărâtă în timpul unui furtunos consiliu de familie. Avertismentele lui Emiliano şi dezaprobarea lui Ester faţă de acea măsură radicală nu au schimbat sentinţa Lolei, a lui Wally şi a soţilor lor.

— „Montalto nu mănâncă un alt Montalto”, le-a zis atunci Emiliano, amintindu-le o maximă a bătrânului Edison. Dacă voi hotărâţi să ignoraţi acest principiu, trebuie să fiţi gata să înfruntaţi şi consecinţele. Care ar putea să fie devastatoare.

Profeţia se adeverise.

În câteva săptămâni, Gianni şi-a cedat cota-parte, de douăzeci la sută din întregul pachet de acţiuni, editorului Giovanni Rovesti, singurul şi cel mai aprig concurent al Editurii Montalto.

Imediat după aceea, Gianni s-a mutat în Brazilia unde şi-a fructificat extraordinarul talent. A înfiinţat o fabrică de faianţă şi foarte curând a monopolizat cu produsele sale piaţa braziliană şi, ulterior, pe cea americană. A plecat apoi în Statele Unite ca să-şi supravegheze mai îndeaproape afacerile. Actualmente, numele lui Gianni Montalto se află pe lista celor mai bogaţi oameni din America. Un american din zece are în casă pardoseală sau faianţă în baie şi în bucătărie făcute cu dalele Montalto. Cât despre surori, acestea au avut curând ocazia să realizeze stupiditatea intervenţiei lor. S-a întâmplat când au trebuit să cumpere la dublul valorii lor acţiunile pe care Gianni le cedase lui Rovesti. În această operaţiune de

recuperare şi-au sacrificat chiar şi o parte din averea lor personală.

Cina mea cu Ester se transforma într-o conversaţie fără sfârşit şi mâncărurile se răceau sub ochii scandalizaţi ai cameristului filipinez.

— Sunt opt ani de când nu l-am mai văzut pe Gianni al meu, se plânse Ester. O resemnată întristare vibra în vocea ei. Ştiu că mai vine din când în când în Italia, dar nu ca să mă vadă. Se mărgineşte să-mi telefoneze, îmi trimite flori şi daruri. Dar nu vrea să mă vadă. Pentru el, sunt vinovată de a fi şi mama celor două surori care l-au exclus într-o bună zi din familie.

O ascultam într-o tăcere religioasă, deoarece eram sigură că de la mine nu se aştepta la comentarii sau la consolări. Anii atenuaseră durerile vechi, iar cele noi erau filtrate cu înţelepciunea celui care trăise atât de mult.

— Fetele mele, continuă ea, atât de diferite şi atât de asemănătoare, mereu în conflict între ele, dar întotdeauna gata să se unească atunci când cred că au un duşman sau un obiectiv comun. Şi-au petrecut jumătate din viaţă întrebându-se pe care dintre ele o iubesc cel mai mult, în pofida absolutei mele imparţialităţi. Evident, au intuit, admise ea, că Lola s-a născut dintr-un vis, şi îşi ridică privirea caldă şi intensă. De atâtea ori am fost tentată să le spun adevărul în privinţa mea şi a tatălui ei. Nu am avut însă niciodată curajul necesar ca s-o fac.

Ester reuşea să-şi ascundă emoţia când evoca momentele cele mai importante din viaţa ei, iar eu nu ştiam de unde găsea puterea sufletească să reconstruiască, fără să se lase prinsă emoţional, paginile mişcătoare din trecutul ei.

— Lola nu a ştiut niciodată adevărul, reluă ea surâzând. De nenumărate ori, m-am gândit să-i spun secretul naşterii ei. Când Sebastiáno a murit – vocea îi tremură uşor – în 1970, Lola nici măcar nu-şi amintea a-l fi cunoscut. A survenit în jungla amazoniană, într-un loc unde nu se putea ajunge. Înţepătura unei insecte, mi s-a

spus. Am aflat după câteva săptămâni. Ciudat este că nu am simţit durere, îmi mărturisi aplecându-se uşor spre mine, doar o mare melancolie pentru tinereţea noastră îndepărtată. Şi dorinţa puţin nebună să mă întorc şi s-o iau de la capăt. Să retrăiesc anii care au trecut cu o intensitate mai mare, cu o implicare mai mare. Sunt multe lucruri pe care le-am uitat. Se întâmplă să-mi vorbească cineva despre nişte episoade din trecut şi eu spun: „Da, îmi amintesc”. Nu sunt, în schimb, decât pagini albe sau ilizibile. Îmi pare foarte rău.

Servitorul filipinez aştepta un semn ca să ia farfuriile pe care niciuna din noi nu le atinsese, dar nu îndrăznea să intervină chiar dacă nu înţelegea semnificaţia numeroaselor vorbe rostite cu jumătate de voce.

— Emiliano îmi lipseşte mult, spuse cu amărăciune. Fabrizio umple numai o mică parte din acest mare gol. Este însă cel care îmi este foarte aproape. E într-adevăr fiul meu, chiar dacă nu l-am făcut eu. A luat mult de la Emiliano. Amândoi, cred eu, au moştenit de la Edison ce avea el mai bun. Capacitatea de a vedea în perspectivă şi pe aceea de a crea. Continua să schiţeze cu mare afecţiune profilul familiei ei. Fetele mele, mărturisi ea, au o vedere scurtă. Fac greşeli, spun *mea culpa* şi continuă să greşească. L-au alungat pe Gianni din editură şi imediat după aceea au făcut o nouă greşeală achiziţionând un canal de televiziune. Au intrat într-o fundătură şi se zbat căutând în zadar, o ieşire, fără să înţeleagă că trebuie să schimbe direcţia şi să o apuce pe o nouă cale.

Întâmplarea la care se referea Ester se petrecuse când Corrado Kaiserlian a vrut să demonstreze că o editură ca aceea a familiei Montalto nu putea să ignore un sector atât de important şi în dezvoltare continuă cum era televiziunea.

Emiliano a pus imediat pe celălalt taler al balanţei dificultăţile legate de operaţiune: experienţa necesară şi competenţa specifică. Dar Wally şi Lola, sprijinite de soţii lor, câştigaseră partida şi pentru că Emiliano nu voia să

declanşeze un alt război fratricid. Averea lui personală îi garanta oricum o viaţă liniştită. El nu avea copii, iar eu, potrivit medicilor, nu puteam să am. Pentru cine ar fi trebuit să lupte pe un nou front? A lăsat aşadar că surorile şi cumnaţii să debarce pe planeta necunoscută.

Şi-au dat seama curând că pentru noua acţiune erau necesare capitaluri mari. Ippolita, prima soţie a lui Emiliano, sugeră numele persoanei potrivite: Franco Vassalli. Era un finanţist foarte promiţător, avea deja două reţele foarte eficiente şi era considerat un expert în domeniu.

Emiliano primi propunerea cu un sentiment de uşurare. Deoarece Franco Vassalli, chiar dacă el o ştia sau nu, era un Montalto. Propunerea făcută de Ippolita Crivelli îi plăcu în cele din urmă. Omul nou care avea renumele de a fi foarte capabil avea pe frunte semnul familiei Montalto. Aşadar, totul va rămâne în familie. Cu toate acestea, a-i ceda cincisprezece la sută din acţiuni în schimbul banilor era, totuşi, un pariu mare.

Când jocurile s-au încheiat, după ce s-au numărat morţii rămaşi pe teren şi s-au evaluat pagubele produse, n-a mai rămas spaţiu decât pentru acuze mânioase.

— Apoi, în momentul când aveam mai multă nevoie de el, Emiliano ne-a lăsat, zise Ester. Restul familiei a făcut prostie după prostie şi editura, care merge bine totuşi, este datoare la bănci şi este la dispoziţia politicienilor. Ne-am dus în salonul galben. Servitorul filipinez ne-a adus lui Ester o tizană, iar mie o cafea.

— Credeţi, doamnă Montalto, că eu aş putea să descurc această încurcătură? am întrebat.

— Acum, că eşti mai înţeleaptă, replică ea, cred că da. Ai acumulat experienţă şi mânie. E momentul tău, Arlette, mă îmboldi ea. Mă mângâie uşor pe mână. Nu îmi mai spune doamnă Montalto. Ester e perfect.

— Am să încerc, am promis.

— Aminteşte-ţi că bunăvoinţa nu este suficientă, mai ales când nu ai pachetul majoritar de acţiuni, mă preveni.

Tu dispui doar de patruzeci şi cinci la sută. Ei au cincizeci şi cinci. Îţi mai trebuie nişte acţiuni ca să obţii acel şase la sută, dacă vrei să fii cea care decide.

Constatarea mă găsi nepregătită. Era posibil ca Ovide Decroly să mă arunce într-o acţiune primejdioasă, fără să mă avertizeze referitor la un amănunt atât de important?

— Unde găsesc acel şase la sută care-mi lipseşte?

— Ţi-l va da fiul meu, Gianni, mă asigură Ester. Ţi-am spus că vrea să se întoarcă. Wally şi Lola şi-au împărţit acţiunile cu o societate elveţiană controlată de Ovide Decroly. Capitalul legat de aceste acţiuni a fost furnizat de fiul meu Gianni, preciză ea cu maliţiozitate.

Eram tulburată de noile descoperiri.

— De ce să mă lase Gianni să administrez în numele lui? întrebai. Îl cunoşteam destul de bine ca să ştiu că era obişnuit că acţioneze singur.

— Pentru că eu o doresc, afirmă Ester. Tu încearcă doar să dai atenţie jocurilor lui de prestigiu.

Practic, nu ne atinsesem de mâncare şi petrecusem cea mai mare parte a serii discutând despre viitorul echilibru al editurii.

Apăruseră fapte noi pe care nu reuşeam să le aşez în labirintul în care riscam să mă pierd.

Ester îşi duse o mână la gură ca să ascundă cu politeţe un căscat.

— La vârsta mea, trebuie să mă culc devreme, spuse ridicându-se din fotoliu.

Îi urmai exemplul.

— Noapte bună, Ester, am zis întinzându-i mâna. Ea m-a îmbrăţişat.

— De ce nu rămâi aici în noaptea asta? a propus.

Am refuzat invitaţia.

— Mâine-dimineaţă mă întâlnesc cu Decroly la Milano.

Era adevărat şi probabil îl voi căuta chiar în seara aceasta. Îl voi întreba de ce nu mi-a vorbit despre intrarea

în acţiune a lui Gianni Montalto.

Am avut impresia că Ester, Ippolita şi chiar Decroly voiau să se folosească de mine ca să-l atragă pe imprevizibilul reprezentant al familiei.

2

Era cald şi umiditatea făcea ca aerul să fie irespirabil. Mă simţeam prizoniera unei invizibile armuri, întâlnirea cu Ester Montalto îmi sporise starea de inconfort. Am ajuns acasă sfâşiată de nelinişte. Ester, chiar dacă se arătase plină de dragoste şi generoasă, gata să îndeplinească planul unui fiu decedat în urmă cu cinci ani, nu reuşise să mă convingă.

Poziţionarea ei nu mi se părea firească. împotriva fetelor şi a nepoţilor, trecuse de partea „bietei Arlette" care, dacă te uitai bine, fusese doar ultima amantă a fiului preferat. De unde această convingere care o făcea să creadă că eu voi reuşi? De ce aş fi reuşit eu acolo unde toţi dăduseră greş? Ca să-mi sporească îndoielile, aflasem şi că Gianni Montalto avea, fără ştirea celorlalţi, şase la sută din acţiunile editurii. Deschisei ferestrele terasei, aruncându-mi sandalele şi hainele împrăştiate peste tot. Jetul de apă al duşului mă răcori şi îmi limpezi mintea. Am ajuns la concluzia că printre atâtea îndoieli exista şi o certitudine: eram o femeie foarte bogată cu toate privilegiile care decurgeau din noua mea poziţie. Am surâs la ideea că aş fi putut să-mi permit un apartament mare cu o instalaţie de aer condiţionat eficientă. Această perspectivă şi duşul abia terminat au făcut ca până şi aerul din casă să fie respirabil.

Am îmbrăcat o rochie de casă dintr-o pânză indiană subţire, am pus în funcţiune un mic ventilator silenţios şi am apăsat pe butonul robotului telefonic.

Era un mesaj de la Emy, din Santa Margherita, care îmi ura noapte bună. Apoi vocea maică-mii care făcea rezumatul banalităţilor unei zile la mare. La sfârşit, banda magnetică mi-a redat mesajul lui Ovide Decroly. Spunea: „Sunt la hotelul Principe, întâlnirea de mâine-dimineaţă

este confirmată. Pentru orice eventualitate, sunt disponibil la orice oră”. M-am uitat la ceas. Mai era puţin până la miezul nopţii. „Intimitatea e sacră, spunea taică-meu. După ora nouă seara, încheia el, nu se mai telefonează nimănui”.

Voiam să-mi chem avocatul, dar ezitam. Apoi mi-am amintit că stăteam pe un morman de bani şi că bogaţilor le este permis aproape tot. Aşa că îl chemai pe Decroly în toiul nopţii. Îmi răspunse o voce somnoroasă.

— Poate e cam târziu şi v-am trezit, m-am justificat eu cu o urmă de sadism.

— Nu e nicio problemă, Arlette. Vă ascult.

Dacă nu aş fi fost o clientă atât de importantă, nici nu ar fi acceptat convorbirea. Peste toate problemele care mă hărţuiau trecu aripa unui gând frivol. M-am întrebat dacă era singur sau era în tovărăşia unei femei.

— Ştiţi ceva, Ovide? Nici nu ştiu dacă sunteţi căsătorit.

— Vi se pare important? zise cu o voce neutră.

— Nu. Dar mi-ar plăcea s-o ştiu, răspunsei eu.

Auzii la celălalt capăt al firului un bombănit reţinut.

— Sunt divorţat, răspunse el. Am şi un fiu, adăugă, lucrează în Statele Unite.

Am continuat să călătoresc nepedepsită pe firul obrăzniciei.

— La o importantă firmă de avocatură, încercai să ghicesc. De ce oare începusem interogatoriul acela de gradul trei? Am tras concluzia că prima consecinţă a puterii este aroganţa. Cu toate acestea, nu m-aş fi mirat şi nici supărat dacă, în acest moment al discuţiei, el ar fi schimbat vorba. Dar n-a făcut-o.

— E profesor de literatură veche la Harvard, răspunse în schimb cu plăcere.

— Fantastic! exclamai. Faceţi parte dintre cei care, dacă-aşi întrerup brusc somnul, adorm apoi din nou? întrebai.

A urmat o pauză de câteva secunde în timpul căreia

Ovide Decroly îşi schimbase cu siguranţă expresia şi atunci când răspunse până şi vocea avea un ton iritat.

— Arlette, replică el, nu m-aţi chemat în toiul nopţii ca să aflaţi povestea vieţii mele. Vreţi să ne vedem?

Decroly îmi plăcea tot mai mult. Era în serviciul miliardelor mele şi nu făcea nimic ca s-o ascundă.

— Nu ar fi rău dacă am limpezi imediat unele aspecte, am răspuns fără să recurg la scuze prefăcute şi inutile şi la fraze alambicate.

Când sosi, după aproape o oră, renunţai la formalităţile obişnuite şi atacai imediat subiectul. Îmi descoperisem în acele zile o agresivitate surâzătoare care îmi îngăduia să abordez cu dezinvoltură problemele cele mai dificile.

— Ce importanţă are faptul că Gianni Montalto deţine şase la sută din acţiuni? l-am întrebat. De ce am fost singura care nu am ştiut asta?

Decroly adoptă expresia senină şi calmă a tatălui bun al familiei. Şedea pe un taburet rotund lângă ventilator. Dacă deplângea somnul pierdut şi aerul climatizat din marele hotel nu lăsa să se vadă.

— Asta era problema? întrebă fără să se arate deloc surprins.

— Nu mi se pare o problemă minoră.

— Aţi aflat-o de la Ester Montalto, nu-i aşa?

Stăpânirea lui de sine influenţa negativ echilibrul meu.

— Aş dori un răspuns, nu o altă întrebare, replicai sec.

— Răspunsul e simplu. Dumneavoastră, Arlette, nu ştiaţi nimic pentru că această informaţie nici n-ar fi trebuit s-o ştiţi în acest moment.

— Trăiască sinceritatea. M-am temut pentru o clipă să aud că nu aţi avut timp să mă informaţi. Mai sunt şi alte lucruri pe care nu trebuie să le ştiu?

Eram încordată, preocupată şi gata de ceartă ca atunci când părerea mediocră pe care o am despre mine

mă face să cred că lumea s-a unit împotriva mea. Eram din nou un fir de pai în bătaia vântului, dar acum nu se vedea fragilitatea mea. Ceea ce era un avantaj fără egal. O dată, Emiliano făcuse o analiză atentă, chiar dacă nu putea fi luată în seamă, a angoaselor mele. Trăsese concluzia că sufeream de un rău comun al persoanelor nesigure, dar ambiţioase. Acum, multe lucruri se schimbaseră. Pentru prima oară, eram călare pe calul favorit şi-mi manifestam dorinţa fermă de a concura ca să înving. De aceea voiam claritate şi certitudine. Voiam să cunosc persoanele pe care puteam să contez şi pe cele de care trebuia să mă apăr. Dacă trebuia să fiu în prim-plan, atunci voiam să fiu în modul cel mai corect.

— E din cauza acelui vechi statut al societăţii pe care l-a introdus Edison Montalto, începu să explice Ovide, datorită căruia dreapta nu trebuie să ştie ce face stânga. Surorile Montalto aveau nevoie de bani ca să astupe găurile săpate de investiţiile lor greşite.

De ce o lua însă pe departe şi nu ataca direct subiectul, aşa cum era stilul lui?

— Asta o ştiam deja, remarcai eu străduindu-mă să-mi menţin calmul.

— Gianni Montalto este unul dintre asociaţii societăţii financiare, şi el a fost cel care a cumpărat acţiunile. Nu trebuia însă să v-o spun.

— De ce nu, din moment ce sunteţi avocatul meu?

— Pentru că sunt şi avocatul lui Gianni Montalto, mă lăsă el cu gura căscată.

— Ah! Exprimarea telegrafică făcu să cadă masca de indiferenţă care mă protejase până atunci.

— Această aparentă ambiguitate, surâse el, este perfect legitimă, deoarece interesele voastre nu sunt în conflict.

L-am privit cu suspiciune şi suspinai uşurată.

— Înţeleg, afirmai eu fără să înţeleg în realitate nimic.

— Trebuie să mai adaug că Gianni nu ştie, asemenea

celorlalţi moştenitori, că dumneavoastră deţineţi cea mai mare parte din acţiuni. Cred că Gianni i-a vorbit maică-sii de cele şase la sută ale sale ca să-i facă plăcere.

Putea să fie adevărat, dar concluzia nu era suficientă ca să înlăture toate bănuielile mele. Aveam o singură certitudine, aceea de a fi prizoniera unui labirint.

Pe lângă asta, aveam impresia că Ovide, deşi îşi manifesta în realitate propria-i disponibilitate, îmi spunea mai puţin decât ştia.

Acum puteam să înţeleg că, de exemplu, Gianni Montalto, fiul scos din afacerile familiei, voia să intre din nou în joc. Şi că pentru acest lucru, cu o intuiţie sigură, achiziţionase cele şase la sută din acţiuni. Dar de ce să le pună la dispoziţia mea ca să-mi permită să fiu stăpâna absolută a editurii? Ca să-i facă plăcere maică-sii, care voia să ducă la capăt proiectul lui Emiliano, şi care vedea în mine centrul universului editorial?

Totuşi, mai era şi o altă posibilitate. Nu cumva Ester i-a sugerat lui Gianni mişcarea ca să găsească în mine o eventuală viitoare soluţie? Mă voia în joc, dar în condiţiile puse de Gianni Montalto care rămânea, împreună cu ea, acul balanţei. Dacă într-o zi nu aş accepta condiţiile ei, Ester ar fi putut să-mi retragă cele unsprezece la sută din acţiuni ale ei, s-o convingă pe Ippolita să-şi ceară înapoi cele paisprezece la sută care, împreună cu pachetul de acţiuni al lui Gianni reprezentau treizeci şi unu la sută, faţă de cele douăzeci la sută, partea lui Emiliano.

— Ovide, de ce mă simt prinsă într-o capcană? îl întrebai ridicându-mă şi îndreptându-mă spre terasă.

Eram cu spatele la avocatul din Geneva, pentru că nu aveam curajul să surprind pe chipul şi în privirea lui semnele primei mele înfrângeri.

— Pentru că sunteţi prinsă într-o capcană, Arlette. Şi, cum sunteţi o persoană inteligentă, v-aţi dat seama. E corect să fie aşa, din moment ce afacerile, toate afacerile, ascund numeroase capcane.

Ovide îşi părăsi locul de lângă ventilator şi veni lângă

mine. Era ora două dimineaţa, însă zăpuşeala persista. Priveam cerul opac unindu-se la orizont cu întinderea acoperişurilor. Simţeam parfumul muşcatelor obosite de căldură şi percepeam zgomotul îndepărtat al traficului care continua chiar şi la acea oră din noapte.

— Credeam că voi călări pe un tigru, am zis. Era o provocare minunată. Acum am impresia că mă aflu în faţa unui şarpe cu clopoţei care ar putea să mă muşte dintr-un moment în altul.

Ovide Decroly făcu un gest cu mâna ca să-mi arate că exageram.

— Tigri, şerpi, mă ironiză el. Jurnalista are mereu tendinţa de a se manifesta. Dificultăţi sunt şi vor fi. Pe de altă parte, nu v-am promis niciodată o plimbare de agrement.

Încercai să reacţionez, dar golul unei absenţe, aceea a lui Emiliano, îmi spori sentimentul de singurătate şi temerile. Aproape fără să-mi dau seama, am schimbat subiectul discuţiei.

— Ştiaţi că Emiliano avea ciroză şi că de aceea s-a sinucis?

— Nu, nu ştiam, răspunse fără să dea prea multă importanţă dezvăluirii.

Începui să plâng în linişte. Mi-l aminteam pe Emiliano frumos, puternic, invincibil şi nu mă resemnam la ideea că era atât de bolnav.

Simţii atunci o mână pe umărul meu, apoi braţul lui care mă trăgea spre el.

— Nu ai avut o viaţă uşoară, Arlette, îmi spuse tutuindu-mă brusc. Te voi ajuta pentru că i-am promis lui Emiliano şi pentru că sunt avocatul tău. Te voi ajuta deoarece cred în tine.

Vocea lui era calmă, îmbrăţişarea, afectuoasă şi protectoare. Îmi veni în minte taică-meu. Îi puneam braţele în jurul gâtului atunci când mă simţeam pierdută şi trupul lui solid îmi dădea siguranţa de care aveam nevoie.

Ovide îmi întinse batista lui ca să-mi şterg lacrimile.

— Ai să reuşeşti, crede-mă, îmi spuse cu o convingere sinceră.

I-am spus că da, deşi nu mă simţeam nici puternică, nici inteligentă.

— Încerc să citesc printre rânduri, îi zisei, dar e un exerciţiu obositor.

— Dar care nu-ţi depăşeşte forţele, replică el făcându-se garantul succesului meu. Ai încredere în mine! mai spuse, înainte de a-şi lua rămas-bun.

Peste câteva ore va începe o zi grea. Mă voi întâlni cu cei care colaborau cu Ovide şi care vor pune la punct strategia mea. Va trebui să mă simt ca un general în ajunul unei bătălii, iar eu nu eram decât o biată femeie singură, care avea nevoie de ajutor. Mă dusei la culcare şi adormii, frântă de oboseală. Visai că voiam să mă urc într-un tren plin de lume şi nu reuşeam pentru că treapta era prea sus pentru picioarele mele slabe şi lipsite de ajutor. Mă străduiam din toate puterile, sub privirile batjocoritoare ale unor spectatori care se distrau. Aşteptai inutil o mână care să mă sprijine.

lebădă Q \ea qm 555

M-am trezit când soarele era sus pe cer. Eram obosită şi indispusă. Mă gândii la Ovide şi mă simţii mai bine, chiar dacă visul pe care-l avusesem continua să fie sinteza vieţii mele.

3

Aşteptând sosirea acţionarilor Editurii Montalto, priveam lebedele albe, care pluteau printre nuferii de pe lacul vilei Ester.

Sosisem cu mult înainte, aşa cum obişnuiam, şi Fabrizio, care mă primise cu afecţiunea dintotdeauna, mă însoţise.

— Şi lebăda neagră? întrebai, amintindu-mi de povestirile lui Emiliano.

Mă privi cu ochii lui buni, în care se zărea o vagă uimire.

— Nu mai e de o bună bucată de vreme, răspunse el.

— A murit? murmurai eu.

— Nu ştiu. Ştiu doar că a plecat.

— Când?

— Când a murit Emiliano. S-a întâmplat într-o seară de vară. Brusc, lebăda neagră s-a ridicat de pe lac în zbor. La început cu greu, apoi cu uşurinţă şi forţă. Grădinarul a văzut-o făcând de trei ori turul parcului, înainte de a se îndepărta până ce a ajuns un punct pe fundalul munţilor, după care a dispărut. Omul jură că a auzit un cântec melodios umplând aerul, explică el aproape cu reticenţă.

— Lebedele cântă doar înainte de moarte, remarcai eu în şoaptă.

— E o legendă, zise Fabrizio. Mi s-a spus că lebedele negre cântă adesea. Oricum, este ciudat că Emiliano şi lebăda au dispărut în acelaşi timp.

O pală de vânt îmi mângâie pielea ca un uşor fâlfâit de aripi.

— Nu, nu e ciudat. După mine, s-au dus amândoi spre un cer mai curat, afirmai eu cu convingere. Îmi plăcea să cred în acea frumoasă poveste care îmi îngăduia să mă gândesc la plecarea simultană a lui Emieano şi a lebedei negre. Mi se părea că aşa omul meu era mai puţin singur în călătoria sa spre eternitate sau spre neant.

Fabrizio nu a vrut să-mi strice visul. Se uită la lebede, apoi îşi îndreptă privirea spre lac în căutarea unei amintiri.

— E un vechi han lângă portul cel mic, începu el să povestească. Când eram copii, Emiliano şi cu mine ne duceam pe mal ca să pescuim. Duceam peştele hangiului. Se numea Mossotti. Îl frigea pe grătar, iar noi doi stăteam sub umbrar şi-l mâncam bând apă gazoasă.

De ce nu mi-a povestit Emiliano episodul căruia Fabrizio îi atribuia atâta importanţă şi care îi unea pe cei doi fraţi vitregi?

— Plecând, Emiliano a luat cu el o parte din viaţa mea. Aveam obiceiul să mergem prin cârciumile de ţară, să ne îmbătăm cu vorbe şi să bem vin roşu. Discutam despre orice: cărţi, femei, despre muncă. Chiar şi în anii de

maturitate, deşi o făceam mai rar, ne-am păstrat obiceiul. O dată mi-a spus: „Am cunoscut o fată, Arlette. Mi-a furat inima”. În acea sintagmă învechită, demodată, care l-a făcut să se înroşească, se găsea tot adevărul despre o întâlnire fundamentală. Am ştiut atunci că Emiliano întâlnise femeia vieţii lui. Te-am îndrăgit fără să te cunosc.

Ascultam povestirea lui Fabrizio privind lebedele albe care pluteau solemne printre nuferi şi ochii mi se umplură de lacrimi. Servitorul filipinez a venit să ne invite în casă. L-am urmat în vilă.

Când am intrat, Fabrizio mi-a aruncat o privire lungă şi afectuoasă. Intrai în biroul care fusese al lui Edison Montalto. Era aşa cum mi-l descrisese Emiliano: geamurile încastrate, biroul mare, cu intarsii din bronz aurit, biblioteca din nuc care acoperea pereţii, bustul din marmură al filosofului Seneca.

Zăpuşeala care urca dinspre lac apăsa pe ferestrele închise, însă geamurile nu lăsau să intre căldura din miezul verii.

În aer plutea un vag parfum de tămâie. Moştenitorii familiei Montalto mă aşteptau, împreună cu avocaţii lor. Ester stătea la biroul care fusese odinioară al soţului ei. Ippolita Crivelli avea un aer obosit şi părea mai bătrână decât fosta ei soacră. Franco

Vassalli se uita la mine cu aceeaşi privire de nepătruns. Gianni Montalto mă studie amuzat, cu obişnuitul lui aer ironic. Lola şi Wally erau atât de ţepene, încât păreau că se vor rupe curând. Am simţit tensiunea care plutea în aer. Toată lumea era îmbrăcată elegant. La fel ca mine. Eram bronzată, pieptănată cu grijă, purtam o rochie de la o casă de modă cunoscută.

Ovide mă întâmpină şi-mi arătă un fotoliu. M-am aşezat fără grabă, străduindu-mă să-mi ascund emoţia şi teama. Mă uitai o clipă la chipurile celor prezenţi.

Gianni şi Franco erau copiii aceluiaşi bărbat, dar între ei nu exista nicio asemănare, cu excepţia micului semn de pe frunte. Erau unchii fiicei mele. La fel şi Wally.

Lola, în schimb, nu avea nicio legătură cu familia Montalto. Nu o ştia, şi ea mă scruta cu un aer plin de resentimente, ca şi cum ar fi considerat că a crescut un şarpe la sân. Ca să fiu dreaptă, citeam aceeaşi expresie pe chipurile tuturor celor prezenţi, cu excepţia Ippolitei şi a lui Ester. Aceasta din urmă nu mai avea însă atitudinea înţelegătoare de la ultima noastră întâlnire şi părea mai degrabă o pisică ce-şi apără puii. În schimb, Ippolita îmi surâdea cu un fel de complicitate dezarmantă. Înţelesei imediat că am în ea o aliată. Ceilalţi păreau să fi făcut zid împotriva uzurpatoarei regatului lor, chiar dacă acesta era sfâşiat de războaie interne şi decizii nechibzuite.

Datorită lui Ovide Decroly şi colaboratorilor săi, cunoşteam în amănunt situaţia trustului editorial.

Ştiam ce ramuri uscate trebuiau tăiate şi îndepărtate pentru a obţine profit, dar şi mărimea capitalurilor sănătoase care să însănătoşească planta bolnavă.

Mai mult, cunoşteam povestea tuturor celor prezenţi, până în cele mai intime detalii. Era asul meu din mânecă. Ei nu mă voiau, iar eu trebuia să mă impun folosind orice mijloc. Ovide mă avertizase.

— Vor fi acolo cu ghearele scoase, gata să te sfâşie. Chiar şi Ester îşi va juca rolul, nu-ţi face iluzii. Pentru tine are un sentiment de tandreţe şi îţi iubeşte fata, care e sânge din sângele ei. Dar nu va acţiona niciodată împotriva intereselor familiei ca să te susţină. Cred chiar că Ester nu este străină de faptul că Gianni a reuşit să intre din nou în joc.

Cel care a deschis reuniunea a fost Ovide. Îmi aminteam că Emiliano, înainte de a se sinucide, îşi transferase acţiunile la o societate elveţiană, că Ester şi Ippolita se asociaseră la această operaţiune, că societatea era proprietatea mea, că deţineam cele mai multe acţiuni, că eram în căutarea unui aliat în măsură să-mi încredinţeze acel şase la sută care să-mi permită să devin acţionarul majoritar.

— Aliatul, potrivit unei promisiuni verbale a doamnei

Montalto, ar fi Gianni, fiul ei. Nu-i aşa? zise Ovide privind cu atenţie, atât la mamă, cât şi la fiu.

— Eu sunt de acord, zise Gianni, în vreme ce Lola şi Wally aproape nu mai respirau. Vreau să ştiu doar ce anume voi primi în schimb.

— Un portofoliu de administrator delegat, am declarat eu. Îi ofeream aceeaşi funcţie pe care o avusese când fusese exclus.

— De acord, răspunse el. Însă vreau puteri depline.

A urmat un moment lung de tăcere. Mă aşteptam ca Ester să spună ceva, dar ea nu scoase niciun sunet. O vide a luat din nou cuvântul.

— Acest lucru înseamnă că clienta mea va fi un preşedinte cu rol strict decorativ.

— Dar este totuşi o răsplată, sublinie Gianni.

— Aşa cum se întâmplă şi cu regina Angliei. Premierul conduce de fapt, comentai eu, reţinându-mi cu greu o ripostă la acel neaşteptat pumn în stomac, înţelegeam acum că funcţia cea mai răsunătoare, deşi numai reprezentativă, era ceea ce familia era dispusă să-mi cedeze. Ester era de acord cu această decizie şi, dacă m-aş fi opus, ea şi-ar fi retras acţiunile în favoarea lui Gianni. O aveam de partea mea numai pe Ippolita, însă ajutorul ei nu era suficient ca să-i înving pe ceilalţi.

În momentul acela, Ippolita, deşi obosită şi plictisită, şi-a făcut auzită vocea:

— I-am promis lui Emiliano că-i voi respecta voinţa, fiind de acord cu ea. Faptul că el nu mai e nu îmi permite să nu-mi ţin promisiunea făcută. Dacă Emiliano a vrut-o pe Arlette, a avut cu siguranţă motive îndreptăţite. Aşa că eu voi vota pentru ea. Cât despre tine, Franco, mă aştept să faci acelaşi lucru. Şi fă-o repede ca să încheiem reuniunea.

M-am întrebat dacă Franco Vassalli ştia că Ippolita era mama lui. Fără îndoială, cei doi păreau că se cunosc bine. În privirile lor era o complicitate care se naşte numai dintr-o frecventare asiduă. Şi în acel moment avea aerul că vrea să-i ceară Ippolitei o explicaţie pentru fidelitatea faţă

de un bărbat care fusese soţul ei doar câteva luni în urmă cu mulţi ani. Nu ştia, evident, că Ippolita căuta încă iertarea pentru trecutul ei.

— Acum, întreb şi eu, ce voi obţine în schimbul votului meu în favoarea lui Arlette? zise Vassalli.

— Reţeaua Montalto este a ta. Ca şi ziarele din provincie, răspunsei eu imediat. Era exact ceea ce convenisem cu Ovide. Nu era vorba de ramuri uscate, ci numai de sectoare care mergeau pe pierdere din cauza unei gestionări ineficiente.

Franco Vassalli aprobă.

— Mi se pare o propunere bună.

— Dar nu suficientă pentru victoria domnişoarei Arisi, dacă maică-mea nu-i oferă sprijinul. Nu-i aşa, mămico? declară Wally, privind-o rugătoare pe Ester.

Ester nu se pronunţă. Îi înţelegeam conflictul între sentimente şi raţiune. Fusese soţia unui mare întreprinzător şi ştia să aprecieze calităţile oamenilor. Acum nu mai era vorba despre afecţiunea pentru copii. Era vorba despre salvarea editurii. Ea ştia, credea în capacitatea lui Gianni de a revitaliza colosul editorial. Simţii mâna puternică a lui Ovide care-mi strângea umărul. Din nou, s-a făcut linişte. Fiecare aştepta ca Ester să-şi spună sentinţa. Ea continua să tacă. La apogeul acestei tensiuni, Lola a rupt tăcerea.

— Asta este editura tatii. Este o moştenire de familie.

Puţine cuvinte, precise, concise, pronunţate cu afectarea măsurată a unei actriţe. Nu m-aş fi mirat dacă cei de faţă ar fi aplaudat-o. Şi probabil că erau gata s-o facă. Numai că eu nu le-am lăsat timp.

— Înseamnă că cine nu face parte din familie trebuie exclus? şi o fixai pe Ester, pronunţând răspicat cuvintele. Dumneavoastră nu veţi face aşa ceva, nu-i aşa, doamnă Montalto?

Am văzut-o pălind, mâinile ei osoase strângând braţele fotoliului şi am simţit aţintită asupra mea privirea ei plină de reproş, grea ca o piatră de moară. M-am uitat la

ea cu aerul de a-mi cere iertare. Cu toate acestea, era clar că voi merge până la capăt ca săcâştig partida.

— Ce vrea să spună? întrebă Lola.

Ester mi-o luă înainte, împiedicându-mă să răspund.

— Arlette încearcă să-mi forţeze mâna. Tăcu o clipă, în timp ce se uita la Lola cu o tandreţe infinită. Ştiam că în faţa aceea, ultima născută, căuta amintirea îndepărtată a unei mari iubiri. M-am simţit ca un vierme. Dar nu aveam, totuşi, să dau înapoi. Voi opune refuzului lor tot cinismul de care nu fusesem în stare până atunci. Dar trebuie să recunosc că Arlette are dreptate. Şi eu, ca şi Ippolita, am făcut o promisiune. Am făcut-o într-un moment în care eram foarte furioasă pe tine, Lola, şi pe tine, Wally, pentru toate supărările pe care le-aţi pricinuit. Mânia mi-a trecut. Promisiunea rămâne. Arlette va continua să aibă încrederea mea. Şi Dumnezeu s-o ajute.

Gata. Lola, Wally şi Gianni Montalto erau în minoritate. Eu, Arlette Arisi, eram, de fapt, proprietara editurii.

Plecaseră toţi. În biroul lui Edison rămăsesem numi eu şi cu Ovide.

Mă dusei la o fereastră şi privii apusul pe lac. Ar fi trebuit să fiu fericită, dar mă simţeam, dimpotrivă, distrusă.

— Plecăm şi noi? întrebă Ovide.

M-am întors să-l privesc. Stătea drept în mijlocul încăperii, cu mâinile în buzunarele pantalonilor, pe chipul lui reflectându-se tensiunea acelor ore de bătălie istovitoare.

— Bineînţeles, am răspuns. Vin şi eu într-o clipă.

— Te aştept în grădină. Ieşi şi mă lăsă singură.

Privii împrejur. Pe măsuţe erau scrumiere pline de chiştoace şi pahare goale. Câteva fotolii mai păstrau pe perne forma celui care le ocupase. Culesei un ac de păr căzut pe covor. Era din baga cu mici briliante încastrate. Al lui Ester. Apoi, m-am dus să mă aşez pe fotoliul din spatele biroului, acolo unde stătuse ea cu puţin timp în urmă. Mi-

am sprijinit coatele de tăblie, mi-am luat faţa în mâini, am închis ochii şi am încercat să mă relaxez.

Eram nemulţumită, foarte nemulţumită de mine. Obţinusem majoritatea pentru că ameninţasem cu o lovitură infamă, meschină, josnică. Realizai consternată că fusesem pe punctul să dezvălui secretele familiei numai pentru ca eu să obţin partea cea mai bună. Atinsesem cu mâna forţa corupătoare a puterii şi abia acum îmi dădusem seama că Ester mă împiedicase să vorbesc nu pentru a se salva pe sine, ci ca să mă salveze pe mine, ca să mă scutească de josnicia unui denunţ. Acţionasem împotriva copiilor ei, împotriva bunului-simţ care îi sugera o soluţie diferită, pentru ca eu să nu mă murdăresc.

Victoria mea avea un gust amar. Ar fi fost bine să-i telefonez maică-mii şi să-i spun: „Am reuşit. Am răzbunat înfrângerile tale şi ale mele/ Da, ar fi fost foarte bine să-i pot spune toate astea. Dar nu puteam pentru că în realitate eu eram cea care pierduse.

În această reuniune de familie, eu eram învinsa. Eram singură, disperat de singură în vârful piramidei puterii. Dacă Emiliano ar mai fi trăit şi ar fi fost acolo, nu aş fi avut curajul să-l privesc în ochi, atât de mult mă ruşinam de modul în care acţionasem.

Vocea conştiinţei îmi spunea că Emiliano se înşelase în privinţa mea. Toţi greşiseră. Doar Navelli, directorul revistei *Orizzonti*, mă evaluase corect şi mă tratase aşa cum meritam.

Mă ridicai de la birou, traversai încăperea şi ieşii din casă. Se lăsase seara şi dinspre lac se simţea briza.

Privii spre munţi, încercând să ghicesc unde zburase pentru totdeauna lebăda neagră.

— Te duc acasă, spuse o voce. Ovide era lângă mine şi-mi înconjurase umerii cu braţul.

— Unde sunt ceilalţi? am întrebat.

— Au plecat toţi.

— Ester? Fabrizio?

— Şi ei.

Ne-am urcat în maşină.

O bună bucată de drum, am mers în tăcere.

— Ştii ceva, Ovide? am zis eu. Eu mă retrag. Ai grijă tu de toate. Fă-o imediat, mâine-dimineaţă.

Ovide consimţi.

— Ştiam că vei renunţa.

Mă gândii la Emy. Într-o zi, când îi voi povesti istoria noastră, a mea şi a lui Emiliano, va fi mândră de mine. Mi se făcu dor de mânuţele ei în jurul gâtului.

— M-am gândit bine. Cred că Gianni Montalto este omul de care are nevoie editura. Nu va înceta niciodată să-şi urmărească interesele, dar asta nu are niciun fel de importanţă.

Discuţia era definitiv încheiată. Eu eram, oricum, o femeie bogată. Şi, cu Gianni la conducerea editurii, vom continua să câştigăm cu toţii.

Când am ajuns la Milano se făcuse deja întuneric. Ovide opri maşina în faţa intrării casei mele, coborî şi se grăbi să-mi deschidă portiera.

— Şi tu ce vei face? mă întrebă el.

— Ceea ce am făcut mereu. Voi fi jurnalistă. De data asta sunt sigură că Navelli va fi grijuliu cu mine. Poate va tremura de fiecare dată când mă va întâlni. O să am din nou postul meu de trimis special. Sunt gata să pun pariu. Şi tu?

— Voi continua să mă îngrijesc de interesele tale. Aşa cum am făcut mereu.

— Mă refeream la ce vei face acum, în momentul ăsta.

— Presupun că mă voi întoarce la Geneva, răspunse cu un aer evaziv.

— Nu vrei să urci la mine? E un apartament modest, într-un bloc de la periferie, nu am aer condiţionat, dar am un ventilator foarte bun, am zis eu. Şi apoi, mă simt puţin singură.

Când am intrat în casă, am deschis toate ferestrele şi am pus ventilatorul în funcţiune. M-am trezit în braţele lui,

cu faţa îngropată în umărul lui. Plângeam ca o fetiţă.

— Lebăda Neagră, am spus eu printre lacrimi, a zburat de multă vreme. Iar eu aş vrea să încep să trăiesc iar.